

08-12-2006	(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)	A
MSS/		11:00
08-12-2006	(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)	A-1
MSS/ AKA/ KTG/		11:00

सभापतीस्थानी माननीय सभापती

सभागृहातील वातानुकूल व्यवस्थेबाबत

डॉ. दीपक सावंत : सभापती महोदय, या सभागृहामध्ये आम्ही ज्या जागेवर बसतो त्याठिकाणी वातानुकूल यंत्रातील थंड हवेचा झोत सतत अंगावर येत असतो. त्यामुळे येथे बसणे अशक्य झालेले आहे. त्यामुळे आमची प्रकृती देखील बरी नाही.

सभापती : सन्माननीय सदस्यांनी सांगितल्या प्रमाणे प्रधान सचिवांनी याची तातडीने नोंद घेऊन वातानुकूल यंत्रातून हवेचा झोत थेट अंगावर येणार नाही अशी संबंधिताना व्यवस्था करण्यास सांगावे.

ता.प्र.क्र. 23471 रद्द करण्याबाबत

सभापती : आजच्या प्रश्नोत्तराच्या यादीतील चौथ्या क्रमांकावर असलेला ता.प्र.क्र. 23471 हा केन्द्र शासनाच्या अख्यत्यारित प्रश्न असून तो याठिकाणी अनावधानाने स्वीकारण्यात आलेला असून चर्चेसाठीही छापण्यात आलेला आहे. या प्रश्नासंबंधी ऊर्जा मंत्री श्री. दिलीप वळसे-पाटील यांनी मला पत्र देऊन या प्रश्नासंबंधातील अडचण विशद केलेली आहे. म्हणून प्रस्तुत प्रश्न चर्चेला येणार नाही.

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

पृ.शी./मु.शी.: तोंडी उत्तरे

परळ येथील महात्मा गांधी रुग्णालय लोकांसाठी खुले करण्याबाबत

(१) * २०३७० श्री. मधुकर चव्हाण , श्री. विनोद तावडे , श्री. रामनाथ मोते : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मुंबई शहरातील परळ येथील महात्मा गांधी कामगार रुग्णालय सर्व साधारण लोकांसाठी खुले करण्याचे आश्वासन शासनाच्या वतीने सार्वजनिक आरोग्य मंत्र्यानी दिले होत हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, शासनाच्या वरील आश्वासनाची अंमलबजावणी त्वरीत करण्यासाठी संबंधित अधिकाऱ्यांबरोबर, लोकप्रतिनिधींसह महात्मा गांधी रुग्णालय परळ येथे बैठक आयोजित करून मा. आरोग्य मंत्र्यानी रुग्णालय सर्वसाधारण जनेतसाठी खुले करण्यासाठी आवश्यक त्याबाबींची पूर्तता करण्याचे आदेश संबंधित अधिकाऱ्यांना दिले होते हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त रुग्णालय सर्वसाधारण जनेतसाठी खुले करण्यात आले आहे काय,
- (४) नसल्यास, त्याची कारणे कोणती ?

श्री. रणजित कांबळे, डॉ. विमल मुंदडा यांच्याकरिता : (१) होय.

(२) होय.

(३) नाही.

(४) महात्मा गांधी स्मारक रुग्णालय सर्वसामान्य रुग्णांना खुले करण्यासाठी रुग्णालयाच्या ट्रस्ट डिड मध्ये बदल करण्यासाठी राज्य कामगार विमा महामंडळ, नवी दिल्ली यांचेकडे प्रस्ताव सादर केला असून याबाबतचे आदेश प्रतीक्षाधीन आहे.

श्री. मधुकर चव्हाण : या प्रश्नासंबंधी मागे दोन वेळा या सदनामध्ये चर्चा झालेली आहे. सभापती महोदय, आपण देखील या प्रश्नासंबंधी शासनाला निदेश दिले होते. गेली तीन वर्षे शासनाकडून स्टिरिओटाईप उत्तर दिले जात आहे. या प्रश्नाबाबत मागे जेव्हा चर्चा झाली त्यावेळी माननीय मंत्री महोदयांनी या प्रश्नाच्या अनुषंगाने पावले उचवली. परंतु आता मी विचारलेल्या पहिल्या दोन लेखी प्रश्नांना "होय" असे उत्तर देण्यात आलेले आहे. तिस-या प्रश्नाला "नाही" असे उत्तर देण्यात आलेले आहे आणि चौथ्या प्रश्नाला शेवटी "आदेश प्रतीक्षाधीन आहे." असे उत्तर देण्यात आलेले आहे. माझा मुद्दा असा आहे की, हे ईएसआयएस हॉस्पिटल आहे. तेथील जमीन महाराष्ट्र शासनाच्या मालकीची आहे. हे 700 खाटांचे हॉस्पिटल आहे. हॉस्पिटलची प्रॉपर्टी मिल ओनर्स असोसिएशनची आहे. यामध्ये ट्रस्ट डीड आहे. प्रश्न असा आहे की, राज्य शासनाने केन्द्र शासनाकडे जाऊन स्वतःला ट्रस्ट डीड मधून विथ्झा करून घ्यायला पाहिजे. हे हॉस्पिटल

..4..

(ता.प्र.क्र. 20370....)

सर्वसामान्य लोकांसाठी खुले करण्यात येईल असे मंत्री महोदयांनी आश्वासन दिलेले आहे. त्या आश्वासनानुसार हे हॉस्पिटल सर्वसामान्य लोकांसाठी खुले करण्यात येईल काय ?

श्री. रणजित कांबळे : सन्माननीय सदस्यांनी सांगितल्या प्रमाणे हे हॉस्पिटल ज्या जागेवर आहे ती जागा शासनाच्या मालकीची आहे, हॉस्पिटलची इमारत मिल ओनर्स असोसिएशनची आहे आणि ईएसआयएस मार्फत हे हॉस्पिटल चालविले जाते. या हॉस्पिटलच्या बाबतीत ट्रायपार्टी अॅग्रीमेंट झालेले आहे. त्यामध्ये ईएसआयएस पार्टी आहे. जोपर्यंत ईएसआयएसची संमती मिळणार नाही तोपर्यंत ते सामान्य लोकांसाठी खुले करता येणार नाही. मागील अधिवेशनामध्ये आश्वासन दिल्याप्रमाणे कमिशनरांनी लेबर मिनिस्ट्रीकडे दिनांक 27.9.2006 रोजी प्रस्ताव पाठवलेला आहे. तसेच डायरेक्टर जनरल, ईएसआयएस यांच्या सोबत चर्चा देखील झालेली आहे. जोपर्यंत त्यांची संमती मिळणार नाही तो पर्यंत आम्ही याबाबतीत निर्णय घेऊ शकणार नाही. आता ते पार्टी असल्यामुळे आपण त्यांना विनंती करू शकतो.

...नंतर श्री. भोगले...

डॉ.दीपक सावंत : सभापती महोदय, जोपर्यंत इएसआयएस अॅथॉरिटी हो म्हणत नाही तोपर्यंत काही करता येणार नाही. आज या रुग्णालयामध्ये 800 बेडची क्षमता असताना फक्त 70 रुग्ण उपचार घेत आहेत. हा एक प्रकारे शासकीय मशिनरीचा अपव्यय आहे. इएसआयएस अॅथॉरिटीकडून हिरवा कंदिल दाखविण्यास जास्तीत जास्त किती दिवस लागतील? सर्व प्रकारची वस्तुस्थिती मांडण्यासाठी इएसआयएस अॅथॉरिटीकडे सन्माननीय सदस्यांचे शिष्टमंडळ सोबत घेऊन जाणार का?

श्री.रणजित कांबळे : सभापती महोदय, ही वस्तुस्थिती इएसआयएस अॅथॉरिटीला सुध्दा माहिती आहे. आज त्या रुग्णालयामध्ये आय.पी.कमी होत आहे याची त्यांनाही कल्पना आहे. राज्य पातळीवर ते निर्णय घेणार आहेत. आम्ही शासनातर्फे वारंवार कळविले आहे की, ऑक्युपन्सी कमी होत आहे. 800 खाटांची क्षमता असल्यामुळे हे रुग्णालय सामान्य जनतेसाठी खुले करावे. सध्या जे बेड्स व्हेकंट आहेत ते जनरल पब्लिकसाठी द्या, आमचा स्टाफ तेथे राहणार आहे अशी विनंती आम्ही इएसआयएसचे डायरेक्टर जनरल यांना केली आहे. पुन्हा आवश्यकता असेल तर आम्ही पाठपुरावा करू.

श्री.अरविंद सावंत : सभापती महोदय, मी त्या रुग्णालयापासून पाच मिनिटांच्या अंतरावर राहतो. या संदर्भात आम्ही वारंवार प्रश्न उपस्थित केला आहे. मुळात हे रुग्णालय मुंबईतील गिरणी कामगारांसाठी स्थापन केले गेले. म्हणूनच मिल ओनर्स असोसिएशनचे प्रतिनिधी ट्रस्ट डिडवर आहेत. जमीन मात्र शासनाच्या मालकीची आहे. आज मुंबईतील कापड गिरण्या उद्ध्वस्त झाल्या, त्यामुळे तेथे रुग्ण येत नाहीत. शेजारी केईएम व टाटा रुग्णालय आहे. आज टाटा कॅन्सर रुग्णालयामध्ये संपूर्ण देशातून रुग्ण येत असतात व जागेअभावी त्यांना फुटपाथवर झोपावे लागते. त्यामुळे टाटा रुग्णालयात येणाऱ्या रुग्णांसाठी काही मजले उपलब्ध करून देण्याकरीता टाटा रुग्णालय व इएसआयएस यांच्याशी समन्वय साधून मार्ग काढता यावा यादृष्टीने लोकप्रतिनिधींची बैठक बोलावली जाईल काय?

श्री.रणजित कांबळे : कदाचित टाटा रुग्णालयासोबत समन्वय साधून निम्मे बेड दिले पाहिजेत, परंतु शासन सुध्दा मागणी करीतच आहे.

ता.प्र.क्र.20370.....

डॉ.दीपक सावंत : सभापती महोदय, कॅन्सर हॉस्पिटलचे नॉर्म्स वेगळे असतात, त्यामुळे ते क्लब करता येणार नाही.

डॉ.वसंत पवार : सभापती महोदय, परळच्या महात्मा गांधी रुग्णालयामध्ये मी 1973 ते 74 ही दोन वर्षे काम करित होतो. अत्यंत उत्कृष्ट असे हॉस्पिटल आहे. मी तेथे रजिस्ट्रार म्हणून ड्युटी केलेली आहे. तेथील सुखसोयी, रुग्णालयाचे ओ.टी., वॉर्ड, इन्व्हेस्टिगेशन अत्यंत चांगले आहे. सामान्य जनतेसाठी ते रुग्णालय खुले होणे अत्यंत गरजेचे आहे. शासनाने इएसआयएस बरोबर डायरेक्ट एमओयू करणे आवश्यक आहे. त्यासाठी जो काही खर्च लागेल तो शासनाने इएसआयएसला द्यावा. शासनाने मोफत वापरण्यास परवानगी द्यावी अशी मागणी करू नये. एमओयू करून शासन हे रुग्णालय सामान्य लोकांना खुले करणार आहे का?

श्री.रणजित कांबळे : सभापती महोदय, मी या बाबतची माहिती दिलेली आहे.

डॉ.वसंत पवार : सभापती महोदय, इएसआयएसला मोबदला दिला पाहिजे.

सभापती : सन्माननीय सदस्य डॉ.वसंत पवार किंवा अन्य सन्माननीय सदस्यांची भावना एवढीच आहे की, अद्ययावत हॉस्पिटल आहे, प्रशस्त जागा आहे, दुर्दैवाने आज त्याठिकाणी 70 रुग्ण येतात. ते रुग्णालय सर्वसामान्यांसाठी खुले व्हावे यादृष्टीने एमओयू करता आला, करणे शक्य असेल, करणे आवश्यक असेल तर मी सन्माननीय मंत्री डॉ.विमल मुंदडा यांना सांगू इच्छितो की, आपण याबाबत प्रयत्नांची पराकाष्ठा करावी.

(नंतर श्री.जुन्नरे...

ता.प्र.क्र. : 20370

डॉ. विमल मुंदडा : माननीय सभापती महोदय, या प्रश्नाच्या संदर्भात सभागृहाच्या ज्या भावना आहेत तशाच भावना शासनाच्या देखील आहेत. हे हॉस्पिटल सार्वजनिक विभाग चालवित असते. हे हॉस्पिटल सर्व जनतेसाठी खुले करावे यासाठी केंद्रशासनाच्या अॅक्टनुसार लिगल ओपिनियमन सुध्दा मागविण्यात आलेले आहे. हे हॉस्पिटल सर्वासाठी खुले करण्याच्या संदर्भात जोपर्यंत केंद्र शासन क्लिअरन्स देत नाही तोपर्यंत आपल्याला हे करता येत नाही परंतु यासंदर्भात सभागृहाच्या ज्या भावना आहेत त्या रिमार्ईडर द्वारे केंद्रशासनाला पाठविण्यात येतील.

....2

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी न्नाही

मौ.पातेपिलवली (शेबाड्याचा डोह) ता.चिपळूण, जि.रत्नागिरी**येथील साकव दुरुस्त करण्याबाबत**

(२) * २१७७१ श्री.राजन तेली , श्री. संजय दत्त , श्री. अरविंद सावंत , डॉ. निलम गोन्हे , श्री.परशुराम उपरकर , डॉ. दिपक सावंत : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मौ.पातेपिलवली (शेबाड्याचा डोह) (ता.चिपळूण, जि.रत्नागिरी) येथील नदीवरील साकव जीर्ण झालेला असून तेथील लोकप्रतिनिधी व गावकऱ्यांनी मे, २००६ च्या दुसऱ्या आठवड्यात निवेदने देऊनही अद्यापपर्यंत सदर साकव दुरुस्त झालेला नाही हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदरहू साकव मोडकळीस आल्यामुळे विशेषतः पावसाळ्यात शाळकरी मुले व जेष्ठ नागरीक यांना नदी ओलांडण्यासाठी त्रास होत आहे हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, याबाबत शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत ?

श्री. रविशेट पाटील ,श्री.छगन भुजबळ यांचे करिता: (१) होय.

(२) होय.

(३) व (४) सदर ठिकाणी नविन साकव बांधणे आवश्यक आहे. जिल्हा नियोजन समितीकडून अतिरिक्त निधी उपलब्ध झाल्यास मागणी केलेल्या साकवाचे काम हाती घेण्यात येईल.

श्री. संजय दत्त :सभापती महोदय, साकवाचे काम पूर्ण करण्यासाठी लागणारा निधी जिल्हा नियोजन मंडळाकडून केव्हा प्राप्त होईल? तसेच हे काम केव्हा पूर्ण होईल?

श्री. रविशेट पाटील : सभापती महोदय, या साकवाच्या बाजूला दोन खेडी आहेत. चिंचवडी गावाची लोकसंख्या २६५ असून काळेवाडी गावाची लोकसंख्या २५० आहे. या ठिकाणी लाकडाचा साकव असून या साकवाला लागून एक रस्ता आहे. डी.पी.डी.सी. ने या रस्त्याच्या कामाला मान्यता दिली तर आम्ही ताबडतोब काम पूर्ण करू.

श्री. भास्करराव जाधव : सभापती महोदय, या ठिकाणी माननीय मंत्रीमहोदयांनी सांगितले आहे की, डी.पी.डी.सी. ने मान्यता दिली तर, म्हणजे आपण काय करणार आहात? या ठिकाणी साकवाची अत्यंत आवश्यकता आहे. पावसाळ्यामध्ये विद्यार्थ्यांना शाळेत जातांना साकव नसल्यामुळे अडचणीचे होते. या साकवाच्या दुरुस्तीसाठी केवळ ८-१० लक्ष रुपयेच खर्च येणार आहे. कोकणामध्ये साकवाचा कार्यक्रम पूर्णपणे बंद आहे तसेच जिल्हा नियोजन मंडळाचे आराखडे कमी

श्री. भास्करराव जाधव.....

केलेले आहेत. या ठिकाणी साकव नसल्यामुळे विद्यार्थ्यांना आणि ग्रामस्थांना होणारी अडचण लक्षात घेऊन आजच्या आज या साकवाच्या कामासाठी 8-10 लक्ष रुपये मंजूर करून देणार आहात काय?

श्री. रविशेठ पाटील : सभापती महोदय, यावर्षी जवळपास 4.8 कोटी रुपये साकवासाठी शासनाने दिलेले आहेत. यामध्ये एकूण 29 साकवाचे काम पूर्ण करण्यात आलेले आहे. साकवाच्या दुरुस्तीचे काम स्टेट पूल मधून घेऊन करता येईल. परंतु...

सभापती : सन्माननीय सदस्यांचे म्हणणे आहे की, या ठिकाणचे साकव जुने आहे. विशेषतः दुरुस्तीचे काम स्टेट पूल मधून पूर्ण केले जाते. त्यामुळे या ठिकाणच्या साकवासाठी 8-10 लक्ष रुपये खर्च केले तर काय अडचण येणार आहे?

श्री. रविशेठ पाटील : सभापती महोदय, या साकवाच्या कामासाठी या वर्षी निधी मंजूर करून घेण्यात येईल.

श्री. जयंत प्र. पाटील : सभापती महोदय, कोकण हा डोंगराळ भाग आहे. कोकणामध्ये साकवाचा प्रोग्राम पूर्वी मोठ्या प्रमाणात राबविला जात होता. परंतु गेल्या 3-4 वर्षांपासून साकव बांधण्याच्या कार्यक्रमाकडे शासनाने दुर्लक्ष केलेले आहे. त्यामुळे कोकणातील साकव बांधण्याचा कार्यक्रम पुन्हा सुरु करण्यासाठी शासन स्टेट पूल मधून तरतूद करेल काय?

श्री. रविशेठ पाटील : सभापती महोदय, यासंदर्भातील प्रस्ताव मंत्रीमंडळाकडून मंजूर करून घेण्यात येईल.

सभापती : विशेष दुरुस्तीचे काम स्टेट लेव्हल मधून घेतले जाते. कोकणामध्ये साकव बांधण्याच्या संदर्भातील कार्यक्रम राबविण्याची आवश्यकता आहे. परंतु गेल्या 2-3 वर्षांपासून कोकणात साकव बांधण्याचा कार्यक्रम घेण्याचे प्रमाण कमी झालेले आहे. त्यामुळे कोकणात साकवाचा कार्यक्रम पुन्हा सुरु करण्याच्या संदर्भात मंत्रीमंडळासमोर जाऊन प्राधान्याने घेण्याचा आम्ही निर्णय घेऊ असे माननीय मंत्रीमहोदयांनी सांगितलेले आहे.

यानंतर श्री. अजित.....

08-12-2006

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी न्नाही)

D-1

AJIT/ KTG/ AKA/

11:15

ता.प्र.क्र .21771.....

श्री.भास्करराव जाधव : सभापती महोदय, मी माननीय मंत्रिमहोदयांना आठवण करून देऊ इच्छितो की, 4 ऑक्टोबर रोजी माननीय वित्त मंत्री श्री.जयंत पाटील यांनी त्यांच्या अध्यक्षतेखाली झालेल्या बैठकीत कोकणातील साकवांसाठी स्वतंत्र हेड बजेट करण्याचा निर्णय घेतला होता. मंत्रिमहोदय स्वतः कोकणातील आहेत. तेव्हा माननीय वित्त मंत्र्यांनी घेतलेल्या निर्णयाचा मंत्रिमहोदय पाठपुरावा करतील काय ?

श्री.रविशेट पाटील : सभापती महोदय, या संदर्भात निश्चितपणे पाठपुरावा केला जाईल.

..2..

पुण्यातील मुठा नदीच्या काठावर सापडलेले प्राचीन नारायणेश्वर मंदिराचे अवशेष

- (3) * 20408 डॉ. निलम गोन्हे , श्री. अरविंद सावंत , डॉ. दिपक सावंत , श्री. अनिल परब : सन्माननीय सांस्कृतिक कार्य मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (1) पुण्यातील मुठा नदीच्या काठावरील थोरला शेखसल्ला दर्ग्याचा काही भाग माहे सप्टेंबर, 2006 च्या पहिल्या आठवड्यात ढासळला हे खरे आहे काय,
 - (2) असल्यास, सदर पडलेल्या भागातील मातीत काही हेमाडपंथी पध्दतीचे यादव कालीन प्राचीन नारायणेश्वर मंदिराचे अवशेष सापडले हे खरे आहे काय,
 - (3) असल्यास, सदर प्राचीन अवशेषांची शासनाच्या पुरातत्व विभागाने पाहणी केली आहे हे खरे आहे काय,
 - (4) असल्यास, शासनाच्या पुरातत्व विभागाच्या पाहणीचा निष्कर्ष काय आहे?

श्री.राणा जगजितसिंह पाटील, श्री.अशोक चव्हाण यांच्याकरिता : (1) होय, हे खरे आहे.

- (2) या ठिकाणी प्राचीन मंदिराचे एकूण 11 सुटे अवशेष सापडले आहेत.
- (3) होय.
- (4) या ठिकाणी मंदिराचे सुटे अवशेष सापडले असले तरी त्या लगतच्या जमिनीवर नंतरच्या काळातील वास्तू उभी असल्याने सद्यःस्थितीत या ठिकाणी सर्वांगीण शोध घेता येत नाही.

डॉ.नीलम गोन्हे : सभापती महोदय, या प्रश्नाच्या इतिहासामध्ये मला जायचे नाही. उत्तरामध्ये म्हटले आहे की, "मंदिराचे सुटे अवशेष सापडले असले तरी त्या लगतच्या जमिनीवर नंतरच्या काळातील वास्तू उभी असल्याने सद्यःस्थितीत याठिकाणी सर्वांगीण शोध घेता येत नाही." नदीच्या काठी अवशेष सापडण्याचे कारण म्हणजे गेली दोन वर्षे राज्यात मोठ्या प्रमाणावर पाऊस होत आहे. त्यामुळे नदीच्या आसपासची माती ढासळली त्यामुळे हे अवशेष सापडलेले आहेत. मी या निमित्ताने सांगू इच्छिते की, सन 1951 मध्ये भारत संशोधक मंडळाने हा घाट संरक्षित करण्याची सूचना केली होती. त्यावेळी स.गो.बर्वे, आयुक्त यांनी सांगितले होते की, हा घाट संरक्षित करण्यात येईल. सभापती महोदय, आता नवीन टेक्नॉलॉजी अस्तित्वात आल्यामुळे आपल्याला उत्खनन न करता देखील मातीच्या खाली कोणते अवशेष आहेत याची माहिती जाणून घेता येते. तेव्हा तेथील मातीच्या खाली काय आहे हे आपण तपासले आहे काय ? सभापती महोदय, माझा आणखी एक प्रश्न आहे की,

सभापती : माझी सन्माननीय सदस्यांना विनंती आहे की, त्यांनी प्रश्न विचारताना एक किंवा दोन प्रश्न विचारावेत.

ता.प्र.क्र. 20408....

डॉ.नीलम गोन्हे : काही वेळेला पुनः प्रश्न विचारण्याची संधी मिळत नाही....

सभापती : मी सन्माननीय सदस्या डॉ.नीलम गोन्हे यांना सांगू इच्छितो की, तुम्ही दिलेला प्रश्न असल्यामुळे तुम्हाला जास्त संधी देण्यात येईल.

श्री.राणा जगजितसिंह पाटील : सभापती महोदय, नारायणेश्वर घाट राज्य संरक्षित स्मारक म्हणून घोषित झालेला नाही. त्या ठिकाणी शेखसल्ला दर्ग्याचे बांधकाम झालेले आहे. हा दर्गा शिवकालीन आहे. त्या दर्ग्याखाली जे अवशेष सापडत आहेत ते यादव कालीन मंदिराचे आहेत ही वस्तुस्थिती आहे. सन्माननीय सदस्या यांनी सांगितले की, उत्खनन न करता तेथील मातीच्या खाली काय आहे हे तपासता येईल, त्याबाबत आम्ही जरूर तपासणी करू.

श्री.अरविंद सावंत : सभापती महोदय, सन 1951 मध्ये स.गो.बर्बे आयुक्त असताना हा घाट संरक्षित करण्याचा निर्णय झाला होता. आता जे अवशेष सापडले आहेत त्याची माहिती पुरातत्व विभागाकडून घेतली आहे काय ? हा दर्गा कोणत्या काळातील आहे ? नाहीतर उगाच वातावरण गढूळ होण्याची शक्यता असते.

श्री.राणा जगजितसिंह पाटील : सभापती महोदय, मी मघाशी सांगितल्याप्रमाणे हा दर्गा शिवकालीन आहे, म्हणजे साधारणतः 1500 ते 1600 या काळातील आहे. आता जे मंदिराचे अवशेष सापडले आहेत ते यादव कालीन म्हणजे 1200 च्या काळातील आहेत.

यानंतर श्री.पुरी....

श्री.मधुकर चव्हाण : सभापती महोदय, याठिकाणी मी शासनाचे अभिनंदन करतो की, त्यांनी अतिशय प्रामाणिकपणे याठिकाणी उत्तर दिले. हा शिवकालीन काळात दर्गा बांधला व यादव काळातील हे नारायणेश्वर मंदिर होते. यावरून शासनाला असे वाटते का की, मंदिर पाडून त्याठिकाणी जबरदस्तीने दर्गा बांधण्यात आला असावा ?

श्री.राणा जगजितसिंह पाटील : सभापती महोदय, हा अतिशय संवेदनशील विषय असल्यामुळे यावर व्यवस्थित माहिती असल्याशिवाय वक्तव्ये करणे, योग्य होणार नाही, असे मला वाटते.

डॉ.नीलम गोन्हे : सभापती महोदय, यादव काळातील मंदिराचे अवशेष जतन करण्याच्या दृष्टीने पावले उचलण्यासाठी पुणे महानगरपालिकेला आपण सूचना द्याल का ? तसेच, या संपूर्ण परिसरातील उत्खनन करण्यासाठी तेथील लोकांना त्रास न होता व याबाबतीतील जे 5 वेगवेगळे प्रबंध आहेत त्याचा अभ्यास करून आपण त्याबाबतीत एक समिती नेमाल का ? व याबाबतीत आपण पुणे महानगरपालिकेला मार्गदर्शन कराल का ?

श्री.राणा जगजितसिंह पाटील : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी विनंती केल्याप्रमाणे निश्चितपणे याबाबतीत एक समिती गठित करण्यात येईल.

प्रा.जोगेंद्र कवाडे : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी अतिशय चांगला प्रश्न विचारला. ज्याप्रमाणे मंदिरावर अशाप्रकारचे दर्गे दुभारण्यात आले, त्याचप्रमाणे अनेक बौध्द विहारावर मंदिरे उभे राहिली, त्यामुळे याबाबतीत शासन काही कारवाई करणार आहे का ?

सभापती : सन्माननीय सदस्यांच्या प्रश्नास माननीय मंत्रिमहोदयांनी उत्तर देण्याची आवश्यकता नाही. कारण, हा प्रश्न मर्यादित आहे.

आता आपण प्रश्नोत्तराच्या यादीतील प्रश्न क्रमांक 5 चर्चेला घेऊ. प्रश्न क्रमांक 4 हा आपण थांबवलेला आहे.

सिंधुदुर्ग जिल्हा रुग्णालयाच्या दुरावस्थेबाबत

(५) * २०४१३ मेजर सुधीर सावंत , श्री. संजय दत्त , श्री. सुधाकर गणगणे , श्रीमती सुधा जोशी , श्री.अब्दुल सत्तार अब्दुल नबी , श्री. रमेश निकोसे , श्री.परशुराम उपरकर , डॉ. निलम गोन्हे , श्री. मधुकर सरपोतदार , डॉ. दिपक सावंत , श्री. अरविंद सावंत , श्री. अनिल परब , श्री. गुरुनाथ कुलकर्णी , श्री.भास्कर जाधव , श्री. जितेंद्र आव्हाड , श्री. लक्ष्मण जगताप , श्री. मुझफ्फर हुसेन सय्यद : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सिंधुदुर्ग जिल्हा शासकीय रुग्णालयात औषधांचा अपुरा पुरवठा सीटीस्कॅन मशिन, एक्स-रे मशिन गेली दोन वर्षे बंद असणे, रुग्णालयात बालरोगतज्ञ, त्वचा रोगतज्ञ, सर्जन युरोलॉजिस्ट, रेडिओलॉजिस्ट, दंतचिकित्सक इ. वैद्यकिय अधिकाऱ्यांची पदे शासनाच्या दुर्लक्षामुळे रिक्त असल्याने जिल्ह्यातील रुग्णांना औषधोपचारापासून वंचित रहावे लागत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, असल्यास, त्यात काय आढळून आले,
(३) जिल्हा रुग्णालयात तज्ञ वैद्यकिय अधिकारी व औषधे पुरविण्यासाठी शासनाने तातडीने कोणती ठोस उपाययोजना केली आहे ?

श्री.रणजित कांबळे, डॉ. विमल मुंदडा यांच्याकरिता : (१) सिंधुदुर्ग जिल्हा रुग्णालयात औषधांचा पुरवठा नियमित आहे. सी.टी. स्कॅन मधीन, एक्स-रे मधीन व इतर उपकरणे यंत्र सामुग्री रुग्णालयीन सेवा देणेसाठी चालू स्थितीत आहेत.

वैद्यकीय अधिकारी वर्ग-१ ची एकूण १७ विशेष तज्ञांची पदे मंजूर असून ४ पदे भरण्यात आलेली आहेत. १३ रिक्त पदे भरण्याबाबत कार्यवाही चालू आहे वैद्यकिय अधिकारी वर्गची १६ पदे मंजूर असून ती पदे भरण्यांत आलेली आहेत.

रुग्णालयाच्या आकृतीबंधामध्ये युरोलॉजिस्ट हे पद मंजूर नाही.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) औषधांचा पुरवठा नियमित आहे. विशेषतज्ञ वैद्यकीय अधिकारी कार्यरत आहेत.

श्रीमती सुधा जोशी : सभापती महोदय, सिंधुदुर्ग जिल्हयातील शासकीय रुग्णालयांचीच अवस्था वाईट झालेली नसून संपूर्ण राज्यातील शासकीय रुग्णालयांची अवस्था फारच वाईट झालेली आहे. याठिकाणी उत्तरामध्ये म्हटले आहे की, "सिंधुदुर्ग जिल्हा रुग्णालयात औषधांचा पुरवठा नियमित आहे. सी.टी.स्कॅन मशीन, एक्स-रे मशीन व इतर उपकरणे यंत्र सामुग्री रुग्णालयीन सेवा देण्यासाठी चालू स्थितीत आहेत." परंतु ही उपकरणे बऱ्याच काळापासून बंद होती का ? व ती सेवा देण्यालायक केव्हा सुरु झाली ? याठिकाणी उत्तरामध्ये पुढे असेही म्हटले आहे की, "वैद्यकीय अधिकारी वर्ग-१ ची एकूण १७ विशेष तज्ञांची पदे मंजूर असून ४ पदे भरण्यात आलेली आहेत. १३ पदे भरण्याबाबत कार्यवाही चालू आहे." ही १३ पदे आपण केव्हा भरणार ? तसेच, न्युरोलॉजिस्टची आपल्या रुग्णालयाला आवश्यकता वाटत नाही का ?

..३....

ता.प्र.क्र.२०४१३....

श्री.रणजित कांबळे : सभापती महोदय, सी.टी.स्कॅन हे मशीन असून ते केव्हा तरी नादुरुस्त राहणारच आहे.

(दोन्ही बाजूचे सन्माननीय सदस्य एकदम बोलण्याचा प्रयत्न करतात.)

सभापती : याठिकाणी मी माननीय मंत्रिमहोदयांना सांगू इच्छितो की, ते मशीन अद्यावत कसे राहिल, यादृष्टीने आपण काळजी घेणे गरजेचे आहे.

नंतर श्री.रोझेकर...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

ता.प्र.क्र.20413.....

श्री.रणजित कांबळे : सभापती महोदय, हे खरे आहे की, गेल्या दीड वर्षांपासून सिटिस्कॅन मशीन बंद होते ते आता दुरुस्त करून देण्यात आले असून चालू स्थितीत आहे. शेवटी ते एक मशीन आहे.....

(दोन्ही बाजूचे सन्माननीय सदस्य एकत्रित बोलण्याचा प्रयत्न करीत असतात.)

सभापती : आपण सर्व सन्माननीय सदस्यांनी अशा पध्दतीने एकत्रित बोलण्याचा प्रयत्न केला तर सिंधुदूर्ग जिल्हा रुग्णालयाच्या या प्रश्नाला न्याय मिळू शकणार नाही. मी 5/6 सन्माननीय सदस्यांना बोलण्याची संधी देणार आहे. मंत्रीमहोदयांनी कृपया आपले उत्तर पूर्ण करावे.

श्री.रणजित कांबळे : सभापती महोदय, मी पॉईंटेड उत्तर देण्याचा प्रयत्न करतो. गेल्या दीड वर्षांपासून मशीन बंद होते ते आता चालू स्थितीत आहे. वर्ग-1 च्या 17 पदांपैकी 4 पदे भरण्यात आली आहेत. मी हे नाकारणार नाही की, स्पेशलिस्ट डॉक्टरांचा आमच्याकडे शॉर्टेज आहे. यासाठी त्या ठिकाणी जाहिरात देण्यात आली होती तथापि रिस्पॉन्स चांगला न मिळाल्यामुळे नंतर कॉन्ट्रॅक्ट बेसिसवर डॉक्टरांची नेमणूक करण्याबाबत जाहिरात देण्यात आली परंतु त्यालाही रिस्पॉन्स मिळाला नाही. तथापि, स्पेशलिस्ट डॉक्टरांची वर्ग 2 ची सर्व पदे भरण्यात आलेली आहेत.

श्री.परशुराम उपरकर : सभापती महोदय, या रुग्णालयाला 8 वर्षांपूर्वी सिटिस्कॅनचे मशीन देण्यात आलेले आहे. हे मशीन जवळ जवळ 4/5 वर्षे बंद होते. त्याचप्रमाणे सुरुवातीपासूनच क्ष-किरण तज्ज्ञाची नेमणूक रुग्णालयात करण्यात आलेली नाही. त्यामुळे त्या ठिकाणी मशीन असून उपयोग नसल्यासारखे आहे. तेव्हा, क्ष-किरण तज्ज्ञाची नेमणूक कधी करण्यात येईल ? त्याचप्रमाणे कणकवली, ओरस व सावंतवाडी या ठिकाणी देखील रुग्णालये असून ती सर्व हायवेवर असल्याने अपघात झालेल्यांना या रुग्णालयात आणण्यात येते. तथापि, त्या ठिकाणी कोणतीही साधने नसल्यामुळे तसेच तज्ज्ञ डॉक्टर उपलब्ध नसल्याने रुग्णांना गोवा, मुंबई किंवा कोल्हापूरला ट्रान्स्फर करावे लागते. यासंदर्भात शासन कोणती कार्यवाही करणार ?

..2.....

ता.प्र.क्र.20413.....

डॉ.विमल मुंदडा : सभापती महोदय, या रुग्णालयांमध्ये वर्ग-2 ची सर्व पदे भरण्यात आलेली आहेत फक्त रेडिओलॉजिस्टचे पद रिक्त आहे. एकसरे टेक्नशियन आहे त्यांना सिटिस्कॅनचे ट्रेनिंग देण्यात आलेले आहे व त्यांना त्याबाबतचा अनुभव देखील आहे. त्यामुळे त्या ठिकाणी डायग्नोसिस सर्जन करतात. डॉक्टर्स व इतर कर्मचा-यांकडून सिंधुदूर्ग जिल्हा रुग्णालयात चांगल्याप्रकारे काम होत आहे. ऑर्थोपेडिक्सचे देखील चांगले युनिट त्या ठिकाणी आहे व तेथे जॉईंट रिप्लेसमेंटपर्यन्तचे उपचार केले जातात. तथापि, या ठिकाणी येणा-या पेशंटची संख्या फार मोठी आहे. शासकीय यंत्रणेकडून रुग्णांना चांगल्या प्रकारचे उपचार देत असतांना गैरसोय होणे स्वाभाविक आहे. 100 बेडसाठी 94 पदे लागतात त्यापैकी 50 टक्के पदे भरलेली आहेत. उर्वरित पदे भरण्याचा प्रयत्न करण्यात येत आहे. सर्वोच्च न्यायालयाने अपंगांचा अनुशेष भरण्याबाबतचे आदेश दिलेले असल्यामुळे हा अनुशेष प्रथम भरावा लागेल. तरी देखील जी रिक्त पदे आहेत त्याठिकाणी येणा-या 15 दिवसामध्ये प्रतिनियुक्तीवर स्टाफ देण्यात येईल. सिंधुदूर्ग जिल्हा रुग्णालयात रेडिओलॉजिस्ट आठवडयातून 2/3 दिवस उपस्थित राहतील असे पाहण्यात येईल.

श्री.गुरुनाथ कुलकर्णी : सभापती महोदय, सन्माननीय राज्यमंत्र्यांनी जे उत्तर दिलेले आहे ते पूर्णपणे चुकीचे आहे. माझ्याकडे 'लोकमत' या वृत्तपत्रातील बातमीचे कात्रण आहे. त्यामध्ये असे म्हटलेले आहे की, सिंधुदूर्ग जिल्हा रुग्णालयाची दुरावस्था.... त्यामध्ये पुढे असे म्हटले आहे की.....

सभापती : संपूर्ण बातमी या ठिकाणी वाचण्याची आवश्यकता नाही. त्याचा मतितार्थ बातमीच्या पहिल्या ओळीवरून सर्वांच्या लक्षात आलेला आहे. ते कात्रण आपण माझ्याकडे पाठवावे व प्रश्न विचारावा.

यानंतर श्री.बोरले.....

ता.प्र.क्र.20413

श्री.गुरुनाथ कुलकर्णी : सभापती महोदय, मला दोन्ही मंत्री महोदयांना असे विचारावयाचे आहे की, मागच्या दोन वर्षांमध्ये आपण सिंधुदुर्ग जिल्हयाला किती वेळा भेट दिली ? महाराष्ट्रामध्ये सिंधुदुर्ग जिल्हा कोठे आहे, हे आपल्याला माहित आहे काय ?

सभापती : सन्माननीय सदस्य श्री.गुरुनाथ कुलकर्णी आपण असे म्हणा की, आपण तेथे गेला नसाल तर येत्या 15 दिवसामध्ये माझ्या बरोबर सिंधुदुर्ग जिल्हयामध्ये यावे.

श्री.गुरुनाथ कुलकर्णी : सभापती महोदय, मी दोन्ही मंत्री महोदयांना आमंत्रण देतो. माननीय मंत्री महोदय सिंधुदुर्ग जिल्हयाला भेट देतील काय ?

डॉ.विमल मुंदडा : सभापती महोदय, प्रश्न मार्गी लावण्यासाठी आम्ही बैठका घेतो. पूर परिस्थितीच्या वेळी आम्ही सिंधुदुर्ग जिल्हयाला भेट दिलेली आहे. डेप्युटी डायरेक्टर देखील जात असतात. सन्माननीय सदस्य श्री.गुरुनाथ कुलकर्णी आमचे नेते आहेत. आम्ही त्यांची मागणी मान्य करतो.

सभापती : सन्माननीय सदस्य श्री.गुरुनाथ कुलकर्णी एक वाक्य नकळत बोलले ते वाक्य रेकॉर्डवरून काढून टाकावे.

श्री.रणजित कांबळे : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.गुरुनाथ कुलकर्णी यांनी असे सांगितले की, मी सिंधुदुर्ग जिल्हयामध्ये गेलो किंवा नाही. मला असे वाटते की, आमच्या दौ-याचे चार्ट आपण स्वतः बघितले तर आम्ही सिंधुदुर्ग जिल्हयामध्ये गेलो किंवा नाही हे आपल्याला दिसेल. सभापती महोदय, मी जी माहिती दिली ती चुकीची नाही. सिंधुदुर्ग जिल्हा शासकीय रुग्णालयातील मशीन 18 महिने बंद होती. वर्तमानपत्राच्या आधारावर बोलणे योग्य नाही. वर्तमानपत्रामध्ये आलेली बातमी शंभर टक्के खरी असते असे नाही.

श्री.उल्हास पवार : सभापती महोदय, हा प्रश्न अत्यंत महत्वाचा आहे. केवळ सिंधुदुर्ग जिल्हयापुरती ही परिस्थिती नाही. मी आपल्या लक्षात आणून देऊ इच्छितो की, अनेक सिव्हील हॉस्पिटलमध्ये एक्स-रे मशीन नाहीत. सिव्हील सर्जनची नेमणूक केलेली नाही. सन्माननीय सदस्य श्री.परशुराम उपरकर यांनी सांगितले की, शासनाने निर्देश द्यावेत. मुंबईमध्ये आणि मुंबई बाहेर अनेक मोठे हॉस्पिटल्स आहेत तेथे एक्स-रे मशीन नाही. वैधानिक विकास मंडळाच्या माध्यमातून आम्ही मशिनरी देण्याचा प्रयत्न केलेला आहे. महाराष्ट्रातील अनेक हॉस्पिटलची ही अवस्था आहे.

...2/-

ता.प्र.क्र.20413

डॉ.दीपक सावंत : सभापती महोदय, याच अधिवेशनामध्ये नाही तर मागच्या 4 अधिवेशनांमध्ये मी हा प्रश्न उपस्थित केलेला आहे. माझ्याकडे सिव्हील सर्जनचे जून महिन्यातील पत्र आहे. त्यांनी पत्रामध्ये असे म्हटलेले आहे की, रुग्णालयामध्ये बालरोगतज्ञ, त्वचा रोगतज्ञ, सर्जन, युरोलॉजिस्ट, रेडिओलॉजिस्ट, दंतचिकित्सक इत्यादी पदे रिक्त आहेत. अशाच प्रकारचे पत्र सन्माननीय सदस्य श्री.परशुराम उपरकर यांनी देखील माझ्याकडे दिलेले आहे. माझा प्रश्न असा आहे की, आपण जी मशीन खरेदी केली तीला 8 वर्षे झालेली आहेत. आता त्या मशीनची गॅरंटी संपलेली आहे. एक्स-रे टेक्निशियन, एम.आर.आय. टेक्निशियन यांच्याकडून एक्स-रे काढण्याचे काम करून घेतले जाते. अपंगांचे कारण न सांगता आपण किती दिवसांमध्ये तेथे एम.आर.आय. टेक्निशियनची नेमणूक करणार आहात ?

यानंतर श्री.सुंबरे

श्री. रणजित कांबळे : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी मॅटेनन्स काँट्रॅक्टबद्दल विचारले आहे त्यासंबंधात मी आपल्याला सांगू इच्छितो की, एएमसी बरोबरचे त्यांचे काँट्रॅक्ट आजसुद्धा तेथे चालू आहे आणि ते दरवर्षीचे आहे. ...

डॉ. दीपक सावंत : तर मग गेली तीन वर्षे हे मशीन बंद का होते ?

श्री. रणजित कांबळे : सभापती महोदय, त्यांनी काँट्रॅक्टबद्दल विचारले त्याचे उत्तर मी दिले आहे. त्यानंतर त्यांनी पदांच्या भरतीसंबंधात विचारले आहे. त्याबाबत मी सांगू इच्छितो की, ही पदे भरावयाची झाली तरी हायकोर्टाच्या आदेशाविरोधात जाऊन ही पदे आपण भरू शकणार नाही. ..

डॉ. दीपक सावंत : मग तेथील पेशंट मेले तरी चालतील का ?

श्री. रणजित कांबळे : सभापती महोदय, काहीही असले तरी आम्ही हायकोर्टाच्या आदेशा विरुद्ध जाऊ शकत नाही. जोपर्यंत राज्यातील अपंगांचा 3 टक्के जो राखीव कोटा आहे तो भरल्याशिवाय आपल्याला ही पदे भरता येणार नाहीत. हायकोर्टाचा हा 1 सप्टेंबरचा आदेश आहे.

सभापती : सन्माननीय आरोग्य मंत्री डॉ. मुंदडा यांना मी सांगू इच्छितो की, हायकोर्टाच्या या निर्णयावर शासनाला काही अपील करता येईल काय ? ही ही पदे अत्यावश्यक सेवेतील असल्याने एक विशेष बाब म्हणून ही अशा पद्धतीची टेक्नाक्रॅट पदे भरण्यासाठी जाहिरात देऊन भरण्याची मुभा द्यावी.

डॉ. विमल मुंदडा : सभापती महोदय, आपल्याला त्या पद्धतीची शिफारस करावी लागेल आणि आपण आपल्या कायदा विभागाच्या सहमतीने तसे करून ही पदे भरण्याचा प्रयत्न करू.

डॉ. दीपक सावंत : सभापती महोदय, हा हेल्थ डिपार्टमेंटचा प्रश्न आहे आणि आरोग्या संबंधीचा हा प्रश्न असल्याने राज्य सरकार काहीही करू शकते. कारण हे कंकरन्स डिपार्टमेंट आहे.

श्री. दिवाकर रावते : सभापती महोदय, हा जनतेच्या आरोग्याशी निगडित असलेला प्रश्न आहे. आपल्याला अतिआवश्यक असलेल्या सेवा देण्यासाठी माणूस मिळत नाही असे म्हणून चालणार नाही. याबाबतीत हायकोर्टाचा आदेश आहे वगैरेही सबबी आपण सांगू शकणार नाही. पेशंटस्साठी तात्पुरते पद भरण्याचा अधिकार आपल्याला आहे त्याप्रमाणेही आपण ही पदे भरू शकता. परंतु अशा प्रकारे कोर्टाच्या आदेशाची सबब सांगून पदे न भरणे हे बरोबर नाही.

..... एच 2....

ता.प्र.क्र.20413....

डॉ. विमल मुंदडा : सभापती महोदय, आपल्या मार्गदर्शनानुसार, निदेशानुसार आम्ही याबाबतीत हायकोर्टाला विनंती करू आणि अशा प्रकारच्या या अत्यावश्यक सेवा असल्याने ही पदे भरण्याची आम्हाला परवानगी द्यावी असे सांगू.

डॉ. वसंत पवार : सभापती महोदय, अडीच वर्षे या सिव्हिल हॉस्पिटलमधील सीटी स्कॅन मशीन आणि अन्य मशिनरी बंद होती. तर त्यामागे एक नेहमीची मोडस ऑपरंडी तर नाही ना ? म्हणजे तेथे जवळपासच एखादे खाजगी सीटी स्कॅन मशीन असेल आणि त्यांच्याकडून या सिव्हिल हॉस्पिटल मधील संबंधितांशी संपर्क साधून सिव्हिल हॉस्पिटलमधील ही मशिनरी बंद ठेवण्याचा जो प्रयत्न केला जातो जेणे करून त्यांचा धंदा चांगला होऊ शकेल. तसे तर येथे होते आहे काय ? दुसरे असे की, ही पदे भरताना आपल्याला रिस्पॉन्स मिळाला नाही म्हणून आपण सांगितले. म्हणजे ही 12 पदे भरण्यासाठी जाहिरात दिल्यानंतरही तेवढ्या पात्रतेचे उमेदवार आले नाहीत असे आपण म्हणता. कारण आपल्याकडील पगार त्यांना कमी वाटतो. तर मग या संदर्भात माझी सूचना आहे की, तुम्ही तुमचे जे काही पगार आहेत त्यामध्ये या विषयातील विशेषज्ञ काम करण्यास तयार नाहीत तर मग यासाठी अतिरिक्त पगार आपण त्यांना द्यावा किंवा त्यांची यासाठी मानद वा ऑनररी सेवा घ्यावी. तर त्याप्रमाणे आपण आपल्या या सिव्हिल हॉस्पिटलमध्ये त्यांची सेवा घेणार काय ? कारण केवळ माणसे मिळाली नाहीत मग आम्ही काय करणार असे म्हणून चालणार नाही. ही सेवा आपणास जनतेला उपलब्ध करून दिली पाहिजे, त्याची जबाबदारी शासनाला उचलावी लागेल. त्यासाठी असे काही उपाय करणे गरजेचे आहे, तर ते आपण करणार का ?

डॉ. विमल मुंदडा : सभापती महोदय, त्या ठिकाणी खाजगीमध्ये जवळपास सीटी स्कॅन मशीन चालू आहे किंवा काय आणि त्यामुळेच आपल्याकडील मशिनरी जाणीवपूर्वक बंद करण्याचा प्रयत्न झाला आहे किंवा काय याची मला माहिती नाही. पण याबाबत जरूर चौकशी करण्यात येईल. दुसरे असे की, आपल्याकडे ऑनररी डॉक्टर्स ठेवूनही आपण सेवा देऊ शकतो व तसा प्रयत्न आम्ही करतो. सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील कोणी विशेषज्ञ डॉक्टर्स अशा प्रकारे आपल्याकडे येण्यास तयार नसतील तर जे पोस्ट ग्रॅज्युएट झालेले नवीन डॉक्टर्स आहेत त्यांना आपल्याकडे किमान दोन वर्षे तरी सक्तीची सेवा करण्याच्या दृष्टीने काय करता येईल यासाठी आम्ही प्रयत्न

..... एच 3 ...

डॉ. मुंदडा (पुढे चालू...)

ता.प्र.क्र.20413....

करीत आहोत. सभापती महोदय, मी आपल्या निदर्शनास आणून देऊ इच्छिते की, आपणाकडून जेव्हा अशा प्रकारचे निदेश येतात तेव्हा त्यांचे पालन करण्याचा प्रयत्न आमच्याकडून केला जातो. त्याप्रमाणे याही बाबतीत आम्ही शासनाकडून निश्चितपणे शिफारस करू. दुसरे असे की, पोस्ट ग्रॅज्युएट मुले बाहेर पडतात तेव्हा एक सोशल कमिटमेंट म्हणून दोन वर्षे तरी त्यांनी आपल्या सिव्हिल हॉस्पिटलमधून सेवा दिली पाहिजे, असा विचार केंद्र आणि राज्य सरकारसुद्धा करित आहे. तेव्हा आपल्याला यासाठी कायद्यात दुरुस्ती करून, नियमावलीमध्ये दुरुस्ती करून हे करावे लागेल आणि असे केल्याशिवाय हा प्रश्न सुटणार नाही. तेव्हा आपल्या सिव्हिल हॉस्पिटलमधून विशेषज्ञ डॉक्टरांची देखील सेवा जनतेला उपलब्ध करून देण्याचा आम्ही निश्चितपणे प्रयत्न करू.

(यानंतर श्री. सरफरे आय 1 ...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी

08-12-2006

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी न्नाही)

। 1

DGS/ SBT/ KTG/

11:40

ता.प्र.क्र. 20413...

डॉ. विमल मुंदडा...

म्हणून मुंबई नर्सिंग होम अॅक्टखाली खाजगी हॉस्पिटलमध्ये तेथील डॉक्टर्सकडून पेशंटना तपासण्यास नकार दिला जात असेल तर त्याकरीता सिव्हिल हॉस्पिटल ते प्रायव्हेट हॉस्पिटल असे लिंकअप कसे करता येईल यासाठी नवीन कायदा करावा लागला तरी चालेल. शासनाच्या वतीने जनरल मेडिकल कॉलेजमध्ये शिकणारे विद्यार्थी आहेत त्यांच्यावर सक्ती करण्याकरीता यापुढील काळात कायद्यात तशाप्रकारची दुरुस्ती करावी लागल्याशिवाय हा तज्ज्ञ डॉक्टरांचा प्रश्न संपणार नाही असे माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्र्यांच्या उपस्थितीत मी सभागृहाला सांगू इच्छिते.

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी न्नाही

DGS/ SBT/ KTG/

मुंबईतील राज्य कामगार विमा योजनेअंतर्गत आयुर्वेदिक तसेच अॅलोपॅथीक औषध खरेदीत कोट्यावधी रुपयांच्या झालेल्या भ्रष्टाचाराप्रकरणी

(६) * २१३५० श्री. अनिल परब , डॉ. दीपक सावंत , डॉ. निलम गोन्हे , श्री. अरविंद सावंत : तारांकित प्रश्न क्रमांक १८५५७ ला दिनांक १३ जुलै, २००६ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबईतील राज्य कामगार विमा योजनेअंतर्गत आयुर्वेदिक तसेच अॅलोपॅथीक औषध खरेदीत कोट्यावधी रुपयांच्या झालेल्या भ्रष्टाचाराप्रकरणी चौकशी पूर्ण झाली आहे काय,

(२) असल्यास, या चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार पुढे कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. रणजित कांबळे, डॉ. विमल मुंदडा यांच्याकरीता : (१) नाही.

(२) व (३) चौकशी अधिकाऱ्याचा अहवाल नुकताच प्राप्त झाला असून त्याची छाननी करण्याचे काम सुरु आहे.

डॉ. दीपक सावंत : सभापती महोदय, १३ जुलै २००६ रोजी विचारलेल्या प्रश्नाला दिलेल्या उत्तराच्या अनुषंगाने मी हा प्रश्न विचारला आहे. गेल्या दोन अधिवेशनामध्ये विचारलेल्या प्रश्नांना शासनाकडून नकारार्थी उत्तर दिले जाते. उत्तर असे दिले जाते की, अहवाल नुकताच प्राप्त झाला असून त्याच्या छाननीचे काम चालू आहे. कोट्यावधी रुपयांची अॅलोपॅथीक व आयुर्वेदिक औषधे ई.एस.आय.एस. करीता घेण्यात आली आहेत. आपण अहवालाची छाननी केली असेल तर त्या अहवालामध्ये कुणावर ठपका ठेवण्यात आला आहे? त्या दोषी अधिकाऱ्याचे नाव काय? त्यांनी किती कोटी रुपयांचा भ्रष्टाचार केला आहे?

श्री. रणजित कांबळे : सभापती महोदय, अहवालामध्ये दोषी सापडलेल्या अधिकाऱ्यांचे नाव डॉ. भारती हे आहे. त्यांनी १ कोटी ९३ लाखाच्या औषधांची ऑर्डर दिली होती, आणि १ कोटी ६ लाखाची औषधे आली होती अशाप्रकारचा आरोप आहे. त्याचप्रमाणे त्यांनी ३ कोटींची हेपेटायटीस बी या रोगाची औषधे आवश्यकतेपेक्षा जास्त घेतली. त्याचप्रमाणे त्यांनी ६६ लाखांची अनावश्यक औषधे घेतली. अशाप्रकारचे सर्वसाधारण आरोप त्यांच्यावर आहेत. त्यामध्ये डॉ. आर. व्ही. देशपांडे यांचा समावेश असून या औषध खरेदीमुळे शासनाचे १ कोटी ७० लाख रुपयांचे नुकसान झाले आहे. त्याचप्रमाणे डॉ. उषा कुलकर्णी यांच्यावरही आरोप असून त्यांनी महाराष्ट्र अँटीबायोटिक्स

DGS/ SBT/ KTG/

ता.प्र.क्र. २१३५०...

फार्मा, नागपूर यांचेकडून औषधे घेतली. त्यामुळे शासनाला १ कोटी १० लाखाचे नुकसान झाले आहे. हा अहवाल २० तारखेला नुकताच आला असून अहवालामध्ये त्यांनी क्वेरीज काढल्या आहेत.

सभापती : मंत्रिमहोदय, आपण दिलेल्या उत्तरावरून असे दिसते की, या प्रकरणामध्ये तीन-चार अधिकारी जबाबदार आहेत. यासंदर्भात आपणास जो निर्णय घ्यावयाचा असेल तो आपण जरूर तपासून घ्यावा.

श्री. रणजित कांबळे : सभापती महोदय, यामध्ये तीन वेगवेगळी प्रकरणे आहेत...

डॉ. दीपक सावंत : सभापती महोदय, डॉ. भारती हे ई.एस.आय.एस. चे डायरेक्टर होते. ते आता सेवेतून निवृत्त झाले आहेत. त्यांनी राजीनामा दिलेला आहे....

श्री. रणजित कांबळे : डॉ. भारती हे निवृत्त होण्यापूर्वीचा हा घोटाळा आहे. शासनाच्या चौकशीनंतर जो अहवाल येईल त्यावरून सर्वांना माहिती होईल. प्रश्न असा आहे की, याठिकाणी तीन वेगवेगळी प्रकरणे आहेत....

श्री. दिवाकर रावते : सभापती महोदय, डॉ. भारती यांनी राजीनामा देऊन निवृत्ती स्वीकारली आहे. तेव्हा आता शासनाला त्यांची चौकशी करून त्यांच्यावर कारवाई करता येईल काय?

श्री. रणजित कांबळे : त्यांचा सहभाग असल्याचे सिद्ध झाल्यानंतर त्यांच्यावर पोलीस केस दाखल केली जाईल. व शासनामार्फत योग्य ती कारवाई केली जाईल. प्रश्न असा आहे की, प्राप्त झालेल्या अहवालामध्ये त्यांच्यावर कोणते आरोप होते, किंवा कोणते आरोप सिद्ध झाले असा प्रश्न माननीय सदस्यांनी विचारला.

(यानंतर श्री. किल्लेदार)

श्री.रणजित कांबळे (पुढे सरू

इन्क्वायरीचा रिपोर्ट आताच आलेला आहे.

सभापती : सन्माननीय मंत्री महोदयांनी खुलासा करावा.

डॉ.विमल मुंदडा : सभापती महोदय, राज्यमंत्री महोदयांनी आताच सांगितलेले आहे की, तत्कालीन आरोग्य संचालक, डॉ.भारती यांनी हिपॅटेस बीच्या व्हॅक्सीनची ऑर्डर स्वतःच्या अधिकारामध्ये दिली. ही त्यांच्याकडून अनियमितता झालेली आहे. त्याबाबतच्या चौकशीचा अहवाल 20 नोव्हेंबर रोजी आलेला आहे. अहवालामध्ये जे निष्कर्ष काढलेले आहेत, त्याबाबतची छाननी सार्वजनिक आरोग्य विभागाचे सचिव करत आहेत. दुसरे डॉ. आर.व्ही.देशपांडे यांच्या प्रकरणामध्ये पाच लोकांच्या साक्षीदारांपैकी दोन साक्षीदारांची साक्ष घ्यायचे राहिलेले आहे. डॉ.उषा कुलकर्णी यांची कोकण विभागाच्या चौकशी अधिकाऱ्यांकडून चौकशी चालू होती. त्यापैकी एका वैद्यकीय अधिकाऱ्यांनी साक्ष देण्यास असमर्थता दर्शविलेली आहे. दरम्यानच्या काळामध्ये सामान्य प्रशासन विभागाने विभागीय आयुक्त कार्यालयामधील विभागीय चौकशी अधिकाऱ्याचे पद 20 मे 2006 रोजीच्या आदेशाने रद्द केले. सामान्य प्रशासन विभागांनी संबंधित विभागाच्या सेवानिवृत्त अधिकाऱ्यांकडून चौकशी करून घ्यावी असे सांगितलेले आहे. सामान्य प्रशासन विभागानी सांगितल्याप्रमाणे विभागाकडून लवकरात लवकर चौकशी पूर्ण करण्यासंबंधीची कारवाई करण्यात येईल.

श्री.दिवाकर रावते : सभापती महोदय, या प्रश्नामधून सरकारची मानसिकता आम्हाला कळली पाहिजे. प्रामाणिकपणे या प्रश्नाचा ते शोध घेत आहेत काय ? हे पहावयाचे आहे. दुसरे असे की, ऑडीटमध्ये हा भ्रष्टाचार आढळून आलेला आहे. म्हणून ही चौकशी समिती नेमावी लागलेली आहे. ऑडीटचा अहवाल आल्यानंतर संबंधितावर पोलीस केस दाखल करण्यास काय अडचण आहे ? डॉ.कुलकर्णी यांच्यावर एका बाजूला पोलीस केस दाखल करून दुसऱ्या बाजूला विभागीय चौकशी का करत नाही ? माझी विनंती आहे की, यामध्ये कोट्यावधी रुपयाचा भ्रष्टाचार झालेला आहे. आता विभागातीलच निवृत्त झालेल्या अधिकाऱ्यांना चौकशी अधिकारी म्हणून नेमले तर त्या निवृत्त अधिकाऱ्यांचा शासनाशी काही संबंध नाही. त्यांना पेशाने बाटविले तर ते चौकशी अहवाल काय देतील ? अजूनही न्याय संस्थेवर लोकांचा विश्वास आहे. न्यायालयाच्या निवृत्त

SKK/ SBT/ KTG/

ता.प्र.क्र .21350 (पुढे सुरु.....

श्री.दिवाकर रावते (पुढे सुरु....

न्यायाधिकांकडून या प्रकरणाची चौकशी करावी, अशी विनंती आहे. या प्रत्येक अधिकाऱ्यांनी एक ते दीड कोटी रुपयाचा भ्रष्टाचार केलेला आहे. माझा स्पेसिफिक प्रश्न आहे की, या प्रकरणामध्ये तातडीने पोलिसांकडे तक्रार नोंदवून त्यांच्यावर गुन्हा दाखल करणार आहात काय ? दुसरीकडे निवृत्त न्यायाधिकांमार्फत ही चौकशी करणार आहात काय ?

डॉ.विमल मुंदडा : डॉ.भारती यांची चौकशी पूर्ण झालेली आहे. महसूल व वन विभागातील चौकशी अधिकाऱ्यांकडून दोघांची चौकशी राहिलेली आहे. सामान्य प्रशासन विभागाकडून चौकशी अधिकाऱ्यांचे पद रद्द करण्यात आलेले आहे. सामान्य प्रशासन विभागातील चौकशी अधिकाऱ्यांचे पॅनेल असेल, त्यांच्याकडून या दोन अधिकाऱ्यांची चौकशी त्वरित करण्यात येईल. एकाची चौकशी पूर्ण झालेली आहे. त्याबाबतचे दोषारोप पत्र दाखल केलेले आहे. चौकशीमध्ये दोन-तीन वर्षांचा कालावधी गेलेला आहे. आता लवकरात लवकर निर्णय होईल.

श्री.दिवाकर रावते : पोलीस केस दाखल करणार आहात काय ?

डॉ.विमल मुंदडा : प्रथम सामान्य प्रशासन विभागामार्फत चौकशी अधिकारी नेमून चौकशी करण्यात येईल.

यानंतर श्री.बरवड.....

ता. प्र. क्र. 21350

(काही सन्माननीय सदस्य एकदम बोलण्याचा प्रयत्न करतात)

सभापती : मी माननीय मंत्रिमहोदयांना सांगू इच्छितो की, माननीय राज्यमंत्र्यांनी सांगितल्याप्रमाणे त्या ठिकाणी फार मोठ्या रकमेचा गैरव्यवहार किंवा अपहार किंवा अनियमित खर्च झालेली आहे त्यासंदर्भातील प्राथमिक चौकशीची माहिती या ठिकाणी उपलब्ध झाली. समजा त्या ठिकाणी अनियमितता झाली असेल तर खातेनिहाय चौकशी आहे आणि अपहार झाला असेल तर त्याबाबत पूर्ण चौकशी करून क्रिमीनल प्रोसीजर कोडच्या दृष्टीने विचार करण्याची आवश्यकता आहे. तेव्हा या पध्दतीने विचार करणे गैर आहे काय ? त्याबाबत शासनाने प्रयत्न करावा.

श्री. अरुण गुजराथी : सभापती महोदय, यामध्ये कोट्यवधी रुपयांचा अपहार आहे. डॉ. भारती यांनी सेवानिवृत्ती घेतलेली आहे. त्वरेने त्यांची मालमत्ता जप्त करण्याच्या संदर्भात शासन विचार करील काय ? डॉ. भारती, डॉ. देशपांडे तसेच डॉ. उषा कुलकर्णी यांच्या बाबतीत हे करणे गरजेचे आहे.

डॉ. विमल मुंदडा : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री. अरुण गुजराथी यांनी विचारलेल्या प्रश्नाला "होय" असे उत्तर आहे. पोलीस गुन्हा दाखल करण्याची कारवाई करू.

डॉ. दीपक सावंत : किती दिवसात करणार ?

डॉ. विमल मुंदडा : किती दिवसात करणार हे आताच सांगता येणार नाही. आम्ही चौकशी करणार आहोत. पोलीस गुन्हा दाखल करण्याची कार्यवाही चालू आहे.

श्री. दिवाकर रावते : सभापती महोदय, शासन त्यांना पाठीशी घालत आहे...

सभापती : सन्माननीय सदस्य श्री. दिवाकर रावते यांना सांगू इच्छितो की, आपण विचारलेल्या प्रश्नाला तसेच सन्माननीय सदस्य श्री. अरुण गुजराथी यांनी विचारलेल्या प्रश्नाला माननीय मंत्रिमहोदयांनी "होय" असे उत्तर दिलेले आहे. दरम्यान मी मंत्रिमहोदयांना सांगितले की, त्या ठिकाणी रकमेचा गैरव्यवहार झालेला आहे असे निदर्शनास आले तर क्रिमीनल प्रोसीजर कोडच्या दृष्टीने त्यांनी अॅक्शन घेण्याची आवश्यकता आहे. या प्रश्नाचे उत्तर मिळालेले आहे.

RDB/ SBT/ KTG/

सावित्रीबाई फुले यांचे वाङ्मय प्रकाशित करणेबाबत

(7) * 20419 श्रीमती उषाताई दराडे , श्री. लक्ष्मण जगताप , प्रा. फौजीया खान , श्री. जितेंद्र आव्हाड : सन्माननीय सांस्कृतिक कार्य मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (1) सावित्रीबाई फुले यांचे वाङ्मय प्रकाशित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे हे खरे आहे काय,
- (2) असल्यास, यावर केव्हा निर्णय घेण्यांत येणार आहे,
- (3) याकरिता किती खर्च येणार आहे?

श्री. राणा जगजितसिंह पाटील, श्री. अशोक चव्हाण यांच्याकरिता : (1) होय.

(2) सावित्रीबाई फुले : काल आणि कर्तृत्व या पुस्तकाचे मुद्रण पूर्ण झाले असून त्या पुस्तकाच्या प्रती नोव्हेंबर, 2006 पासून शासकीय ग्रंथागारांकडे विक्रीसाठी उपलब्ध करून दिल्या आहेत. तसेच सावित्रीबाई फुले समग्र वाङ्मय या पुस्तकाच्या चौथ्या आवृत्तीच्या पुनर्मुद्रणाचे काम जुलै, 2006 मध्ये शासकीय मुद्रणालयाकडे सोपविले असून अल्पावधीत या पुस्तकाच्या प्रती वाचकांना उपलब्ध करून देण्यात येतील.

(3) सावित्रीबाई फुले : काल आणि कर्तृत्व या पुस्तकाच्या पुनर्मुद्रणासाठी रु.1,26,000/- इतका खर्च आला आहे. सावित्रीबाई फुले समग्र वाङ्मय या पुस्तकाच्या पुनर्मुद्रणासाठी अंदाजे रु.1,35,000/- इतका खर्च अपेक्षित आहे.

श्रीमती उषाताई दराडे : सभापती महोदय, या ठिकाणी असा प्रश्न विचारलेला आहे की, सावित्रीबाई फुले यांचे वाङ्मय प्रकाशित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे हे खरे आहे काय ? असल्यास यावर केव्हा निर्णय घेण्यात येणार आहे व त्याकरिता किती खर्च करण्यात येणार आहे ? यासंदर्भात असे उत्तर देण्यात आले आहे की, जुलै, 2006 मध्ये शासकीय मुद्रणालयाकडे सोपविले असून अल्पावधीत या पुस्तकाच्या प्रती वाचकांना उपलब्ध करून देण्यात येतील. त्यासाठी जो खर्च अपेक्षित आहे तो फक्त 1 लाख 26 हजार रुपये आहे. माझा प्रश्न असा आहे की, शासनाने किती प्रती छापण्यासाठी दिलेल्या आहेत.

श्री. राणा जगजितसिंह पाटील : हजार प्रती छापण्यासाठी दिलेल्या आहेत.

श्रीमती उषाताई दराडे : महाराष्ट्राची व्याप्ती बघता माझी अशी विनंती आहे की, शासनाचे याचा गांभीर्याने विचार करावा आणि या वाङ्मयाच्या लाखात प्रती छापव्यात.

श्री. राणा जगजितसिंह पाटील : सभापती महोदय, हजार प्रतींची विक्री पूर्ण झाल्यानंतर पुढचा निर्णय घेण्यात येईल.

RDB/ SBT/ KTG/

ता. प्र.क्र. 20419

श्री. सुधाकर गणगणे : सभापती महोदय, मागच्यावर्षी महात्मा फुले यांच्या वाङ्मयाबद्दलचा प्रश्न विचारला होता त्याबाबत असे उत्तर दिले होते की, ते वाङ्मय प्रकाशित करून बाजारात आणू. मागच्या वर्षी उत्तर देऊनही महात्मा फुले यांचा संग्रह बाजारामध्ये किंवा कोणत्याही शासकीय ग्रंथागारामध्ये उपलब्ध झालेला नाही. आता माननीय मंत्रिमहोदयांनी सांगितले की, सावित्रीबाई फुले यांचे वाङ्मय प्रकाशित करू. मागच्यावर्षी आश्वासन देऊनही महात्मा फुले यांचे वाङ्मय प्रकाशित केले नाही त्याच पध्दतीने हेही होणार नाही. महात्मा फुले आणि सावित्रीबाई फुले यां दोघांच्याही वाङ्मयाचे प्रकाशन एकाच वेळी झाले पाहिजे. शासन ते करील काय ?

श्री. राणा जगजितसिंह पाटील : सभापती महोदय, "सावित्रीबाई फुले:काल आणि कर्तृत्व" हे पुस्तक पहिल्यांदा 1988 साली प्रकाशित केले होते. 2006 मध्ये परत ते प्रकाशित केले आहे. "सावित्रीबाई फुले समग्र वाङ्मय" हे पुस्तक पहिल्यांदा 1988 साली प्रकाशित केले. त्यानंतर 1998 मध्ये हे पुस्तक दुसऱ्यांदा प्रकाशित केले. त्यानंतर 2003 साली तिसऱ्यांदा प्रकाशित केले. आता हे पुस्तक 2006 मध्ये चौथ्यांदा प्रकाशित करणार आहोत.

यानंतर श्री. शिगम...

सन्माननीय सदस्य श्री. सुधारकर गणगणे यांनी सूचना केल्याप्रमाणे ते वाड.मय देखील लवकरात लवकर प्रकाशित करण्यात येईल.

श्री. कपिल पाटील : म.फुलेंचे समग्र वाड.मय प्रकाशित केले त्याची एकही प्रत शिल्लक नाही. पूर्वानुभव लक्षात घेता सावित्रीबाई फुले यांच्या वाड.मयाच्या 1000 प्रती ह्या कमी आहेत. म.फुले आणि सावित्रीबाई फुले यांच्या वाड.मयाच्या जास्त प्रती छापण्यात याव्यात. तसेच हे वाड.मय माध्यमिक शाळांमधून मोफत उपलब्ध करून दिले पाहिजे. आपल्याकडे महामानवांच्या जयंती निमित्त सार्वजनिक सुट्टी दिली जाते. तेव्हा महामानव-स्त्री सावित्रीबाई फुले यांच्या जयंती निमित्त 3 जानेवारीला सार्वजनिक सुट्टी दिली जाईल काय ?

श्री. राणा जगजितसिंह पाटील : सन्माननीय सदस्यांनी विचारलेल्या तिन्ही प्रश्नांचा विचार केला जाईल.

श्रीमती मंदा म्हात्रे : सावित्रीबाई फुले यांच्या जीवनावरचे पुस्तक हे कमीत कमी 50 पानी असावे. हे पुस्तक केव्हा उपलब्ध करून देण्यात येईल ? हे पुस्तक सर्वाना मोफत देण्यात येईल काय ?

श्री. राणा जगजितसिंह पाटील : पुस्तक मोफत देणे शक्य होणार नाही. प्रिंटींग कॉस्ट रिकव्हर करण्याच्यादृष्टीने प्रयत्न केला जाईल.

प्रा. जोगेंद्र कवाडे : माता सावित्रीबाई फुले, महात्मा फुले, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या संदर्भातील चरित्र ग्रंथांच्या प्रती जेव्हा संपायला येतात त्यावेळी त्या छापण्यासंबंधीची वारंवार मागणी करण्याऐवजी त्या प्रती आपोआप छापण्यासंबंधीची व्यवस्था केली जाईल काय ?

श्री. राणा जगजितसिंह पाटील : सन्माननीय सदस्यांनी चांगली सूचना केली असून त्या सूचनेचे पालन केले जाईल.

डॉ. नीलम गो-हे : सावित्रीबाई फुले यांचे विचार आणि वाड.मय ठिकठिकाणी पोहोचविण्यासाठी पुस्तकाच्या जास्त प्रती छापणे आवश्यक आहे. परंतु सावित्रीबाई फुले यांच्या संबंधीची जास्तीत जास्त माहिती वेबसाईटवर असेल तर ती अन्य राज्यांना देखील उपलब्ध होऊ शकते. तेव्हा हिंदी आणि इंग्रजीमधून ही माहिती वेबसाईटवर उपलब्ध करून दिली जाईल काय?

08-12-2006

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

L-2

MSS/ SBT/ KGS/ KTG/ MHM/ पूर्वी श्री. भोगले

11:55

(ता.प्र.क्र.20419....

श्री. राणा जगजितसिंह पाटील : आता मराठीमध्ये माहिती उपलब्ध आहे ती डिजिटलाईज करुन वेबवर साईटवर टाकण्याचा प्रयत्न केला जाईल. सन्माननीय सदस्यांनी सूचना केल्याप्रमाणे सदरहू माहिती इंग्रजी आणि हिंदीमध्ये भाषांतरित करुन ती वेबसाईटवर उपलब्ध करुन देण्याबाबत विचार केला जाईल.

श्रीमती सुधा जोशी : सावित्रीबाई फुले यांच्यासंदर्भात धडा हा हिंदी, इंग्रजी, गुजराती अशा विविध माध्यमांच्या शाळांच्या पाठ्यपुस्तकामध्ये समाविष्ट केला जाईल काय ?

श्री. राणा जगजितसिंह पाटील : सजेशन फॉर अॅक्शन.

.3..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

**किनवट, ता.कळंब, जि.यवतमाळ येथील गावात
पिण्याच्या पाण्याचे दुर्भिक्ष्य असल्याबाबत**

(८) * २१४८६ श्री. दिवाकर रावते , श्री. अरविंद सावंत , डॉ. निलम गोन्हे ,
श्री. सुरेश जेथलिया , श्री. अनिल परब : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा
करतील काय :-

- (१) किनवट, ता.कळंब, जि.यवतमाळ येथील गावांमध्ये मोठ्या प्रमाणात पिण्याच्या पाण्याचे दुर्भिक्ष्य आहे हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उपरोक्त गावामध्ये पिण्याच्या पाण्यापासून वंचित राहावे लागण्याची कारणे काय आहेत,
- (३) यासंदर्भात शासनाने काही उपाययोजना केली आहे वा करण्यात येत आहे,
- (४) असल्यास, सद्यःस्थिती काय आहे, ?

श्री. रणजित कांबळे, श्री. अजित पवार यांच्याकरिता : (१) अंशतः खरे आहे.

(२), (३) व (४) किनवट ग्रामपंचायतीने पाणीपुरवठा योजनेच्या थकीत विद्युत देयकाचा भरणा न केल्यामुळे विद्युत पुरवठा खंडित करण्यात आला असल्यामुळे योजनेद्वारे पाणीपुरवठा बंद आहे. तथापि गावामध्ये अस्तित्वात असलेल्या पाणीपुरवठ्याच्या इतर स्रोतांद्वारे जसे सार्वजनिक विहिर, हातपंप यांचेद्वारे गावास पाणीपुरवठा सुरु आहे. सदर गावास टंचाईच्या काळात टँकरद्वारे पाणीपुरवठा करण्यात येतो.

किनवट गावाचा सन २००६-२००७ मध्ये जलस्वसज्य प्रकल्पांतर्गत समावेश करण्यात आला असून गावतलावाच्या खालच्या बाजूस सार्वजनिक विहिर प्रस्तावित करण्यात आली असून आराखडा तयार करण्यात येत आहे.

श्री. दिवाकर रावते : किनवट ग्रामपंचायतीने पाणीपुरवठा योजनेच्या थकीत विद्युत देयकाचा भरणा न केल्यामुळे विद्युत पुरवठा खंडित करण्यात आला होता. आता तेथील पाणी पुरवठ्याची सद्यःस्थिती काय आहे ?

श्री. रणजित कांबळे : किनवट ग्रामपंचायतीचा पाणी पुरवठा २००३मध्ये बंद केला होता. सध्या त्या ठिकाणी दोन हातपंप आणि एक सार्वजनिक विहीर या माध्यमातून गावातील लोकांना पाणी उपलब्ध होत आहे. किनवट ही गट ग्रामपंचायत आहे. झारकीने गावच्या सरपंचाने विनंती केली की किनवट ग्रामपंचायतीने ५० टक्के पैसे भरले तर बाकीचे पैसे झारकीने गावातील लोक भरतील.

श्री. दिवाकर रावते : विद्युत बिलाची थकबाकी किती आहे ?

श्री. रणजित कांबळे : ८६८५० रु. इतकी थकबाकी आहे.

(ता.प्र.क्र. 21486...

श्री. दिवाकर रावते : वीज पुरवठा खंडित केल्यामुळे पाणी पुरवठा बंद केलेला आहे. त्यावर उपाय म्हणून टँकरने पाणी पुरवठा केला जातो. त्यासाठी पैसे द्यावे लागतात. टँकर लॉबीला फेव्हर करण्यासाठी वीज पुरवठा खंडित केलेला आहे काय ? या गावचा विजेचा प्रश्न कायमस्वरूपी सोडवून त्या गावाला कायमस्वरूपी पाणीपुरवठा करण्यात येईल काय ?

श्री. रणजित कांबळे : या ग्रामपंचायतील दोन वर्षांपासून उन्हाळ्यामध्ये टँकरने पाणी पुरवठा केला जात आहे. त्या ग्रामपंचायतीमध्ये पाण्याची टंचाई नव्हती. जिल्हा परिषदेच्या मायनर इरिगेशनने तेथे तलाव बांधलेला असल्यामुळे त्या गावातील विहिरीतील पाण्याची पातळी वाढलेली आहे.

...नंतर श्री. भोगले...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी

08-12-2006

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी न्नाही)

M.1

SGB/ KGS/ MHM/ SBT/ KTG/

12:00

ता.प्र.क्र.21486.....

श्री.रणजित कांबळे.....

तरी पण या ग्रामपंचायतीला 2006-07 करीता जलस्वराज्य प्रकल्पामध्ये घेतले आहे आणि त्या तलावाच्या बाजूने दुसरी विहिर प्रस्तावित आहे. सध्या जलस्वराज्य प्रकल्पाचे अधिकारी, लोकप्रतिनिधी आणि गावातील मंडळी यांची एकत्र चर्चा चालू आहे. जोपर्यंत लोक आपला टॅक्स आणि पाणीपट्टी भरणार नाहीत तोपर्यंत यातून मार्ग निघणार नाही. 2003-04 व 2004-05 मध्ये त्यांनी एकही पैसा भरला नाही. 2005-06 मध्ये फक्त 6 हजार रुपये भरले. अशा परिस्थितीत कोणतीही योजना चालू शकत नाही. मागील चार वर्षांपासून एक पैसा दिला नाही. त्यांचे मत आहे की, विहिरीतून पाणी मिळते, त्या माध्यमातून आम्ही आमची गरज भागवित आहोत.

श्री.चंद्रकांत रघुवंशी : सभापती महोदय, प्रत्येक ग्रामपंचायतीकडून पाणीपट्टी वसूल झाली पाहिजे याबद्दल कोणाचे दुमत नाही. वीज बिल भरले नाही म्हणून नळयोजना बंद करणे हे शासनाला शोभादायक नाही. म्हणून माझी विनंती आहे की, 12 व्या वित्त आयोगाचा निधी डायरेक्ट ग्रामपंचायतीला दिला जातो, त्यातून वीज बिलाचे पैसे कापून घेतले तरी हरकत नाही. यापुढे वीज बिल भरले नाही म्हणून वीज कनेक्शन कापून घेतले जाणार नाही याची दक्षता घेतली जाईल काय?

श्री.रणजित कांबळे : सभापती महोदय, जी पाणीपट्टी वसूल होते ती 100 टक्के वेगळ्या खात्यामध्ये जमा केली जाते. हा निधी फक्त याच कामासाठी वापरला जातो. घरपट्टी किंवा इतर प्रकारचे जे उत्पन्न ग्रामपंचायतीला मिळते त्यातून 20 टक्के निधी पाणीपुरवठ्यासाठी राखून ठेवणे आवश्यक आहे. तसे न करता इतर कामे केली जातात व नळयोजनेचे वीज बिल शासनाने भरणे हे चुकीचे आहे. या ग्रामपंचायतीमध्ये दोन योजना आहेत. एक गाव शासनाला पाण्याचा टॅक्स भरण्यासाठी तयार नाही. 450 लोकवस्तीचे गाव असून त्यांचे म्हणणे आहे की, विहिर व हापसा आहे त्यामुळे आम्हाला नळयोजनेची गरज नाही. वारंवार अधिकारी आणि सरपंच यांनी गावकरी मंडळींशी चर्चा करण्याचा प्रयत्न केला, ग्रामसभेमध्ये सुध्दा प्रयत्न केला. परंतु ते बिल भरण्यास तयार नाहीत. त्यांचे म्हणणे आहे की, आम्हाला पुरेसे पाणी उपलब्ध आहे. नळयोजना हवी असेल तर पाणीपट्टी भरावीच लागेल.

..2..

08-12-2006

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी न्नाही)

M.2

SGB/ KGS/ MHM/ SBT/ KTG/

12:00

श्री.दिवाकर रावते : सभापती महोदय, हे आदिवासी गाव आहे याची शासनाला कल्पना आहे की नाही? आदिवासींकडून उपलब्धी अपेक्षित करणे योग्य नाही. आदिवासींकरीता त्यांच्या लोकसंख्येप्रमाणे 9.5टक्के अर्थसंकल्पीय तरतूद केली जाते, योजना राबविल्या जातात, अनुदान दिले जाते. आदिवासी गावाकडून अशी अपेक्षा करणे योग्य नाही. आदिवासी गावाच्या संदर्भात विचार केला जाईल काय? मी ज्या इमारतीमध्ये राहतो तेथील सदनिकाधारकाने पैसे भरले नाही तरी कायद्याने त्यांचा पाणीपुरवठा बंद करता येत नाही अशी कायदेशीर तरतूद असताना गावाने वीज बिल भरले नाही म्हणून नळयोजना बंद केली जात असेल तर हा गुन्हा होतो. आदिवासी गाव आणि तेथील परिस्थिती, ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न लक्षात घेऊन शासन कोणती धोरणात्मक भूमिका घेणार आहे?

(नंतर श्री.जुन्नरे.....)

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी

ता.प्र.क्र. : 21486

श्री. रणजित कांबळे : झारकीनी आणि किनवट या दोन्ही गट ग्रामपंचायत व आदिवासी गावे आहेत. या दोन गावातील एका गावाने पैसे भरले असून दुस-या गावाने पैसे भरलेले नाही. ही दोन्ही गावे आदिवासी आहेत. ही गावे माझ्या गावाला लागूनच असल्यामुळे या गावाची परिस्थिती मला चांगली माहिती आहे. काही तरी रक्कम या गावाने भरणे आवश्यक आहे. या गावाने 3 वर्षांपासून पैसे भरलेले नाहीत. यासंदर्भात एका गावाला सूट दिली तर आपल्याला सर्व गावांना सूट द्यावी लागेल त्यामुळे या गावाला सूट देता येणार नाही.

श्री. मधुकर सरपोतदार : सभापती महोदय, आजच्या तारांकित प्रश्नोत्तराच्या यादीतील 10 नंबरचा प्रश्न, तारांकित प्रश्न क्रमांक 21393 हा छत्रपती शिवरायांच्या संदर्भातील आहे त्यामुळे या प्रश्नाला आपण थोडा वेळ द्यावा अशी माझी आपल्याला विनंती आहे.

सभापती : आता प्रश्नोत्तराचा तास संपलेला आहे. परंतु या अधिवेशनाच्या दरम्यान या प्रश्नाला न्याय देण्याचा निश्चित प्रयत्न करण्यात येईल.

....2

08-12-2006

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी न्नाही)

N-2

SGJ/ MHM/ KGS/

प्रथम श्री. भोगले

12:05

पृ.शी.: लेखी उत्तरे

मु.शी.: तारांकित प्रश्नोत्तराची यादी सभागृहासमोर ठेवणे.

प्रधान सचिव (2) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने गुरुवार दिनांक 7 डिसेंबर, 2006 रोजीची तारांकित प्रश्नोत्तराची यादी सभागृहाच्या पटलावर ठेवीत आहे.

सभापती : गुरुवार दिनांक 7 डिसेंबर, 2006 रोजीची तारांकित प्रश्नोत्तराची यादी सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आली आहे.

(प्रेस : येथे सोबत जोडलेली यादी छपावी.)

...3

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी न्नाही

पृ.शी.: लेखी उत्तरे

मु.शी.: अतारांकित प्रश्नोत्तराची एक ते अकरा क्रमांकाची यादी सभागृहासमोर ठेवणे.

प्रधान सचिव (2) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने अतारांकित प्रश्नोत्तराची यादी क्रमांक एक ते अकरा सभागृहाच्या पटलावर ठेवीत आहे.

सभापती : अतारांकित प्रश्नोत्तराची यादी क्रमांक एक ते अकरा सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आली आहे.

(प्रेस : येथे सोबत जोडलेली यादी छपावी.)

08-12-2006

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी न्नाही)

N-4

SGJ/ MHM/ KGS/

प्रथम श्री. भोगले

12:05

पृ.शी./मु.शी.:कागदपत्रे सभागृहासमोर ठेवणे.

श्री. हर्षवर्धन पाटील (संसदीय कार्यमंत्री) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्डाचे सन 2004-2005 या वर्षाचे लेखा विवरणपत्र सभागृहासमोर ठेवतो.

सभापती : लेखा विवरणपत्र सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आले आहे.

.....5

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी न्नाही

08-12-2006

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी न्नाही)

N-5

SGJ/ MHM/ KGS/

प्रथम श्री. भोगले

12:05

पृ.शी./मु.शी. : आश्वासनांची विवरणपत्रे सभागृहाच्या पटलावर ठेवणे.

श्री. हर्षवर्धन पाटील : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने विधानपरिषदेच्या सन 1985 चे दुसरे अधिवेशन ते सन 2006 चे दुसरे अधिवेशन या कालावधीमध्ये देण्यात आलेल्या 586 आश्वासनांच्या पूर्ततेसंबंधी कार्यवाहीच्या विवरणपत्रांची यादी सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

सभापती : आश्वासनांची यादी सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आली आहे

(प्रेस : येथे सोबतची यादी छापवी.)

....6

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी न्नाही

08-12-2006

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी न्नाही)

N-6

SGJ/ MHM/ KGS/

प्रथम श्री. भोगले

12:05

पृ.शी./मु.शी. : आश्वासनांची यादी सभागृहाच्या पटलावर ठेवणे.

श्री. हर्षवर्धन पाटील : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने विधानपरिषदेच्या सन 2006 च्या दुस-या अधिवेशना दिनांक 3 जुलै ते 21 जुलै, 2006 या कालावधीत मा. मंत्री महोदयांनी दिलेल्या 362 आश्वासनांची यादी सभागृहाच्या पटलावर ठवतो

सभापती : आश्वासनांची यादी सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आली आहे

(प्रेस : येथे सोबतची यादी छापवी.)

....7

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी न्नाही

पृ.शी./मु.शी.: अंदाज समितीचा अहवाल सादर करणे.

श्रीमती मंदा म्हात्रे (समिती सदस्या) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने अंदाज समितीचा "राज्यातील गृहनिर्माणाच्या संदर्भात करण्यात येणारी तरतूद, प्रत्यक्ष खर्च आणि महाराष्ट्र गृहनिर्माण क्षेत्रविकास प्राधिकरण (म्हाडा) तर्फे राबविण्यात येणा-या योजना" या विषयाबाबतचा नववा अहवाल व " राज्यातील पर्यटनाच्या संदर्भात करण्यात येणारी तरतूद, प्रत्यक्ष खर्च व महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळातर्फे राबविण्यात येणा-या योजना" या विषयाबाबतचा दहावा अहवाल सभागृहास सादर करते.

सभापती : अंदाज समितीचा अहवाल सभागृहाला सादर झाला आहे.

पृ.शी./मु.शी.: सार्वजनिक उपक्रम समितीचा अहवाल सादर करणे.

श्री. अरविंद सावंत (समिती सदस्य) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने सार्वजनिक उपक्रम समितीचा (सन 2006-2007) चौथा व पाचवा अहवाल सभागृहास सादर करीत आहे.

सभापती महोदय, सार्वजनिक समितीच्या सातत्याने बैठका घेऊन सचिवांच्या साक्षी घेतलेल्या आहे. या साक्षीतून जे विदारक सत्य बाहेर आले त्यामुळे आम्हाला वेदना झालेल्या आहेत. महाराष्ट्र चित्रपट, रंगभूमी आणि सांस्कृतिक विकास महामंडळाच्या कामकाजाच्या संबंधातील आहे. या अहवालात जमिनीचे कमी मूल्यांकन, खाजगी संस्थेला अदेश फायदा व प्रतिभूतीच्या अभांवामुळे खर्चाची वसूली न होणे यासंबंधातील प्रकरणे आहेत.

यानंतर श्री. अजित.....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी न्नाही

श्री.अरविंद सावंत.....

सभापती महोदय, महामंडळाने जमिनीचे मूल्यांकन कमी करुन सुमारे 28.20 कोटी रुपयाचा फायदा मुक्ता आर्टस् या खाजगी संस्थेला करुन दिलेला आहे. दुसऱ्या प्रकरणात महामंडळाच्या कलाकार तसेच प्रधासन खोल्यांच्या दुरुस्तीच्या कामामध्ये हाऊस ऑफ सिने आर्ट्स या खाजगी संस्थेला 6.09 कोटींचा अदेय फायदा करुन देण्यात आला आहे. नीलमुद्रा एंटरटेन्मेंटस् मर्यादित यांना योग्य त्या प्रतिपूर्तीशिवाय वित्तीय सहाय्य दिल्यामुळे महामंडळाचे 2.02 कोटी येणे वसूल झालेले नाहीत. या सर्व अनियमिततांना महामंडळाचे तत्कालीन व्यवस्थापकी संचालक श्री.गोविंद स्वरुप, आय.ए.एस. हे जबाबदार असल्याचे चौकशीत निष्पन्न झाले असून सांस्कृतिक कार्य विभागाने तसेच सामान्य प्रशासन विभागाने आजमितीपर्यंत त्यांच्याविरुद्ध चौकशी सुरु आहे असे सांगण्याव्यतिरिक्त कोणतीही कारवाई केलेली नाही. श्री.गोविंद स्वरुप यांच्या विरुद्ध या गैरव्यवहाराच्या अनुषंगाने सेवानिवृत्त होण्यापूर्वी कारवाई केली जाईल असे सभागृहात आश्वासन देऊनही त्यांच्या विरुद्ध ते ऑगस्ट 2006 मध्ये सेवानिवृत्त होईपर्यंत कोणतीही कारवाई करण्यात आली नाही. या अनियमितता ज्यावेळी घडल्या त्यावेळी श्री.गोविंद स्वरुप हे महामंडळाचे व्यवस्थापकीय संचालक होते व त्याचवेळी ते सांस्कृतिक कार्य विभागाचे सचिवही होते. त्यामुळे या अनियमितता कोणत्याही लक्षात आल्या नाहीत.

सभापती महोदय, सर्वोच्च न्यायालयाने नुकत्याच दिलेल्या ऐतिहासिक निर्णयानुसार भ्रष्टाचाराच्या खटल्यांसाठी फौजदारी संहितेचे कलम 197 अन्वये वरिष्ठांच्या परवानगीची आवश्यकता नाही. त्यामुळे श्री.गोविंद स्वरुप हे जरी आय.ए.एस. केडरचे असले तरी त्यांच्याविरुद्ध भ्रष्टाचाराबाबत त्वरित खटला भरणे शक्य आहे आणि समितीची तशी शिफारस आहे.

सभापती महोदय, समितीचा पाचवा अहवाल हासय महाराष्ट्र राज्य वित्तीय महामंडळाच्या कामकाजासंबंधातील आहे. महामंडळाने अपर्याप्त तारणाशिवाय कर्ज मंजूर केल्यामुळे तसेच वसुलीची कारवाई विलंबाने झाल्यामुळे रुपये 16.59 कोटी रुपयांची वसुली झाली नाही. भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यानी आपल्या 2002-2003 च्या वाणिज्यिक अहवालाद्वारे याबाबी

श्री.अरविंद सावंत.....

निदर्शनास आणल्या. या महामंडळाची जवळजवळ 1300 कोटी रुपयांची कर्जाची वसुल व्हावयाची आहे व सध्या महामंडळाने कर्ज देणे बंद केले आहे. समितीच्या मते शासनाचे देखील या महामंडळाच्या कारभारावर योग्य ते नियंत्रण नाही. त्यामुळेच ही सर्व गैरव्यवहाराची प्रकरणे वाढीस लागली आहेत. तेव्हा या सर्व गैरव्यवहारात दोषी आढळून आलेल्या अधिकारी व कर्मचाऱ्यांवर कडक कारवाई करून महामंडळाचे झालेले नुकसान वसूल करावे अशी समितीची शिफारस आहे.

सभापती : सार्वजनिक उपक्रम समितीचा चौथा व पाचवा अहवाल सभागृहाल सादर झाला आहे.

पृ.शी./मु.शी.:रोजगार हमी योजना समितीचा अहवाल सादर करणे.

श्री.वसंतराव चव्हाण (समिती सदस्य) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने रोजगार हमी योजना समितीचा सहावा, सातवा, आठवा आणि नववा अहवाल सभागृहाला सादर करतो.

सभापती : रोजगार हमी योजना समितीचा सहावा, सातवा, आठवा आणि नववा अहवाल सभागृहाला सादर झाला आहे.

पृ.शी./मु.शी.: उपविधान समितीचा अहवाल सादर करणे.

श्रीमती सुधा जोशी (समिती सदस्य) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने उप विधान समितीचा तिसरा अहवाल सभागृहाला सादर करते.

सभापती : उपविधान समितीचा तिसरा अहवाल सभागृहाला सादर झाला आहे.

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी न्नाही

पृ.शी./मु.शी.: महिलांचे हक्क व कल्याण समितीचा अहवाल सादर करणे.

डॉ.नीलम गोन्हे (समिती सदस्य) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने महिलांचे हक्क व कल्याण समितीचा अकरावा अहवाल सादर करते.

सभापती महोदय, महिलांचे हक्क व कल्याण समितीचा अकरावा अहवाल सभागृहास सादर करताना मी काही बाबी सभागृहाच्या निदर्शनास आणू इच्छिते.

महोदय, राज्यातील जिल्हा परिषदा, महानगरपालिका व इतर स्थानिक स्वराज्य संस्थांची तपासणी करताना समितीला असे आढळून आले आहे की, महिलांसाठी जे 30 टक्के आरक्षण ठेवले आहे त्याचे तंतोतंत पालन केले जात नाही. एकूण कर्मचारी संख्येच्या तुलनेत महिलांची टक्केवारी काढून आरक्षण भरण्यात आल्याचे सर्रास दाखविण्यात येते. मात्र, वर्गनिहाय आरक्षण काढण्यात येत नाही, ही अत्यंत गंभीर बाब आहे. त्यामुळे एकूण संवर्ग व संवर्गाच्या वर्गनिहाय आरक्षण यापुढे काढण्यात यावे, अशी मी सभागृहाला विनंती करते.

यानंतर श्री.पुरी....

डॉ.नीलम गोन्हे...

दुसरे असे की, महानगरपालिकेच्या एकूण अंदाजपत्रकातून आस्थापना खर्च वगळता उर्वरित रकमेच्या पाच टक्केप्रमाणे रक्कम महिला बालकल्याणासाठी राखून ठेवणे आवश्यक आहे. असे राज्य शासनाचे आदेश असतानाही राज्यातील कोणतीही महानगरपालिका हे आदेश पाळत नाही. काही ठिकाणी एक टक्का/अर्धा टक्का इतक्या रकमेची तरतूद केली जाते. त्यामुळे राज्यात स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे महिला व बालकल्याणाचे कोणतेही उपक्रम यशस्वीरित्या राबविले जात नाही, असा समितीचा अनुभव आहे. अतः शासनाच्या आदेशाप्रमाणे पाच टक्के निधी महिला बाल कल्याणासाठी सक्तीने राखून ठेवण्याबाबत सर्व महानगरपालिकांना शासनाने पुन्हा आदेश द्यावेत, असे समितीस वाटते. तसेच, राज्यातील महानगरपालिकांमधील उदा. स्वच्छता, साहित्य, पाठ्यपुस्तके व गणवेश, सकस आहार इत्यादी अनेक बाबी सर्रासपणे कंत्राटी पध्दतीने घेण्याची नवीन प्रथा आता सुरु झालेली आहे. ही प्रथा योग्य नाही, असे समितीला वाटते. तेव्हा महानगरपालिकांना किंवा इतर स्थानिक स्वराज्य संस्थांना लागणाऱ्या वस्तू व साहित्य कंत्राटी पध्दतीने खरेदी न करता महिला बचत गटाकडून खरेदी केल्यास त्यामुळे महिलांचे सक्षमीकरण व सबलीकरण करण्यास हातभार लागेल. त्यानुसार शासनाने यापुढे महानगरपालिकांना सूचना द्याव्यात, असे समितीस वाटते.

सभापती : महिलांचे हक्क व कल्याण समितीचा अहवाल सादर झाला आहे.

..2....

पृ.शी./मु.शी.: अशासकीय विधेयके व ठराव समितीचे प्रतिवृत्त सादर करणे.

श्री.शरद रणपिसे (समिती सदस्य) : महोदय, मी आपल्या अनुमतीने अशासकीय विधेयके व ठराव समितीचे प्रतिवृत्त सादर करतो.

सभापती महोदय, शुक्रवार, दिनांक 8 डिसेंबर,2006 रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दाखविण्यात येणा-या अशासकीय ठरावांना द्यावयाचा वेळ ठरविण्याकरिता गुरुवार, दिनांक 7 डिसेंबर,2006 रोजी समितीची बैठक झाली. सदर बैठकीत 3 अशासकीय ठरावांना 150 मिनिटांचा वेळ खालीप्रमाणे देण्यात यावा, अशी शिफारस समितीने केली आहे.

- (1) डॉ.नीलम गोन्हे, वि.प.स. यांचा ठराव क्रमांक 6 - "राज्यस्तरावर वादळे, पूर भूकंप,अतिवृष्टी, आग अशा नैसर्गिक आपत्तीत मात करण्यासाठी आपत्कालीन मदत यंत्रणेबाबत जागृती व स्वयंसेवकाचे प्रशिक्षण करणारी यंत्रणा तालुकास्तरावर उभारण्यात यावी. शासनाने यासाठी निधी व मनुष्यबळाची उपलब्धता करावी तसेच शालेय शिक्षणात या माहितीचा उपयोग अभ्यासक्रमात करण्याबाबत विचार करावा, अशी शिफारस ही विधानपरिषद शासनास करीत आहे." यासाठी 50 मिनिटांपेक्षा जास्त वेळ नाही.
- (2) श्रीमती उषाताई दराडे, वि.प.स. यांचा ठराव क्रमांक 41 - "राज्यातील ग्रामीण भागातील ग्रामपंचायतीना देखभालीसाठी हस्तांतरित करण्यात आलेल्या नळपाणी पुरवठा योजना निधी अभावी बंद पडतात. व्यवस्थापन नीट होत नाही, त्यामुळे देखभाल व व्यवस्थापन सुरळीत होण्यासाठी शासनाने ह्या सर्व नळ पाणी पुरवठा योजना स्वतंत्र महामंडळाकडे सोपवाव्यात, अशी शिफारस ही विधानपरिषद शासनास करीत आहे. यासाठी 50 मिनिटांपेक्षा जास्त वेळ नाही.
- (3) श्री.रामनाथ मोते, वि.प.स. यांचा ठराव क्रमांक - 55 " राज्यातील विनाअनुदान तत्वावर मान्यता देऊन सुरु करण्यात आलेल्या माध्यमिक शाळेतील विद्यार्थ्यांना अनुदानाअभावी प्रयोगशाळा, ग्रंथालये व इतर शैक्षणिक सोयी सुविधा उपलब्ध होऊ शकत नाहीत. त्यामुळे विद्यार्थ्यांच्या प्रगतीवर होणारा विपरीत परिणाम विचारात घेता विना अनुदान तत्वावर मान्यता दिलेल्या राज्यातील सर्व माध्यमिक शाळांना चालू शैक्षणिक वर्षापासून 100 टक्के

..3...

श्री.शरद रणपिसे....

अनुदान देण्यात यावे अशी शिफारस ही विधानपरिषद शासनास करित आहे". यासाठी 50 मिनिटांपेक्षा जास्त वेळ नाही.

सभापती : अशासकीय विधेयके व ठराव समितीचे प्रतिवृत्त सभागृहाला सादर झाले आहे.

श्री.शरद रणपिसे (समिती सदस्य) : महोदय, अशासकीय विधेयके व ठराव समितीचे प्रतिवृत्त सभागृहाला संमत आहे असा मी आपल्या अनुमतीने प्रस्ताव मांडतो.

प्रस्ताव मतास टाकून संमत झाला.

4.....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

सभापती : आता आपण 93 च्या सूचना घेऊ. माझ्याकडे....

श्री.जयंत प्र.पाटील : सभापती महोदय, मी अधिवेशनाच्या पहिल्याच दिवशी आपल्या निदर्शनास आणून दिले होते की, सन्माननीय सदस्य ज्या विषयावर 93 च्या सूचना देतात, त्यासंदर्भात अधिवेशनाच्या शेवटच्या दिवशी निवेदने येतात. त्यामुळे आमच्या प्रश्नांना न्याय मिळत नाही. याबाबतीत त्यादिवशी आपण शासनास निर्देश दिले होते की, 3 दिवसांमध्ये 93 च्या सूचनांची निवेदने द्यावीत. परंतु दुर्दैवाने आज आठवड्यातील शेवटचा दिवस असूनही आमच्या सूचनांची निवेदने आलेली नाहीत.

सभापती : आपण ही बाब माझ्या निदर्शनास आणून दिली होती. परंतु आज माझ्याकडे 3 निवेदने आलेली असून सन्माननीय राज्यमंत्री श्री.राजेश टोपे यांनी खालच्या सभागृहामध्ये काम असल्याचे पत्रान्वये कळवलेले आहे.

श्री.जयंत प्र.पाटील : सभापती महोदय, आम्हाला ती निवेदने अजून मिळालेली नाहीत.

सभापती : ते मी तपासून घेतो.

पृ.शी./मु.शी.: नियम 93 अन्वये सूचना.

सभापती : माननीय सदस्य सर्वश्री जयंत प्र.पाटील, शरद पाटील यांनी "दि.26.11.2006 रोजी महाड तालुक्यातील किंजळघर येथे एका घरात झालेल्या स्फोटामध्ये माजी सैनिक मदन मोहन शिंदे व त्यांचे भाऊ जगन मोहन शिंदे हे दोघेही मयत होणे" या विषयावर नियम 93 अन्वये सूचना दिली आहे. तो नियम 93 चा विषय होत नसल्याने मी सूचनेस अनुमती नाकारीत आहे. मात्र याबाबत शासनाने निवेदन करावे.

यानंतर माननीय सदस्य सर्वश्री रामनाथ मोते, संजय केळकर, प्रतापराव सोनावणे, मधु चव्हाण यांनी " श्री.सद्भावना बहुउद्देशीय शिक्षण संस्था, बोथली या शिक्षण संस्थेचे अध्यक्ष व कार्यवाह यांना अंधारात ठेवून, त्यांच्या बनावट सहया करून संस्थेच्या अन्य सदस्यांनी ही शाळा नवजीवन शिक्षण संस्था, भिष्णूर यांना हस्तांतरित करून कार्यरत शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना डावलून नियमबाह्य कर्मचारी घेतल्याबाबत." या विषयावर नियम 93 अन्वये सूचना दिली आहे. तो नियम 93 चा विषय होत नसल्याने मी सूचनेस अनुमती नाकारीत आहे. मात्र याबाबत शासनाने निवेदन करावे.

नंतर श्री.रोझेकर.....

सभापती.....

यानंतर सर्वश्री मधु चव्हाण, विनोद तावडे, संजय केळकर, वि.प.स.यांनी "मुंबईमधील बंद कापड गिरण्यांच्या मोक्या जागेवर गिरणी कामगारांची घरे बांधण्याकरिता 1.33 असणारा एफएसआय चार करण्याच्या शासनाने घेतलेल्या अव्यवहार्य निर्णयामुळे निर्माण झालेली गोंधळाची परिस्थिती" याविषयी सूचना दिलेली आहे, तो नियम 93 चा विषय होत नसल्यामुळे मी सूचनेस अनुमती नाकारित आहे. मात्र, याबाबत शासनाने निवेदन करावे.

यानंतर डॉ.नीलम गो-हे, वि.प.स.यांनी "पुणे जिल्हयातील असंख्य शेतकरी तेथील सावकार यशवंत कुशाबा मोजांड यांनी जुन्नर व आसपासच्या परिसरातील गरजू शेतक-यांना उसनवारी व्याजाने कर्ज देऊन खरेदीनामा करून घेऊन त्यांची करण्यात आलेली फसवणूक"याविषयी सूचना दिलेली आहे, तो नियम 93 चा विषय होत नसल्यामुळे मी सूचनेस अनुमती नाकारित आहे. मात्र, याबाबत शासनाने निवेदन करावे.

यानंतर सर्वश्री व्ही.यू.डायगव्हाणे, बी.टी.देशमुख, वसंतराव खोदरे, वि.प.स. यांनी "आदिवासी विकास विभागातील माध्यमिक, उच्च माध्यमिक व अनुदानित व शासकीय आश्रम शाळेतील शिक्षकांना शासनाने त्रिस्तरीय वेतनश्रेणी लागू करून शासनाने राज्यातील शालेय शिक्षण विभागातील शिक्षकांना ही वेतनश्रेणी न दिल्याने निर्माण झालेला असंतोष" या विषयी सूचना दिलेली आहे, तो नियम 93 चा विषय होत नसल्यामुळे मी सूचनेस अनुमती नाकारित आहे. मात्र, याबाबत शासनाने निवेदन करावे.

पृ.शी. : कामठी रोड ते छिंदवाडा रोडला जोडणारा मानकापूर रेल्वे
ओव्हरब्रीज खचणे

मु.शी.: "कामठी रोड ते छिंदवाडा रोडला जोडणारा मानकापूर रेल्वे
ओव्हरब्रीज खचणे"याबाबत सर्वश्री सागर मेघे, नितीन गडकरी,
पांडुरंग फुंडकर, वि.प.स. यांनी दिलेली नियम 93 अन्वये सूचना

श्री.अनिल देशमुख (सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) मंत्री) : सभापती महोदय,
सर्वश्री सागर मेघे, नितीन गडकरी, पांडुरंग फुंडकर यांनी "कामठी रोड ते छिंदवाडा रोडला
जोडणारा मानकापूर रेल्वे ओव्हरब्रीज खचणे" या विषयावर नियम 93 अन्वये जी सूचना दिली होती,
तिला अनुलक्षून आपण निदेश दिल्याप्रमाणे मला निवेदन करावयाचे आहे. निवेदनाच्या प्रती
सदस्यांना अगोदरच वितरीत केलेल्या असल्याने मी हे निवेदन सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

सभापती : निवेदन सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आले आहे.

निवेदन

(प्रेस : येथे सोबतचे निवेदन छपावे.)

श्री.सागर मेघे : सभापती महोदय, देशात स्वातंत्र्याआधी बांधलेले पूल 100 वर्षे होऊन देखील चांगल्या स्थितीत आहेत. परंतु, राज्य शासनाने 2 वर्षापूर्वी बांधलेला पूल 3 वेळा खचला आहे, हे शासनाने आपल्या निवेदनाच्या उत्तरात मान्य करून त्याची कारणमिमांसा स्पष्ट केली आहे. परंतु, या ठिकाणचा वाहतुकीचा खोळंबलेला प्रश्न सुटू शकलेला नाही. पूल बांधणा-या कंत्राटदाराचे राज्यात इतरत्र सुरु असलेले काम काढून घेऊन त्याला ब्लॅकलिस्टमध्ये टाकणे आवश्यक आहे. ज्याचा रेकॉर्ड चांगला आहे असा कॉन्ट्रॅक्टर निश्चित करून त्यांच्याकडून हे काम पूर्ण करून घेणे आवश्यक आहे. यादृष्टीने शासन कारवाई करणार आहे काय ? त्याचप्रमाणे या पुलाचे टेंडर मागविण्यापासून पूल पूर्ण होईपर्यन्त किती भ्रष्टाचार झाला आहे, याची खात्याबाहेरील यंत्रणेकडून चौकशी झाली पाहिजे व या चौकशीचा अहवाल निश्चित कालावधीमध्ये बाहेर आला पाहिजे, या दृष्टीने शासन कोणती कारवाई करणार आहे ? पुलाच्या बांधकामाचे सुरुवातीला एस्टिमेट 10.58 कोटी रुपयांचे होते, त्यानंतर हे एस्टिमेट 14.50 कोटी रुपये करण्यात आले व त्याला मंजूरी देण्यात आली. ही मंजूरी देणारे अधिकारी कोण आहेत ? व अशा पध्दतीने मंजूरी देण्याची कारणे काय आहेत ?

श्री.अनिल देशमुख : सभापती महोदय, या संपूर्ण प्रकरणाची चौकशी बांधकाम विभागाचे सचिव, श्री.जागडे यांची समिती नेमून करण्यात येत आहे. ही समिती पुलाबद्दलची सविस्तर चौकशी करणार आहे व हा पूल रिस्ट्रक्चर करण्याबाबत, त्याच्या डिझाईनमध्ये फॉल्ट आहे काय ? याबाबत, यासंदर्भात चुक कुणाची आहे, याबाबत चौकशी करणार आहे व लवकरात लवकर त्यांचा अहवाल शासनाकडे प्राप्त होणार आहे. हा अहवाल आल्यानंतर योग्य ती कारवाई करण्यात येईल ?

श्री.सागर मेघे : सभापती महोदय, डिझाईन कॉन्ट्रॅक्टरनेच तयार केलेले आहे. बांधकाम सुरु झाल्यानंतर 2 महिन्यात हा पूल खचला. जवळ जवळ 3 वेळा हा पूल खचला आहे. त्या ठिकाणची वाहतुक बंद झालेली आहे. ही घटना आपल्या डोळयासमोर झालेली आहे. त्यामुळे समितीच्या अहवालाची वाट न पाहता संबंधित कॉन्ट्रॅक्टरला ब्लॅकलिस्टेड करण्यात येणार आहे काय ?

यानंतर श्री.बोरले.....

08-12-2006

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी न्नाही)

R-1

GRB/ MHM/ MAP/ KGS/ प्रथम श्री.रोझेकर

12:25

श्री.अनिल देशमुख : सभापती महोदय, हा पूल खचलेला नाही. त्याचे पॅनल्स पडलेले आहेत. परंतु ही घटना गंभीर आहे. समितीच्या रिपोर्टनुसार कारवाई करण्यात येईल. कॉन्टॅक्टरला ब्लॅक लिस्टमध्ये टाकण्यात येईल आणि पैसे सुध्दा कापून घेण्यात येतील. कॉन्टॅक्टरवर कडक कारवाई करण्यास शासन मागे पुढे पाहणार नाही.

...2/-

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

08-12-2006

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी न्नाही)

R-2

GRB/ MHM/ MAP/ KGS/

प्रथम श्री.रोझेकर

12:25

नियम 93 अन्वये निवेदन क्र.2 बाबत

सभापती : आता नियम 93 अन्वये निवेदन क्र.2 विचारात घेऊ. सदर निवेदनाला उत्तर देणारे माननीय मंत्री महोदय सभागृहात उपस्थित दिसत नाहीत.

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

...3/-

पृ.शी.: मुंबई विद्यापीठातील प्रथम वर्ष अभियांत्रिकी परीक्षेच्या प्रश्नपत्रिकेमध्ये आढळून आलेल्या चुका.

मु.शी.: मुंबई विद्यापीठातील प्रथम वर्ष अभियांत्रिकी परीक्षेच्या प्रश्नपत्रिकेमध्ये आढळून आलेल्या चुका याबाबत सर्वश्री विनोद तावडे, मधुकर चव्हाण, संजय केळकर, रामनाथ मोते, वि.प.स. यांनी दिलेली नियम 93 अन्वये सूचना.

श्री.सुरेश शेटी (उच्च व तंत्रशिक्षण राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, सर्वश्री विनोद तावडे, मधुकर चव्हाण, संजय केळकर, रामनाथ मोते, वि.प.स. यांनी "मुंबई विद्यापीठातील प्रथम वर्ष अभियांत्रिकी परीक्षेच्या प्रश्नपत्रिकेमध्ये आढळून आलेल्या चुका" या विषयावर नियम 93 अन्वये जी सूचना दिली होती, तिला अनुलक्षून आपण निदेश दिल्याप्रमाणे मला निवेदन करावयाचे आहे. निवेदनाच्या प्रती सदस्यांना अगोदरच वितरीत केलेल्या असल्याने मी हे निवेदन सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

सभापती : निवेदन सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आले आहे.

निवेदन.

(प्रेस : येथे सोबतचे निवेदन छापवे.)

श्री.मधुकर चव्हाण : सभापती महोदय, आपल्या असे लक्षात येईल की, परीक्षा सुरु असतांना 51 मार्कांच्या चुका प्रश्नपत्रिकेमध्ये आढळून आल्या. शासनाने असे उत्तर दिलेले आहे की, "सदर पेपर सकाळी 10.30 ते 1.30 या कालावधीत झाला व चुकांची दुरुस्ती कळविण्याचे काम दुपारी 12.30 पर्यंत करण्यात आले." मग त्यावेळी विद्यार्थी काय करीत होते ? तो पेपर रद्द का केला नाही ? विद्यार्थ्यांना वेळ का वाढवून देण्यात आला नाही ? 5-10 मार्कांच्या चुका असतील तर नियमाप्रमाणे करता येते. मुंबई विद्यापीठ हे जगातील मान्यता प्राप्त विद्यापीठ आहे. नियमापेक्षा अधिक मार्कांच्या चुका असल्यामुळे तो पेपर रद्द कर करण्यात आला नाही ?

श्री.सुरेश शेटी : सभापती महोदय, मुंबई विद्यापीठाने दिनांक 4 डिसेंबर, 2006 रोजी परीक्षा घेतली होती. त्या नंतर दिनांक 7 डिसेंबर, 2006 रोजी बोर्ड ऑफ एक्झामिनेशनची मिटींग झाली. त्या मिटींगमध्ये चर्चा करून काही निर्णय घेण्यात आले. प्रश्नपत्रिकेतील पहिला भाग बरोबर होता. प्रश्नपत्रिकेच्या दुस-या भागामध्ये चुका होत्या. प्रश्न क्रमांक 2 ते 7 पैकी 4 प्रश्न सोडवावयाचे होते. सर्वच प्रश्न चुकीचे नव्हते. परीक्षा रद्द करू नये असा निर्णय घेण्यात आला होता. विद्यार्थ्यांचे नुकसान होऊ नये म्हणून पेपरचे इव्हल्युएशन करून विद्यार्थ्यांना ग्रेस मार्क द्यावयाचे असा बोर्ड ऑफ एक्झामिनेशनच्या मिटींगमध्ये निर्णय घेण्यात आला होता. त्यामुळे कोणत्याही विद्यार्थ्यांचे नुकसान होणार नाही.

श्री.रामनाथ मोते : सभापती महोदय, विद्यार्थ्यांच्या जीवनाशी खेळ करणारा हा प्रश्न आहे. माननीय मंत्री महोदयांनी उत्तरामध्ये 51 गुणांच्या चुका असल्याचे मान्य केले आहे. प्रश्नपत्रिकेतील 14 गुणांचे उप प्रश्न दुरुस्ती केल्याशिवाय सोडविणे शक्य नव्हते असे शासनाचे म्हणणे आहे. याचा अर्थ 51 पैकी 14 प्रश्न विद्यार्थी दुरुस्ती केल्याशिवाय सोडवू शकत नव्हते. म्हणून प्रुफ रिडर आणि डी.टी.पी. ऑपरेटर यांच्यावर कारवाई करण्यात येईल काय ? तसेच, विद्यार्थ्यांचे नुकसान होण्याची शक्यता असल्यामुळे फेर परीक्षा घेण्याचे आदेश माननीय मंत्री महोदय घेतील काय ?

यानंतर श्री.सुंबरे

श्री. सुरेश शेटी : सभापती महोदय, मुंबई विद्यापीठामध्ये परीक्षेच्या प्रश्नपत्रिकेमध्ये चुका होण्याचे हे जे काही प्रकरण घडले आहे ते गंभीर आहे याच्याशी मी देखील सहमत आहे. असे घडायला नको होते. परंतु मुंबई विद्यापीठाच्या परीक्षा मंडळाने याबाबत चौकशी केल्यानंतर त्यांना असे आढळून आले की, या गोष्टीस डीटीपी ऑपरेटर आणि प्रूफ रीडर हे जबाबदार आहेत आणि त्याबद्दल त्यांच्यावर कारवाई देखील निश्चित केली गेली आहे.

श्री. जी.एल.अनापुरे : सभापती महोदय, केवळ मुंबई विद्यापीठामध्येच हे झालेले आहे आणि या संबंधात प्रूफ रीडर आणि डीटीपी ऑपरेटर यांना दोषी ठरविण्यात आले आहे असे म्हणून हा प्रश्न सुटणार नाही. कारण एसएससी बोर्डाकडून घेण्यात येणाऱ्या परीक्षांमध्ये देखील असे प्रकार सातत्याने होत राहिले आहेत. कोठे ना कोठे चुकीच्या प्रश्नपत्रिका दिल्या जातात, सदोष प्रश्नपत्रिका दिल्या जातात आणि त्यातून विद्यार्थ्यांचे जे नुकसान होते त्याबद्दल मात्र बोर्ड काही करित नाही. केवळ चुका केल्याबद्दल कोणाला तरी दोषी ठरविण्यात येऊन वेळ मारून नेण्यात येते. मात्र यामध्ये मुलांचे जे नुकसान होते त्याला जबाबदार कोण ? आणि त्याबद्दल आपण काय करणार आहात ? तेव्हा किमान जी खबरदारी या संदर्भात घ्यायला पाहिजे ती त्या त्या परीक्षा मंडळाने, मग ते परीक्षा मंडळ विद्यापीठाचे असो वा कोणत्याही बोर्डाचे असो, त्यांना या बाबतीत काही मार्गदर्शक तत्वे आपण शासनाकडून घालून देणार आहात का ?

श्री. सुरेश शेटी : सभापती महोदय, मुंबई विद्यापीठाच्या अॅक्टप्रमाणे आपण सर्व विद्यापीठांना ऑटॉनॉमस स्टेटस दिलेले आहे आणि त्यामुळे विद्यापीठांचे जे नियमित कामकाज असते त्यामध्ये अतिशय गंभीर बाब असेल तरच शासन त्याबाबत हस्तक्षेप करते. आता परीक्षा घेण्याचे काम हे विद्यापीठांचे असते आणि त्यासाठी त्यांच्याकडे परीक्षा मंडळ असते. विद्यापीठामध्ये यासाठी दोन स्टॅट्युटरी अॅथॉरिटीज असतात आणि त्यामध्ये शासन डायरेक्टली हस्तक्षेप करू शकत नाही. परंतु आम्ही निश्चितपणे सर्व व्हाईस चॅन्सलर्सना बोलावून, त्यांची बैठक घेऊन अशा गोष्टी पुन्हा घडू नयेत यादृष्टीने काळजी घेण्यास सांगू.

श्री. दिवाकर रावते : सभापती महोदय, यामध्ये मुलभूत मुद्दा असा झालेला आहे की, या संबंधात आता आपण डीटीपी ऑपरेटर आणि प्रूफ रीडर यांचेवर कारवाई करणार म्हणून सांगितले. पण त्याला काही अर्थ नाही. मूळात जे पेपर सेटर्स आहेत त्यांच्याकडूनच यामध्ये चुका झालेल्या आहेत. ते कोण होते ? तेव्हा अशा प्रकारे चुकीची प्रश्न पत्रिका करून ती प्रिंटींगसाठी

..... एस 2 ...

श्री. रावते

दिली जाते आणि छापून येते यामध्ये त्यांच्याबरोबरच कुलगुरुची देखील काही जबाबदारी आहे की नाही ? तेव्हा भविष्यामध्ये ही यंत्रणा कायम स्वरूपी व्यवस्थित राहिली पाहिजे. आता आपण कारवाई केली म्हणजे सर्व काही मिटले आहे असे नाही. तसेच या चुका राहिल्याने विद्यार्थ्यांना अधिकचे मार्क्स देऊन मोकळे झाले हेही बरोबर नाही. तेव्हा यामध्ये जे कोणी संबंधित असतील त्यांच्या सेवा पुस्तिकेमध्ये या प्रकाराची नोंद झाली पाहिजे, केवळ डीटीपी ऑपरेटर आणि प्रूफ रीडर या छोट्या लोकांना पकडून, शिक्षा करून चालणार नाही. हल्ली तर आपल्याकडील सीडी वर प्रिंटींग केले जाते. आपल्या पेपर सेटरने सीडी केल्यानंतरच ती प्रिंटींगला जाते. तेव्हा त्यांच्या सेवा पुस्तिकेमध्ये याची नोंद घेतली गेली पाहिजे.

श्री. सुरेश शेटी : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी जो प्रश्न येथे उपस्थित केला त्याच्याशी मी सहमत आहे. पण विद्यापीठामध्ये पेपर सेटिंगची एक प्रोसिजर असते. त्यानुसार पेपर सेटर आपल्या मॅन्युस्क्रिप्टमध्ये तीन पेपरचे सेट करून ते पाकिटामध्ये सीलबंद करून परीक्षा मंडळाच्या पेपर निवड समितीकडे देतो आणि असे तीन पेपर सेटर्स असतात. त्यांच्याकडून आलेल्या पैकी एक पॅकेट व्हाईस चॅन्सलर काढतात आणि ते आपल्या डीटीपी ऑपरेटरकडे पाठवितात. ते सीलड एन्व्हलप असते. डीटीपी ऑपरेटर त्यानुसार प्रश्नपत्रिकेची प्रारूप प्रत तयार करतो आणि प्रूफ रीडरकडे देतो. प्रूफ रीडर मॅन्युस्क्रिप्टनुसार ती प्रत तपासून पाहतो आणि त्यात काही चुका असतील तर त्या दाखवून देऊन त्यामध्ये डीटीपी ऑपरेटरकडून दुरुस्ती करून घेतो. आता या प्रकरणामध्ये प्रूफ रीडरने दोन वेळा प्रारूप प्रतीमध्ये दुरुस्त्या दाखवून देऊन सुधारणा करण्यास सांगितले होते व त्याप्रमाणे डीटीपी ऑपरेटरने दुरुस्त्या करून अंतिम प्रत तयार केली मात्र ती प्रूफ रीडरने लक्षपूर्वक न तपासता तशीच पुढे पाठवून दिली. यामध्ये पेपर सेटर्सचा कोठेही काहीही संबंध येत. केवळ डीटीपी ऑपरेटर आणि प्रूफ रीडरचाच संबंध आहे आणि त्या दोघांनीही हे काम केलेले आहे.

(यानंतर श्री. सरफरे टी 1 ..

08-12-2006

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी न्नाही)

T 1

DGS/ KGS/ MAP/

12:35

श्री. दिवाकर रावते : आपण त्यांच्यावर कोणती कारवाई केली आहे?

श्री.सुरेश शेटी : युनिव्हर्सिटी कायद्यातील तरतुदीनुसार त्यांच्यावर डिसिप्लिनरी ॲक्शन घेण्यात येईल.

श्री. दिवाकर रावते : डी.पी.पी. ऑपरेटरने जर आपले काम व्यवस्थित केले नसेलतर आपण त्यांना निलंबित कां करित नाही? Why do not you suspend him?

श्री. सुरेश शेटी : Sir, we will suspend him.

सभापती : माननीय फलोत्पादन मंत्री श्री. विनय कोरे यांना दुसऱ्या सभागृहामध्ये काम असल्यामुळे पाचव्या क्रमांकावरील लक्षवेधी सूचना प्रथम घेण्यात येईल.

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

DGS/ KGS/ MAP/

पृ.शी.: विदर्भातील अनेक गावांमध्ये बिगर मोसमी पाऊस व गारपिटीमुळे फळबागायतदारांचे झालेले नुकसान

मु.शी.: विदर्भातील अनेक गावांमध्ये बिगर मोसमी पाऊस व गारपिटीमुळे फळबागायतदारांच्या झालेल्या नुकसानीसंबंधी सभागृहीय सदस्य डॉ. नीलम गोऱ्हे, सर्वश्री संजय दत्त, रमेश निकोसे, सुरेश जेथलिया, गोपीकिसन बाजोरिया, अरविंद सावंत, रणजितसिंह मोहिते-पाटील, वसंतराव चव्हाण, वसंत पवार, जितेंद्र आव्हाड, गुरुनाथ कुलकर्णी, सदाशिवराव पोळ, श्रीमती मंदा म्हात्रे, सर्वश्री राजेंद्र जैन, एन.पी. हिराणी, शरद पाटील, जयंत पाटील, कपिल पाटील, वि.प.स. यांनी दिलेली ललवेधी सूची.

डॉ. नीलम गोऱ्हे (विधानसभेने निवडलेले) : सभापती महोदय, मी आपल्या अमुमती अियम 101 अये पुढील तातडीच्या व सार्वजनी महत्वाच्या बाबीडे सभागृहीय फलोत्पादन मंत्र्यांचे लल वेधू इच्छिते आणि त्याबाबत त्यांनी विवेद अरावे, अशी विती अरते.

"माहे ऑक्टोबर, 2006 च्या तिसऱ्या आठवड्यात बिगर मोसमी पावसासह मोठ्या प्रमाणावर झालेल्या गारपिटीमुळे विदर्भातील गवंडी, मोर्शी, खरसखांडा, बिहाडी, चंदेवाणी आदि गावांतील संत्रा बागायतीचे झालेले प्रचंड नुकसान, संत्रा बागायतदारांचे मृग व अबिया या बहारांचे नुकसान झाले असून, लाखो रुपयांचा आर्थिक फटका बसणे, संत्र्यांचा बहर कमी झाल्याने शेतकरी हवालदिल होणे, संत्रा बागायतीसाठी झालेला खर्च मिळू शकत नसल्यामुळे बागायतदारांमध्ये निर्माण झालेले नैराश्य, शासनाकडून संत्रा बागायतदारांचे गारपिटीमुळे झालेल्या नुकसानीचे सर्वेक्षण करून आर्थिक मदत मिळण्याची जनतेकडून होत असलेली मागणी, याबाबत शासनाने करावयाची उपाययोजना व प्रतिक्रिया."

श्री.विनय कोरे (फलोत्पादन मंत्री) : सभापती महोदय, ललवेधी सूचीसंबंधीच्या सुधारीत विवेद अच्या प्रती मागृहीय सदस्यां अा आधीच वितरीत अल्या असल्यामुळे मी ते विवेद अ आपल्या अमुमती अ सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

सभापती : विवेद अ सभागृहाच्या पटलावर ठेव अ्यात आले आहे.

विवेद अ

(प्रेस : येथे सोबतचे विवेद अ छापावे.)

.... ..

DGS/ KGS/ MAP/

डॉ.नीलम गोन्हे : सभापती महोदय, प्रश्न असा आहे की, लक्षवेधी सूचनेमध्ये विदर्भातील काही गावांचा उल्लेख केला असतांना शासनाने फक्त अमरावती जिल्हयासंबंधी उत्तर दिले आहे. अवेळी पाऊस पडल्यामुळे संपूर्ण विदर्भामध्ये शेतीचे व फळबागांचे नुकसान झाले आहे. त्याचप्रमाणे उत्तर महाराष्ट्रात देखील नुकसान झाले आहे. विदर्भातील इतर जिल्हयातील सद्यस्थिती काय आहे? त्याबाबतचा सर्व्हे पूर्ण झाला आहे काय? त्यांना किती मदत देऊ केली आहे? मदतीचे वाटप पूर्ण झाले आहे काय?

श्री. विनय कोरे : सभापती महोदय, हा प्रश्न वर्धा जिल्हयातील दोन तालुक्यांपुरता मर्यादित होता. त्यामुळे उत्तर देतांना वर्धा जिल्हयापुरते उत्तर दिले. सुधारित निवेदनामध्ये मोर्शी गावाचा उल्लेख असून कदाचित ते निवेदन आपल्याला मिळाले नसेल. आपण जी सूचना दिली आहे त्यामध्ये मोर्शीचा उल्लेख असून ते अमरावती जिल्हयात असल्यामुळे पहिल्या निवेदनामध्ये अमरावती जिल्हयाचे उत्तर दिले गेले. परंतु प्रत्यक्षात मोर्शी हे वर्धा जिल्हयातील गाव आहे व ते कारंजा तालुक्यामध्ये आहे. त्यामुळे सुधारित निवेदनामध्ये तशाप्रकारे नुकसान झाल्याची माहिती दिली आहे.

डॉ. नीलम गोन्हे : म्हणून मी आपणास प्रश्न विचारला आहे की, आजची सद्यस्थिती काय आहे? नुकसानीचा सर्व्हे पूर्ण झाला आहे काय? त्यांना किती नुकसान भरपाई मिळाली आहे. या सूचनेत काही गावांचा उल्लेख असल्यामुळे विदर्भातील इतर जिल्हयामध्ये अशाप्रकारचे नुकसान झाले आहे, त्याठिकाणी आपण किती नुकसान भरपाई दिली आहे?

श्री.विनय कोरे : वर्धा जिल्हयातील हा प्रश्न असून 748 हेक्टर क्षेत्रामध्ये 50 टक्क्यापेक्षा जास्त नुकसान झाले आहे. शासनाच्या स्थायी आदेशानुसार लवकरात लवकर नुकसान भरपाई दिली जाईल.

श्री. अरविंद सावंत : सभापती महोदय, माननीय सदस्या डॉ. नीलमताई गोन्हे यांनी प्रश्न विचारल्याप्रमाणे हा एका जिल्हयापुरता प्रश्न नसून महाराष्ट्राच्या अनेक जिल्हयांमध्ये बिगर मोसमी पाऊस आणि गारा पडल्या आहेत. नाशिक जिल्हयातील नैताळे या गावातील द्राक्ष पिकाचे नुकसान झाले आहे. त्याचा आपण सर्व्हे केला आहे काय? बिगर मोसमी पावसामुळे संत्रा, द्राक्ष पिकांचे नुकसान झाले आहे.त्याबाबत सर्व्हे झाला आहे काय? असल्यास त्याचा अहवाल आला आहे काय?

DGS/ KGS/ MAP/

श्री. अरविंद सावंत...

नसेल तर केव्हा येणार आहे? ज्यांचे नुकसान झाले आहे त्यांना किती दिवसात मदत मिळणार आहे?

श्री. विनय कोरे : ऑक्टोबर महिनाअखेर नुकसान झाले असून त्यामध्ये महाराष्ट्रातील सर्व फळबागांच्या नुकसानीचा सर्व्हे करण्याचे काम ठिक ठिकाणी पूर्ण झाले आहे. त्यामध्ये नाशिक जिल्हयातील द्राक्षाचा देखील समावेश आहे. मराठवाडयातील मोसंबीचा समावेश आहे, विदर्भातील संत्र्यांचा समावेश आहे. स्थायी आदेशाप्रमाणे सर्वाना नुकसान भरपाई देय असून ती शासन लवकरात लवकर देणार आहे.

(यानंतर श्री.किल्लेदार)

श्री.जयंत प्र.पाटील : ज्या शेतकऱ्यांचे 50 टक्क्यापेक्षा जास्त नुकसान झाले असेल त्या शेतकऱ्यांना तातडीने मदत काय केलेली आहे ? मदत केली नसेल तर ती केव्हा करणार आहात ? तातडीने मदत देण्याचा निर्णय शासन घेणार आहे काय ?

श्री.विनय कोरे : तातडीची मदत देणे म्हणजे प्रत्यक्षात फिल्डवर जाऊन शेतकऱ्यांना मार्गदर्शन करणे. प्रामुख्याने फळबागा वाचविण्याच्या संदर्भात,त्यांना लाभ मिळवून देणे या गोष्टी शासनाच्या वतीने पूर्ण झालेल्या आहेत. स्थायी आदेशाप्रमाणे शासन नुकसानभरपाई लवकरात लवकर देणार आहे.

श्री.विलासराव शिंदे : वेगवेगळ्या जिल्ह्यामध्ये डाळिंबाच्या पिकावर रोग पडून डाळिंबे पीके नष्ट झालेली आहेत. रोग पडून नष्ट झालेल्या पिकांसाठी शासन मदत देणार आहे काय ?

श्री.विनय कोरे : कोणत्याही प्रकारची कीड किंवा रोग पडून नुकसान झाले तर नियमाप्रमाणे मदत दिली जात नाही. परंतु सन्माननीय सदस्यांनी विशेष बाब म्हणून लक्षात आणून दिले तर रोजगार हमी योजनेच्या माध्यमातून पुन्हा लागवड करण्यासाठी शेतकऱ्यांना मदत केली जाईल.

श्री.जगन्नाथ शेवाळे : सभापती महोदय, मंत्री महोदयांनी उत्तर देत असताना, प्रत्यक्षात त्या ठिकाणी जाऊन मार्गदर्शन करणे, हा त्यावर उपाय सांगितला. राज्य सरकारने या ठिकाणी आतापर्यन्त कोट्यावधी रुपये फळउद्योगाच्या योजनेसाठी खर्च केलेले आहेत. माझे सहकारी सन्माननीय सदस्य श्री.विलासराव शिंदे यांनी सांगितल्या प्रमाणे कोळशी नावाचा रोग संत्र्यावर पडलेला आहे संत्र्याच्या बागा, सिताफळासारखे पीक यावर रोग पडलेला आहे. सिताफळे काळी पडलेली आहेत. ती निकृष्ट दर्जाची फळे बाजारामध्ये विकावी लागतात. एका बाजूने कोट्यावधी रुपये खर्च करून फळबागा उभ्या केलेल्या आहेत. याबाबत प्रश्न असा आहे की, हा खर्च करत असताना कृषी विद्यापीठामध्ये संशोधन शाखा आहे, ते नेमके काय संशोधन करतात, हे समजत नाही. पुणे जिल्ह्यातील मुळशी तालुक्यामध्ये सुध्दा हापूस आंब्याची झाडे लावलेली आहेत ती सुकून गेलेली आहेत. 10-10 वर्षे कष्टाने ती झाडे शेतकऱ्यांनी सांभाळली, ती सुकून चाललेली आहेत. त्याबाबत कृषी विद्यापीठे काय संशोधन करणार आहेत ? याकडे लक्ष देऊन संशोधनासारख्या महत्वाच्या विषयाला प्राधान्य देणार आहात काय ?

SKK/ SBT/ MHM/

श्री.विनय कोरे : ज्यावेळेस मोठ्याप्रमाणात फळझाडाच्या पिकांवर रोग येतो, त्यावेळेस शासन निश्चितपणाने उपाययोजना करण्याचा प्रयत्न करते. दोन वर्षांपूर्वी संत्रा आणि डाळिंबांचे नुकसान झाले म्हणून 18 कोटी रुपयाचे शेतकऱ्यांना पॅकेज दिलेले आहे. 25 टक्क्यापासून 50 टक्क्यापर्यन्तचे अनुदानाचे पॅकेज शेतकऱ्यांना दिलेले आहे. सन्माननीय सदस्यांनी प्रश्न विचारला की, डाळिंबार पडणाऱ्या रोगाचे संशोधन झालेले नाही. त्याबाबतचे संशोधन करण्याचा सातत्याने शासनाचा प्रयत्न सुरू आहे. सोलापूर जिल्ह्यात खास डाळिंबासाठी संशोधन केंद्र एनसीआरकडून मंजूर करून घेतलेले आहे. त्याबाबतचे संशोधन लवकरात लवकर पूर्णत्वाला जाईल.

श्री.गोपीकिसन बजोरिया : सभापती महोदय, काल दिवसभर विदर्भातील शेतकऱ्यांनी केलेल्या आत्महत्येची चर्चा चालू होती. 42 टक्क्यापेक्षा जास्त नुकसान झाले असेल तर नुकसान देय आहे. परंतु पॅकेज जाहीर केल्यामुळे हे स्थायी आदेश दिलेले आहेत, त्याप्रमाणे नुकसान भरपाई देय आहे. परंतु याबाबतीतील नेहमीचे जे धोरण आहे, त्याप्रमाणे या शेतकऱ्यांना मदत करणार आहात की नाही ?

श्री.विनय कोरे : मंत्रीमंडळाच्या उप समितीसमोर हा विषय चर्चेला घेतलेला आहे, मंत्री मंडळाच्या उप समितीने स्थायी आदेश सोडून, विशेष बाब म्हणून मदत द्यावी म्हणून शिफारस केलेली आहे.

यानंतर श्री.बरवड....

श्री. विनय कोरे ...

पुढच्या कॅबिनेटच्या बैठकीमध्ये हा विषय चर्चेला येणार आहे आणि आपल्या सगळ्यांच्या भावना लक्षात घेऊन मंत्रिमंडळ याबाबतीत सकारात्मक निर्णय घेईल असे मी आपल्याला आश्वासन देतो.

श्री. दिवाकर रावते : सभापती महोदय, माननीय मंत्रिमहोदयांनी सुरुवातीला उत्तर देताना सांगितले की, या शेतकऱ्यांना लवकरात लवकर अनुदान वितरित करण्यात येईल. परंतु वितरित करावयाच्या या अनुदानाला मान्यता केव्हा घेतली ? त्यासाठी किती तरतूद झाली ? ते पैसे कृषी खात्यापर्यंत पोहोचले काय ? पुढे ते पैसे शेतकऱ्यांच्या हातामध्ये कधी पडणार आहेत ?

श्री. विनय कोरे : सभापती महोदय, स्थायी आदेशाप्रमाणे नुकसान भरपाई देण्यासाठी परत विभागाची मान्यता घेण्याची गरज भासत नाही त्यामुळे ते अनुदान वितरित करण्यासाठी शासनाची परवानगी घेण्याची आवश्यकता नाही. परंतु विशेष बाब म्हणून द्यावे अशी आपली जी भावना आहे तो विषय मंत्रिमंडळाच्या पुढच्या बैठकीसमोर ठेवण्यात येईल.

श्री. दिवाकर रावते : सुरुवातीला सन्माननीय सदस्या डॉ. नीलमताई गोन्हे यांच्या प्रश्नाला उत्तर देत असताना माननीय मंत्रिमहोदयांनी सांगितले की, यासंदर्भातील अनुदान लवकरात लवकर वितरित करण्यात येईल. याचा अर्थ निधी उपलब्ध आहे. हे पैसे कृषी खात्याकडे गेले असतील तर ते पैसे कधी देण्यात येतील ? ते पैसे अधिवेशन संपण्यापूर्वी देणार काय ? ते पैसे बँकेमध्येच डिपॉझिट करावयाचे असतात.

श्री. विनय कोरे : अधिवेशन संपण्यापूर्वी हे पैसे वितरित करण्यात येतील.

डॉ. वसंत पवार : नाशिक जिल्ह्यामध्ये नाशिक, निफाड, सिन्नर या तालुक्यांमध्ये सगळीकडे गारपीट झाल्याने द्राक्ष बागांचे खूप नुकसान झालेले आहे. माननीय मंत्रिमहोदय स्थायी आदेशाबाबत सांगत आहेत. त्या आदेशामध्ये द्राक्ष बागासाठी अडीच हजार रुपये प्रति हेक्टर असे म्हटले आहे. त्यापेक्षा पैसे न दिलेले बरे असा त्याचा अर्थ होईल. द्राक्ष बागायतदाराला एक एकर पीक उभे करण्यासाठी 70 ते 80 हजार रुपये खर्च येतो. त्यांना प्रति हेक्टर अडीच हजार रुपये देणार असाल तर ती शेतकऱ्यांची क्रूर चेष्टा ठरेल. त्यामुळे हे स्थायी आदेश शासन बदलणार काय ? या सगळ्या फळबागांच्या बाबतीत पीक विमा योजना लागू केली पाहिजे. कर्ज वितरण

RDB/ MAP/ KGS/

डॉ. वसंत पवार

करीत असताना आपण त्याचवेळी विम्याचा हप्ता कापून घेतो. असे नुकसान झाले तर त्या शेतकऱ्याचे उंबरठा उत्पन्न, सरासरी उत्पन्न अशा सगळ्या किचकट बाबी त्यामध्ये पाहिल्या जातात. यासाठी सरकार पीक विमा योजना कंपल्सरी लागू करणार काय ? शेतकऱ्यांना पीक विमा योजनेमार्फत काही मदत करणार काय ?

श्री. विनय कोरे : सन्माननीय सदस्यांच्या पहिल्या प्रश्नाबाबत सांगू इच्छितो की, विशेष बाब म्हणून काही मदत करण्यासाठी मंत्रिमंडळासमोर प्रस्ताव आहे. त्याचा निर्णय मंत्रिमंडळाच्या पुढच्या बैठकीमध्ये होणार आहे. पीक विमा योजनेबद्दलच्या ज्या भावना सन्माननीय सदस्यांनी व्यक्त केलेल्या आहेत त्या भावनांशी मी सहमत आहे. सर्व प्रकारच्या फळबागांसाठी पीक विमा योजना परवडणार नाही परंतु द्राक्षासारखे जे कॅश क्रॉप्स आहेत अशा फळांसाठी ही योजना महाराष्ट्रात लागू करण्यासाठी विभाग विशेष प्रयत्न करून ही योजना लवकरात लवकर अंमलात आणणार आहे.

श्री. परशुराम उपरकर : कोकणामध्ये अवेळी पारुस पडल्यामुळे आंबा बागायतदारांचे बऱ्याच ठिकाणी नुकसान होत आहे. शासन आंबा बागायतदारांसाठी नुकसान भरपाई जाहीर करते परंतु ती नुकसान भरपाई दोन तीन वर्षात टप्प्याटप्प्याने दिली जाते. ती नुकसान भरपाई एकाच वर्षाच्या टप्प्यामध्ये मिळेल काय ? आंबा बागायतदारांबरोबरच काजूच्या बाबतीत नुकसान भरपाई मिळेल काय ?

श्री. विनय कोरे : सभापती महोदय, आतापर्यंत जी नुकसान भरपाई दिली गेली ती तीन वर्षांच्या काळात दिली गेल्याची तक्रार अजून तरी शासनाकडे प्राप्त झालेली नाही. सन्माननीय सदस्यांनी जर तसे निदर्शनास आणून दिले तर त्यामध्ये तातडीने सुधारणा केली जाईल.

यानंतर श्री. शिगम ..

पृ. शी. : कोल्हापूर जिल्ह्यातील बारा तालुक्यातील वस्तीशाळा शिक्षकांवर ओढवलेले संकट

मु. शी : कोल्हापूर जिल्ह्यातील बारा तालुक्यातील वस्तीशाळा शिक्षकांवर ओढवलेले संकट यासंबंधी स.मा.प्रा.श.स. सदस्य प्रा.शरद पाटील सर्वश्री जयंत प्र. पाटील व कपिल पाटील, वि.प.स. यांनी दिलेली ल.प्रा.श.स. सूचना.

प्रा. शरद पाटील (पुणे विभाग पदवीधर) : सभापती महोदय, मी आपल्या अ.प्रा.श.स. 101 अ.प्रा.श.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबींवर स.मा.प्रा.श.स. शालेय शिक्षण मंत्र्यांचे ल.प्रा.श.स. इच्छितो आ.प्रा.श.स. त्याबाबत त्यांनी विवेदना करावे, अशी वि.प्रा.श.स. रतो.

"कोल्हापूर जिल्ह्यातील बारा तालुक्यातील डोंगराळ दुर्गम वाड्यावस्त्यांतून उपेक्षित विद्यार्थ्यांना तळमळीने शिक्षण देणा-या 275 वस्तीशाळा शिक्षकांवर ग्रामशिक्षण समिती जिल्हा परिषद व शासन हे वस्तीशाळांची जबाबदारी स्वीकारण्यास तयार नसल्याने शिक्षकांसमोर ओढवलेले संकट, वस्तीशाळा शिक्षकांना कमी करून जिल्हापरिषदेच्या शिक्षकांच्या नेमणुका करण्याचा विचार असल्याने वस्तीशाळा शिक्षकांवर बेकारीची कु-हाड कोसळली जाणार असणे, वस्तीशाळा शिक्षकांना अधिका-यांच्या मर्जीवरच मानधनाची प्रतीक्षा करावी लागणे, त्यामुळे शिक्षकांना कौटुंबिक व आर्थिक संकटांना तोंड द्यावे लागणे, या शिक्षकांकडून करारपत्र लिहून घेऊन ग्रामशिक्षण समितीमार्फत त्यांची निवड केली जाणे, वर्षातून केवळ त्यांना दोन हजार रुपये मानधनावरच समाधान मानावे लागणे, निम्मे शैक्षणिक सत्र संपले तरी पाचशे रुपयांप्रमाणेच दोनच महिन्यांचे मानधन मिळणे, शासनाची वेठबिगार नोकर म्हणून या शिक्षकांची गणना केली जाणे, त्यामुळे या शिक्षकांचे भवितव्य अधांतरी झाल्याने त्यांच्याकडे झालेले शासनाचे अक्षम्य दुर्लक्ष, याबाबत शासनाने तातडीने केलेली वा करावयाची उपाययोजना व शासनाची भूमिका"

08-12-2006

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

W-2

MSS/ KGS/ MAP/

पूर्वी श्री. बरवड

12:50

प्रा. वसंत पुरके (शालेय शिक्षण मंत्री) : सभापती महोदय, लक्ष्मी सूचिसंबंधीच्या विवेकाच्या प्रती माहिती सदस्यांविषयी आधीच वितरित केल्या असल्यामुळे मी ते विवेक आपल्या अग्रिमातीसभाकडच्या पटलावर ठेवतो.

सभापती : विवेकसभाकडच्या पटलावर ठेवण्यात आले आहे.

विवेक

(प्रेस : येथे सोबतचे विवेक छपावे.)

.... 3

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

प्रा.शरद पाटील : सभापती महोदय, ही लक्षवेधी सूचना कोल्हापूर जिल्हयातील शिक्षकांच्या संबंधी असली तरी संपूर्ण राज्यातील वस्तीशाळा शिक्षकांचा हा प्रश्न आहे. 4 वर्षापूर्वी महाराष्ट्र शासनाने ही योजना सुरु केली. 10 महिन्यासाठी करार तत्वावर या वस्तीशाळा शिक्षकांनी काम करावे आणि त्यांना 1 हजार रु. मानधन देण्यात यावे अशा स्वरूपाची ही योजना आहे. या वस्तीशाळा शिक्षकांची नेमणूक ग्रामशिक्षण समिती करते. 10 महिन्यांचा करार सरपंचा बरोबर करावा लागतो. ही 10 महिन्यांची मुदत संपल्यानंतर पुन्हा नव्याने करार करावा लागतो. त्यामुळे त्यांच्या सेवेबाबत अनिश्चितता निर्माण होते. गावचा सरपंच बदलला की, आधीच्या शिक्षका ऐवजी आपल्या मर्जीतील शिक्षकाची नेमणूक केली जाते. त्यामुळे आधीच्या वर्षी काम केलेल्या शिक्षकाची सेवा पुढील वर्षी चालू राहिलच याची शाश्वती नसते. स्थानिक नेत्यांच्या, पदाधिका-यांच्या मर्जीवर त्यांची सेवा अवलंबून न राहाता ती सलगपणे चालू राहावी अशी व्यवस्था करण्याच्या बाबतीत शासन काही निर्णय घेणार आहे काय ? तीन वर्षे काम केलेल्या शिक्षकांना 500 रुपये मानधन वाढवून दिलेले आहे. माझी अशी मागणी आहे की, वस्तीशाळा शिक्षकांना त्यांच्या नेमणुकीच्या दिवसापासून दरमहा 1500 रुपये मानधन देण्यात यावे. मानधनाचा धनादेश मुख्याध्यापक आणि सरपंच यांच्या खात्यामध्ये जमा केला जातो. त्यामुळे त्यांच्या मर्जीनुसार, कधी कधी तर वर्षातून दोनच वेळा पगार दिला जातो. तेव्हा या शिक्षकांच्या नावाने त्यांच्या मानधनाचे धनादेश देण्याची शासन व्यवस्था करील काय ?

प्रा. वसंत पुरके : अनौपचारिक शिक्षणाच्या हेतूने ही योजना आलेली आहे. कराराप्रमाणे या शिक्षकांना 10 महिन्यांचे मानधन दिले जाते. या शिक्षकांची पुढील वर्षी नेमणूक होईल की नाही याबाबतची अनिश्चितता सन्माननीय सदस्यांनी येथे सांगितली. ग्रामीण भागातील मुले शाळेत यावयास पाहिजेत, त्यांचे शिक्षण झाले पाहिजे म्हणून ग्रामशिक्षण समितीला काही अधिकार दिलेले आहेत. सन्माननीय सदस्यांनी सांगितल्या प्रमाणे महाराष्ट्रामध्ये असे कुठेही घडत नाही. या वस्तीशाळेतील शिक्षक खरोखरच फार चांगले काम करतात. या शिक्षकांवर ग्रामशिक्षण समिती मार्फत अन्याय होणार नाही यासंबंधी बीईओ मार्फत त्यांच्यावर अंकुश ठेवण्यात येईल. सन्माननीय सदस्यांनी या शिक्षकांना 1500 रु. मानधन देण्याची मागणी केली. ज्या शिक्षकांना तीन वर्षे झालेले आहे त्यांच्या मानधनामध्ये 500 रु. वाढ करून 1500 रु. मानधन देण्यात येते. त्यांच्या

..4..

(प्रा. वसंत पुरके...)

मानधनापोटी शासनाने 8 कोटी 9 लाख रुपये वितरित केलेले आहेत. डिसेंबर अखेरपर्यन्त हे मानधन देण्यात येणार आहे. या शिक्षकांना दरमहा मानधन मिळत नाही असे सन्माननीय सदस्यांनी सांगितले. या शिक्षकांनी बँकेत खाते उघडल्यानंतर त्यांच्या मानधनाचा धनादेश त्यांच्या बँक खात्यामध्ये जमा करण्याची व्यवस्था केली जाईल. जेथे पाड्या आणि वस्त्या असतील त्या ठिकाणी प्रश्न निर्माण होईल. परंतु या शिक्षकांचे एक्स्प्लॉयटेशन होणार नाही याची दखल घेतली जाईल."

...नंतर श्री. भोगले...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

लक्षवेधी सूचना क्रमांक-1.....

श्री.कपिल पाटील : सभापती महोदय, शिक्षणमंत्री महोदयांच्या भूमिकेबद्दल मी त्यांचे अभिनंदन करतो. त्यांनी सांगितले की, अनौपचारिक शिक्षणाचा भाग म्हणून वसतीशाळा सुरु केल्या याला माझा आक्षेप आहे. गरीब मुलांसाठी वस्तीशाळा आणि श्रीमंत मुलांसाठी चांगल्या शाळा ही विषम व्यवस्था संपविणे आवश्यक आहे. म्हणून वस्तीशाळांचे पूर्ण शाळांमध्ये रुपांतर झाले पाहिजे आणि प्रामाणिकपणे जो शिक्षक काम करतो त्यातील जे पात्र आहेत त्यांना नियमित सेवेत आणि इतरांना सर्वशिक्षा अभियानामध्ये सामावून घेण्याचा विचार शासन करील काय?

प्रा.वसंत पुरके : सर्वच शिक्षक आमदार बांधवांना माझी विनंती असेल, की या शाळांचे पूर्ण शाळांमध्ये रुपांतर होईल त्यावेळी गुणवत्तेवर सिलेक्शन होण्याची शक्यता आहे. हे शिक्षक डावलले जाण्याची सुध्दा शक्यता आहे. म्हणून कायमस्वरूपी 100 टक्के पेड शिक्षक बांधव आहेत त्यांनी लक्ष घातले तर अनौपचारिक शिक्षणाला खऱ्या अर्थाने गती येईल. मी सूचना करतो की, पूर्णशाळेत रुपांतर होईल त्यावेळी कोणी डी.एड, कोणी फार इफिशिएंट परफॉर्मन्स देऊन काम करीत असेल त्यांना प्राथमिकता देण्याचा सरकारचा मानस आहे.

श्री.जयंत प्र.पाटील : जे मानधन दिले जाते ते ग्रामशिक्षण समितीकडे न देता वर्षातून किंवा सहा महिन्यातून एकदा दिले तर दर महिन्याच्या 5 तारखेच्या आत ते मिळू शकेल अशी व्यवस्था केली जाईल का? यामुळे बँक चार्जेस सुध्दा कमी होतील. आज महिन्याअखेर 2-2 किंवा 3-3 महिन्यांनी मानधन मिळते. ते दरमहा 5 तारखेला मिळेल अशी व्यवस्था केली जाईल का?

प्रा.वसंत पुरके : मानधन नियमितपणे देण्याची आम्ही व्यवस्था करीत आहोत.

श्री.वसंतराव खोटे : सभापती महोदय, जे स्वयंसेवक नियुक्त होतात त्यांना नियुक्ती दिल्यानंतर कमी करण्यात येऊ नये. एखादा शिक्षक सेवेत आल्यानंतर पुढील वर्षी सेवेत राहण्याच्या दृष्टीने चांगल्या पध्दतीने शिकवितो. परंतु त्यांना द्वेषभावनेने वागविले जाऊ नये. त्यांचे मानधन शिक्षकांप्रमाणे सहकारी बँकेमार्फत त्यांच्या खात्यामध्ये जमा करण्यात येईल का?

प्रा.वसंत पुरके : हीच बाब खऱ्या अर्थाने महाराष्ट्राच्या शिक्षण खात्याला भोवली आहे. मी विरोधात नाही. परंतु नियमितपणे इफिशिएंटली, पन्चुअली, सिरियसली, रेग्युलरली सेवा दिली पाहिजे. एखादा शिक्षक चांगला नसेल, 24 वर्षे झाल्यानंतरही टर्मिनेट करावे लागते अशा क्वालिटीचे शिक्षक आहेत म्हणून माझी विनंती आहे.....

..2..

श्री.वसंतराव खोटे : जे स्वयंसेवक आहेत त्यांना लुबाडण्यात येते.

प्रा.वसंत पुरके : 1500 रुपये किंवा 1000 रुपये त्यांच्या हातात मिळाले पाहिजेत अशा प्रकारे बँकेमार्फत आम्ही व्यवस्था करित आहोत.

श्री.जी.एल.अैनापुरे : बँकेमार्फत पगार देण्याचा निर्णय घेतल्याबद्दल अभिनंदन करतो. नेमणूक ग्रामशिक्षण समितीमार्फत होते त्याला मान्यता घ्यावी लागते का? उद्याच्या काळात सेवेत घेतले तर आताची सेवा सेवापुस्तकामध्ये नोंद केली जाईल का? आता तसे होत नाही. मानधन 1500 रुपये दिले जाते त्याऐवजी 2500 रुपये करण्यात येईल का?

प्रा.वसंत पुरके : ग्रामशिक्षण समितीने, एच.एम.ने एखादा चांगला शिक्षक आहे त्याचा विचार केला पाहिजे. ही योजना दुर्दैवी योजना आहे असे मी समजतो. आमचे कायमस्वरूपी शिक्षक मुख्यालयी रहात नाहीत म्हणून ही योजना जन्माला आली. कमी शिकलेला मुलगा असला तरी तो स्थानिक असला पाहिजे. औपचारिक, अनौपचारिक शिक्षण मिळते त्यामुळे लहान मुले सुध्दा सांगतात की, आमचे शिक्षक चांगले शिकवितात. कोणत्याही शिक्षकाने मुख्यालयी राहिले पाहिजे.

(नंतर श्री.जुन्नरे...

प्रा. वसंत पुरके

परंतु तेथे कोणीही थांबत नाही त्यामुळे शिक्षकांची स्थिती अप झाली आहे आणि विद्यार्थ्यांची स्थिती डाऊन झालेली आहे. शिक्षकांची बेसीक क्वालीटी चांगली असली पाहिजे. त्यामुळे ही बाब तपासून घेण्यात येईल तसेच यासंदर्भात सेवा पुस्तिकेत नोंद करावी लागणार आहे. या शिक्षकांना कामावर घेतांना त्यांना मानधनावरच घेण्यात आले होते. आता त्यांच्या मानधनात 500 रुपयांनी वाढ करण्यात आलेली असून त्यांच्या मानधनात भविष्यात वाढ करण्याच्या दृष्टीने निश्चितपणे सहानुभूतीने विचार केला जाईल.

श्री. चंद्रकांत रघुवंशी : सभापती महोदय, वस्तीशाळा केवळ कोल्हापुर जिल्हयात आहेत असे काही नाही. आमच्या जिल्हयातही वस्तीशाळा मोठ्या प्रमाणात आहेत. जिल्हा परिषदेचे शिक्षक शाळेत वेळेवर येत नाही त्यामुळे वस्तीशाळा जन्माला आलेल्या आहेत. या वस्तीशाळांमध्ये स्थानिक माणसांनाच घेण्यात आलेले आहे. परंतु हे शिक्षक मोठ्या प्रमाणात गावामध्ये राजकारण करतात. अशा प्रकारच्या तक्रारी आल्या तर अशा शिक्षकांवर शासन त्वरीत कारवाई करेल काय ?

प्रा. वसंत पुरके : सभापती महोदय, यासंदर्भात काय कारवाई करावयास पाहिजे हे सुध्दा सांगितले पाहिजे.

श्री. चंद्रकांत रघुवंशी : सभापती महोदय, त्यांची सेवा खंडित करावी.

(सन्माननीय सदस्य श्री चंद्रकांत रघुवंशींच्या वरील वक्तव्यावर काही सदस्य विरोध प्रकट करतात)

श्री. चंद्रकांत रघुवंशी : मी या ठिकाणी कोणत्याही प्रकारचे राजकारण करीत नाही परंतु हे शिक्षक गावात कशा प्रकारचे राजकारण करतात, हे जर सन्माननीय सदस्यांना पहावयाचे असेल तर त्यांनी नंदूरबार जिल्हयात यावे व स्वतः बघावे.

सभापती : एखादा शिक्षक नियमानुसार कार्य करीत नसेल तर अपवाद म्हणून अशी कारवाई करावी, असा त्याचा अर्थ आहे. सर्वांवर कारवाई करावी असा सन्माननीय सदस्य श्री रघुवंशी यांचा आग्रह नाही.

प्रा. वसंत पुरके : जे शिक्षक कमी काम करतात, राजकारण करतात, शाळेत वेळेवर येत नसतील, शिक्षणाला दुय्यम स्थान आणि इतर गोष्टींना प्रथम स्थान देत असतील तर अशा स्वयंसेवकांची सेवा संपुष्टात आणू शकू.

श्री. रामनाथ मोते : सभापती महोदय, वस्तीशाळेमध्ये काम करणा-या स्वयंसेवकांना पहिल्या वर्षात 1 हजार रुपये मानधन दिले जात होते, आता हे मानधन 1500 रुपये दिले जाते. परंतु हे मानधन 10 महिन्यासाठीच दिले जाते. शिक्षण सेवक हे सुध्दा पूर्ण वर्षभर काम करण्यास तयार आहेत परंतु हक्काची रजा असल्यामुळे ते शाळेत येऊ शकत नाही. त्यामुळे वस्तीशाळेवर काम करणा-या स्वयंसेवकांना, शिक्षकांप्रमाणेच पूर्ण 12 महिन्यांचे मानधन दिले जाईल काय?

प्रा. वसंत पुरके : या शिक्षण स्वयंसेवकांनी अतिशय मनापासून शिकविले तर त्यांचा सुध्दा शासन विचार करेल.

श्री. भास्करराव जाधव : सभापती महोदय, माननीय मंत्रीमहोदयांनी या ठिकाणी सांगितले आहे की, शिक्षक मुख्यालयी राहत नसल्यामुळे वस्तीशाळेचा जन्म झालेला आहे. शिक्षक मुख्यालयी राहत नसतांना जर घरभाडे भत्ता घेत असेल तर त्यासंदर्भात आपण कारवाई करणार आहात ?

प्रा. वसंत पुरके : शिक्षकांनी मुख्यालयी रहावे यासंदर्भात जी.आर. काढण्यात आलेला आहे. या संदर्भात ग्रामशिक्षण समितीला अधिकार देण्यात आलेले आहेत. प्रत्येक सहा महिन्यांनंतर ग्रामशिक्षण समितीची अनुकूल शिफारस असल्याशिवाय या शिक्षकांना सातव्या महिन्याचा पगार मिळणार नाहीत. दर सातव्या महिन्यात या शिक्षकांना ग्रामशिक्षण समितीची शिफारस आणल्या शिवाय पगार मिळणार नाही. त्यामुळे यांसंदर्भात सन्माननीय सदस्यांनी स्वतः ग्राम शिक्षण समित्या काढाव्यात व यासंदर्भात शासनाला मदत करावी.

प्रा. शरद पाटील : सभापती महोदय, वस्तीशाळेमध्ये काम करणा-या अनेक शिक्षकांना स्वयंसेवक म्हणून संबोधले जाते. त्यामुळे जे स्वयंसेवक प्रशिक्षित नाहीत त्यांना सेवेअंतर्गत प्रशिक्षण घेण्यास शासन परवानगी देईल काय व प्रशिक्षित करण्यासाठी काय उपाययोजना करण्यात येईल ?

यानंतर श्री. अजित.....

प्रा.शरद पाटील.....

त्या शिक्षकांना प्रशिक्षित करण्याबाबत शासन कोणती उपाययोजना करणार आहे ?

प्रा.वसंत पुरके : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी विचारलेला प्रश्न अतिशय महत्वाचा आहे. मी याठिकाणी सांगू इच्छितो की, सुप्रीम कोर्टाने मान्य केलेले आहे की, अशा शिक्षकांना मागील दाराने नोकरीमध्ये घ्यायचे नाही. परंतु आम्ही मानवतेच्या दृष्टीकोनातून विचार करित आहोत. जर एखाद्या शिक्षकाने तीन-चार वर्षे चांगली सेवा केली असेल आणि त्याने डी.एड.ची परीक्षा पास केली असेल तर त्याच्या गुणवत्तेचा निश्चितपणे विचार करता येईल.

श्री.कपिल पाटील : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य प्रा.शरद पाटील यांनी वस्तीशाळा शिक्षकांना प्रशिक्षण देण्याबाबतची चांगली सूचना केलेली आहे. शिक्षकांना दोन महिन्यांची सुट्टी मिळते त्या कालावधीत त्यांना प्रशिक्षण देण्याची व्यवस्था करावी. त्या शिक्षकांना 2500 रुपये मानधन द्यावे. तसेच माननीय मंत्रिमहोदयांनी या शिक्षकांचे कौतुक केलेले आहे. तेव्हा यासंबंधीचा निर्णय मंत्रिमहोदय आजच सभागृहात घेणार आहे काय ?

प्रा.वसंत पुरके : सभापती महोदय, पूर्वीच्या शिक्षकांच्या मानाने आताचे शिक्षक निश्चितपणे चांगले काम करित आहेत. सन्माननीय सदस्यांनी केलेल्या सूचनेचा सहानुभूतीपूर्वक विचार केला जाईल.

प्रा.जोगेंद्र कवाडे : सभापती महोदय, या राज्यात वेगवेगळ्या टायर सिस्टीम्स आहेत. त्याचा विचार करून शिक्षणामध्ये समानता आणता येईल काय ? माझा दुसरा प्रश्न आहे की, वस्तीशाळेत शिकविणारे जे शिक्षक आहेत ते दुसऱ्या गावात राहतात. मुख्यालयात राहत नाहीत. त्यांना फारच कमी प्रमाणात मानधन मिळत आहे. त्यामुळे ते गावात भाड्याने घर घेऊन राहू शकत नाही. तेव्हा या वस्ती शिक्षकांचे मानधन 2500 रुपये करावे. याऊपरही ते मुख्यालयात राहिले नाहीत तर त्यांच्यावर शासनाने कारवाई करावी. याबाबत शासन कोणता निर्णय घेणार आहे ?

प्रा.वसंत पुरके : सभापती महोदय, शिक्षकांनी मुख्यालयात राहणे हे बंधनकारक आहे. पण कोणीही शिक्षक मुख्यालयात राहत नाही. मी सदस्यांना सांगू इच्छितो की, वस्तीशाळेतील शिक्षक हे गावातील आहेत. तेव्हा सदस्यांच्या सूचनेचा विचार करता येणार नाही.

श्री.सागर मेघे : सभापती महोदय, माननीय मंत्रिमहोदयांनी मघाशी उत्तर देताना सांगितले की, जर एखादा शिक्षक नीट वागत नसेल किंवा मुलांना नीट शिकवत नसेल तर त्याच्यावर सहा महिने देखरेख ठेवून त्याचा सातव्या महिन्याचा पगार न काढण्याचा अधिकार समितीला दिलेला आहे. जर एखादा शिक्षक नागपूर येथे राहत असेल आणि तो वर्धा येथील शाळेत शिकवत असेल. तो मुख्यालयात राहत नाही परंतु रोज वेळेवर शाळेत जात असेल. जर तो शिक्षक मुख्यालयात राहत नसेल तर त्याला एच.आर.ए. मिळणार नाही. माझा प्रश्न आहे की, ग्राम शिक्षण समितीला शिक्षकांचा पगार न काढण्याचा अधिकार आहे काय ?

प्रा.वसंत पुरके : सभापती महोदय, जर एखादा शिक्षक नीट शिकवत नसेल तर त्याच्यावर सहा महिने लक्ष ठेवून त्याबाबतीतील अहवाल देण्याचे काम त्या समितीचे आहे.

पृ.शी.: बिगर सिंचनाच्या पाणीपट्टीत केलेली दरवाढ

मु.शी.: बिगर सिंचनाच्या पाणीपट्टीत केलेली दरवाढ यासंबंधी डॉ.वसंत पवार, प्रा.फौजिया खान, सर्वश्री जितेंद्र आव्हाड, रणजितसिंह मोहिते-पाटील, वि.प.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

डॉ.वसंत पवार (नाशिक प्राधिकारी संस्था) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने नियम 101 अन्वये पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबींकडे सन्माननीय जलसंपदा मंत्र्यांचे लक्ष वेधू इच्छितो आणि त्याबाबत त्यांनी निवेदन करावे, अशी विनंती करतो.

"बिगर सिंचनाच्या पाणीपट्टीच्या दरात शासनाने केलेली नुकतीच दरवाढ या दरवाढीमुळे नाशिक जिल्ह्यात नागरिकांच्या पाणीपट्टी दरात करण्यात येणारी मोठ्या प्रमाणात दरवाढ बिगर सिंचन दरात माहे ऑक्टोबर, 2006 पासून सुरु केलेली दरवाढ येणाऱ्या पाच वर्षात टप्प्याटप्प्याने पाणीपट्टीत वाढ करण्याच निर्णय शासनाने घेतल्यामुळे तेथील नागरिकांवर पाणीपट्टीत वाढ होणार असल्यामुळे तेथील नागरिकांत पसरलेला तीव्र असंतोष, पाणीपट्टीत होणारी दरवाढ रद्द करण्याबाबत तेथील नागरिकांची होत असलेली मागणी, यावर शासनाने केलेली वा करावयाची उपाययोजना."

डॉ.सुनील देशमुख (जलसंपदा राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, लक्षवेधी सूचनेसंबंधीच्या निवेदनाच्या प्रती माननीय सदस्यांना आधीच वितरित केल्या असल्यामुळे मी ते निवेदन आपल्या अनुमतीने सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

सभापती : निवेदन सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आले आहे.

निवेदन

(प्रेस : येथे सोबतचे निवेदन छपावे.)

डॉ.वसंत पवार : सभापती महोदय, शासनाने बिगर सिंचनाच्या पाणीपट्टी दरात वाढ केलेली आहे. बजेटचे भाषण करताना माननीय वित्त मंत्र्यांनी सांगितले होते की, देखभाल, परिचलन खर्च सुटावा यासाठी ही दरवाढ केलेली आहे. माझा मंत्रिमहोदयांना प्रश्न आहे की,...

यानंतर श्री.पुरी....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी न्नाही

डॉ.वसंत पवार....

नाशिक जिल्हयातील गंगापूर आणि धारणा सिंचन प्रकल्पाच्या बाबतीत बिगर सिंचनाचे रिझर्व्हेशन वाढत आहे. गंगापूर धरणातून आज 10 हजार लिटरसाठी 1.30 पैसे पाणीपट्टी भरावी लागत असून सन 2010 साली ती 2.60 पैसे भरावी लागणार आहे. म्हणजे त्यावेळी डबल पाणीपट्टी भरावी लागणार आहे. धारणा धरणातूनही 10 हजार लिटरसाठी 1.50 पैसे पाणीपट्टी भरावी लागत असून ती सन 2010 साली 10.10 पैसे भरावी लागणार आहे. इतर वापराबाबत 10 हजार लिटरसाठी 29.00 रुपये भरावे लागणार असून तेच सन 2010 साली 58 रुपये भरावे लागणार आहेत. अशाप्रकारचा जो आपण पाणीपट्टी वाढ करण्याचा फॉर्म्युला वापरलेला आहे, तो काय आहे ? 5 वर्षांमध्ये पाणीपट्टी दुप्पट करावी या हेतूने आपण ही वाढ केलेली आहे का की देखभालीसाठी किंवा धरणाची वितरण व्यवस्था व त्याचे परिचलन करण्यासाठी ही वाढ केलेली आहे ? याबाबतीतील आपला फॉर्म्युला काय आहे, त्याचे उतर द्यावे. दुसरे असे की, या पाणीपट्टी वाढीस लोकांना सामोरे जावे लागणार आहे. आज अनेक ग्रामपंचायती, नगरपालिका आणि महानगरपालिका तोटयामध्ये आहेत. नाशिक महानगरपालिकेच्या स्टॅंडींग कमिटीने पाणीपट्टी दरवाढीचा प्रस्ताव पुढे ढकललेला आहे. याबाबतीत महापालिकेला स्वतःला पैसा भरावा लागणार आहे. अगोदरच तोटयात असताना आणखी त्यामध्ये याची भर पडणार असल्यामुळे यामध्ये आणखी अडचणी निर्माण होणार आहेत. आजच महापालिकेने जवाहर नेहरु अर्बन रिन्यूअल मिशनच्या बाबतीत केंद्र सरकारशी करार केलेला असून नागरिकांना पुरविल्या जाणाऱ्या सेवांमुळे तोटा बसणार आहे. माझे याठिकाणी एवढेच म्हणणे आहे की, पाणीपट्टीच्या दरवाढीमुळे सर्वसामान्य लोकांना सामोरे जावे लागणार असून याबाबतीतील शासनाने जो जी.आर. काढलेला आहे त्याला आपण एप्रिल महिन्यांपर्यंत एक्सटेन्शन देणार का ? एप्रिल महिन्यांपासून आपण पाणीपट्टी रिकव्हर्ड करणार का ? व दरवाढीचा फॉर्म्युला काय ? तसेच, ज्या ग्रामपंचायती, नगरपालिकांकडे डिझेल भरण्यासही पैसे नाहीत, त्याठिकाणी आपण पाणीपट्टीसंबंधी कोणती भूमिका घेणार आहात ? याची माहिती द्यावी.

..2....

डॉ.सुनील देशमुख : सभापती महोदय, पाणीपट्टीची दरवाढ ही तीन वर्षांनंतर केलेली आहे. सन 2006 च्या अर्थसंकल्पाच्या भाषणामध्ये माननीय वित्त मंत्र्यांनी याबाबतची वाढ करण्याची घोषणा केलेली असून घोषणा झाल्यानंतर 6 महिन्यांनी ही वाढ झालेली आहे. एक एप्रिलऐवजी एक सप्टेंबरपासून पाणीपट्टी दरवाढ केलेली आहे व तीही तीन वर्षांनी केलेली आहे. मी सन्माननीय सदस्यांना एवढेच सांगू इच्छितो की, 10 हजार लिटरमागे आपण फक्त 1.30 पैसे घेतो. एका टँकरचे फक्त 1.30 पैसे घेतो. त्याच एका टँकरचे महापालिका 40 रुपये घेते. अशाप्रकारे महापालिका स्वतःचा खर्च अँड करुन 40 रुपयांना टँकर विकते. याबाबतीत स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी मार्जिन कमी केले तर हा प्रश्न चांगल्या प्रकारे सुटू शकतो. आपण मात्र 1.30 रुपयांना 10 हजार लिटरचे टँकर देतो, त्यामुळे यामध्ये आणखी दर कमी करण्याची आवश्यकता मला तरी वाटत नाही. यामध्ये 6 महिन्यांनंतर पाणीपट्टीचे दर वाढल्यामुळे याबाबतीत कोणत्याही प्रकारची स्थगिती देण्याचा शासनाचा विचार नाही.

नंतर श्री.रोझेकर...

डॉ.वसंतराव पवार : नळांना मिटर बसविणे आवश्यक आहे. कारण, फार मोठ्या प्रमाणावर पाणी वेस्टेज जाते, अनेक ठिकाणी बिगर तोटीचे नळ असतात, त्यावर कुणाचाही कंट्रोल नसतो व पाणी वाया जाते. त्यामुळे अशा ठिकाणी संबंधितांना कायदेशीर दंडात्मक कारवाई करण्याबाबत शासन पावले उचलणार आहे काय ?

डॉ.सुनिल देशमुख : सभापती महोदय, सिंचन विभागाचे काम हे त्या संस्थेला पाणी देणे हे आहे. महापालिका, ग्रामपंचायती, नगरपालिका पाण्याचे वाटप कसे करावे, कुणाला, कशा पध्दतीने द्यावे हे ठरवितात. त्यामुळे याबाबतचा निर्णय संबंधित संस्थेने घ्यावयाचा आहे.

08-12-2006

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

BB-2

SRR/ KTG/ SBT/

13:15

लक्षवेधी सूचना क्रमांक 3 बाबत

उपसभापती : लक्षवेधी सूचनेला उत्तर देणारे संबंधित मंत्रीमहोदय सभागृहात उपस्थित नसल्याने सदर लक्षवेधी सूचना नंतर घेण्यात येईल.

..3.....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

पृ. शी. : मु.पो.देवरी, जि.भंडारा येथे आदिवासी उपयोजना क्षेत्रात झालेल्या धानाचे नुकसान

मु. शी. : मु.पो.देवरी, जि.भंडारा येथे आदिवासी उपयोजना क्षेत्रात झालेल्या धानाचे नुकसान यासंबंधी सर्वश्री केशवराव मानकर, पाशा पटेल, जगदीश गुप्ता, सागर मेघे, नितीन गडकरी, वि. प. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

श्री.केशवराव मानकर (महाराष्ट्र विधानसभा सदस्यांद्वारा) : सभापती महोदय, मी नियम 101 अन्वये पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे आपल्या अनुमतीने सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्र्यांचे लक्ष वेधू इच्छितो आणि त्याबाबत त्यांनी निवेदन करावे, अशी विनंती करतो.

" मु.पो.देवरी (जि.भंडारा) येथे आदिवासी उपाययोजना क्षेत्रात धान खरेदीसाठी दरवर्षी एकाधिकार योजना अमलात आणणे, देवरी कार्यालयामार्फत 27 केंद्रावर सुमारे 14 कोटी रुपयांचे सुमारे 2 लाख क्विंटल धान खरेदी करण्यात येणे, ते ठेवण्याकरिता गोडावून व बंदिस्त जागा नसल्याने पावसाळ्यात ते पाण्याने सडणे व नष्ट होणे, आदिवासी विकास महामंडळ नाशिकद्वारा राज्यातील विविध आदिवासी विविध कार्यकारी सहकारी संस्थांमार्फत धान संकलनाचे कार्य केले जाणे, गेल्या 2 वर्षात कोटयावधी रुपयांचे धान सडल्याचे आदिवासी शेतक-यांच्या संस्थांना होणारे अतोनात आर्थिक नुकसान, दरवर्षी धान खरेदीपासून उचल प्रक्रियेचा आराखडा बनवण्यात शासकीय अधिका-यांच्या मनमानी कारभारामुळे होणारे नुकसान, पावसाळ्याचे वेळापत्रक दरवर्षी ठरलेले असतांना सुध्दा मुद्दाम व्यापारी लॉबीशी संगनमत करून पावसात धान कुजवून मग उचलण्याच्या शासकीय अधिका-यांच्या निर्णयामुळे महामंडळाला होणारे कोटयावधी रुपयांचे नुकसान, याबाबत जनतेत निर्माण झालेला तीव्र असंतोष व संतापाची भावना यावर शासनाने करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

डॉ.विजयकुमार गावीत (आदिवासी विकास मंत्री) : सभापती महोदय, लक्षवेधी सूचनेसंबंधीच्या निवेदनाच्या प्रती माननीय सदस्यांना आधीच वितरित केल्या असल्यामुळे मी ते निवेदन आपल्या अनुमतीने सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

सभापती : निवेदन सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आले आहे.

निवेदन

(प्रेस : येथे सोबतचे निवेदन छपावे)

----- ..4.....

श्री.केशवराव मानकर : सभापती महोदय, माननीय मंत्रीमहोदयांनी दिलेल्या लेखी निवेदनाने माझे समाधान झालेले नाही. 2 वर्षात नुकसान झालेले नाही, असे उत्तरात दिलेले आहे. प्रत्यक्षात सन 2003-2004 मध्ये 16757.76 किंवल व त्याची किंमत 72,16,768 रुपये, सन 2004-2005 मध्ये 8040 किंवल व किंमत 452163.40 पैसे म्हणजे दोन वर्षात जवळ जवळ 1 कोटी 3 लक्ष रुपयांचा तोटा झालेला आहे. हे खरे आहे काय ? दुसरा प्रश्न असा आहे की, विविध कार्यकारी सोसायट्या माल ठेवतात त्या गोडाऊनची क्षमता कमी असून खरेदी 250 लक्ष किंवल होते व उर्वरित माल बाहेर ठेवावा लागतो. हा माल ठेवण्याबाबत जी उपाययोजना सांगण्यात आली आहे त्याची पूर्तता किती दिवसात करण्यात येईल ? वाहतुकीसंदर्भातील निर्णय घेण्याचे अधिकारी जिल्हाधिका-यांना होते ते मंत्रालय स्तरावर का आणण्यात आले आहेत ? भरडाईसंबंधी निर्णय घेण्यास विलंब झालेला आहे हे निवेदनात मान्य केलेले आहे. विलंब होण्याची कारणे काय आहेत ?

सभापती : आपण आता सहावा प्रश्न विचारणार आहात. खरे म्हणजे 2/3 प्रश्न विचारण्याची पध्दत आहे. आपण एवढे प्रश्न विचारले तर मंत्रीमहोदय उत्तर देऊ शकणार नाहीत.

श्री.केशवराव मानकर : सभापती महोदय, शेवटचा प्रश्न विचारतो. केंद्र शासनाच्या कायद्याप्रमाणे एक्साईजच्या निर्णयाप्रमाणे तुट भरून देणार काय ?

डॉ.विजयकुमार गावीत : सभापती महोदय, या ठिकाणी उत्तरामध्ये सांगितले आहे की, मागील 2 वर्षांमध्ये अशा पध्दतीने नुकसान झालेले नाही. मुळ प्रश्न विचारलेला आहे तो असा आहे की, पावसामुळे धान खराब झालेले आहे काय ? पावसामुळे पूर्वी कधी धान खराब झाले नव्हते, असा त्याचा अर्थ आहे.

यानंतर श्री.बोरले.....

(सभापतीस्थानी माननीय उपसभापती)

डॉ.विजयकुमार गावित

दुसरा प्रश्न त्यांनी नुकसानीसंदर्भात विचारला. धान खरेदी केल्यानंतर मिलर्स धान उचलतात आणि हे ठरविण्याचे अधिकार जिल्हा समितीला होते. त्यामुळे बराच विलंब होत होता. गोडारुन कमी असल्यामुळे खरेदी केलेले धान बाहेर ठेवल्यामुळे त्याला घट लागत होती. नुकसान झालेले आहे, ही गोष्ट खरी आहे. जिल्हाधिका-यांकडचे अधिकार सिव्हील सप्लाय विभागाने त्यांच्याकडे घेतले आहेत. त्याचे कारण असे आहे की, मिलर्स धान्याचा भाव ठरवित होते. जिल्हाधिकारी कार्यालयातून त्याच्या निविदा काढण्यास विलंब होत होता. प्रत्येक जिल्हयामध्ये वाहतुकीचे दर वेगवेगळे होते. जिल्हाधिका-यांनी निविदा मागविल्या, परंतु त्याला प्रतिसाद मिळाला नाही. डिसेंबर महिन्यामध्ये फक्त एक निविदा आली आणि जानेवारी महिन्यामध्ये चार निविदा आल्या होत्या. अधिकाराचे विकेंद्रीकरण करून वाहतुकीचे दर ठरवून दिल्यामुळे विलंब झाला. मध्यंतरी मिलर्सना बोलाविण्यात आले. त्यावेळी 5 मिलर्सनी कच्च्या तांदुळास संमती दिली आणि उर्वरित मिलर्सनी उकडयाच्या तांदुळास संमती दिली होती. उकडयासाठी जास्त निविदा आल्यामुळे सिव्हील सप्लाय विभागाला विचारणा करण्यात आली. त्यानंतर मे महिन्यामध्ये उकडयाच्या तांदुळास संमती पत्र देण्यात आले. त्यामुळे विलंब झालेला आहे. सन्माननीय सदस्यांनी गोडारुन संदर्भात प्रश्न विचारला. मोठया प्रमाणावर गोडारुन बांधण्याचा आम्ही प्रयत्न करीत आहोत. दोन वर्षांमध्ये गोडारुन बांधण्याचे काम पूर्ण होईल. जो माल येईल तो उंच ओटे बांधून त्यावर व्यवस्थित राहिल याची काळजी घेतली जाईल. यावर्षी महामंडळाला सर्व अधिकार दिल्यामुळे धानाची उचल व्यवस्थित होईल आणि पुढच्या काळामध्ये नुकसान होणार नाही. आदिवासी विकास सोसायटयांना दोन टक्के तोटा धरून कमिशन दिले जाते. माल उघडयावर ठेवल्यामुळे जास्त प्रमाणात तोटा होतो. आम्ही केंद्र शासनाला विनंती केलेली आहे की, जी तूट येईल ती त्यांनी द्यावी.

श्री.केशवराव मानकर : सभापती महोदय, तिस-या महिन्याला 2 टक्के तूट, चौथ्या महिन्याला 3 टक्के तूट, पाचव्या महिन्याला 4 टक्के आणि एका वर्षाला 5 टक्के तूट येते. कनेरी आदिवासी सहकारी संस्थेमध्ये भ्रष्टाचार झालेला आहे. 15 हजार क्विंटल धान नष्ट झालेले आहे अशी बातमी आली होती. धानाची 30 हजार सडलेली पोती दाखवून दिली तर हा आकडा सत्य

...2/-

श्री.केशवराव मानकर

होरु शकतो. या प्रकरणामध्ये मोठा भ्रष्टाचार झालेला आहे. या प्रकरणाची सी.बी.आय किंवा अन्य चौकशी करण्यात यावी. दुसरे असे की, धानाच्या खरेदीचे भाव शासन ठरवित असते त्यामुळे शेतक-यांचे नुकसान होते. एफ.ए.क्यु. आणि नॉन एफ.ए.क्यु. अशी वर्गवारी केल्यामुळे शेतक-यांवर अन्याय होतो. गडचिरोलीच्या अधिका-यांनी 473 रुपये, 480 रुपये, 510 रुपये, 520 रुपये असे धानाचे वेगवेगळे भाव निर्धारित केलेले आहेत. यासंदर्भात शासनाची कल्पकता काय आहे ? या भावाने धान खरेदी करण्याचा शासनाचा उद्देश काय आहे ?

यानंतर श्री.सुंबरे

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

डॉ. विजयकुमार गावित : सभापती महोदय, या ठिकाणी आदिवासी भागामध्ये दोन पद्धतीने आपण धानाची खरेदी करतो. एक तर आदिवासी विकास महामंडळाकडून एकाधिकार योजनेतून ही धानाची खरेदी केली जाते आणि दुसरे म्हणजे केंद्र सरकारची जी आधारभूत किंमत देण्याची योजना त्यातूनही खरेदी केली जाते. सर्वसाधारणपणे मागील 3-4 वर्षांच्या कालावधीमध्ये पाहिले तर केंद्र सरकारने ठरवून दिलेले दर हे आपल्या आदिवासी विकास मंडळाने ठरविलेल्या दरापेक्षा निश्चितपणे जास्त आहेत. त्यामुळे सध्या आधारभूत योजनेतील दरच दिले जातात. आदिवासी विकास महामंडळाचे दर हे एकाधिकार योजनेतील असतात आणि ते ठरविण्याचे अधिकारी कलेक्टरला असतो. कलेक्टर आणि आदिवासी विकास महामंडळाचे अधिकारी एकत्रितपणे ही किंमत ठरवितात आणि ती किंमत आपण देत असतो. दुसरे असे की, आपण वर्तमानपत्रात आलेल्या बातमीचा जो उल्लेख केला आहे ती माहिती वा ते कात्रण आपण आम्हाला दिले तर त्याबाबत निश्चितपणे चौकशी आपण करू.

प्रा. जोगेंद्र कवाडे : सभापती महोदय, गोंदिया जिल्ह्यात देवरी नावाचे गाव येते आणि आदिवासी उपयोजना क्षेत्रात धान खरेदीसाठी जी एकाधिकार योजना अमलात आणली जाते त्यात प्रचंड घोटाळा निर्माण केला जातो. आता येथे माननीय मंत्री महोदयांनी सांगितले की, सपोर्ट प्राईस केंद्र सरकार ठरविते. परंतु आपल्याकडील धान उत्पादक आदिवासी शेतकऱ्यांच्या अडचणी लक्षात घेऊन आपण त्यामध्ये भर टाकून, त्यांनी जी कमीत कमी किंमत ठरविली असेल त्यात भर टाकून, त्यांना 1 हजार प्रति क्विंटल इतका भाव देऊ शकलो तरी या आदिवासींना चांगला आधार मिळेल. तेव्हा शासन याचा विचार करणार काय ? दुसरे असे की, ज्या आदिवासी विविध कार्यकारी संस्था मार्फत धानाची खरेदी केली जाते पण त्या खरेदी केलेल्या धानाचा साठा करण्यासाठी योग्य प्रकारच्या गोदामांची व्यवस्था त्यांच्याकडे नाही. त्यामुळेच जवळ जवळ 60 कोटी 76 हजार रुपयांचे नुकसान झालेले आहे. गोदामे नसल्याने सारा साठा बाहेर उघड्यावर ठेवावा लागतो आणि त्यामुळेच पावसात ते भिजून नुकसान झालेले आहे. तेव्हा अशा प्रकारची गोडाऊन्स लवकरात लवकर उभारण्याच्या दृष्टीने, त्यासाठी एक टाईम बाऊंड कार्यक्रम आपण करणार आहात काय ? तसेच जे राईस मिलर्स आहेत त्यांच्याकडून देखील आदिवासी धान उत्पादक शेतकऱ्यांचे शोषण करण्याचा प्रयत्न केला जातो. त्यांच्यावर अंकुश ठेवण्यासाठी शासनातर्फे काय प्रयत्न केले जाणार आहेत ?

..... डीडी 2 ...

डॉ. विजयकुमार गावित : सभापती महोदय, मी यापूर्वीच सांगितले आहे की, दोन वर्षांमध्ये जेथे गोडाऊन्स नाहीत तेथे गोडाऊन्स बांधण्यासाठी सोसायट्यांना कर्ज रूपाने पैसा उपलब्ध करून देऊन गोडाऊन्स बांधण्याची व्यवस्था करू. त्याचबरोबर मला हेही सांगितले पाहिजे की, राईस मिलर्स आणि आदिवासी शेतकरी यांचा कोठेही संबंध येत नाही त्यामुळे तोही प्रश्न मला वाटते या ठिकाणी उत्तरित आहे. सभापती महोदय, आदिवासींचे धान खरेदीमध्ये खाजगी व्यापाऱ्यांकडून शोषण होऊ नये, त्यांचे नुकसान होऊ नये म्हणूनच आपण ही एकाधिकार खरेदी सुरु केलेली आहे. त्यापूर्वी खाजगी व्यापारी या आदिवासी धान उत्पादक शेतकऱ्यांकडून धान खरेदी करताना मोठ्या प्रमाणात कमी भाव देऊन धान खरेदी करायचे. त्यामुळेच केंद्र सरकारने देखील अशा काही भागांमध्ये असे प्रकार होतात म्हणून संपूर्ण देशामध्ये सपोर्ट प्राईसमध्ये धान खरेदी करण्याचे ठरविले. त्याप्रमाणे इकडे भाव कमी असेल तर आदिवासी विकास मंडळाच्या एकाधिकार खरेदी योजनेत देखील आपले धान हे आदिवासी धान उत्पादक देऊ शकतात. त्यातून त्यांच्यावर अन्याय होणार नाही.

प्रा. जोगेंद्र कवाडे : सभापती महोदय, एफसीआयची जी गोडाऊन्स आहेत त्यांचा वापर करून घेण्याच्या दृष्टीने त्यांना विनंती करून आपण त्यांची गोडाऊन्स घेणार काय ?

डॉ. विजयकुमार गावित : सभापती महोदय, खरे तर या ठिकाणी हा एफसीआयचाच माल आहे आणि त्यांच्याकडील गोडाऊन्समध्ये जागा नसल्यामुळेच त्याची उचल होत नाही. त्यांच्याकडून भरडायचा तांदूळदेखील बाहेर पडलेला असतो. तेव्हा एफसीआयच्या गोडाऊन्समध्ये हे धान जाई पर्यंत त्याची संपूर्ण जबाबदारी ही आदिवासी विकास महामंडळाची असते. आणि त्यांच्याकडे जागा नसल्यानेच या सान्या अडचणी निर्माण झालेल्या आहेत.

(यानंतर श्री. सरफरे इइ 1 ..

श्री. चंद्रकांत रघुवंशी : आदिवासी विकास महामंडळाच्या माध्यमातून आदिवासी क्षेत्रामध्ये धानाची मोठया प्रमाणामध्ये खरेदी केली जाते. आदिवासी शेतकऱ्याला त्यामध्ये योग्य भाव मिळाला पाहिजे याकरीता महामंडळाचा जन्म झाला आहे. परंतु आज एकीकडे हमीभाव अत्यंत अल्प असतांना आदिवासी विकास महामंडळाकडून धानाची खरेदी केली जात आहे. मला असा प्रश्न विचारावयाचा आहे की, अत्यंत कमी दरामध्ये धानाची खरेदी केली जात असल्यामुळे या महामंडळाला व्यापाऱ्याचे रूप आले आहे. कमी दरामध्ये खरेदी करणे आणि अधिक दरामध्ये विक्री करणे यामुळे गेल्या दोन वर्षांमध्ये या महामंडळाला किती नफा झाला आहे?

डॉ. विजयकुमार गावित : सभापती महोदय, नफा-तोटाची माहिती आता माझ्याकडे उपलब्ध नाही. परंतु मागील वर्षी झालेल्या विक्रीमध्ये महामंडळाला निश्चितपणे नफा झाला आहे.

श्री. चंद्रकांत रघुवंशी : गेल्या दोन वर्षांमध्ये महामंडळाला धान खरेदी आणि विक्रीमध्ये किती नफा झाला आहे याची माहिती मंत्रिमहोदय सभागृहाच्या पटलावर ठेवतील काय?

डॉ. विजयकुमार गावित : सभापती महोदय, माननीय सदस्यांनी वेगळा प्रश्न विचारावा. तो या लक्षवेधी सूचनेशी संबंधित नाही.

श्री. चंद्रकांत रघुवंशी : सभापती महोदय, आपण मला संरक्षण द्यावे. माहिती पटलावर ठेवावयास हरकत काय आहे?

श्री. भास्कर जाधव : सभापती महोदय, माझ्याकडे आता माहिती नाही असे मंत्रिमहोदयांनी उत्तर देतांना सांगितले. तेव्हा आता जर त्यांच्याकडे आकडेवारी नसेलतर महामंडळाला किती नफा झाला याची आकडेवारी पटलावर ठेवावयास हरकत काय आहे?

उपसभापती : मंत्रिमहोदयांनी सोमवारी किंवा मंगळवारी सभागृहाच्या पटलावर ही माहिती ठेवावी.

डॉ. विजयकुमार गावित : सभापती महोदय, हे अधिवेशन संपण्यापूर्वी सभागृहाच्या पटलावर माहिती ठेवली जाईल.

उपसभापती : यानंतर लक्षवेधी सूचना क्रमांक 3 घेण्यात येईल.

श्री. गुरुनाथ कुलकर्णी : सभापती महोदय, सर्व लक्षवेधी सूचना संपल्यानंतर क्रमांक 3 वरील लक्षवेधी सूचना घेण्यात येईल असे माननीय सभापतींनी सांगितले होते.

DGS/ SBT/ KTG/ MHM/

उपसभापती : संबंधित मंत्रिमहोदय सभागृहात आल्यानंतर क्रमांक 3 वरील लक्षवेधी सूचना घेण्यात यावी असे माननीय सभापतींनी लिहून ठेवले आहे.

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

DGS/ SBT/ KTG/ MHM/

पु. शी. : विजेच्या भारनियमनामुळे भिवंडी येथील पावरलूम वस्त्रोद्योग उत्पादनामध्ये झालेली घट

मु. शी : विजेच्या भारनियमनामुळे भिवंडी येथील पावरलूम वस्त्रोद्योग उत्पादनामध्ये झालेली घट यासंबंधी सभापतीय सदस्य सर्वश्री. संजय दत्त, गोविंदराव आदिक, एस. क्यु. जामा, जैनुद्दीन जव्हेरी, जितेंद्र आव्हाड, लक्ष्मणराव जगताप, राजेंद्र जैन वि.प.स.यांनी दिलेली लक्षवेधी सूची.

श्री. संजय दत्त (विधानसभेने निवडलेले) : सभापती महोदय, मी आपल्या अमुमतीय प्रियम 101 अमुये पुढील तातडीच्या व सार्वजनीय महत्वाच्या बाबीं डे सभापतीय रुर्जा मंत्र्यांचे लक्ष वेधू इच्छितो आम्ही त्याबाबत त्यांनी विवेद करावे, अशी विमती करतो.

" भिवंडी येथे गेली अनेक वर्षे सुरु असलेला पावरलूम वस्त्रोद्योग, या उद्योगावर होणारी हजारो कामगारांची गुजराण, तसेच करोडो रुपयांची होणारी उलाढाल, मात्र अलिकडे काही दिवसांपासून भिवंडी येथे करण्यात आलेली 12 तासांची विजेची लोडशेडींग परिणामी होणाऱ्या उत्पादनात झालेली 50 टक्क्यांची घट, कमी उत्पादनामुळे कामगारांपुढे निर्माण झालेली बेकारीची अवस्था, परिस्थिती गंभीर आणि स्फोटक होण्याचा निर्माण झालेला धोका, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कारवाई आणि शासनाची प्रतिक्रिया."

श्री. दिलीप वळसे पाटील (रुर्जा मंत्री) : सभापती महोदय, लक्षवेधी सूचीसंबंधीच्या विवेदकाच्या प्रती सभापतीय सदस्यांना आधीच वितरीत केल्या असल्यामुळे मी ते विवेद आपल्या अमुमतीय सभापतींच्या पटलावर ठेवतो.

उपसभापती : विवेद सभापतींच्या पटलावर ठेवण्यात आले आहे.

विवेद

(प्रेस : येथे सोबतचे विवेद छपावे.)

....

DGS/ SBT/ KTG/ MHM/

श्री. संजय दत्त : सभापती महोदय, लक्षवेधी सूचनेच्या निवेदनामध्ये "भिवंडी शहराचा "ड" गटात समावेश होतो" असे म्हटले आहे. दिलेल्या तक्त्यामध्ये 4 तासाचे लोड शेडींग असल्याचे दाखविले आहे. परंतु प्रत्यक्षात 6 तासाचे लोड शेडींग असल्याचे निवेदनावरून दिसते. मात्र सद्यस्थितीत भिवंडीमध्ये 8 ते 9 तासाचे लोड शेडींग आहे. तेव्हा याबाबत नेमकी वस्तुस्थिती काय आहे? याचा खुलासा मंत्रिमहोदय करतील काय?

श्री. दिलीप वळसे पाटील : या राज्यामध्ये भार नियमनाच्या संदर्भात वीज नियामक आयोगाने ज्या गार्डलाईन्स घालून दिल्या आहेत त्याप्रमाणे भार नियमन करण्याचा आपण निर्णय घेतला. वेगवेगळ्या शहरामध्ये असलेली तूट आणि टी.एन.टी. लॉसेस व रिकव्हरीची इफिशियन्सी या सर्व गोष्टी लक्षात घेऊन प्रत्येक शहराचे भार नियमन केले जाते. तरीसुद्धा एखाद्या परिसरामध्ये राज्य आणि केंद्र सरकारच्या निर्मितीमध्ये काही तांत्रिक कारणामुळे खंड पडतो. त्यावेळी ई.एच.ओ. ओपन करावे लागते, त्याला आपण झीरो लोड शेडींग म्हणतो. ती करण्याची वेळ आल्यामुळे अनेक वेळा आपल्याला भार नियमन करावे लागते. त्याप्रमाणे शहरामध्ये भार नियमन करण्यात येते.

(यानंतर श्री. किल्लेदार)

डॉ.दीपक सावंत : निवेदनामध्ये म्हटलेले आहे की, "भिवंडी परिमंडळातील वीज पुरवठा सुरळीत करण्याच्या दृष्टीकोनातून भिवंडी येथे पायाभूत सुविधा उभारण्यासाठी रु.209.07 कोटीची गुंतवणूक पुढील तीन वर्षात करण्यात येणार आहे". माझा प्रश्न असा आहे की, आज भिवंडी शहरामध्ये थकबाकी किती आहे ? ही थकबाकी वसूल करण्यासाठी आजपर्यन्त आपण कोणते प्रयत्न केले आहेत ?

श्री.दिलीप वळसे-पाटील : भिवंडी शहरामधील विजेची एकूण थकबाकी 1026 कोटी रुपये एवढी आहे. त्यामध्ये एच.टी.चे 14 कोटी आणि एल.टी.चे 1026 कोटीची थकबाकी आहे. पावरलूम उद्योगामध्ये 367 कोटी रुपयाची थकबाकी आहे. भिवंडीमध्ये नाही म्हटले तरी मोठ्या प्रमाणावर टी अँड डी लॉसेस आहेत. त्या ठिकाणी जेवढे उत्पन्न वाढायला पाहिजे, तेवढे उत्पन्न मिळत नाही. म्हणून राज्य वीज वितरण कंपनीने निर्णय घेतलेला आहे की, भिवंडी परिमंडळ सर्कल फ्रन्चाईस पध्दतीने बीड काढून खाजगी कंपनीकडे हे काम सोपवावे. त्या कंपनीची मालकी आपलीच रहाणार आहे. आताचे जे उत्पन्न आहे, त्यांनी उत्पन्नामध्ये वाढ करून द्यावयाचे आहे, थकबाकीची रिकव्हरी ही त्यांनीच करावयाची आहे, आवश्यक असेल तर त्यांनीच इन्व्हेस्टमेंटही करायचे. अशा पध्दतीने एका कंपनीची निवड केलेली आहे. त्या कंपनीनेच थकबाकी वसूल करायची आणि विजेचे वितरणही करावयाचे आहे. अशा प्रकारे कार्यक्षम पध्दतीने पैशाची वसुली करण्याच्या संदर्भात कंपनीने योजना आखलेली आहे.

श्री.दिवाकर रावते : सभापती महोदय, यंत्रमागधारकांची विजेची थकबाकी 367 कोटी रुपयाची असल्याचे मंत्री महोदयांनी सांगितले. ही बाकी केव्हापासूनची आहे आणि त्यांचा विजेचा पुरठा खंडित केलेली आहे काय ? सामान्यतः 15 हजाराचे विजेचे बील थकले तर वीज कट केली जाते. यंत्रमाग धारकांकडे मोठयाप्रमाणात थकबाकी असताना, त्यांची विजेचे कनेक्शन न तोडण्याचे कारण काय आहे? त्यांचा वीज पुरवठा खंडित केला आहे काय ?

श्री.दिलीप वळसे-पाटील : ही थकबाकी केव्हापासूनची आहे, याबाबतची आता माझ्याकडे आकडेवारी नाही. तरी देखील मी थकबाकी केव्हापासूनची आहे याबाबतची माहिती पटलावर ठेवायला तयार आहे. थकबाकी असताना वीजपुरवठा खंडित केला जात नाही असे म्हणणे बरोबर

श्री.दिलीप वळसे-पाटील (पुढे सुरु...

नाही. महाराष्ट्रामध्ये मालेगाव, इचलकरंजी इ. ठिकाणी पावरलूम उद्योग आहेत. कृषी ग्राहकाला ज्याप्रमाणे सरकारच्या माध्यमातून सबसिडी दिली जाते, त्याप्रमाणे त्याप्रमाणे पावरलूम उद्योगासाठीही सबसिडी देत असतो. अनेकवेळेस थकबाकी रहाते, त्यावेळेस काही दिवस वीजपुरवठा खंडित केला जातो, त्याप्रमाणे येथेही वीज पुरवठा खंडित केलेला आहे. एकंदर थकबाकीच्या वसुलीचे प्रमाण, टी अॅन्ड डी चे लॉसेसचे प्रमाण पहाता यंत्रमागधारकांसाठी वेगळ्या प्रकारची योजना आखून नवीन मॉडेल राबविण्याचा शासनाने निर्णय घेतलेला आहे.

यानंतर श्री.बरवड...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. गोविंदराव आदिक : सभापती महोदय, या ठिकाणी शासनाच्या वतीने उत्तर देत असताना राज्यामध्ये आपण जे भारनियमन सुरु केलेले आहे त्यासंबंधीची माहिती दिलेली आहे. राज्य वीज नियामक आयोगाच्या आदेशानुसार हे भारनियमन करावे लागते याबद्दल कोणाचेही दुमत असण्याचे कारण नाही. परंतु ज्या पध्दतीने वीज नियामक आयोगाने गाईडलाईन्स दिलेल्या आहेत त्या पाहिल्या तर ग्रामीण भागावर आणि विशेषतः कृषी विभागावर प्रचंड अन्याय झालेला दिसून येतो. शहरी विभागामध्ये जास्तीत जास्त दोन तीन तास किंवा चार तासांच्या वर कोटेही भारनियमन नाही. परंतु ग्रामीण भागात अधिकृतपणे 12-12 तासांचे भारनियमन वीज नियामक आयोगाने सुचविलेले आहे. त्याची अंमलबजावणी शासनाच्या वतीने केली जाते. यामध्ये कृषी विभागावर जो अन्याय होतो त्याबाबत माननीय मंत्रिमहोदय सुध्दा मान्य करतील की, हे चुकीचे आहे. राज्य वीज नियामक आयोगाने जरी हे आदेश किंवा गाईडलाईन्स दिलेल्या असल्या तरी त्यामध्ये कृषी विभागासाठी जे जादा भारनियमन ठरविलेले आहे ते कमी करण्यात यावे यासाठी राज्य सरकारच्या वतीने राज्य वीज नियामक आयोगाकडे प्रयत्न केला आहे काय किंवा करणार काय ? कारण भारनियमनाचा जो प्रश्न आहे तो महाराष्ट्रात अतिशय जिद्दाळ्याचा प्रश्न बनलेला आहे. विशेषतः ग्रामीण भागामध्ये आणि कृषी क्षेत्रामध्ये त्याची प्रतिक्रिया अतिशय भयानक आहे. कृषी क्षेत्रामध्ये जे भारनियमन आहे ते 12 तास आहे असे जरी म्हटलेले असले तरी पुष्कळवेळा त्या ठिकाणी यापेक्षा किती तरी जास्त तास विजेचे भारनियमन केले जाते. माननीय मंत्रिमहोदयांनी या ठिकाणी उत्तर देत असताना सांगितले की, काही ठिकाणी शहरी विभागामध्ये आणि औद्योगिक विभागामध्ये पुष्कळवेळा झिरो अवर भारनियमन करण्यासाठी काही वेगवेगळे बदल करावे लागतात. झिरो अवरच्या दृष्टीने बदल करीत असताना आपण शहराकडे लक्ष देता, उद्योगांकडे लक्ष देता, ही चांगली गोष्ट आहे परंतु कृषी विभागावर अन्याय व्हावा असा याचा अर्थ नाही. तो अन्याय दूर करण्याची भूमिका स्वीकारावी लागेल. दुसरा प्रश्न असा की, 12 तासांचे जे भारनियमन आहे ते दिवसात अंमलात आणले जाते आणि शेतीसाठी रात्री वीज देण्याचा निर्णय घेतलेला आहे. रात्रीच्यावेळी शेतामध्ये पाणी भरत असताना त्या ठिकाणी काटे, साप, विंचू असतात तसेच इतरही अडचणी असतात. त्यांनी अंधारमध्ये पाणी भरावे आणि इतर लोकांनी दिवसा वीज वापरावी ही पध्दत सुध्दा चुकीची आहे. यामध्ये राज्य वीज नियामक आयोगाची अडचण येण्याचे कारण नाही.

RDB/ MHM/ SBT/

श्री. गोविंदराव आदिक

याबाबतीत शासनाने निर्णय करावा. कृषीसाठी जे भारनियमन आपण ठरविलेले आहे त्यामध्ये त्यांना दिवसा वीज मिळेल आणि रात्री मिळणार नाही यादृष्टीने राज्य सरकार निर्णय करील काय ?

श्री. दिलीप वळसे-पाटील : सभापती महोदय, आपण हे जे भारनियमन करतो ते फक्त वीज नियामक आयोगाने सांगितले म्हणूनच करतो अशातील भाग नाही. कारण या राज्यातील मागणी व पुरवठ्यामध्ये जी गॅप निर्माण झालेली आहे त्यामुळे आपल्याला अनिच्छेने आणि दुसरा पर्याय नसल्यामुळे हे भारनियमन करावे लागते. वीज नियामक आयोगाने त्याचे सूत्र ठरवून दिलेले आहे. कोणत्या भागामध्ये किती तास भारनियमन करावे हे ठरवून दिलेले आहे यापूर्वीच्या काळामध्ये आपण वीज मंडळाच्या माध्यमातून आपल्या पध्दतीने भारनियमन करीत होतो परंतु काही ठिकाणी आणि विशेषतः नागपूरला काही ग्राहक कोर्टांमध्ये गेले आणि त्यांनी शहरी भागाला वेगळा न्याय, ग्रामीण भागाला वेगळा न्याय, मुंबईला वेगळा न्याय, पुण्याला वेगळा न्याय मिळत असल्याची भूमिका मांडली. मग त्यासंबंधीचा निर्णय संबंधित अॅथॉरिटीने करावा अशी भूमिका मांडल्यानंतर वीज नियामक आयोगामार्फत ही गोष्ट केल्यानंतर त्यांनी यासंदर्भामध्ये भारनियमन ठरवित असताना विजेची उपलब्धता हा एक विषय जसा ठरविलेला आहे त्याच बरोबरीने त्या त्या परिसरामध्ये ट्रान्समिशन अँड डिस्ट्रीब्युशनचे लॉसेस किती आहेत, त्या त्या परिसरामध्ये विजेचे उत्पन्न किती आहे आणि उत्पन्नामध्ये किती गळती आहे या गोष्टी लक्षात घेतलेल्या आहेत आणि त्याच्या आधारे भारनियमन करीत असताना सन्माननीय सदस्य श्री. गोविंदराव आदिक साहेबांनी सांगितल्याप्रमाणे ग्रामीण भागात शेतीसाठी फक्त रात्रीच वीज द्यावी अशा सूचना कोणालाही दिलेल्या नाहीत. प्रत्येक जिल्ह्यामध्ये त्या त्या जिल्ह्यातील प्रमुख अधिकाऱ्यांनी लोडशेडिंगच्या माध्यमातून किती मेगावॅट विजेची बचत केली पाहिजे असे वेळापत्रक ठरवून दिलेले आहे. हे वेळापत्रक ठरवून देत असताना आठवड्याचे सायकल करावयाचे की दरदिवसाचे सायकल करावयाचे हे ठरविण्याचा अधिकार अधीक्षक अभियंत्यांना दिलेला असला तरी मुख्य कार्यालयाच्या मान्यतेने त्यांनी त्या ठिकाणी अंमलबजावणी करावी असे अभिप्रेत आहे.

यानंतर श्री. शिगम...

श्री. दिलीप वळसे-पाटील : थकबाकी वसूल करण्यासाठी राज्यभर नियम आहेत. त्यासंबंधी भिवंडीचा प्रश्न आहे... T & D लॉसेस वाढत चालला आहे. T & D ओपन लाईन्स टाकल्या तर ओपन लाईन्समध्ये ते हुकींग लवकर करता येईल. अंडरग्राऊंड केबल टाकल्यामुळे त्याच्यामध्ये हुकींग करता येत नाही. आणि म्हणून यासंदर्भात वीज चोरी थांबविण्याच्या दृष्टीकोनातून नवीन गुंतवणूक करण्याची गरज आहे किंवा एकाद्या ग्राहकाने कनेक्शन मागितल्यानंतर एखादा ट्रान्सफार्मर लोड शिल्लक नसेल आणि त्याला जर वर्षभर थांबावे लागत असेल तर मग यंत्रमागधारक असू दे किंवा शेतकरी असू दे तो थांबत नाही तो त्याच्या पध्दतीने वीज घेण्याचा प्रयत्न करित असतो आणि म्हणून आपल्याला अशी परिस्थिती निर्माण करावी लागेल की, जेव्हा एखादा ग्राहक कनेक्शन मागेल त्यावेळेला त्याला ते कनेक्शन देण्याची व्यवस्था करावी लागेल. त्याच्यासाठी इन्फ्रास्ट्रक्चर त्या ठिकाणी उभे करावे लागेल आणि ते करण्याच्या दृष्टीकोनातून आता आपण प्रयत्न करित आहोत. आणि मी दुसरी बाब या ठिकाणी मी सांगू इच्छितो की, efficient वसूल करण्याच्या दृष्टीकोनातून आणि चोरी थांबविण्याचा किंवा गळती थांबविण्याचा एवढ्या पुरता हा मर्यादित विषय नाही या राज्यातील जो यंत्रमागधारक आहे त्यांच्यावर हजारो लाखो लोकांचे जीवन अवलंबून आहे त्या यंत्रमागधारकांना त्या ठिकाणी वीजही मिळाली पाहिजे त्याचे उत्पादन मिळाले पाहिजे, त्याचा संसार चालला पाहिजे आणि वीज मंडळाची वसूली सुध्दा कार्यक्षम पध्दतीने झाली पाहिजे या सगळ्या गोष्टींचा या ठिकाणी विचार करण्याची गरज आहे. शहरामध्ये वीज वितरण कंपनीच्या वतीने काही रुपयाची गुंतवणूक, फ्रँचाईस कंपनीच्या वतीने साधारणतः चारशे कोटी रुपयाची गुंतवणूक करून ही वसूली करण्याचा प्रयत्न केला जातो तयाच तो यापुढच्या काळामध्येही होईल T & D लॉसेसच्या संदर्भात उपाययोजना या ठिकाणी करण्यात आलेल्या आहे. त्या भागामध्ये वसूलीसाठी टारगेट दिले जाते, टारगेट दिल्यानंतर जेथल्या तेथे कनेक्शन डिस्कनेट करावे लागतात त्या संदर्भामध्ये मग तेथे जर आमचे कर्मचारी गुंतले असतील तर त्यांच्यावर सुध्दा कारवाई करण्याची भूमिका सगळ्या राज्यामध्ये घेतली जाईल.

प्रा. शरद पाटील : सांगली शहर कार्यालयाची काही युवकांनी मोडतोड करून भारनियमनाविरुद्ध निदर्शने केली आहेत. वास्तविक पाहता सांगली हे राज्यातील सर्वात कमी वीज चोरी होत असलेले राज्य आहे. आत्ताच माननीय मंत्री महोदयांनी सांगितले की, भारनियमन हे

II-2..

प्रा. शरद पाटील.... (पुढे सुरु)

ज्या जिल्हयामध्ये गळती ज्या प्रमाणात आहे त्याप्रमाणात असते. सांगली शहरात वीज गळतीचे प्रमाण अतिशय कमी आहे त्यामुळे सांगली शहरातील भारनियमन आपण कमी करणार आहात का ? सांगली शहरात भारनियमनामुळे युवकांचा उद्रेक वाढलेला आहे असा उद्रेक होऊ नये यासाठी आपण काही उपाययोजना करणार आहात का ?

श्री. दिलीप वळसे-पाटील : वीज गळती, रिकव्हरी थांबविणे हे जसे महत्वाचे दोन विषय आहे तशा नियामक मंडळाच्या आयोगाच्या आर्डर हे काही भारनियमनाचे कारण नाही. वीज कमी आहे त्याच्यामुळे सुध्दा भारनियमन करावे लागते. शहरे आणि इंडस्ट्रीज असतील तर त्याच्यामध्ये "अ" गटात 2.15 तास भारनियमन करतो, "ब" गटात 3 तास भारनियमन करावे लागते तर जिल्हयातील सगळ्या एमआयडीसींना या भारनियमनातून वगळलेले आहे. मघाशी सन्माननीय सदस्य श्री. संजय दत्त यांनी उल्लेख केल्याप्रमाणे जे उद्योग एमआयडीच्या बाहेर आहेत त्या ठिकाणी 6 तास भारनियमन केले जाते. वीज टंचाई असल्यामुळे सध्या तरी भारनियमन कमी करणे शक्य होणार नाही.

उपसभापती : सन्माननीय सदस्यांना प्रश्न विचारावयाचे असल्यास विचारू शकता.

श्री. मधुकर सरपोतदार : माझा प्रश्न असा आहे की, भिवंडीतील वीज चोरी, भिवंडीतील थकबाकी आणि भिवंडीतील एकूण वीजेचा प्रश्न हाच गेल्या अनेक वर्षांपासूनचा प्रश्न आहे. मला सन्माननीय मंत्री महोदयांना एवढेच विचारावयाचे आहे की,

यानंतर श्री. मारुती शिगम..

(श्री. मधुकर सरपोतदार...)

गेल्या 5 वर्षांमध्ये भिवंडीमध्ये विजेची किती चोरी झाली ? गेल्या 5 वर्षांतील भिवंडीची थकबाकी किती आहे ? भिवंडीतील व्यवस्था सुधारण्यासाठी गेल्या 5 वर्षांमध्ये वीज मंडळाने किती कोटी रुपये खर्च केले आहेत ? भिवंडीची आजची वस्तुस्थिती काय ?

श्री. दिलीप वळसे-पाटील : भिवंडीमध्ये पारिषण आणि वितरणाचे लॉसेस 2002-03मध्ये 54.54 टक्के 2003-04मध्ये 45.52 टक्के, 2004-05मध्ये 37.77 टक्के आणि 2005-06मध्ये 44.53 टक्के होते. कलेक्शनमध्ये यश मिळालेले नव्हते. म्हणून अॅरिअर्स वसूल करण्याचा वीज वितरण कंपनीने जाणीवपूर्वक निर्णय घेतलेला आहे. इन्व्हेस्टमेंटच्या बाबतीत सांगायचे तर राज्याची आर्थिक परिस्थिती लक्षात घेता मधल्या काळात विजेच्या क्षेत्रामध्ये गुंतवणूक करण्यास मर्यादा होती. बजेटमधून पैसे मिळत नव्हते. अलिकडच्या काळामध्ये पॉवर फायनान्स कार्पोरेशन आणि आरईसी बरोबर करार केलेला आहे त्याद्वारे संपूर्ण राज्यामध्ये इन्फ्रास्ट्रक्चर उभारण्यासाठी 14500 कोटी रुपये गुंतवणूक करण्याचा निर्णय घेतलेला आहे. त्या कार्यक्रमांतर्गत भिवंडीमध्येही 220 आणि 132 के.व्ही.चे सबस्टेशन, ट्रान्सफॉर्मर इत्यादी सुधारणा करण्याचे ठरविलेले आहे. यामुळे टेक्निकल लॉसेस आणि हुकींच्या अडचणी दूर होतील. तसेच मिटर टॅम्परिंग होऊ नये यासाठी घराघरामध्ये मिटर देण्याऐवजी एकाच ठिकाणी ते ठेवण्याची व्यवस्था करण्यासंबंधी विचार करित आहोत. अन्य माहिती मी पटलावर ठेवीन.

श्री. चंद्रकांत रघुवंशी : काही शहरामध्ये पाणी असताना देखील विजेच्या भारनियमनामुळे पाण्याची टंचाई भासते. या शहरी पाणी पुरवठा योजना भारनियमातून वगळण्यात येतील काय ?

श्री. दिलीप वळसे-पाटील : शहरी पाणी पुरवठा योजना, कोर्ट, हॉस्पिटल हे भारनियमनातून वगळावे अशी मागणी येत आहे. ज्या पाणी पुरवठा योजनांनी एक्सप्रेस फिडर घेतलेला असेल त्या पाणी पुरवठा योजना भारनियमनातून वगळणे शक्य होईल. परंतु सरसकट सर्व पाणी पुरवठा योजना भारनियमनातून वगळणे शक्य नाही. राज्यातील सर्व सिव्हिल हॉस्पिटल्स यांच्यासाठी सेपरेट फिडर बसवून ती भारनियमातून वगळण्यासंबंधी मी आणि सन्माननीय आरोग्य मंत्र्यांनी चर्चा केलेली आहे. मी यापूर्वी सभागृहामध्ये सांगितलेले आहे की, आपल्या राज्यामध्ये फिडर सेपरेटरचा कार्यक्रम घेतलेला आहे. गुजरात राज्यामध्ये हा कार्यक्रम यशस्वीपणे राबविलेला

..2..

(श्री. दिलीप वळसे-पाटील...)

आहे. त्या राज्याने पिण्याच्या पाण्याच्या योजनांसाठी वेगळे फिडर केलेले आहे. तसेच इंडस्ट्री आणि कृषी पंपासाठी वेगळे फिडर केलेले आहे. आपल्याकडे इंडस्ट्रीसाठी भारनियम नसले तरी त्यांचा जो स्टॅगिंग डे असतो त्या दिवशी विजेची बचत होत असते. कृषीसाठी किती वीज द्यायची यासंबंधी सर्व राजकीय पक्षांनी एकत्र येऊन निर्णय घेतला पहिजे. गुजरात राज्याने कृषीसाठी 10 तासापेक्षा जास्त वीज देता येणार नाही अशी भूमिका घेतलेली आहे. त्याचा परिणाम म्हणून तेथील भूगर्भातील पाण्याच्या पातळीमध्ये वाढ झालेली आहे. आपल्या राज्यामध्ये हा निर्णय घ्यायचा तेव्हा घेऊ. आज लोड मॅनेजमेंट करण्याच्या दृष्टीने गुजरात राज्याने फिडर सेपरेशनचा कार्यक्रम यशस्वीपणे राबविलेला आहे. त्यानुसार आपणही फिडर सेपरेशनच्या कार्यक्रमाला सुरुवात केली आहे.

...नंतर श्री. भोगले...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी

08-12-2006

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी न्नाही)

KK.1

SGB/ SBT/ KGS/ MAP/ MHM/

14:00

लक्षवेधी सूचना क्र.3.....

श्री.दिलीप वळसे पाटील....

आणि 500 कोटी रुपयांपेक्षा जास्त रक्कम त्यावर खर्च करुन इतर उपाययोजना करीत आहोत. मग त्यामध्ये अक्षय प्रकाश योजना, सिंगल फेजिंग योजना असेल. लोड मॅनेजमेंट सिस्टीमसाठी फिडर सेपरेशन योजना आहे. ती योजना करीत असताना पुढच्या काळात पाणीपुरवठा योजना भारनियमनातून कशी बाजूला काढता येईल या संदर्भात सुध्दा विचार करण्याच्या सूचना देण्यात आल्या आहेत.

श्री.चंद्रकांत रघुवंशी : सभापती महोदय, नंदूरबार जिल्हयामध्ये पाणीपुरवठा योजनेसाठी सेपरेट फिडर होते. परंतु विद्युत विभागाने त्यावर काही लोकांना कनेक्शन दिले.

श्री.दिलीप वळसे पाटील : आपली बाब तपासून घेण्यात येईल आणि आवश्यकतेप्रमाणे दुरुस्ती करण्यात येईल.

..2..

पु. शी. : सिंधुदुर्ग जिल्हयामध्ये जंगली हत्तींनी बागांची केलेली नासधूस

मु. शी. : सिंधुदुर्ग जिल्हयामध्ये जंगली हत्तींनी बागांची केलेली नासधूस यासंबंधी श्री गुरुनाथ कुलकर्णी, श्रीमती मंदा म्हात्रे, सर्वश्री भास्कर जाधव, सदाशिवराव पोळ, प्रा.फौजीया खान, सर्वश्री जितेंद्र आव्हाड, संजय केळकर, विनोद तावडे, मधुकर चव्हाण, जगन्नाथ शेवाळे, लक्ष्मण जगताप, राजेंद्र जैन, जोगेंद्र कवाडे, वसंतराव चव्हाण, वसंत पवार, परशुराम उपरकर, अरविंद सावंत, दीपक सावंत, अनिल परब, सुधीर सावंत, संजय दत्त, रणजितसिंह मोहिते-पाटील, वि. प. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

श्री.गुरुनाथ कुलकर्णी (नामनियुक्त) : सभापती महोदय, मी नियम 101 अन्वये पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे आपल्या अनुमतीने सन्माननीय वनमंत्र्यांचे लक्ष वेधू इच्छितो आणि त्याबाबत त्यांनी निवेदन करावे, अशी विनंती करतो.

"माहे नोव्हेंबर, 2006 च्या पहिल्या आठवड्यात हत्तींनी वेंगुर्ला तालुक्यातील (जि.सिंधुदुर्ग) कोकण कृषी विद्यापीठाच्या प्रादेशिक फळ संशोधन केंद्रावरचे हल्ला करणे, फळ संशोधन केंद्राचे कुंपण तोडून सुपारी तसेच केळीच्या बागांचे फार मोठे नुकसान, डोंगराळ, रानात, ग्रामीण भागात येणारे हत्ती आता चक्क शहरात पोहचल्याने स्थानिक जनतेत पसरलेले तीव्र चिंतेचे वातावरण, हत्तीच्या धुमशानाने नागरिक व शेतकरी धास्तावले असून शासनाने त्यांच्या तातडीने बंदोबस्त करावा अशी तेथील जनतेची होत असलेली मागणी, यावर शासनाने तातडीने करावयाची कारवाई व उपाययोजना."

श्री.बबनराव पाचपुते(वनमंत्री) : सभापती महोदय, लक्षवेधी सूचनेसंबंधीच्या निवेदनाच्या प्रती माननीय सदस्यांना आधीच वितरित केल्या असल्यामुळे मी ते निवेदन आपल्या अनुमतीने सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

उपसभापती : निवेदन सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आले आहे.

निवेदन

(प्रेस : येथे सोबतचे निवेदन छपावे)

..3..

श्री.गुरुनाथ कुलकर्णी : सभापती महोदय, ऑक्टोबर, 2002 पासून सिंधुदुर्ग जिल्हयामध्ये प्रामुख्याने सावंतवाडी, दोडामार्ग परिसरामध्ये जंगली हत्तींचा मोठया प्रमाणात उपद्रव होत आहे. सन्माननीय वनमंत्री यांनी फेब्रुवारी महिन्यात मोठया प्रमाणात हत्तींना हटविण्याची मोहीम सुरु केली होती. Elephant move back to home ही मोहीम असफल झाली आणि हा उपद्रव आता जबरदस्त वाढला आहे. कालपर्यंत जंगलात राहणारे हत्ती शहरी भागात यायला लागले. रस्त्यावरून चालायला लागले. परंतु प्रतिबंधात्मक यंत्रणा त्याठिकाणी नाही अशी धक्कादायक वस्तुस्थिती त्या जिल्हयामध्ये आहे. हत्ती नोव्हेंबर महिन्यात वेंगुर्ल्यातील कृषि विद्यापीठाच्या परिसरात गेले. भिंती तोडून संपूर्ण मालमत्तेची नासधूस केली. जे निवेदन आज देण्यात आले आहे तेच निवेदन मागील वेळी सुध्दा दिले गेले होते. सभागृहात वारंवार चर्चा होऊनही स्टिरिओ टाईप निवेदन शासनाच्या वतीने दिले गेले आहे. सर्व हत्ती 4 डिसेंबरला पुन्हा गोव्यामध्ये पाठवून दिले असे म्हटले आहे.

सभापती महोदय, 1 तारखेला कुडाळ तालुक्यात हत्तीने एका माणसाला सोडेने उचलून फेकल्याने त्याचा मृत्यू झाला. असे असूनही पंचनामा करण्यासाठी वन अधिकारी येऊ शकले नाहीत असे चित्र त्या जिल्हयामध्ये आहे. पूर्वी सुध्दा हत्तींना गोव्यात पाठवून दिले होते. हे हत्ती कर्नाटक राज्यातून सिंधुदुर्ग जिल्हयात येतात. त्यांना सिंधुदुर्गातून गोव्यात पाठविले जाते. फुटबॉलच्या खेळाप्रमाणे हे सुरु आहे. आज हत्तींकडून सिंधुदुर्ग जिल्हयात धुमाकूळ घातला जात आहे. नागरिकांना त्यांचे जीवन जगणे कठीण झाले आहे. या हत्तींपासून आम्हाला वाचवा असे म्हणण्याची पाळी आली आहे. हा प्रश्न सोडविण्यासाठी कर्नाटक, महाराष्ट्र आणि गोवा शासनाने एकत्रित चर्चा करुन हा उपद्रव कसा थांबेल यादृष्टीने योजना आहे का? यापूर्वी मंत्रीमहोदयांच्या उपस्थितीत स्थानिक सरपंचांनी सुध्दा श्री.खैरे व श्री.राणे हे वन अधिकारी निष्क्रिय आहेत त्यामुळे त्यांची बदली करावी अशी विनंती केली असता बदली करण्याचे वनमंत्र्यांनी आश्वासन दिले होते. परंतु त्यांच्यावर कारवाई झाली नाही, ती कारवाई करणार का? हत्ती हटविण्याच्या योजनेचे जे सूत्रधार आहेत ते निष्क्रिय आहेत त्यांना जंगलात पाठवावे किंवा गडचिरोली येथे बदली करावी आणि नव्या उमेदीचे अधिकारी नियुक्त करुन हत्तीचा उपद्रव कमी केला जाईल का?

(नंतर श्री.जुन्नरे...

श्री. बबनराव पाचपुते : सभापती महोदय, त्या परिसरात हत्ती आले हे खरे आहे. ऑक्टोबर 2002 मध्ये सुरुवातीला या गावांमध्ये जेव्हा हत्ती आले तेव्हा ग्रामस्थांनी डोल-नगारे वाजवून त्यांचे स्वागत केले व आपल्या नातेवाईकांना पत्र आणि तार पाठवून सांगितले की, " आमच्या गावात हत्ती आलेले आहेत, पहाण्यास या." परंतु ज्यावेळेस या हत्तींपासून त्रास सुरु झाला त्यावेळेस अडचण निर्माण झाली. या लक्षवेधीच्या संदर्भात सन्माननीय सदस्यांनी एकूण 3 प्रश्न विचारलेले आहेत. त्यांनी पहिला प्रश्न विचारला आहे की, या हत्तींना रोखण्यासाठी गोवा महाराष्ट्र आणि कर्नाटक या राज्यांच्या संयुक्त बैठका घेणार आहात का? मी सांगू इच्छितो की, यासंदर्भात तीन्ही राज्यांच्या संयुक्त बैठका घेतलेल्या आहेत. तसेच त्यांनी विचारले आहे की, हत्तींना प्रतिबंध व्हावा यासाठी उपाययोजना करण्यात आलेली आहे का? त्यासंदर्भात मी सांगू इच्छितो की, तीन्ही राज्यांच्या संयुक्त बैठकीमध्ये या ठिकाणी येत असणा-या हत्तींच्या संदर्भात उपाययोजना करण्याचा देखील निर्णय करण्यात आलेला आहे. तसेच यामध्ये श्री. कुलकर्णी नावाच्या अधिका-याला स्पेशल डेप्युट करण्यात आले असून यासंदर्भात स्कीम तयार करण्याचे काम चालू आहे. या हत्तींचे वास्तव्य एकूण 90 कि.मी. च्या क्षेत्रात असल्यामुळे या 90 कि.मी. क्षेत्राचे सोलर फेन्सींग द्वारे प्रतिबंध करता येईल का याबाबतीत चांगल्या अधिका-यांकडून मदत घेतली जात आहे. असे सोलर फेन्सींग उभे करता येईल काय यासंदर्भात चर्चा चालू आहे. तसेच सन्माननीय सदस्यांनी तिसरा प्रश्न विचारला आहे की, या ठिकाणच्या अधिका-यांची बदली करण्यात येणार आहे का? तिस-या प्रश्नाच्या संदर्भात मी सांगू इच्छितो की, या ठिकाणच्या तीन अधिका-यांपैकी एका अधिका-याची बदली करण्यात आलेली आहे. एका ठिकाणी कमीतकमी 3 वर्ष सेवा होणे आवश्यक असल्यामुळे या ठिकाणच्या दोन अधिका-यांची अद्याप बदली करण्यात आलेली नाही. या ठिकाणच्या दोन अधिका-यांची सेवा आता पूर्ण होत आहे त्यामुळे आपण सांगितल्या प्रमाणे तशी व्यवस्था करण्यात येईल.

श्री. परशुराम उपरकर : सभापती महोदय, सन 2002 मध्ये हत्ती दोडामार्ग पर्यंत येत होते परंतु आता हे हत्ती वेंगुर्ला,सावंतवाडी,कुडाळ आणि मालवण या तालुक्यात येऊ लागले आहे. या हत्तीमुळे शेतीचे नुकसान झालेले आहे. ज्या शेतक-यांच्या शेतीचे नुकसान झालेले आहे त्यांना नुकसान भरपाई दिली जाईल अशी घोषणा शासनाने केली होती परंतु या लोकांना नुसान भरपाई देण्यामध्ये शासनाने विलंब केलेला आहे. नुकसान भरपाई मिळावी म्हणून ज्या शेतक-यांचे नुकसान

श्री. परशुराम उपरकर.....

झाले त्यांनी पदरचे पैसे खर्च करुन कागदपत्र उपलब्ध केले परंतु यासंदर्भात शासनाकडून अद्याप मदत मिळालेली नाही. माननीय वनमंत्र्यांनी मदतीच्या संदर्भात सांगितले होते की, सिंधुदुर्ग जिल्हयाचे पालक मंत्र्यांना वेळ नसल्यामुळे मदत देण्यामध्ये विलंब होत आहे. त्यामुळे हत्तीमुळे ज्यांच्या शेतीचे नुकसान झालेले आहे त्यांना नुकसान भरपाई केव्हा मिळेल हे सांगावे तसेच ज्या शेतक-यांकडे बंदुका आहेत त्यांना मदत मिळणार नाही असे सांगण्यात आलेले आहे परंतु ज्या शेतक-यांकडे बंदुका आहेत ते बंदूक असुन सुध्दा हत्तींना मारु शकत नाही त्यामुळे बंदुकीच्या संदर्भातील अट काढून ज्यांच्याकडे बंदूक आहे त्यांना सुध्दा मदत मिळावी. तसेच मार्च 2005 पर्यंत एकूण 670 शेतक-यांच्या बागायतीचे नुकसान झालेले आहे अशा शेतक-यांना 6 टक्के दराने कर्ज उपलब्ध करुन दिले जाईल काय?

श्री. बबनराव पाचपुते : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी जी काही वस्तुस्थिती सांगितली ती सत्य आहे. चंदगड आजरा, किल्लारी, अप्पर किल्लारी या ठिकाणावरुन हत्ती येत होते. या ठिकाणी 10-12 धरणे आहेत. तसेच तसेच या जंगलात जी वस्ती होती तिचे पुनर्वसन करण्यात आले असल्यामुळे या हत्तींना मोकळे रान झालेले आहे. या हत्तींना पिण्यासाठी मुबलक पाणी आहे, खाण्यासाठी मुबलक गवत आहे, दाट झाडी आहे तसेच येथे कोणतीही वस्ती नसल्यामुळे हत्तींना डिस्टर्ब होत नाही.

यानंतर श्री. अजित.....

श्री.बबनराव पाचपुते.....

त्याठिकाणी पाऊस भरपूर पडतो. हत्तींना पाहिजे तसे उत्तम वातावरण आहे. कर्नाटकात दुष्काळ पडल्यामुळे या परिसरात हत्ती येत आहेत. हत्ती हा ज्ञानी प्राणी आहे. सुरुवातीला दोन हत्ती आले आणि परत गेले. येताना ते स्वतः बरोबर तेरा भावकींना घेऊन आले. एका हत्तीला परत पाठविण्यात आले. त्यानंतर सात हत्ती पाठविले, पुन्हा पाच हत्ती परत आले. पाच हत्ती दोडा परिसरात आहेत. सभापती महोदय, काल पुनः चंदगड येथे पाच हत्ती परत आले. सीमेवर आणखी 22-23 हत्ती येण्याच्या प्रतिकक्षेप आहेत. हत्ती न येण्यासंदर्भात आम्ही योग्य ती काळजी घेत आहोत. मी या निमित्ताने सभागृहाला सांगू इच्छितो की, ज्या ज्या देशांमध्ये अशाप्रकारे हत्तींचा उपद्रव होत होत होता, त्या देशातील एक्स्पर्ट लोकांशी आम्ही संपर्क साधलेला आहे. त्यांच्याकडून ट्रेनिंग घेतलेले आहे. हत्ती गावात येऊ नये म्हणून काय करावे, काय करू नये, कोणती काळजी घ्यावी यासंदर्भातील माहिती लोकांना दिलेली आहे. माहितीची पोस्टर्स लावलेली आहेत. तरी सुध्दा गावांत हत्ती येत आहेत. या हत्तींना परत पाठविण्यासाठी वन विभाग सक्षम आहे आणि त्याप्रमाणे कार्यवाही चालू आहे. श्री.अशोक कुंभार या तरुणाला हत्तीने भिरकावून दिल्यामुळे त्याचा मृत्यू झाला, ही दुर्दैवी घटना आहे. आम्ही जी माहिती लोकांना दिली होती त्यामध्ये सांगितले होते की, लोकांनी एकटे फिरू नये. हा तरुण गार्डगुरांना चरण्यासाठी जंगलात गेला होता. त्याने हत्तीचा कळप पाहिला, त्यातील एका लहान हत्तीजवळ तो गेला. त्यामुळे एका हत्तीने त्याला सोडने भिरकावून दिले. त्याला रुग्णालयात उपचारासाठी नेत असताना त्याचा मृत्यू झाला. एकटे फिरू नका असे लोकांना सांगण्यात आलेले आहे. त्याचप्रमाणे घरात दारू वा गुळ ठेवू नका असे सांगितलेले आहे. गावातील हातभट्टया हत्तींनी फोडून टाकलेल्या आहेत. माननीय उपमुख्यमंत्र्यांचे काम हत्तींनी कमी केलेले आहे. हत्ती परत जावेत म्हणून आम्ही पूर्ण उपाययोजना केलेली आहे. त्याकरिता 78 वन अधिकाऱ्यांना हत्तींच्या मागे लावलेले आहे. याठिकाणी नुकसान भरपाईचा उल्लेख करण्यात आला. तसेच महसूल मंत्री यांचा उल्लेख करण्यात आला. महसूल मंत्र्यांच्या अध्यक्षतेखाली एक सबकमिटी नेमली होती. त्या समितीमध्ये नुकसान भरपाई देण्याबाबत चर्चा झाली. यापूर्वी हत्तींमुळे नुकसान होत नसल्यामुळे किती मदत द्यावी याची माहिती नव्हती. तेव्हा

08-12-2006

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी न्नाही)

MM-2

AJIT/ MAP/ KGS/

14:10

श्री.बबनराव पाचपुते.....

समितीने निर्णय घेतला की, हर्तीमुळे मृत झालेल्या व्यक्तीस 40 हजार रुपये आणि जखमी झालेल्या व्यक्तीस 20 हजार रुपये मदत द्यायची. ही मदत फार तुटपुंजी होती. म्हणून दिनांक 2.6.2006 रोजी पुन्हा नवीन जी.आर.काढून सरसकट दोन लाख रुपये देण्याचा निर्णय घेतलेला आहे.

यानंतर श्री.पुरी.....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी न्नाही

श्री.बबनराव पाचपुते...

शेतीच्या नुकसानीबाबत आपण चांगल्याप्रकारची नुकसान भरपाई देतो. 2 हजार रुपये ते 10 हजार रुपयांपर्यंत नुकसान झाले असेल तर आपण प्रथम 2 हजार रुपयांची मदत करतो व त्यावरील 50 टक्क्यांच्या बाबतीत जास्तीत जास्त 6 हजार रुपये नुकसान भरपाई देणार असून त्यामध्ये आणखी 30 टक्क्यांनी जास्तीचे नुकसान झाले असेल तर एकूण 15 हजार रुपये नुकसान भरपाई देणार आहोत. नारळाच्या झाडाबाबत आपण 2 हजार रुपये, सुपारीच्या झाडाबाबत 1200 रुपये, आंब्याच्या बाबतीत 160 रुपये, ऊसाच्या बाबतीत 900 रुपये अशाप्रकारे आपण नुकसान भरपाई देणार आहोत. संपूर्ण भारतातील इतर राज्यांतील याबाबतीतील नुकसान भरपाईचे आकडे पाहिले तर आपल्या राज्यामध्ये आपण जास्तीची म्हणजे जळपास 10-12 पटीने जास्तीची नुकसान भरपाई देतो. इतर राज्यांमध्ये 20-30 हजार रुपयांच्या वर नुकसान भरपाई मिळत नाही. आपल्या राज्यात मात्र 2 लाख रुपयांपर्यंत नुकसान भरपाई दिली जाते. इतर राज्यामध्ये नारळाच्या झाडाच्या बाबतीत 100 रुपयांपेक्षा जास्तीची मदत दिली जात नाही, परंतु आपल्याकडे ती जास्त दिली जाते. सन्माननीय सदस्यांनी विचारलेल्या प्रकरणांच्या बाबतीत मदत देण्यास विलंब झाला होता, परंतु आता सी.एम.फंडातून ती आपण देणार आहोत. कालच्याच पुरवणी मागण्यांमध्ये आपण यासाठी 1 कोटी 71 लाख रुपयांचा निधी मंजूर करून घेतलेला आहे. आपल्याकडे सध्या 86 लाख रुपयांची 772 प्रकरणे नुकसान भरपाईची प्रकरणे आलेली आहे, त्यांना 15 दिवसाच्या आत नुकसान भरपाई दिली जाईल.

..2....

पु. शी. : नागपूर जिल्हयातील नगरपरिषदांगत कार्यरत शाळांना मागील 5 वर्षापासून भाडेपोटी अनुदान न मिळणे.

मु. शी. : नागपूर जिल्हयातील नगरपरिषदांगत कार्यरत शाळांना मागील 5 वर्षापासून भाडेपोटी अनुदान न मिळणे यासंबंधी सर्वश्री सागर मेघे, नितीन गडकरी, पांडुरंग फुंडकर, वि. प. स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

श्री.सागर मेघे (नागपूर प्राधिकारी संस्था) : सभापती महोदय, मी नियम 101 अन्वये पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे आपल्या अनुमतीने सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्र्यांचे लक्ष वेधू इच्छितो आणि त्याबाबत त्यांनी निवेदन करावे, अशी विनंती करतो.

" नागपूर जिल्हयातील काटोल, मोवाड, मोहपा, सावनेर, खापा, नरखेड, उमरेड या नगरपरिषदा अंतर्गत कार्यरत असणा-या शाळांना मागील 5 वर्षापासून भाडेपोटी मिळणारे अनुदान रु.4 कोटी 3 लक्ष शासनाने न दिल्याने माहे नोव्हेंबर 2006 मध्ये उघडकीस येणे, नागपूर जिल्हयातील नगर परिषदांची आर्थिक परिस्थिती हलाखीची असणे, या नगरपरिषदा "क" वर्गात असणे, अनुदान न मिळाल्यामुळे तेथील विद्यार्थी शिक्षणापासून वंचित राहण्याची शक्यता, नगर परिषदांच्या शाळांच्या इमारतीची परिस्थिती मोडकळीस येणे, देखभाल व दुरुस्ती करण्यासाठी निधी असणे, या सर्व नगरपरिषदांना भाडेपोटी मिळणारे अनुदान देण्याची आवश्यकता, नागरिकांमध्ये शासनाप्रति तीव्र असंतोष असणे, याकडे शासनाचे होणारे अक्षम्य दुर्लक्ष, यावर शासनाने करावयाची तातडीची कार्यवाही व उपाययोजना व शासनाची प्रतिक्रिया. "

प्रा.वसंत पुरके (शालेय शिक्षण मंत्री) : सभापती महोदय, लक्षवेधी सूचनेसंबंधीच्या निवेदनाच्या प्रती माननीय सदस्यांना आधीच वितरित केल्या असल्यामुळे मी ते निवेदन आपल्या अनुमतीने सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

उपसभापती : निवेदन सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आले आहे.

निवेदन

(प्रेस : येथे सोबतचे निवेदन छपावे)

..3....

श्री.सागर मेघे : सभापती महोदय, नागपूर जिल्हयातील नगरपरिषदांचे 4 कोटी 70 हजार रुपयांचे अनुदान इमारत भाडेपोटी देण्याबाबत माननीय शालेय शिक्षण मंत्र्यांच्या दालनात दिनांक 13 ऑगस्ट, 2006 रोजी चर्चा होऊन निधी देण्याबाबत आश्वासन दिले होते. परंतु ते अनुदान अजूनही मिळालेले नाही. ते आपण केव्हापर्यंत देणार आहात ? तसेच दिनांक 28 ऑक्टोबर, 2006 रोजी मी आपल्या पत्र दिले असून त्याबाबत आपण वित्त विभागाने काही मुद्दे उपस्थित केले असल्याचे कारण सांगून अनुदान देण्यास टाळाटाळ करीत आहात. याबाबत मंत्रिमहोदयांकडून खुलासा होणे आवश्यक आहे की, वित्त विभागाने कोणते मुद्दे उपस्थित केले व त्याचा खुलासा किती दिवसात वित्त विभागाकडे करण्यात येणार आहे ? त्याचप्रमाणे शाळांना लवकरात लवकर किती दिवसात अनुदान वितरित केले जाईल ?

प्रा.वसंत पुरके : सभापती महोदय, हा प्रश्न 4-5 नगरपरिषदांच्या बाबतीत मर्यादित नसून संपूर्ण राज्याच्या दृष्टीने या प्रश्नाची व्याप्ती आहे. सन्माननीय सदस्यांनी विचारल्याप्रमाणे, दि.15 जुलै, 2006 रोजी व दि.13 सप्टेंबर,2006 रोजी बैठक झालेली असून त्यामध्ये याबाबतीत चर्चा झालेली आहे. यासंदर्भात नियम 115 अन्वये निधी द्यावा की नियम 145 अन्वये निधी द्यावा याबाबतीत संदिग्धता होती व तो किती टक्क्याने द्यावा याबाबतीतही आमच्या मनात संदिग्धता असल्यामुळे ती आपल्याला दूर करावयाची आहे. याठिकाणी सन्माननीय सदस्यांनी विचारल्याप्रमाणे, याबाबतीत धोरण निश्चित करण्याच्या दृष्टीने आपल्यासोबत पुन्हा बैठक घेण्यात येईल व त्यामध्ये यासंदर्भातील सोल्यूशन काढले जाईल. तसेच यासंदर्भात 6 महिन्यांच्या आत निर्णय घेण्यात येईल.

श्री.सागर मेघे : सभापती महोदय, विदर्भातील नगरपरिषदांना शाळा मंडळ अस्तित्वात नसल्यामुळे नगरपरिषद स्वतः शाळा चालवित आहे, तरी विदर्भात शाळा मंडळ स्थापन करण्यात येणार आहे का ? असल्यास, त्याला किती कालावधी लागणार आहे ?

प्रा.वसंत पुरके : सभापती महोदय, याबाबतीत चर्चा करून निर्णय घेण्यात येईल.

लक्षवेधी सूचनेसंबंधी

श्री.मधुकर चव्हाण : सभापती महोदय, माझा हरकतीचा मुद्दा आहे. माननीय श्री.राजेश टोपे साहेब सकाळी सभागृहात उपस्थित नसल्यामुळे ती सूचना नंतर घेण्यात येईल असे ठरले होते, त्याचे काय झाले ?

उपसभापती : मला याबाबतीत 10 मिनिटांचा वेळ द्यावा. याबाबतीत मी माहिती घेतो.

श्री.मधुकर चव्हाण : ठीक आहे.

डॉ.दीपक सावंत : सभापती महोदय, माझी एक लक्षवेधी सूचना अर्धवट राहिलेली आहे.

उपसभापती : आजची सभागृहाची बैठक संपण्यापूर्वी याबाबत संबंधित मंत्रिमहोदयांनी खुलासा करावा अशा सूचना त्यांना ताबडतोबीने निर्गमित करण्यात याव्यात.

नंतर श्री.रोझेकर....

औचित्याच्या मुद्यासंबंधी

श्रीमती मंदा म्हात्रे : सभापती महोदय, अतिशय महत्वाचा मुद्दा असल्यामुळे मला औचित्याचा मुद्दा मांडण्याची संधी द्यावी.

उपसभापती : मी विशेष बाब म्हणून आपणास परवानगी देत आहे.

श्रीमती मंदा म्हात्रे सभापती महोदय, नवी मुंबईमध्ये डेली पब्लिक स्कूलसंबंधी एक मुद्दा मी उपस्थित केला होता. या ठिकाणी डोनेशन देऊन बाहेरील मुलांना अॅडमिशन दिली जाते. स्थानिक लोकांना अॅडमिशन दिली जात नाही. या शाळेच्या स्कूल बसला ट्राम्बे येथे अपघात झाला व 22 मुले जखमी झाली. याबाबतचा गुन्हा मानखुर्द पोलीस स्टेशनमध्ये नोंदविला गेला आहे. या शाळेचे असे म्हणणे आहे की, आम्ही स्थानिक मुलांना अॅडमिशन देतो. जर स्थानिक मुलांना अॅडमिशन दिली असती तर स्कूल बसला ट्राम्बे येथे अपघात कसा झाला असता ? मी ही बाब वेळोवेळी उपस्थित करुन सुध्दा अद्यापपर्यन्त शाळेविरुद्ध कारवाई झालेली नाही. त्यामुळे यासंबंधी सविस्तर चौकशी शासनाने करावी व संबंधितांवर कारवाई करावी, अशी विनंती मी याद्वारे करीत आहे.

उपसभापती : शासनाने यासंबंधी चौकशी करावी व स्थानिकांना प्राधान्य देण्याबाबतच्या सूचना द्याव्यात.

प्रा.वसंत पुरके : सभापती महोदय, होय.

..2.....

विशेष उल्लेख

पृ. शी. : एस.व्ही.रोड, बांद्रा येथे एमएमआरडीचे काम सुरु असल्यामुळे वाहतुकीचा होणारा खोळंबा

मु. शी. : एस.व्ही.रोड, बांद्रा येथे एमएमआरडीचे काम सुरु असल्यामुळे वाहतुकीचा होणारा खोळंबा याबाबत डॉ.दीपक सावंत, वि.प.स. यांनी दिलेली विशेष उल्लेखाची सूचना.

उपसभापती : माहितीय सदस्य डॉ.दीपक सावंत यांनी एका विशेष उल्लेखासंबंधीची सूचना दिली आहे. त्यांनी ती मांडावी.

डॉ.दीपक सावंत (महाराष्ट्र विधानसभा सदस्यांद्वारा निर्वाचित) : महोदय, मी पुढील विशेष उल्लेखासंबंधीची सूचना मांडतो.

सभापती महोदय, मी खालील सार्वजनिक महत्वाची व तातडीची विशेष उल्लेखाची सूचना देत आहे.

सभापती महोदय, एस.व्ही.रोड वांद्रे ते अंधेरी येथे सातत्याने निर्माण होत असलेले ट्राफिक जॅमची समस्या, यातून अनेक ठिकाणी एमएमआरडीने खोदलेले रस्ते, ब-याच ठिकाणी काम संपूनही तेथील सपाटीकरण न होणे, काँक्रीटकरण न होणे, अनेक ठिकाणी एम.टी.एन.एल., महानगर गॅससारख्या एजन्सीनी वारंवार रस्ते खोदणे यामुळे नेहमीच या एस.व्ही.रोडवरील ट्रॅफिक मंदगतीने चालते. तसेच अनेक दुकानासमोर माल उतरवण्यासाठी गर्दीच्या वेळेत टेम्पो, लॉ-या उभ्या राहिल्याने तसेच खास एस.व्ही.रोडवर हॅन मोटर्स या मोटार विक्रेत्या कंपनीतर्फे आपल्या गाड्या रॅम्प टाकून उभ्या केल्या जातात. यामुळे संध्याकाळी, सकाळी गाया मुगीच्या गतीने चालतात, त्यामुळे ट्राफिक अधिका-यांची संख्या ही कमी असल्याने तेथील वाहतूक मंदावते, तरी आपण ताबडतोब याबाबत सदर ट्रॅफिकची चौकी विशेष कार्यरत करून ट्रॅफिक कंट्रोल करण्यासाठी कार्यक्षम अधिकारी ठेवावा व हॅन मोटर्स व इतर व्यावसायिकांचा माल व गाड्या उभ्या करण्यास बंदी करावी. आपण मला संधी दिली त्याबद्दल धन्यवाद.

.....3.....

08-12-2006

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

OO-3

पृ. शी. नाशिक येथील सरकारवाडा इमारतीचे जतन करणेबाबत

मु. शी. :नाशिक येथील सरकारवाडा इमारतीचे जतन करणे याबाबत
श्री.प्रतापराव सोनवणे, वि. प. स. यांनी दिलेली विशेष
उल्लेखाची सूचना.

उपसभापती : माहितीय सदस्य श्री.प्रतापराव सोनवणे यांनी एका विशेष उल्लेखासंबंधीची
सूचना दिली आहे. त्यांनी ती मांडावी.

श्री. प्रतापराव सोनवणे (नाशिक विभाग पदविधर) : महोदय, मी पुढील विशेष
उल्लेखासंबंधीची सूचना मांडतो.

सभापती महोदय, नाशिक येथील, अकेकाळी नाशिकचे वैभव असलेली 'सरकारवाडा' ही
वास्तू सध्या अखेरच्या घटका मोजीत आहे. हा वाडा सन 1760 साली पेशव्यांच्या काळात बांधला
गेला. या काळात सरकारी कार्यालय म्हणून व ब्रिटिशांच्या राजवटीत जिल्हाधिकारी कार्यालय
म्हणून या वाड्याचा वापर झाला त्यानंतर शहर पोलीस स्टेशन या ठिकाणी स्थापले गेले.
स्वातंत्र्यानंतर अेक पुरातन वास्तू म्हणून या वाड्याची गणना होऊ लागली. केंद्र सरकारने पुरातन
वास्तूच्या यादीत समावेश केल्यामुळे सध्या या वाड्याचा ताबा पुरातत्व खात्याकडे आहे. मात्र पुरेशा
निधीअभावी वाड्याची पडझड सुरु आहे. तेथील खांब, तुळ्या, एकएक करीत कोलमडून पडत
आहेत. सर्वत्र धूळ, घाण व भंगार पडलेले आहे. कोणाचेही लक्ष नसल्यामुळे या जागेचा
बेकायदेशीर उपयोग समाजकंटक करत आहेत. येथील वाचनालय आपले थोडेफार आस्तित्व
टिकवून आहे. अनेकवेळा त्याचे नुतनीकरणाची घोषणा होऊनही कोणतीही कार्यवाही झाली नाही.
नाशिक महानगरपालिकेने अेक "धोकादायक वास्तू" म्हणून फलक लावून आपले कर्तव्य पूर्ण केले
आहे. गेली 250 वर्षे नाशिकच्या विविध घडामोडींचा साक्षीदार असलेला हा 'सरकारवाडा' अनेक
राजवटींचा चालताबोलता इतिहास आहे. तमाम नाशिककरांचा हा जिव्हाळ्याचा विषय असल्यामुळे
शासनाने या विषयात प्राधान्याने लक्ष घालावे व या वास्तूचा जिर्णोध्दार करावा, अशी आग्रही मागणी
या विशेष उल्लेखाद्वारे मी करतो आहे. धन्यवाद.

यानंतर श्री.बोरले.....

औचित्याच्या मुद्द्याबाबत.

श्री.अरविंद सावंत (मुंबई स्थानिक प्राधिकारी संस्था) : सभापती महोदय, अतिशय गंभीर विषय असल्यामुळे मला बोलण्याची परवानगी द्यावी. मी आपल्याकडे छोटेसे निवेदन पाठविलेले आहे. मला थोड्या वेळापूर्वी मुंबईवरून फोन आला होता. "आर्कुट" नावाच्या वेबसाईटवर छत्रपती शिवाजी महाराजांबद्दल गलिच्छ वृत्त प्रसिद्ध करण्यात आले होते. ते वृत्त प्रसिद्ध होत असतांना पोलिसांनी हस्तक्षेप केला. त्यामुळे महाराष्ट्रामध्ये गदारोळ माजला नाही. त्याच आर्कुट नावाच्या वेबसाईटवर हिंदू देव-देवतांच्या संदर्भात गलिच्छ वृत्त प्रसिद्ध करण्यात आले आहे. ही बातमी सर्व जिल्हयांमध्ये पोहोचत आहे. मी आपल्याला विनंती करतो की, यामध्ये गृह विभागाला हस्तक्षेप करण्यास सांगावे. या वेबसाईटवर हिंदू देव-देवतांचे गलिच्छ वृत्त प्रसिद्ध केले जाते. म्हणून या वेबसाईटवर कारवाई करून ही वेबसाईट बंद करावी. अन्यथा महाराष्ट्रामध्ये आगडोंब पसरेल. सभापती महोदय, आपण निर्देश द्यावेत अशी मी विनंती करतो.

सभापती : ताबडतोब याबाबतची शहानिशा करून असा प्रकार चालू असेल तर सदरची वेबसाईट बंद करावी, असे मी निर्देश देत आहे.

08-12-2006

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी न्नाही)

PP-2

GRB/ KGS/ KTG/ MAP/ प्रथम श्री.रोझेकर

14:25

पृ.शी.: महानगरपालिका व नगरपरिषदा (दुसरी सुधारणा) विधेयक.

L.A. BILL No.XC OF 2006,

(A BILL FURTHER TO AMEND THE MUMBAI MUNICIPAL CORPORATION ACT, THE BOMBAY PROVINCIAL MUNICIPAL CORPORATIONS ACT, 1949, THE CITY OF NAGPUR CORPORATION ACT, 1948, AND THE MAHARASHTRA MUNICIPAL COUNCILS, NAGAR PANCHAYATS AND INDUSTRIAL TOWNSHIPS ACT,1965.)

श्री.राजेश टोपे (नगर विकास राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने विधान सभेने संमत केल्याप्रमाणे सन 2006 चे वि.स.वि. क्रमांक 90 - मुंबई महानगरपालिका अधिनियम, मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियम, 1949, नागपूर शहर महानगरपालिका अधिनियम, 1948 आणि महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगर पंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम, 1965 यामध्ये आणखी सुधारणा करण्यासाठी विधेयक मांडतो.

उपसभापती : विधेयक मांडण्यात आले आहे.

श्री.राजेश टोपे : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने सन 2006 चे वि.स.वि. क्रमांक 90- मुंबई महानगरपालिका अधिनियम, मुंबई प्रांतिक महानगरपालिका अधिनियम, 1949, नागपूर शहर महानगरपालिका अधिनियम, 1948 आणि महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगर पंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम, 1965 यामध्ये आणखी सुधारणा करण्यासाठी विधेयक विचारात घेण्यात यावे असा प्रस्ताव मांडतो.

यानंतर श्री.सुंबरे

श्री. राजेश टोपे

सभापती महोदय, या विधेयकाच्या माध्यमातून मी हे सांगू इच्छितो की, यापूर्वी जुलैच्या अधिवेशनामध्ये हे विधेयक या सभागृहाने संमत केलेले आहे. या विधेयकातील तरतुदी अशा आहेत की, महानगरपालिका आणि नगरपालिकांच्या निवडणुकांमध्ये नॉमिनेशन फॉर्म भरतात तेव्हा त्याच्या बरोबर जात पडताळणीचे वैधता प्रमाणपत्र देखील जोडले पाहिजे अशा प्रकारची तरतूद कायद्यात आहे. आपल्याला माहिती आहेच की, जात पडताळणीचे प्रमाणपत्र मिळवितांना अनेक अडचणी असतात आणि त्यात अनेक कागदपत्रांची, पुराव्यांची पूर्तता करण्यामध्ये वेळ लागतो आणि अगोदरच मोठ्या प्रमाणात तत्संबंधीचे अर्ज प्रलंबित असल्याने तसेच तेथे स्टाफची कमतरता असल्याने त्यामध्ये दिरंगाई होण्याची शक्यता निर्माण झालेली होती. सर्वात महत्त्वाचे म्हणजे महापालिकांच्या निवडणुका तोंडावर आलेल्या असल्याने संबंधित या निवडणुकांपासून वंचित राहिले असते आणि त्यांना जाती पडताळणीचे वैधता प्रमाणपत्र मिळाले नसते त्यामुळे मग आपल्याला हा अध्यादेश काढावा लागला. यामध्ये आपला हेतू अगदी स्वच्छ आहे. जे निवडणूक लढवी इच्छितात, त्यासाठी नॉमिनेशनचा फॉर्म भरतात तेव्हा त्यांनी जात पडताळणीचे वैधता प्रमाणपत्र घेतलेले असले पाहिजे. त्यामध्ये आता आपण सवलत एवढीच दिली आहे की, 3 महिन्यांमध्ये त्यांनी हे प्रमाणपत्र आणून दिले पाहिजे. नाही तर त्याचे नगरसेवक पद बंद होऊ शकते. या बरोबरच जर त्याने सादर केलेले प्रमाणपत्र चुकीचे आढळले तर त्याच्यावर दंडात्मक कारवाई करण्याचीही तरतूद या विधेयकात आपण आणलेली आहे. त्यामुळे या तरतुदी आणण्यामागील आपला हेतू स्वच्छ आहे हेही आपल्याला समजून येईल. मागील वेळेस 2006 मध्ये हा अधिनियम झाला होता तेव्हा मीच येथे सांगितले आहे की, औरंगाबाद आणि नागपूरमध्ये बोगस प्रमाणपत्रांच्या आधारे निवडणुका झाल्या आणि मग त्यामुळे तेथे पुन्हा निवडणुका घ्याव्या लागल्या. त्यामुळे हे प्रमाणपत्र आपण सक्तीचे केले होते. परंतु आता त्यासाठी 3 महिन्यांचा कालावधी आपण दिलेला आहे. त्यात हेतू तोच ठेवला आहे. त्यामुळे निवडणूक वगैरे सगळ्या गोष्टी लक्षात घेऊन हा अध्यादेश प्रख्यापित करावा लागला आहे. तेव्हा या कारणासाठी हा अध्यादेश केला असल्याने हे विधेयक आता आम्ही येथे आणले आहे ते विचारात घेऊन आपण संमत करावे अशी मी आपल्याला विनंती करतो.

प्रश्न मतास टाकून संमत झाला.

..... क्यूक्यू 2 ...

उपसभापती : विधेयक विचारात घेण्यात आले आहे. आता विधेयक खंडशः विचारात घेण्यात येईल.

खंड 2 ते 6 विधेयकाचे भाग झाले.

खंड 1, संपूर्ण शीर्षक व हेतूवाक्य विधेयकाचे भाग झाले.

श्री. राजेश टोपे : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने वि.स.वि.क्रमांक 90 संमत करण्यात यावे असा प्रस्ताव मांडतो.

प्रश्न मतास टाकून संमत झाला.

उपसभापती : सन 2006 चे वि.स.वि.क्रमांक 90 संमत झाले आहे.

(यानंतर श्री. सरफरेआरआर 1 ..

08-12-2006

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

RR 1

DGS/ KGS/ KTG/

14:35

पु.शी.: नगरपरिषदा, नगरपंचायती व औद्योगिक नगरी
(दुसरी सुधारणा) विधेयक

मु.शी.:

L.A. BILL NO. LXXXIV OF 2006

(A BILL FURTHER TO AMEND THE MAHARASHTRA MUNICIPAL COUNCILS,
NAGAR PANCHAYATS AND INDUSTRIAL TOWNSHIPS ACT, 1965.)

श्री. राजेश टोपे (नगर विकास राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, विधानसभे संमत विधेयकानुसार आपल्या अ.सं. 2006 चे वि.स.वि. सं. 84 महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगरपंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम, 1965 यामध्ये आणखी सुधारणा करण्याकरीता विधेयक मांडतो.

उपसभापती : विधेयक मांडण्यात आले आहे.

श्री. राजेश टोपे : महोदय, मी आपल्या अ.सं. 2006 चे वि.स.वि. सं. 84 महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगरपंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम, 1965 यामध्ये आणखी सुधारणा करण्याकरीता विधेयक विचारात घ्यावे असा प्रस्ताव मांडतो.

सभापती महोदय, जिल्हा परिषदा, महानगरपालिका, नगरपालिका या स्थानिक स्वराज्य संस्थांचा कालावधी बघितला तर त्यामध्ये जिल्हापरिषदेच्या अध्यक्षांचा कालावधी अडीच वर्षांचा आहे, महापौरांचा कालावधी अडीच वर्षांचा आहे. ज्यावेळी नगराध्यक्षांची थेट निवड होत असे त्यावेळी त्यांचा कालावधी 5 वर्षांचा होता, उपनगराध्यक्षांचा कालावधी एक वर्षांचा होता. नगराध्यक्षांचा कालावधी 5 वर्षांचा आणि उपनगराध्यक्षांचा कालावधी एक वर्षांचा ही विसंगती स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये होती. त्यामध्ये एकरूपता आणण्यासाठी हा कालावधी अडीच वर्षांचा करण्यासाठी हे विधेयक आणले आहे. त्याकरीता तशापध्दतीचा अध्यादेश काढण्यात आला. त्यामुळे नगराध्यक्षांचा कालावधी अडीच वर्षांचा आणि उपनगराध्यक्षांचा कालावधी अडीच वर्षांचा असावा हा हेतू या विधेयकामध्ये आहे. त्या अनुषंगाने अविश्वासाचा ठराव आणि आरक्षण याच्या तरतुदीमध्ये बदल करण्यात आला. अविश्वासाचा ठराव एक वर्षांच्या आत आणता येणार नाही. त्यामुळे तशाप्रकारचा बदल करण्यात आला आहे. नगराध्यक्ष म्हणून निवड झाल्यानंतर त्यांनी नगराध्यक्ष म्हणून

DGS/ KGS/ KTG/

श्री.राजेश टोपे...

कोणताही निर्णय घेतला नसेल तर त्यांची टर्म संपेपर्यंत त्या नगराध्यक्षावर अविश्वासाचा ठराव आणता येणार नाही अशाप्रकारची तरतूद आहे. त्याचप्रमाणे असे पहावयास मिळाले आहे की, अनेक नगरपालिकांमध्ये सातत्याने नगराध्यक्षाचे पद आरक्षित होत होते. अशाप्रकारच्या केसेस वारंवार होत राहिल्यामुळे. यामध्ये अडीच वर्षांचा कालावधी असेल तर एक टर्म ओपनसाठी आणि दुसरी टर्म आरक्षित अशाप्रकारची अल्टरनेटिव्ह व्यवस्था या विधेयकात करण्यात आली आहे. त्याकरीता हे विधेयक सभागृहापुढे आणले आहे. सभागृहाने त्याला मान्यता द्यावी अशी मी विनंती करुन माझे भाषण संपवितो.

प्रश्न प्रस्तुत झाला.

DGS/ KGS/ KTG/

श्री. दिवाकर रावते : सभापती महोदय, अध्यक्ष आणि उपाध्यक्षांच्या कालावधीमध्ये समानता असावी याकरीता हे विधेयक आणले आहे. पूर्वी सुरुवातीला नगराध्यक्षांचा कालावधी एक वर्षाचा होता. आणि थेट निवडून आल्यानंतर तो 5 वर्षांचा झाला. तसेच, अविश्वासाच्या संदर्भात देखील या विधेयकातून आपण जी परिस्थिती निर्माण केली आहे ती अयोग्य आहे असे मी म्हणणार नाही. फक्त एकदाच अविश्वासाचा ठराव आणता येईल आणि तो एक वर्षामध्ये अजिबात आणता येणार नाही. एक वर्षाचा कालावधी पूर्ण केल्यानंतर त्याला अविश्वासाचा ठराव आणता येणार आहे. म्हणजे या पदावर बसलेल्या व्यक्तीला एक वर्षाचे अभय दिले गेले आहे. त्याने वर्षभरामध्ये कोणताही गोंधळ घातला तरी तुम्ही त्याला हात लावू शकणार नाही. एक वर्षानंतर त्याला हात लावता येईल काय? ती तरतूद यामध्ये असावयास पाहिजे होती. स्थानिक स्वराज्य संस्था असल्यातरी तेथील सर्व पदांवर स्थानिक नियंत्रण असते. अशा या नियंत्रणावर जर अंकुश नसेलतर सर्व स्थानिक स्वराज्य संस्थांचा कारभार हा एककल्लीपणे, हेकटपणे आणि भ्रष्टाचाराने माखलेला होऊ शकतो. आपण जर त्याला एक वर्षाचे अभय दिले असले तरी तो जर चांगले काम करीत असेल तर त्यावर अविश्वासाचा ठराव येणार नाही. चांगले काम करीत नाही म्हणून अविश्वासाचा ठराव येतो अशातलाही भाग नाही. आपण आपल्या मतदारसंघामध्ये काम केले म्हणून आपण निवडून येतो असेही नाही. सुरुवातीला अविश्वासाचा ठराव हा बहुमताचा होता. त्यावेळी मनामध्ये एक धाक होता.. बहुमताचा अर्थ 27 संख्या असलेल्या नगरपालिकेमध्ये 14 मते ज्यांच्याकडे आली त्याला अविश्वासाचा ठराव आणता येत होता.

(यानंतर श्री. किल्लेदार)

(सभापतीस्थानी माननीय तालिका सभापती श्री.अरविंद सावंत)

श्री.दिवाकर रावते (पुढे सुरू...

त्या पदावर बसलेली व्यक्ती ही सर्वांना समान न्याय देत होती. ती व्यक्ती सर्वांना सांभाळून नगर विकासाचे व्यवस्थित काम करू शकत होती. परंतु आता दोन तृतीयांशचा बडगा दाखविल्यामुळे, त्याच्यावर अविश्वासाचा ठराव आणता येणार नाही. नगरपरिषद, जिल्हापरिषदेअंतर्गत राजकारणामध्ये सदस्यांना विकत घेतले जाते. दोन तृतीयांश बहुमत मिळविण्याकरिता काही लोक विकले जातात, अशाप्रकारचे खालच्या पातळीवर अभद्र राजकारण खेळले जाते. स्थानिक स्वराज्य संस्था चांगले मूलभूत स्वरूपाचे काम करत असतीलही. परंतु खालच्या पातळीवर गलिच्छ राजकारण होते. स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये आरोग्याची कामे केली जातात, त्यांच्यामार्फत गटारे साफ करणे, गल्लीतील कचरा काढणे अशा कामांची अंमलबजावणी होत असते. ज्यावेळेला दोन तृतीयांश बहुमताची अट आणली होती, त्या मागचा वेगळा उद्देश होता. आता एक वर्षे त्यांना पूर्ण संरक्षण दिलेले आहे. एक वर्षानंतर अविश्वासाचा ठराव आणता येईल. साध्या बहुमताच्या जोरावर काढून टाकले जाईल, अशी भीती निर्माण झाली असती तर त्यांना आता निर्णय करण्याची क्षमता दाखाविणे भाग पडले असते. परंतु यामध्ये अशाप्रकारची तरतूद करून नगराध्यक्षांना एक वर्षाचे अभय दिले. दोन तृतीयांश बहुमताने वेगळी परिस्थिती निर्माण झाली. आमदारांच्या निवडणुकीमध्ये ज्याप्रमाणे घोडेबाजाराचे प्रकार होतात, त्याप्रमाणे कालच्या नगरपालिकेच्या निवडणुकीमध्ये घडलेले आहे. देशाला शरमेने मान खाली घालायला लावेल, अशी परिस्थिती कालच्या नगरपरिषदेमध्ये झालेली आहे. एकेक मत पाच-पाच हजार रुपयाला विकत घेतले गेलेले आहे. काही ठिकाणी तर एक हजार, दीड हजार रुपये मतासाठी दिले गेलेले आहेत. दोन-दोन हजार रुपये मतासाठी दिल्याचे पाहिलेले आहे. जो झोपडीमध्ये रहाणारा आहे, त्याच्या घरामध्ये सहा मते असतील आणि त्या कुटुंबाचे उत्पन्न महिन्याला दोन हजार असेल तर प्रत्येक मताचे दोन हजार रुपये याप्रमाणे त्याला एकदम 12 हजार रुपये मिळाले तर त्याची सहा महिन्याची कमाई झाली. मग तो लोकशाही कशाला मानेल ? झोपडपट्टीमध्ये राहून त्याला कोणतीही सुविधा नको आहे. महाराष्ट्रातील नगरपालिकेमध्ये 500 रुपये देऊनही मत विकत घेतल्याची उदाहरणे आहेत. पैसे कोटून आणतात हे कळत नाही. सन्माननीय राज्यमंत्र्यांच्या विभागातील पनवेल नगरपालिकेची काय परिस्थिती आहे? कारण त्या ठिकाणचे लोक नावापुढे 'शेठ' असा शब्द लावतात. तेथील नगरपालिकेच्या निवडणुकीमध्ये काय झाले माहित नाही. या ठिकाणी लोकशाहीला विवस्त्र केलेले

SKK/ KGS/ KTG/

श्री.दिवाकर रावते (पुढे सुरु.....

आहे. लोकशाहीचे पावित्र्य आपण विधानमंडळाच्या माध्यमातून कसे राखणार आहोत ? हा खरा प्रश्न आहे. या लोकशाहीची द्रोपदी केलेली आहे, ती कशी सांभाळणार, हा खरा प्रश्न आहे.

यानंतर श्री.बरवड....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. दिवाकर रावते

अत्यंत किळस वाटावी अशी परिस्थिती निर्माण झाली आहे. या विधेयकामध्ये साध्या बहुमताचे संरक्षण दिले तर नगराध्यक्ष भीतीपोटी चांगले काम करील. वित्त आयोगाचा निधी स्थानिक स्वराज्य संस्थांकडे जात आहे. त्याच्यावर निर्बंध कसे आणणार ? कसला अविश्वासाचा ठराव आणि कसले काय ? एखाद्या ग्राम पंचायतीमध्ये सरपंचाविरुद्ध अविश्वास ठराव अधिकृतपणे मंजूर केला, 7 पैकी 5 सदस्यांनी अविश्वास ठराव मंजूर केला तरी त्यावर स्टे येऊन सगळी चौकशी होईपर्यंत तो सरपंच त्याच पदावर कायम असतो. त्यामध्ये कसली चौकशी करता ? ही कसली लोकशाही ? लोकशाहीचे हिडीस स्वरूप कायद्याने निर्माण केले आहे. 7 पैकी 5 सदस्यांनी अविश्वास ठराव मंजूर केल्यानंतरही ते अपील करतात. ते प्रकरण जिल्हाधिकाऱ्यांकडे आणि नंतर आयुक्तांकडे जाते. त्यामध्ये सात आठ महिने जातात. ज्याला काढून टाकले तो अपिलामध्ये जातो. त्यामध्ये मग राजकारण होते. तो कोणत्या पक्षाचा आहे, शिवसेनेचा आहे, भारतीय जनता पक्षाचा आहे, राष्ट्रवादी काँग्रेस पक्षाचा आहे की काँग्रेस पक्षाचा आहे हे पाहून त्याला कसे वाचवावयाचे हे पाहिले जाते. या लोकशाहीमध्ये अविश्वास ठराव मंजूर झाल्यानंतरही बहुमताने त्यांना काढू शकत नाही. चौकशीच्या नावाखाली आणि हिअरींगच्या नावाखाली हे सर्व केले जाते. ही कसली लोकशाही आहे ? आपण कसली चर्चा करतो ? हा सर्व तमाशा बंद करा. एकदा अविश्वास ठराव पास झाल्यानंतर, सात पैकी पाच लोकांनी ठराव मंजूर केल्यानंतर त्याबाबत कसले हिअरींग करता ? म्हणजे अविश्वासाचा ठराव पास करणारे पाच लोक मुख्र आहेत आणि जे दोन लोक विरोधी मतदान करणारे आहेत ते शहाणे आहेत. वर पक्षामध्ये गॉडफादर बसलेला असतो तो हिअरींगच्या नावाखाली वाचवतो. अशी अवस्था असलेली लोकशाही आपण राबवत आहोत. हे मला अत्यंत उद्वेगाने म्हणावे लागत आहे. विधिमंडळाचे पावित्र्य सुध्द अपवित्र झालेले आहे. विधिमंडळामध्ये आज लोकशाहीला द्रौपदीच्या अविर्भावामध्ये उभी केल्यानंतर कोणते पावित्र्य पाळावयाचे, कोणत्या पक्षाने पाळावयाचे असा प्रश्न निर्माण झालेला आहे. ग्रामीण भागामध्ये स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये जी अत्यंत गंभीर अवस्था निर्माण झालेली आहे ती दुरुस्त करण्यासाठी चांगल्या प्रकारचे कायदे निर्माण करावेत आणि हा सत्तेचा बाजार कृपाकरून थांबवावा अशी विनंती करुन मी माझे दोन शब्द संपवितो.

श्री. मधुकर चव्हाण (मुंबई स्थानिक प्राधिकारी संस्था) : सभापती महोदय, या विधेयकाच्या संदर्भात दोन तीन गोष्टींचा खुलासा माननीय मंत्रिमहोदयांनी त्यांच्या उत्तराच्या भाषणामध्ये केला पाहिजे. सन्माननीय सदस्य श्री. दिवाकर रावते साहेबांनी जे सांगितले त्याची पुनरावृत्ती मी करणार नाही. एखाद्याला फौजदारी गुन्ह्याखाली अटक केली तर तो त्या ठिकाणी अध्यक्ष म्हणून राहिल की नाही ? मागच्या वेळी ठाणे परिसरामध्ये एका ठिकाणी असा अनुभव आला की, तुरुंगामध्ये असताना सुद्धा ते नगराध्यक्ष होते. अविश्वास प्रस्ताव एक वर्षाच्या आत आणता येणार नाही हे स्थैर्याच्या दृष्टीने योग्य आहे परंतु जो गुन्हा करणारा आहे त्याला शिक्षा होईपर्यंत तो गुन्हागार नसतो तर तो आरोपी असतो. त्याचा गुन्हा सिध्द होत नाही. अशा वेळी तो पदावरून दूर होईल अशी तरतूद या कायद्यामध्ये आहे काय ? नसेल तर तशी तरतूद असली पाहिजे. समजा मी महापौर आहे आणि आर्थिक गुन्ह्याखाली पकडलो गेलो आणि तीन चार वर्षे केस चालली तरी मी जामीनावर सुटून महापौर पदावर राहीन. याबाबतीत काय तरतूद आहे ? दुसरी बाब आरक्षणाच्या संदर्भात आहे. समजा एका ठिकाणचे पद अडीच वर्षासाठी ओपन कॅटेगरीला दिल्यानंतर दुसऱ्यावेळी आपण ते पद अनुसूचित जातीला, अनुसूचित जमातीला किंवा कायदानुसार ज्या संवर्गाला द्यावयाचे असेल त्यांना देणार. त्याबाबतीत पहिल्याच वर्षी बंधन घालून घेणार काय ? समजा या वर्षी अडीच वर्षासाठी ओपन कॅटेगरीचा नगराध्यक्ष झाला तर पुढच्या अडीच वर्षासाठी अनुसूचित जमातीचा नगराध्यक्ष होईल, त्यानंतरच्या अडीच वर्षासाठी एन.टी. चा नगराध्यक्ष होईल. त्यानंतरच्या अडीच वर्षासाठी ते पद ओपन कॅटेगरीतील महिलांसाठी राहिल, त्यानंतरच्या अडीच वर्षासाठी ते पद अनुसूचित जमातीच्या महिलांसाठी राहिल असे बंधन घालून घेणार काय ? हा कायदा मोघम स्वरूपाचा आहे. कोणताही कायदा करित असताना तो सर्वकष असला पाहिजे. माननीय राज्यपालांनी अध्यादेश काढला म्हणून हे विधेयक मंजुरीसाठी या ठिकाणी आणलेले आहे. यापूर्वीची गेल्या दहा बारा वर्षांची परिस्थिती लक्षात घेतली तर अनेक वेळा असे झालेले आहे. कधी 1 वर्षाची मुदत केली तर कधी अडीच वर्षाची मुदत केली. कोणताही कायदा करित असताना 20-25 वर्षांची दृष्टी लक्षात घेऊन केला पाहिजे. यामध्ये फौजदारी गुन्ह्याच्या बाबतीत उल्लेख नाही तसेच आरक्षणाच्या बाबतीत स्पष्टता नाही.

यानंतर श्री. शिगम...

(श्री. मधुकर चव्हाण...)

अविश्वास प्रस्ताव एकदा आला आणि त्यावर चर्चा झाली किंवा झालीच नाही किंवा तो नामंजूर झाला तर पुन्हा उर्वरित कालावधीसाठी तो आणता येणार नाही अशी तरतूद या विधेयकामध्ये आहे. ही तरतूद फायदेशीर आहे काय ? अविश्वास प्रस्ताव एकदा आणल्या नंतर पुन्हा तो आणता येणार नाही ? महापौर, उपमहापौर, नगराध्यक्ष, उपनगराध्यक्ष यांनी चांगले काम केले नाही तर त्यांच्याविरुद्ध अविश्वासाचा प्रस्ताव आणला जातो. पण आज असे हाते की, इकडे तिकडे चार-पाच अपक्ष नगरसेवक विकत घेतले जातात आणि आणि गलिच्छ असे राजकारण केले जाते. त्यामुळे कोणत्या कारणामुळे अविश्वास प्रस्ताव आणता येईल यासंबंधीचे काही निकष असले पाहिजेत. केवळ राजनितीने प्रेरित होऊन अविश्वास प्रस्ताव आणता येणार नाही असाही निकष असला पाहिजे. सभापती महोदय, आज अपक्ष माणसे ही स्वतःला बाजारात विकायला बसलेली आहेत. त्यांनीच या लोकशाहीचे वाटोळे करून टाकलेले आहे. पक्षाच्या माणसाला काही तरी बंधने असतात. अपक्षाला काहीच बंधन नसते. म्हणून अविश्वास प्रस्ताव आणण्यासंबंधीचे निकष ठरविले पाहिजेत. एखाद्याने आर्थिक गुन्हा केला असेल, नगरपालिका, महानगरपालिकेचे नुकसान केले असेल, कायदेशीरपणे, नियमाला धरून कामकाज केले नसेल तर त्याच्या विरुद्ध अविश्वास प्रस्ताव आणता जातो. आजकाल 90 टक्के अविश्वास प्रस्ताव हे राजकारणाने प्रेरित होऊन आलेले असतात. या कायद्यामध्ये अविश्वास प्रस्ताव आणण्यासंबंधीचे निकष ठरवून दिलेले नाहीत असे माझे मत आहे. ही कायद्यातील त्रुटी दूर करण्यासंबंधी माननीय मंत्री महोदयांनी आपल्या भाषणामध्ये विवेचन करावे एवढे बोलून मी माझे दोन शब्द संपवितो.

...2..

श्री. मधुकर सरपोतदार (विधानसभेने निवडलेले) : सभापती महोदय, "नेमेची येतो मग पावसाळा" त्याप्रमाणे शासन म्हटले की, अध्यादेश हा काढावाच लागतो. अध्यादेश काढला नाही तर शासन चालविता येत नाही अशी परिस्थिती आज सर्व देशामध्ये निर्माण झालेली आहे. कोणतीही तातडी नसली तरी घाईगर्दीने अध्यादेश काढायचा, सदनमध्ये ताबडतोबीने विधेयक मांडायचे आणि ते पास करून घ्यायचे असे प्रकार सर्रास होत आहेत. विधेयकही अशावेळी मांडायचे की, त्यावर चर्चा होणार नाही आणि ते गोंधळात पास करून घेता येईल, अशा प्रकारे या कायदे मंडळाची थड्डा चाललेली आहे त्याचे दुःख होते. आपले नगरविकास खात्याचे राज्यमंत्री महोदय इतके व्यस्त असतात की, ते फोनवर देखील भेटत नाहीत. मागच्या अधिवेशनामध्ये त्यांनी सांगितले की, माझे पत्र त्यांना मिळाले. मागचे अधिवेशन संपल्यानंतर मी त्यांना कमीत कमी दहा वेळा फोन केला. मला एकच उत्तर मिळायचे की, साहेब जालनाला गेले आहेत. ते जालना येथून निवडून आले हे खरे आहे पण ते राज्याचे राज्यमंत्री देखील आहेत. जालन्या व्यतिरिक्त अन्यत्र देखील ते उपलब्ध व्हावयास पाहिजेत. एका महत्वाच्या कामासाठी मी त्यांच्याशी संपर्क साधण्याचा प्रयत्न करित होतो. त्यांनी त्यांच्या कार्यालयामध्ये चौकशी केली तर माझ्या फोन संबंधी त्यांना माहिती मिळू शकेल. कदाचित वेळे अभावी माझे निरोप त्यांना पोहोचू शकले नसतील. त्यांची दैनंदिन जीवनातील घाई या विधेयकामध्ये देखील दिसते. 5 ऑक्टोबर 2006ला अध्यादेश काढण्यात आला. डिसेंबरच्या 8 तारखेला त्याचे विधेयकात रूपांतर होऊन ते या सभागृहामध्ये चर्चेला आले. या विधेयकाचा विषय अगदी साधा आहे. अध्यक्षांचा कालखंड 1 वर्षाचा होता तो बदलून महापौरांप्रमाणे अध्यक्षांचाही कालावधी अडीच वर्षांचा केलेला आहे. नगरपंचायती, नगरपरिषदा यांच्या बाबतीत देखील तसाच कालवधीत असावा यासाठी 1 वर्षांचा कालावधी अडीच वर्षांचा करण्याच्या हेतूने हा अध्यादेश काढण्यात आला.

...नंतर श्री.भोगले...

श्री.मधुकर सरपोतदार.....

यादृष्टीकोनातून हे कायदे करताना कमीत कमी त्यावर सर्वकष चर्चा व्हावी. असे का? कशासाठी आपण हे करीत आहात? या कायद्यामध्ये जे परिवर्तन करीत आहात त्याची कारणे काय? केवळ महापौरांचा कार्यकाळ अडीच वर्षे, अध्यक्षांचा कार्यकाळ अडीच वर्षे म्हणून या नगराध्यक्षांचा कार्यकाळ अडीच वर्षांचा करावा, एक वर्षात त्यांचा राजीनामा मागता येणार नाही, त्यांना राजीनामा द्यावा लागणार नाही अशा प्रकारची तरतूद आपण करीत आहात. हे कायदे करताना सध्या महाराष्ट्रात जे काही चालले आहे त्यावर सुध्दा लक्ष देण्याची गरज आहे. आज जिल्हा परिषदा व नगरपरिषदांमध्ये काय चालले आहे? खरेदी विक्रीचा जोरदार धंदा सुरु आहे. एका क्षणात ज्यांच्याकडे गणसंख्या असते, दुसऱ्या क्षणात ती नसते. आज अध्यक्ष आहे, दुसऱ्या दिवशी तो अध्यक्ष नसतो अशी परिस्थिती निर्माण झाली आहे. आज माझ्यावर विश्वास आला, उद्या तो ढळतो आणि राजीनामा मागण्यात येतो ही परिस्थिती आहे. हा चमत्कार कसा घडला? मी लोकसभेचा सदस्य होतो त्यावेळी केंद्र सरकारने स्टेट फंडिंग फॉर इलेक्शन कमिटी नेमली होती. या समितीने ज्या शिफारसी केल्या त्यामध्ये निवडणुकीचा सर्व खर्च त्या राज्याने करावा अशी शिफारस होती. म्हणजे हे जे सगळे गैरप्रकार होतात त्यावर बंधने येतील. किती खर्च करावा यावर सुध्दा बंधने आणली गेली. कशा पध्दतीने करावा हेही अहवालात नमूद केले होते. परंतु अहवाल सरकारला सादर केल्यानंतर त्यात सुध्दा घडामोडी इतक्या भराभर घडत असतात की, कोणत्याही शासनाला तेथे श्वास घ्यायला वेळ मिळत नाही. परिणामी अशा समित्या नेमल्या जातात, त्यांचे येणारे अहवाल सुध्दा शासनाकडून विचारात घेतले जात नाहीत. हल्ली चर्चा चालली आहे. दूरदर्शनवर चर्चा सुरु असते. आश्वासने किती दिली जातात, प्रत्यक्षात अंमलात किती येतात? हजारो आश्वासने दिली गेली परंतु शेकड्यात सुध्दा आश्वासने प्रत्यक्षात अंमलात येत नाहीत हे भयानक चित्र जनतेसमोर येत आहे. म्हणून आश्वासनांची संख्या सुध्दा कमी व्हावी किंवा दिली गेली आहेत त्यांची पूर्तता व्हावी अशा प्रकारची अपेक्षा आम्हा लोकप्रतिनिधींची आहे. ती अपेक्षा पूर्ण झाली तर चुकीचे होईल असे नाही. पूर्वी कालावधी एक वर्षाचा होता, तो अडीच वर्षे करण्याचे कारण म्हणजे महापौर व अध्यक्ष यांचा कालावधी अडीच वर्षांचा केला आहे म्हणून नगराध्यक्षांना सुध्दा तो लागू करण्यात येत आहे. पाच वर्षांच्या कालावधीत एकदाच अविश्वासाचा ठराव आणता येईल अशी तरतूद करीत आहात. हा एक वर्षाचा कालावधी का? त्यांनी काही चुकीचे केले तरी

..2..

श्री.मधुकर सरपोतदार.....

त्यांना मोकळीक, त्यांना कोणतीही सजा नाही. एकदाच फक्त राजीनामा मागायचा. चांगला कारभार असेल तर कोणी राजीनामा मागत नाही. चांगला कारभार कोणी केला, कर्तृत्व दाखविले, त्याचा कारभार जनताभिमुख असेल, जनतेच्या कल्याणासाठी कोणी कारभार करित असेल त्याचा राजीनामा कोणी मागेल यावर कोणाचा विश्वास नाही. आपल्याला कल्पना आहे, लोकसभेमध्ये जे क्रिमिनल्स होते त्यांच्या केसीस न्यायालयात प्रलंबित होत्या. अशा सदस्यांना देखील मंत्रीमंडळात घेतले गेले. शेवटी हायकोर्टाने निर्णय दिल्यानंतर त्यांना कॅबिनेट मंत्री पदावरून कारागृहामध्ये जावे लागले. आता त्यांना शिक्षा झाली असली तरी अद्याप त्यांनी मंत्रीपदाचा राजीनामा दिलेला नाही. मी श्री.शिवू सोरेन यांच्या प्रकरणाचा उल्लेख केला आहे.

(नंतर श्री.जुन्नरे...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी

श्री. मधुकर सरपोतदार

आत ते तुरुंगात आहेत. श्री. शिबु सोरेन हे तुरुंगात जरी असले तरी त्यांनी आजपर्यंत मंत्रीपदाचा राजीनामा दिलेला नाही किंवा खाजदारीकीचा सुध्दा राजीनामा दिलेला नाही. सभापती महोदय, असे प्रसंग राजकारणात निर्माण होत असतात त्यामुळे यासंदर्भात देखील सुस्पष्ट आदेश असण्याची आवश्यकता आहे. तसेच कोणती व्यक्ती निवडणूक लढवू शकत नाही यासंदर्भात देखील सुस्पष्ट आदेश असण्याची आवश्यकता आहे. भुसावळ मध्ये काल परवा जो काय प्रकार घडला त्याची आपल्याला माहिती आहे. या ठिकाणी एका बाजूला गुन्हेगारी प्रवृत्तीचे माणसे तर दुस-या बाजूला चांगल्या प्रवृत्तीची माणसे असा संघर्ष झाला परंतु या निवडणूकीमध्ये एक चांगले झाले की, जे चांगले लोक होते तेच निवडणूकीमध्ये जिंकून आलेले आहेत. परंतु सर्व ठिकाणी चांगलेच लोक निवडून येतात असे काही होत नाही. बहुतेक ठिकाणी गुंडगिरी करणारे, पैशाचे वाटप करणारे, दबावतंत्राचा वापर करणारे लोक निवडून येत असतात आणि हेच लोकशाहीला मारक आहे. परंतु जे पात्र उमेदवार आहेत, चांगले उमेदवार आहेत, जनतेसाठी झगडणारे उमेदवार आहेत, ज्यांची योग्यता आहे असे उमेदवार निवडून आले पाहिजेत. त्यामुळे चांगले आणि वाईट याचा विचार होण्याची आवश्यकता आहे. योग्य काय अयोग्य काय याचा विचार करून काम करावयाचे ठरविले तर कोणतेही प्रश्न निर्माण होणार नाहीत. या विधेयकाच्या संदर्भात मला माननीय मंत्रीमहोदयांना विचारावयाचे आहे की, आपल्याला एवढी अर्जन्सी काय पडली की, आपल्याला माननीय राज्यपाल महोदयांचा वटहुकूम काढावा लागला? हे विधेयक जर आपल्याला आणावयाचे होते तर आपण हे विधेयक सुरुवातीसच का आणले नाही? हे विधेयक जर सन्माननीय सदस्यांना अगोदर मिळाले असते तर या विधेयकाच्या संदर्भात वाचन करून या ठिकाणी विचार व्यक्त करता आले असते. परंतु यासंदर्भात मला सांगावयाचे आहे की, सकाळी 10.00 वाजता सभागृह सुरु होते ते रात्री 9-10 वाजेपर्यंत चालते. यामध्ये महत्वाचे जे विषय आहेत ते तसेच राहून जातात. एद्याद्या विषयाच्या संदर्भात सत्ताधारी आणि विरोधीपक्षामध्ये मतभिन्नता असल्यामुळे सभागृहाच्या कामकाजाचा वेळे विनाकारण वाया जातो. त्यामुळे सभासदांना चांगल्या विषयाला न्याय देता येत नाही. माननीय उपमुख्यमंत्री महोदयांनी मिटींगमध्ये सांगितले होते की, "हे कायदे मंडळ आहे". हो आम्ही सुध्दा तेच म्हणतो. परंतु या कायदेमंडळात कायदे बनविण्याच्या संदर्भात किती वेळ दिला जातो? त्यामुळे घाई-घाईने विधेयक आणून ते पास करून घेणे योग्य होणार नाही. कारण या कायद्याचा

08-12-2006

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी न्नाही)

WW-2

SGJ/ SBT/ KGS/ MHM/ KTG/

प्रथम श्री. भोगले

15:00

श्री. मधुकर सरपोतदार.....

दुरगामी परिणाम होत असतो त्यामुळे विधेयकावर विचार व्यक्त करतांना अभ्यास करुन, चिंतन करुन कायदे तयार केले गेले पाहिजेत.

सभापती महोदय, कायद्यातील कलम 55(1) मध्ये म्हटले आहे की, "परंतु, अधिकांच्या निवडणुकीच्या दिनांकापासून तीन वर्षांच्या कालावधीच्या आत असा कोणताही ठराव मांडतो येणार नाही. कलम 55 (6) पोट कलम (3) मध्ये असे म्हटले आहे की, "अशा विशेष बैठकीच्या दिनांकापासून एका वर्षांच्या कालावधीमध्ये अध्यक्षांना काढून टाकण्याबाबतचा कोणताही नवीन ठराव परिषदेपुढे मांडण्यात येणार नाही" असे भाष्य करण्यात आलेले आहे.

यानंतर श्री. अजित.....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी न्नाही

(सभापतीस्थानी तालिका सभापती श्रीमती सुधा जोशी)

श्री.मधुकर सरपोतदार.....

या संदर्भातील सर्व बदल कसे करणार आहात हे सांगणे आवश्यक आहे. खरे म्हणजे जे बदल करू इच्छित आहात ते दिले पाहिजे होते. आपण जे परिवर्तन करीत आहात त्यास आमचा विरोध नाही. पण ज्या परिस्थितीत जे बदल होत आहेत ते बरोबर नाही. शासन परिस्थितीला शरण जाते की, परिस्थितीवर मात करते या दोन्ही गोष्टी तपासून पाहण्याची आवश्यकता आहे. असहाय्यपणे बदल करणे आणि काळाची गरज म्हणून बदल करणे या दोन वेगवेगळ्या भिन्न गोष्टी आहेत. जर शासन असहाय्यपणे बदल करीत असेल तर शासन कमजोर आहे. जर काळाची गरज म्हणून बदल करण्यात येत असेल तर ती अभिनंदनाची गोष्ट आहे. आम्ही आता अनेकवेळा पाहिलेले आहे की, शासन परिस्थितीला शरण जाऊन कार्यवाही करीत आहे. त्यावेळेला जी कारणे पुढे केली जातात ती अगदी हास्यास्पद असतात. Before you take decision, you have to think thousand times. Once you take the decision, you have to implement the decision at any cost. आपण हे करीत नाही. ही शोकांतिका आहे. माननीय उपमुख्यमंत्री श्री.आर.आर.पाटील अॅडमिनिस्ट्रेटर म्हणून कमी पडत आहेत. मला त्यांना सांगावयाचे आहे की, आम्ही त्यांचे चाहते आहोत. एखाद्या गोष्टीमध्ये सुधारणा व्हावी म्हणून आम्ही विरोध करतो. आपले फंक्शनिंग इफेक्टिव्ह व्हावे असा आमचा हेतू असतो. आम्हाला वाटते महाराष्ट्राचा कारभार गतिमान व्हावा, आदर्श व्हावा, या महाराष्ट्राचे अॅडमिनिस्ट्रेशन संपूर्ण देशभर आदर्श ठरावे म्हणून आम्ही तुमच्यावर टीका करतो. आपण या शासनात आहात तोपर्यंत आदर्श निर्माण व्हावा यादृष्टीने आपल्याकडून काम व्हावे असे आम्हाला मनापासून वाटते. टीका केल्याशिवाय स्वतःतील दोष दिसून येत नाहीत. आपल्या जवळची जी माणसे आहेत ती तुम्हाला तुमचे दोष कधीच सांगणार नाहीत. त्यामुळे चूक रिपीट होण्याची शक्यता आहे. Whatever mistake you make, you have to see that it does not multiplies.

सन्माननीय राज्यमंत्री श्री.राजेश टोपे हे उदयोन्मुख आहेत. मेहनती आहेत, चांगले काम करीत आहेत. परंतु मला त्यांना सांगावयाचे आहे की, जर अशाप्रकारचे काम होत असेल तर आम्हाला वाईट वाटते. आपण कायद्यामध्ये जे परिवर्तन करीत आहात ते पुरक ठरो.

..2..

श्री.मधुकर सरपोतदार.....

सभापती महोदया, या निमित्ताने मला सांगावयाचे आहे की, कधी कधी कारभार कसा चालतो याचे उदाहरण सांगतो. आपणा सर्वांना ते माहीत आहे. एका अध्यक्षाची निवड होते त्यानंतर सभा संपल्यानंतर पुन्हा दुसऱ्या अध्यक्षाची निवड केली जाते. या दोन्ही निवडींचे मिनिट्स रेकॉर्ड केले जातात. ही परिस्थिती निर्माण झाली त्याचे कारण एकच आहे ते म्हणजे हे शासन. जसा एखादा घोडेस्वार घोड्यावर मांड टाकतो त्यावेळी घोड्याला लगेच समजते की, स्वार झालेला माणूस आपल्याला कंट्रोल करू शकतो, तो लेचापेचा नाही.

यानंतर श्री.पुरी...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.मधुकर सरपोतदार....

ज्याक्षणी त्याच्या लक्षात येते, त्यावेळी हा येरागबाळा असून याला झोपवू या असे तो ठरवतो. ज्यावेळी त्याच्या लक्षात येते की, हा मनाने पक्का असून आपण काहीही नखरे केले तरी तो आपल्याला पाडू देणार नाही असे त्याच्या लक्षात आल्यानंतर तो त्याचे बाकीचे नखरे थांबवतो. त्यामुळे आपली पकड मजबूत असली पाहिजे. माननीय गृहमंत्र्याकडून एका प्रकरणाबाबत मी माहिती घेणार आहे, मी ती येथे सांगणार नाही, परंतु त्याबाबत मी त्यांना पत्र लिहून त्यासंदर्भात प्रथम माहिती घेईन जर त्यांच्याकडून त्याबाबत उत्तर आले नाही तर ते प्रकरण मी येथे काढेन. अशी माझी पध्दत आहे. या प्रकरणाबाबत माननीय गृहमंत्र्यांना माहिती आहे. आज सगळी नोकरशाही अशा पध्दतीने वागत आहे. Nobody is above everything. प्रत्येक क्षण मतलब ठेऊन वागणे बरोबर नाही. याठिकाणी माननीय मंत्रिमहोदयांनी सांगावे की, खरोखरच ही काळाची गरज होती का ? आपण कोणाच्या सोयीसाठी हे निर्माण करून घेणार आहात, याचा आपण आपल्या भाषणात उल्लेख केलेला नाही, तो आपण करावा. In order to bring parity, you have to undertake changes, असे आपण सांगितले. There must be some more reasons. It should be valid. If there is any invalid reason, I am not aware of this. हे विधेयक पास व्हावे, याबद्दल आमची हरकत नाही. त्यामुळे आमचे काही नुकसान होणार नाही. परंतु कायद्यामध्ये बदल करताना त्याचे उद्देश व कारणे ही परिणामकारक असली पाहिजेत. या कायद्यान्वये भविष्यात न्याय मिळाला पाहिजे, एवढेच मला सांगावयाचे आहे.

..2.....

श्री.अरविंद सावंत : सभापती महोदया, माझा औचित्याचा मुद्दा आहे. माननीय गृहमंत्री याठिकाणी उपस्थित आहेत. सभापती महोदया, आर्कुट (ARKUT) ही वेबसाईट दाखविण्यात येत आहे. ती अतिशय घाणेरडी असून फारच भयानक आहे. त्याचे पुरावे माझ्याकडे आलेले आहेत, ते मी आपल्यामार्फत माननीय गृहमंत्र्यांना देतो, ते त्यांनी उघडूनही पाहून नयेत, एवढे ते भयानक आहेत. ती वेबसाईट आपण ताबडतोबीने बंद करावी, अशी माझी मागणी आहे.

(सन्माननीय सदस्यांकडील पुरावे माननीय गृहमंत्र्यांना देण्यात आले.)

तालिका सभापती (श्रीमती सुधा जोशी) : आता सन्माननीय सदस्य श्री.अरुण गुजराथी यांनी आपले भाषण सुरु करावे.

..3....

श्री.अरुण गुजराथी (विधानसभेने निवडलेले) : सभापती महोदया, सन 2006 चे वि.स.वि.क्रमांक 84-महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगरपंचायती व औद्योगिक नगरी (दुसरी सुधारणा) विधेयक, 2006 यावर माझे विचार मांडण्यासाठी मी उभा आहे.

सभापती महोदया, या विधेयकातील सुधारणांमध्ये दोन बाबी असून आपल्याला स्थैर्य पाहिजे असेल तरी ही सुधारणा आदर्श आहे व लोकप्रतिनिधींचे नैसर्गिक अधिकार आणि लोकशाही प्रक्रियेतील अधिकार जर पाहिजे असेल तर हे बिल आदर्श नाही. 50 टक्क्यांच्या अधिक ज्यांचे नगरसेवक निवडून येतात त्यांचा नगराध्यक्ष निवडून येतो, पुढे त्याला काढावयाचे असेल तर 3/4 मतदान लागते. हे करावे लागते त्याचे कारण असे की, मागच्या काळामध्ये आपल्याला स्थैर्य मिळालेले होते. सन 1992 मध्ये मी या राज्याचा नगरविकास राज्यमंत्री असताना एका कार्यक्रमाचे आमंत्रण देण्यासाठी एका तालुक्याचे नगराध्यक्ष, उपनगराध्यक्ष, नगरसेवक आले होते. 15-20 दिवसानंतर मी त्या कार्यक्रमाला गेल्यानंतर कार्यक्रमाच्या जागी दुसरेच नगराध्यक्ष व उपनगराध्यक्ष होते. त्यावेळी मी विचारले की, आमंत्रण देण्यासाठी जे नगराध्यक्ष आले होते ते कुठे आहेत ? त्यावेळी मला माहिती मिळाली की, ते आता घरी आहेत. त्यानंतर त्याठिकाणी मी परत एक-दीड महिन्यांनंतर गेल्यानंतर तिसरेच नगराध्यक्ष होते. अशाप्रकारे जर दर तीन महिन्याला तीन नगराध्यक्ष बदलत असतील आणि अशाप्रकारे नगरपरिषदांना स्थैर्य मिळणार नसेल तर त्याठिकाणी विकास, सामाजिक न्याय या बाबी वेगळ्या होतात. या बिलाच्या समर्थनासंदर्भात माननीय सरपोतदार साहेब बोलले.

नंतर श्री.रोझेकर...

08-12-2006

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

ZZ-1

SRR/ SBT/ MHM/

प्रथम श्री.पुरी.....

15:15

श्री.अरुण गुजराथी.....

नगराध्यक्षांना काढण्यासाठी 3/4 संख्याबळ लागते. हा गुंता माझ्या लक्षात येत नाही. परंतु, स्थैर्य म्हणून या बिलाचे स्वागत करावे लागेल आणि त्यादृष्टीकोनातून हे विधेयक येथे आणण्यात आलेले आहे. मघा सन्माननीय सदस्यांनी सांगितले की, काही तरी निकष लावा. परंतु, निकष लावणे फार कठीण आहे. राज्याच्या शासनाबद्दल अविश्वास द्यावयाचा असेल तर एका ओळीचा अविश्वास आपण देतो. "या सरकारने या सदनाचा विश्वास गमावलेला आहे." त्याला निकषांची गरज लागत नाही. त्यामुळे नगराध्यक्ष काढावयाचा असेल तर निकष लावता येणार नाहीत आणि लावले तर निकषांसंबंधी काही लोक उच्च न्यायालयात जातील आणि तेथे काय होईल हे सांगता येणार नाही. आपण 55 सेक्शन खाली अधिकार घेतले आहेत. The Maharashtra Municipal Councils Nagar Panchayats and Industrial Township Act, 1965 याच्या 55 बी मध्ये अशी तरतूद आहे. "Misconduct in the discharge of duty." The High Court has held in the case of Sureshkumar Jethalia v State of Maharashtra 2001(1) MhLJ 901 AIR 2001 Bom 438 has held that omission to do what is required by a person to do can constitute misconduct even though the said a person has not acted willfully or maliciously . If failure to do the thing is deliberate or motivated, it would amount to misconduct. हा फार मोठा अधिकार दिलेला आहे. त्यानंतर हायकोर्टात जाता येते. या कायद्याच्या संदर्भामध्ये बोलण्यासाठी मी जास्त वेळ घेणार नाही. परंतु यामध्ये असा क्लॅश दिसतो की, "stability on one hand and the natural justice of the members on the other hand" सदस्यांनी त्या ठिकाणी वॉर्डातून निवडणुक लढवायची पण त्यांचे अधिकार सिमित होतात, असा एक भाग त्यामध्ये आहे. अधिकार सिमित केले नाही तर स्थैर्य मिळत नाही, हा दुसरा भाग. त्यातील समतोल साधावा म्हणून हे विधेयक मंत्रीमहोदयांनी आणलेले आहे. त्याचे आपण जरूर समर्थन करू. स्थैर्य का मिळत नाही तर अप्रत्यक्ष निवडणुक येते त्यावेळी अपक्षांना बंधने नसतात. एका सेमिनारमध्ये मी भाग घेत असतांना या पुढच्या काळात या देशामध्ये फक्त पक्षिय उमेदवारांना संधी मिळावी, अपक्षांना नाही, असा

..2.....

08-12-2006

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

ZZ-2

SRR/ SBT/ MHM/

15:15

श्री.अरुणलाल गुजराथी.....

विचार पुढे आला होता. It is ultra virus to the provisions of the Constitution of India. त्यामुळे ते शक्य नाही. तरी देखील परिस्थिती अशी आहे की, राजकीय पक्ष निवडणुकीला उतरले आहेत, ही चांगली गोष्ट आहे. यादृष्टीकोनातून आपण पुढे गेले पाहिजे, कुणाचे किती निवडून आले हा महत्वाचा मुद्दा नाही. पक्षाची शिस्त महत्वाची आहे. पक्षाच्या माध्यमातून निवडणुक लढविली तर स्थैर्य येईल, मग 3/4 हा आकडा बदलावा लागेल, 1 वर्षाची मुदत आहे ती काढावी लागेल. याची गरज लागणार नाही, ज्याला ज्यावेळी आणावयाचे असेल त्यावेळी अविश्वासाचा ठराव द्यावा. मागे आपण शहरातील नगराध्यक्षांना 3 वर्षाची मुदत टाकली होती, 3 वर्षे संपल्यानंतर 10/12 नगरपरिषदांमध्ये त्वरेने नगराध्यक्षांची निवडणुक सुरु झाली आणि सर्व शहरातून ही प्रक्रिया करावी लागली. त्यामुळे शासनाने हा निर्णय घेतला असेल. अप्रत्यक्ष निवडणुकीकरिता अडीच वर्षांचा कालावधी दिलेला आहे. या कायद्याला मी आदर्श म्हणणार नाही परंतु आजच्या घडीला या कायद्याला पर्याय नाही त्यामुळे हे बिल आहे. आजच्या परिस्थितीत हा आदर्श कायदा आहे इतकेच मी म्हणेन. धन्यवाद.

यानंतर श्री.बोरले.....

श्री.सुरेश जेथलिया (महाराष्ट्र विधानसभा सदस्यांद्वारा निर्वाचित) : सभापती महोदय, माननीय मंत्री महोदयांनी हे विधेयक कशासाठी मांडलेले आहे, हे मला कळलेले नाही. पूर्वी जनतेतून नगराध्यक्ष निवडण्याची पद्धत होती. परंतु वेळोवेळी कायद्यामध्ये बदल करण्यात आले. नगरसेवकांकडून नगराध्यक्षाची निवड केली गेली. नगरसेवकांकडून नगराध्यक्षाची निवड केल्यामुळे मोठ्या प्रमाणावर भ्रष्टाचार झालेला आहे. एका मतासाठी दोन-तीन हजार रुपये द्यावे लागतात. नगरसेवकांकडून नगराध्यक्षाची निवड व्हावी यासंदर्भात वेगवेगळे विचार मांडण्यात आले. जनतेतून नगराध्यक्षाची निवड करतांना लातूर नगरपालिकेचे उदाहरण देण्यात आले. जनतेतून नगराध्यक्ष निवडून आले तर ते पुढे आपल्या सभागृहाचे सदस्य होतील, म्हणून जनतेतून नगराध्यक्ष निवडण्यास विरोध झाला. जनतेतून नगराध्यक्ष निवडण्याची पद्धत चांगली होती. आपण कायद्यामध्ये बदल केले. प्रत्येक नगरपालिकेमध्ये काय झालेले आहे, हे आपण बघितलेले आहे. शेलू नगरपालिकेमध्ये आघाड्यांचे 10 नगरसेवक निवडून आले आणि एक अपक्ष उमेदवार निवडून आला. ज्यावेळी ते सर्व नगरसेवक सहलीला गेले त्यावेळी अपक्ष नगरसेविकेचा अॅक्सिडेंट झाला. त्या नगरसेविकेचा अॅक्सिडेंट झाला का तीला मारले गेले, हे कळत नाही. एकच अपक्ष नगरसेविका निवडून आली होती. राजस्थान मधील अजमेर येथे या नगरसेविकेचा अॅक्सिडेंटमध्ये मृत्यू झाला. आघाड्यांचे 10 नगरसेवक निवडून आलेले आहेत. नगरसेवकांनी सहलीला नेल्यामुळे त्या अपक्ष नगरसेविकेचा मृत्यू झालेला आहे. भ्रष्टाचार रोखण्याचा आपला प्रयत्न आहे. परंतु नगरपालिकेमध्ये नगरसेवकांकडून नगराध्यक्ष निवडण्याची प्रथा चुकीची आहे. येथे बसलेल्या अनेक लोकांनी पूर्वी नगरपालिकेमध्ये काम केलेले आहे. 10-10 लाख रुपये खर्च करून नगरसेवक निवडून येतात त्यामुळे तेथे कामे होण्याची शक्यता नाही. अशा पद्धतीने चुकीची पद्धत आलेली आहे. पूर्वी हे विधेयक पास झालेले आहे, त्याबद्दल मला काही बोलावयाचे नाही. आता जे उमेदवार नगरसेवक पदासाठी उभे होते त्यांच्यासाठी निवडणुकीचे फॉर्म भरेपर्यंत वेगवेगळ्या बातम्या येत होत्या. ओ.बी.सी. उमेदवाराला कास्ट व्हॅलिडीटी सर्टिफिकेट आवश्यक आहे, अशी बातमी येत होती. त्यानंतर फॅक्स येतो की, तीन महिन्यांपर्यंत चालेल. ही पद्धत चुकीची आहे. कास्ट व्हॅलिडीटी सर्टिफिकेट नसतांना काही लोकांनी फॉर्म भरलेले आहेत. त्यांना तीन महिन्यांची मुदत देण्यात आलेली आहे. त्यामुळे बरेच लोक डिस्कॉलिफाईड होणार आहेत. ही प्रक्रिया चुकीची आहे. यामध्ये मोठ्या प्रमाणावर भ्रष्टाचार झालेला आहे.

यानंतर श्री.सुंबरे

श्री. जेथलिया

परंतु आता जे विधेयक येथे मांडलेले आहे त्यात पुन्हा नगराध्यक्षावर अविश्वासाची टांगती तलवार ठेवली आहे. आजवर जी 5 वर्षाची पद्धत होती ती अडीच वर्षावर आणली आहे. अडीच वर्षांनी परत नगराध्यक्ष निवडला जाईल. त्यामुळे महाराष्ट्रातील प्रत्येक नगरपरिषदेमध्ये भ्रष्टाचार आणि घोडेबाजार होणार आहे. तेव्हा यामध्ये पुन्हा सुधारणा करून आलेला नगराध्यक्ष हा 5 वर्षासाठीच असला पाहिजे अशी तरतूद केली पाहिजे. यामध्ये बाकीच्या अटी टाकलेल्या आहेत त्यातही सुधारणा व्हावी. अविश्वासाचा ठराव हा वेळोवेळी न येण्यासाठी, निवडून आलेल्या नगराध्यक्षला एक स्थैर्य आपण दिले पाहिजे. अन्यथा मागील पाच वर्षांच्या काळामध्ये नगरपालिका-परिषदांमध्ये जे विकासाचे काम झालेले आहे तसे भविष्यात कोणतेही काम होऊ शकणार नाही. तरी यामध्ये अजून काही सुधारणा करता आल्या तर त्या निश्चितपणे कराव्यात एवढी विनंती करून मी भाषण संपवितो.

..... 3बी 2 ...

श्री. अरविंद सावंत (मुंबई स्थानिक प्राधिकारी संस्था) : सभापती महोदया, जे विधेयक या ठिकाणी विचारार्थ आणले आहे त्या संदर्भात आताच सन्माननीय सदस्य श्री.अरुण गुजराथी यांनी म्हटल्याप्रमाणे केवळ स्थैर्यासाठीच आणले असावे. पण वस्तुस्थिती काय आहे तेही पाहिले पाहिजे. तुम्ही पॅरिटी करण्यासाठी, ती येण्यासाठी हे केले आहे. तर मग येथेही अडीच वर्षे करा. परंतु अविश्वासाचा ठराव आणण्यासाठी कालावधी पाहिजे, त्यामागील कारणे यात दिसत नाहीत. अडीच वर्षे असले तरी तो नगराध्यक्ष भ्रष्टाचारी असेल, त्याने त्या काळात गैरकारभार, गैरव्यवहार, गैरवर्तन केले असेल वा करीत असेल तर त्या वरून अविश्वासाचा ठराव आणण्यासंबंधातील तरतूद यात नाही. म्हणून प्रत्येक महापालिकेमध्ये, नगरपालिकेमध्ये येणाऱ्या प्रत्येक पक्षाला संधी मिळाली पाहिजे तसेच त्यांना अधिकार देखील असले पाहिजेत. आज मुंबई महानगरपालिकेच्या कायद्यात महापौराला काहीही अधिकार नाहीत. परंतु नासिक आणि अन्य महानगरपालिकेच्या महापौरांना मात्र प्रचंड अधिकार आहेत. मध्यंतरी मुंबई महानगरपालिकेमध्ये मेअर इन कौन्सिल केली होती पण नंतर ती काढून घेतली गेली. मात्र त्यातील अधिकार अन्य महापालिकांच्या महापौरांना आहेत. आता आपण निव्वळ अडीच वर्षे कालावधी एवढ्यापुरतेच हे विधेयक आणले आहे. हे आणताना सरकारला एक संधी होती. जेव्हा आपण काही एक सुधारणा आणण्यासाठी, पॅरिटी आणण्यासाठी जातो तेव्हा त्यातील काही त्रुटी असतील तर त्याही काढून टाकण्याच्यादृष्टीने प्रयत्न केले पाहिजेत. पण तसे येथे झालेले नाही. सन्माननीय सदस्य श्री.रावते यांनी सांगितले की, ते 11 नगरपालिकांमध्ये व्यक्तीशः फिरत होते. परवा या ठिकाणी माननीय गृहमंत्र्यांनी भाषण करताना सन्माननीय सदस्य श्री.गडकरी यांना उद्देशून विनोदाने म्हणाले होते की, तुम्ही लोकांमधून निवडून यावे. तरीही जाती व्यवस्था, मसल आणि मनी पॉवर यातून आता चांगली माणसे निवडून येत नाहीत याचे विदारक दृश्य सर्वत्र दिसू लागले आहे. या संदर्भात मी एका नगरपालिकेचे चित्र आपल्यापुढे ठेवतो. एका नगरपालिकेचा 540 मतांचा वॉर्ड आहे आणि त्यातून 400 चे मतदान होते. त्यातील 200 चे मतदान मिळाले तरी तो निवडून येतो. अशा वेळेस मतदानासाठी व्यक्तिगणिक मताचा भाव सुरू झाला. 1 हजार रुपयांपासून 5 हजार रुपयांपर्यंत. शेवटी शेवटी 5 हजार कोणी देतो आहे तर त्यापेक्षा अधिक म्हणजे 5700 दुसरा द्यायला तयार. दोन्हीकडून पैसे घेणे मग सुरू होते. एका कुटुंबातील 3 मते सांगितली गेली आणि त्यासाठी त्यांना 22 हजार रूपये

..... 3बी 3 ..

श्री. अरविंद सावंत

दिले गेले. एका कडून 11 हजार आणि दुसऱ्याकडून 12 हजार रूपये. सभापती महोदया, या संदर्भात मला नायगावकरांची एक कविता आठवते. ... ' निवडून येणार लोकशाही आणि नंतर शाही लोकांचे राज्य'. मग तेथे पैसेवाल्यांचे, धनदांडग्यांचे राज्य होते. आता भुसावळ नगरपालिकेमध्ये काय घडले ? माननीय गृहमंत्री आता येथे उपस्थित नाहीत. अन्यथा मी त्यांना आठवण करून देतो. जे वक्तव्य त्यांनी केले, जी तत्त्वे त्यांना आवडतात आणि जी तत्त्वे ते आचरणात आणण्याचा प्रयत्न करीत असतात असे म्हणतात. पण त्या तत्त्वांचाच भंग होतो तेव्हा त्यांना त्यांच्या वेदना होणार. त्या तत्त्वांचे वस्त्रहरण करणारा त्यांचाच आमदार तेथे आहे.

(यानंतर श्री. सरफरे 3सी 1 ..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी

श्री. अरविंद सावंत...

तुमच्या पक्षाचे माननीय सदस्य श्री. सुरेशदादा जैन हे बाजूला पडले. ते सर्व मिळून पक्षाच्या धोरणाविरुद्ध लढले. तुम्ही त्यांच्याविरुद्ध माणूस उभा करता? सभागृहामध्ये बोलणे सोपे असते परंतु ते आचरणामध्ये आणतांना कठीण असते Charity begins at Home. माझ्या पक्षाची सत्ता त्याठिकाणी असली पाहिजे. त्याकरीता वाटेल ते करुन आपली सत्ता आणली पाहिजे. त्यामध्ये जातीपातीचे राजकारण करुन, मसल पॉवर वापरुन, दहशतीचे वातावरण निर्माण करुन आणि सत्तेचा वापर करुन लढविली गेलेली सिंधुदुर्ग जिल्हयातील विधानसभेची निवडणूक मी आयुष्यात विसरणार नाही. त्याठिकाणी श्री. गोवेकर गायब झाले.त्याकरीता सी.बी.आय. ची चौकशी लावावी लागली. ते गोवेकर अजून सापडलेले नाहीत. दुर्दैवाने त्या मालवणच्या मतदारसंघामध्ये आबांना जावून सांगावे लागले की, मी गृहमंत्री आहे, माझ्या हातामध्ये कायदा व सुव्यवस्था राखण्यासाठी दंडुका घ्यावा लागेल. त्यावेळी दुसरे मंत्री सांगत होते की, तुमच्या हातामध्ये दंडुका आहे तर माझ्या हातामध्ये तलवार आहे. अशाप्रकारे राज्यकर्ते जनतेसमोर जात होते आणि सारा महाराष्ट्र त्यांना पहात होता. त्यांनी एका हातामध्ये तलवार उचलून सांगितले की, तुमच्या हातामध्ये दंडुका आहे तर माझ्या हातामध्ये तलवार आहे. राज्यकर्ते एकमेकांविरुद्ध लढत आहेत हे चित्र महाराष्ट्र पहात होते. तरीसुद्धा आपण या सदनमध्ये कायदा आणीत असतांना त्या कायद्याची अंमलबजावणी करणारे तलवार आणि दंडुक्याची भाषा करीत आहेत. कायदा व सुव्यवस्था अशाप्रकारे रहाते काय? याचा आपण विचार करा. नगरपालिकेसंबंधी हे विधेयक आणीत असतांना त्यामधून नवीन घोडेबाजार होणार नाही ना? अडीच वर्षाची चांगली कारकीर्द करुन सुद्धा अडीच वर्ष झाल्यानंतर ते बाजूला जाणार. कोल्हापूर महानगरपालिकेमध्ये दर सहा महिन्यांनी महापौर बदलतो. तेथील सर्व नगरसेवकांना वाटते की, माझे नाव फलकावर लागले पाहिजे. मला विनोदाने म्हणावेसे वाटते की, तुझे नाव त्या फलकावर लागले नाही तर कावळा तुझ्या पिंडाला शिवणार नाही काय? महापौराच्या खुर्चीवर बसल्याशिवाय आणि फलकावर नाव लागल्याशिवाय मला चैन पडणार नाही. भिंतीवर नावाची पाटी लागल्यावर मी खऱ्या अर्थाने मोठा होईन. दुर्दैवाने या देशाची संस्कृती आणि वारसा आता राहिलेला नाही. स्वातंत्र्योत्तर काळातील एकाही मंत्र्यांचे नाव आपल्याला सांगता येत नाही. कुठे वल्लभभाई पटेल, जवाहरलाल नेहरु या लोकांची नावे, समाजसुधारकांची नावे कायम आपल्या स्मरणात राहतील, ती माझ्या मनामध्ये कोरली जातील. परंतु दहा वर्षांनंतर अरविंद सावंत कोण होते हे कुणाला सांगता येणार नाही. काल आपल्या विधानपरिषदेमध्ये 33 वर्षांनंतर एका

श्री. अरविंद सावंत...

माजी सदस्यांना श्रध्दांजली वाहण्यात आली. त्या आमदारांचे केव्हा निधन झाले हे कुणाच्या लक्षात आले नाही. आणि जेव्हा लक्षात आले तेव्हा श्रध्दांजली वाहिली पाहिजे म्हणून चटावरचे श्राध्द उरकले, 33 वर्षानंतर उरकले. आता याठिकाणी माननीय मंत्री श्री. रणजित कांबळे होते ते सभागृहाबाहेर गेले. त्यांना कुणीतरी वरुन चिड्डी पाठविली. राज्यात किती भयानक प्रकार घडत आहेत. मोखाडा पंचायत समितीचे उदाहरण आपणास सांगतो. त्या पंचायत समितीच्या सभापतींचा राजीनामा सादर करण्यात आला. तो राजीनामा सभापतींनी स्वतः सादर केलेला नाही. दुसऱ्या एका महिलेने त्यांचा राजीनामा लिहून तो मुख्य कार्यकारी अधिकाऱ्यांकडे सादर केला. आणि मुख्य कार्यकारी अधिकाऱ्यांनी तो राजीनामा स्वीकारला. तुम्ही राजीनामा दिला आहे काय, असे त्या सभापतींना विचारण्यात आले नाही. ते सभापती सपत्निक बाहेरगावी गेले होते. त्यांचा राजीनामा मंजूर करुन त्यांच्या अनुपस्थितीत त्यांच्या जागी दुसऱ्या सभापतींना आणून बसविले आणि ते मोकळे झाले. ते सभापती आल्यानंतर म्हणाले की, मी राजीनामा दिलेला नाही. शेवटी त्यांनी तक्रार केली. हा लोकशाहीचा खून राज्यकर्ते कसे करतात ते पहा. तुम्ही कसले विधेयक आणता? मी यासंबंधी सभागृहामध्ये प्रश्न विचारल्यानंतर माननीय श्री. रणजित कांबळे यांनी आश्वासन दिले की, या प्रकरणी पोलीस खात्याने चौकशी केली असून त्यांची स्वाक्षरी खरी आहे की खोटी आहे हे पहाण्यासाठी त्यांच्याकडे विशेष पथक गेले आहे.

(यानंतर श्री. किल्लेदार)

श्री.अरविंद सावंत (पुढे सुरू...

खोटेच्या साक्षीच्या संदर्भात विशेष पथकाने चौकशी केली असता स्वाक्षरी खोटी असल्याचे सिध्द झाले. तरीही त्या पदावरील व्यक्तीला सभापतीपदी पुन्हा बसविले नाही, असा आघाडी सरकारचा कारभार चालला आहे. मोखाडा येथील सभापतींची चौकशी करावी. कायदे तुम्हीच करता आणि नंतर ते मोडण्याचेही काम तुम्हीच करता. या कार्यालयाचे प्रधान सचिव श्री.विलास पाटील यांनी आज सकाळी "कायदे करण्याची प्रक्रिया" या विषयावर राष्ट्रकूल संसदीय मंडळाच्या अभ्यास वर्गातील विद्यार्थ्यांसमोर केलेले भाषण मी ऐकले. त्यांनी विदेशातील सेल्फ डिसिप्लीनच्या बाबतीत सांगितले. आपण आपल्याकडे कायदा करतो, परंतु त्यांची अंमलबजावणी करणे अडचणीचे आहे. ब्रिटिशांची लोकशाही आपण आदर्श मानतो. परंतु त्यांचेकडील चांगले काही घेत नाही. आपण शाहू फुले, आंबेडकर यांची नावे घेऊन टिमटिम वाजवितो आणि वर्तन मात्र वेगळे करतो. मतांची दुकाने मांडतो. नगराध्यक्षांच्या संबंधाने बील आणलेले आहे परंतु प्रत्यक्षात नगराध्यक्षांना त्यांच्या खुर्चीवर बसवत नाही. कुमाग्रजांची कविता मला आठवते, त्यांनी 'महाराष्ट्रात मराठी राजभाषा म्हणून मिरवत असली तरी मंत्रालयाच्या दारावर ती भिकाऱ्यासारखी ताटकळत उभी आहे' असे वर्णन केले. मराठी संस्कृतीचा वारसा महाराष्ट्राने जतन करावा, अशी त्यांची अपेक्षा आहे. शूर वीर, बुद्धीवादी, विचारवंत राजकारणी महाराष्ट्रात आहेत, म्हणून सातत्याने नवीन नवीन कायदे आपण करतो. मात्र आपणच ते कायदे पायदळी तुडवितो. कायदे करून जर कोणाचे समाधान होत नसेल तर त्यातील विसंगती दूर करावी. नगराध्यक्ष हे नगरपालिकेमध्ये अडीच वर्षे कारभार करतात. अडीच वर्षांमध्ये त्यांच्याकडून जो शुध्द कारभार व्हायला पाहिजे, तो होत नाही. अडीच वर्षे कशी लोटतील याची ते वाटत पहात असतात. अडीच वर्षे पदावर राहिलेला माणूस मॅनेज करण्याचा प्रयत्न करतो.पोट निवडणूक आली की, मिडियासुध्दा अशा पध्दतीने वागते की, जणूकाही ती पोटनिवडणूक नसून पोटदुखी झाल्यासारखे वाटते. माझी विनंती आहे की, या मागचे उद्दिष्ट माफक आहे. आपण यामध्ये पॅरिटी आणण्याचा प्रयत्न करीत आहात. या विधेयकाप्रमाणे एक वर्षापर्यन्त नगराध्यक्षांविरुध्द अविश्वासाचा ठराव करता येणार नाही. त्यांनी केलेल्या चांगल्या कामाची वर्तमानपत्रामध्ये स्तुती होते. नंतर त्या ठिकाणचे जे विद्यमान लोकप्रतिनिधी असतात त्यांना आमचे पुढे काय होणार, याची भीती वाटते. म्हणून ते त्यांच्यामध्ये काड्या घालतात. थेट निवडणुकीमध्ये नगराध्यक्ष हे वेगळ्या पक्षाते असतात आणि बहुसंख्य सदस्य हे दुसऱ्या पक्षाचे

श्री.अरविंद सावंत (पुढे सुरु...

असतात. ही विसंगती सुसंगत करण्यासाठी तशा पध्दतीचे बील आणावे, तसे नियम करावेत. अडीच वर्षांच्या कालावधीत नगराध्यक्ष प्रदीर्घ काळ आजारी पडले किंवा काही कारणाने ते मृत्यू पावले, तर काय करणार ? नगराध्यक्षांची खुर्ची पुढे खालीच राहिल काय ? नगराध्यक्षांच्या आजारीपणामध्ये बराच कालावधी गेला आणि त्यांनी राजीनामा दिला नाही तर काय करणार ? आपण उपनगराध्यक्षांना त्या खुर्चीत बसविणार काय ? यामध्ये निश्चितपणे त्रुटी आहेत. अडीच वर्षांत नगराध्यक्षांनी जर चांगले काम केले नाही तर त्यांना हटविण्याचा अधिकार असला पाहिजे. अडीच वर्षांमध्ये घोडेबाजार होणार, हे केव्हा थांबणार आहे ? म्हणून हे बील अपुरे आहे, असे मला वाटते. कायद्यामध्ये सुसंगतपणा यावा, असे आपल्याला वाटते, त्याचे मी स्वागत करतो आणि माझे दोन शब्द संपविता. जयहिंद जयमहाराष्ट्र.

--

यानंतर श्री.बरवड...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी

श्री. संजय केळकर (कोकण विभाग पदवीधर) : सभापती महोदया, या विधेयकावर अनेक सन्माननीय सदस्यांनी आपल्या सूचना मांडलेल्या आहेत तसेच चर्चा केलेली आहे. गेल्या पाच सात वर्षांपासून नगरपालिका असो, महानगरपालिका असो, जिल्हा परिषद असो त्या ठिकाणी ट्रायल अँड एरर या पध्दतीने बदल करण्यात येत आहेत. पूर्वी 5 वर्षांचा कालावधी होता त्यानंतर 1 वर्षांचा कालावधी केला. त्यानंतर अडीच वर्षांचा कालावधी झाला. आरक्षणामध्ये बदल केले गेले. पूर्वी पॅनल पध्दत होती. आता वॉर्ड पध्दत आली आहे. म्हणजे स्थानिक स्वराज्य संस्था ही एक प्रयोगशाळा आहे की काय असे वाटते ? एक गोष्ट साहजिक आहे की, महाराष्ट्रात आपल्याला जी परिस्थिती निरनिराळ्या स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये बघावयास मिळते त्यानुसार निरनिराळे बदल केले जातात. या विधेयकाच्या निमित्ताने पुन्हा सगळ्यांना समान न्याय देण्याच्या दृष्टीने अडीच वर्षांचा कालावधी करण्यात आला. काही नगरपालिकांमध्ये नुकत्याच निवडणुका झाल्या. त्याच्या आधी थेट निवडणुका झाल्या. अशा प्रकारची अनेक उदाहरणे अनेक सन्माननीय सदस्यांनी सांगितली. नगरपालिकांच्या निवडणुका पूर्वीसारख्या राहिलेल्या नाहीत. पूर्वी माणसे तत्वावर, स्वत्वावर ठाम असावयाची. आता माणसे विकत घेतली जात आहेत, माणसे विकली जात आहेत. नगरपालिकांच्या निवडणुकांमध्ये, महापालिकांच्या निवडणुकांमध्ये निवडणुकीच्या काळात मतदारांना विकत घेतले जाऊ लागले आणि निवडणुकीनंतर नगरपालिकेमध्ये निवडून आलेल्या सदस्यांना विकत घेतले जाऊ लागले. सन्माननीय सदस्य श्री. अरुण गुजराथी साहेबांनी सांगितले की, एका बाजूला स्थैर्य पाहिजे आणि दुसऱ्या बाजूला नगरपालिका सदस्यांचे हक्क पाहिजेत ? एका बाजूला निवडून आलेले जे सदस्य आहेत त्यांचे हक्क अबाधित राहिले पाहिजे आणि दुसऱ्या बाजूला त्या नगराचा विकास होण्याकरिता नगरपालिकेमध्ये स्थैर्य राहावयास पाहिजे. ही तारेवरची कसरत आहे असे मला वाटते. हे विधेयक आणत असताना शासनाने हा देखील विचार करावा की एका बाजूला स्थैर्य राहिल आणि दुसऱ्या बाजूला नगरपालिकेच्या सदस्यांचे हक्क अबाधित राहतील. एक वर्षाच्या कालावधीत अविश्वास ठराव आणावयाचा नाही हे मला योग्य वाटत नाही. कारण अनेक नगरपालिकांच्या ठिकाणी गैरकारभार चालतो. भ्रष्टाचाराची निरनिराळी प्रकरणे उघडकीस आलेली आहेत. पैशाच्या बळावर, बहुमताच्या ताकदीवर नगराध्यक्ष काम करतो. सत्ताधारी पक्षातील

RDB/ SBT/ MAP/

श्री. संजय केळकर ...

नगरसेवकांना जरी वाटत असले तरी देखील त्यांना अविश्वासाचा ठराव आणता येणार नाही.. त्यामुळे यामध्ये काही सुधारणा करता येणार असेल तर निश्चितपणे शासनाने ते पाहिले पाहिजे. कारण नगरपालिकेच्या सन्माननीय सदस्यांचा तो हक्क आहे. निरनिराळ्या नगरपालिकेमध्ये सन्माननीय सदस्यांमधून नगरपालिकेचा नगराध्यक्ष होत असतो. त्या ठिकाणी निरनिराळे आरक्षण देत असतो. असे उघडकीस आलेले आहे की, ठाणे जिल्ह्यामध्ये डहाणू नगरपालिकेमध्ये नगराध्यक्षाचे पद अनुसूचित जमातीसाठी राखीव असताना त्या नगराध्यक्षाला जाणीवपूर्वक प्रदीर्घ रजेवर पाठवून त्या ठिकाणी उपनगराध्यक्ष कारभार बघू लागले. त्या ठिकाणी अनुसूचित जमातीचा नगराध्यक्ष कारभार करू शकत नाही. आपल्याला जे करावयाचे आहे ते आपण साधू शकत नाही म्हणून त्याला प्रदीर्घ रजेवर पाठवून उपनगराध्यक्ष कारभार पाहतात. थेट निवडून आलेल्या माणसाला जाणीवपूर्वक प्रदीर्घ रजेवर पाठविले आणि त्या ठिकाणी उपनगराध्यक्ष कारभार बघतात. त्यामुळे हे सगळे जे विषय आहेत ते डोळ्यासमोर आणून शासनाने अशा प्रकारचे बिल आणावे की, जेणेकरून पुढच्या काळामध्ये नगरपालिका, स्थानिक स्वराज्य संस्था ही केवळ प्रयोगशाळा राहणार नाही. यामध्ये जे सगळे लूप होल्स असतील ते दूर करून, सर्वसमावेशक सुधारणा करून हे विधेयक आणावे अशी विनंती करून मी माझे भाषण संपवितो.

...3...

श्रीमती उषाताई दराडे (विधानसभेने निवडलेले) : सभापती महोदय, या बिलाच्या समर्थनार्थ मी या ठिकाणी उभी आहे. मला सभागृहाला सन्मानपूर्वक सांगावयाचे आहे की, स्पर्धाचा जो मुद्दा सन्माननीय सदस्य श्री. अरुण गुजराथी यांनी सांगितला तो अत्यंत महत्वाचा मुद्दा आहे. काळानुरूप बदल करणे हा मानवी मनाचा सहज गुणधर्म आहे. सन्माननीय सदस्य श्री. अरविंद सावंत आणि बाकीच्या सन्माननीय सदस्यांनी काही मुद्द्यांना हात घातला. त्यांनी सांगितले की, त्या ठिकाणी घोडेबाजार, भ्रष्टाचार होण्याची शक्यता असते. काही ठिकाणांच्या सदस्यांना अपघात झाल्याचे सांगण्यात आले. या समाजामध्ये अशा घटना घडत राहतात. कायदे असले तरी त्या कायद्यामध्ये ज्या पळवाटा आहेत त्या दूर करण्याचा आपण प्रयत्न करित असतो. कायद्यातील जे लूप होल्स आहेत त्याचा फायदा समाजकंटक घेण्याचा प्रयत्न करतात.

यानंतर श्री. गागरे ...

श्रीमती उषाताई दराडे..... (पुढे सुरु)

ही लुप होल्स आपण दूर करण्याचा प्रयत्न करत आहात. याबाबत 498 अ कायदा अस्तित्वात आहे. वैधानिक बाब म्हणून आपण कायदा करतो. लोकांचे प्रश्न सुटण्यासाठी नियोजनात बदल करावे लागतात. सन्माननीय सदस्यांनी भाषणात विविध बाबींचा उल्लेख केला आहे. महाराष्ट्रात आज 80 टक्के ग्रामीण भाग आहे. भारत हा कृषीप्रधान देश असला तरी शहरामध्ये विस्थापित होण्याचे प्रमाण सतत वाढत आहे. ग्रामीण भागातील अर्धवट शिकलेला सुशिक्षित बेकार तरुण वर्ग शहरात विस्थापित होत असल्याने नगरपालिकांच्या हद्दीमध्ये मोठ्या प्रमाणात वाढ झालेली आहे. कदाचित माझा आकडा चुकत असेल परंतु माझ्या माहितीप्रमाणे 48 टक्केपेक्षा जास्त लोकसंख्या शहरात गेलेली आहे. उपलब्धतेपेक्षा जास्त प्रमाणात शहराच्या भागाचा विकास करून त्यांना मुलभूत सोयी सुविधा देणे हा महत्वाचा मुद्दा झालेला आहे. जुन्या शहरात लहान गल्ली-बोळ्या आहेत, जुन्या पध्दतीच्या नळयोजना आहेत. शहराच्या भोवतालचा भाग एन.ए. झालेला नाही, शहराजवळच्या शेतीमध्ये घरे बांधून अनेक वस्त्या प्रत्येक गावात निर्माण झालेल्या आहेत. नवीन वस्ती केलेल्या नागरिकांसाठी रस्ते तयार करणे, पाणीपुरवठ्याच्या सोयी करणे, गटाराची व्यवस्था करणे, सर्व प्रकारच्या सोयीसुविधा पुरविणे हे एक नवीन आव्हान सर्व नगरपालिकांसमोर आहे. कायद्यामध्ये त्रुटी राहात असेल तर सुधारित कायदा करायचा नाही का ? जे कर चुकवितात त्यांच्यासाठी कायदा करायचा नाही का ? नगराध्यक्षाचा कार्यकाल अडीच वर्षांचा करण्यासाठी सुधारणा विधेयक मांडण्यात आले आहे. नगरपरिषदेच्या बाबतीत झालेल्या चुका दुरुस्त करण्यासाठी प्रयत्न केले जातील. नगरपरिषदेमध्ये सुधारणा करण्यासाठी प्रयत्न करणे, मार्ग काढणे यासाठी नियोजन करणे आवश्यक आहे. नगराध्यक्ष पदाचा कालावधी अडीच वर्षे करण्याबाबतचे सुधारणा विधेयक माननीय मंत्री महोदयांनी आणलेले आहे, या विधेयकाचे मी समर्थन करते. याद्वारे नगरपरिषद, जिल्हा परिषदेत स्थैर्य निर्माण करण्यास व विकास करण्यास एक चांगले पाऊल पुढे पडेल असा आशावाद व्यक्त करते.

.....2

श्री.गोपीकिसन बाजोरिया :(अकोला तथा वाशिम तथा बुलढाणा स्थानिक प्राधिकारी संस्था):
नगरपरिषदा, नगरपंचायती व औद्योगिक नगरी (दुसरी सुधारणा) हे नगरी अधिनियम 1965 मध्ये
आणखी सुधारणा करण्याकरीता या सभागृहात माननीय मंत्री महोदयांनी विधेयक क्रमांक 84
आणलेले आहे. नगरपरिषदांमध्ये स्थैर्य आणण्यासाठी सुधारणा करण्यात आलेल्या आहेत. पूर्वीच्या
अध्यादेशाप्रमाणे अध्यक्षांचा कालावधी पाच वर्षांचा होता, तो अडीच वर्षांचा केलेला आहे. यापूर्वी
उपाध्यक्षांचा कालावधी एक वर्षांचा होता. स्थैर्य निर्माण करण्याकरीता दोघांचा कालावधी अडीच
वर्षांचा केलेला आहे ही स्वागतार्ह बाब आहे याबद्दल दुमत नाही. यापूर्वी अविश्वास ठराव कधीही
आणता येत होता. आता अध्यक्षांच्या निवडणुकीच्या दिनांकापासून एक वर्षाच्या कालावधीत
अविश्वास ठराव आणता येणार नाही ही बाब स्वागतार्ह आहे. पण दुसरी सुधारणा आहे की,
अध्यक्षाला पदावरून दूर करण्यासाठी ठराव मांडला गेला नाही किंवा या प्रयोजनाकरिता
बोलावलेल्या विशेष सभेत तो फेटाळण्यात आला तर परिषदेपुढे नवीन ठराव आणता येणार नाही.
एक वर्षानंतर अविश्वास ठराव आणला आणि तो एकदा मांडला व फेटाळला गेलातर अडीच वर्षांत
पुन्हा अविश्वास ठराव आणता येणार नाही अशी सुधारणा या विधेयकामध्ये करत आहात. यामुळे
मी माननीय मंत्री महोदयांच्या निदर्शनास आणून देऊ इच्छितो की, हा अडीच वर्षांचा ensured plan
झालेला आहे. महाराष्ट्रातील विविध नगरपालिकांमध्ये सध्या काय परिस्थिती झालेली आहे ? सध्या
4 काँग्रेस, 4 राष्ट्रवादी काँग्रेस, 4 शिवसेना व इतर असे वेगवेगळे नगरसेवक निवडून आलेले
आहेत. तेथे सत्तेसाठी आघाड्यांच्या राजकारणाची परिस्थिती निर्माण झालेली आहे. एक वर्षाच्या
कालावधीत अविश्वास ठराव आणता येणार नाही हे स्वागतार्ह असले तरी नगराध्यक्षांवर विश्वास
ठराव आणला जाईल किंवा 27 नगरसेवक असले तर अविश्वास ठराव आणला जाईल.

..... यानंतर श्री.सोनवणे

श्री. गोपीकिसन बाजोरिया.... (पुढे सुरु)

सात नगरसेवकांना बाहेर गावी पाठवून दिले जाते त्यामुळे आपोआप परिस्थिती त्याला अनुकूल होऊन अविश्वाचा प्रस्ताव फेटाळला जातो. अविश्वासाचा प्रस्ताव फेटाळल्यानंतर पुन्हा अडीच वर्षे तो आणता येत नाही. अशाप्रकारे तो नगराध्यक्ष अडीच वर्षासाठी निश्चित होऊन जातो. यामध्ये अविश्वासाचा प्रस्ताव फेटाळण्यासाठी काही सदस्यांना मॅनेज केले जाऊ शकते म्हणून मला मंत्री महोदयांनी विनंती करावयाची आहे की, असे प्रकार होणार नाहीत या दृष्टीने या बिलामध्ये सुधारणा आणावी. यापूर्वी महाराष्ट्रामध्ये विभाग पध्दती होती आणि नंतर वार्ड पध्दती आली. या वार्ड पध्दतीमध्ये असे झालेले आहे की, प्रत्येक 5 वर्षांनंतर वार्डाची जी रचना होते त्यामुळे जो मतदारसंघ आज राखीव आहे तो मतदारसंघ 5 वर्षांनंतर ओपनमध्ये येऊ शकतो. अशा परिस्थितीत एखादा सदस्य हा विचार करू शकतो की, पुढच्या निवडणुकीमध्ये हा मतदारसंघ मला मिळणार नाही त्यामुळे मला तेथे काम करण्याची आवश्यकता नाही. अशा परिस्थितीमध्ये त्या सदस्याची पकड त्या मतदारसंघावर रहात नाही. तेथील नगरसेवकांची मतदारसंघामध्ये काम करण्याची पकड सुटते त्याचे कारण म्हणजे पुढच्या 5 वर्षांनंतर हा जो वार्ड सध्याच्या परिस्थितीत एससी साठी राखीव आहे तो पुढील पाच वर्षात ओपन होणार, ओबीसी होणार किंवा इतर प्रभाग होणार असल्यामुळे या वार्डात काम करण्याची गरज काय ? अशी त्याची मानसिकता होते. त्यामुळे मला मंत्री महोदयांना अशी विनंती करावयाची आहे की, माझ्या या सूचनेचा विचार करुन आवश्यक ती सुधारणा करावी. एवढे बालून मी माझे भाषण संपवितो.

3G-2...

(सभापतीस्थानी माननीय उपसभापती)

प्रा. जागेंद्र कवाडे (नामनियुक्त) : सभापती महोदय, महाराष्ट्र नगरपरिषद, नगरपंचायती औद्योगिक नगरी अधिनियम 1965 यामध्ये आणखी सुधारणा करण्याकरीता सन 2006 चे विधानसभा विधेयक क्रमांक 84 या ठिकाणी राज्यमंत्री श्री. राजेश टोपे यांनी आणलेले आहे त्याचे मी स्वागत करतो. मी या संदर्भात जास्त वेळ घेणार नाही. यासंदर्भात आत्ताच चर्चा झालेली आहे. नगरपरिषदेचे अध्यक्ष पद, महानगरपालिकेचे महापौर, जिल्हापरिषदेचे अध्यक्ष या सर्व पदांमध्ये एकात्मिक एकरूपता आणण्यासाठी आणि नगरपरिषदेचे अध्यक्ष पद याचा कार्यकाळ अडीच वर्षांचा असावा अशाप्रकारची तजवीज करण्यात आली आहे ती योग्य आहे असे मला वाटते. अध्यक्ष पदाला स्थैर्य आणण्यासाठी निवडणुकीच्या दिनांकापासून एक वर्षाच्या कालावधी पर्यंत अविश्वासाचा ठराव आणता येणार नाही. जर का अविश्वास ठराव येत असेल तर अध्यक्षपदी काम करणारी जी कोणी व्यक्ती असेल तर तिला विकासाची कामे करणे अतिशय अडचणीचे जाईल. अविश्वासाचा ठराव 1 वर्षाच्या कालावधीपर्यंत आणता येणार नाही ही तरतूद आपण केली आहे ती योग्यच आहे असे मला वाटते. यामध्ये अध्यक्ष पदावधी अडीच वर्षे इतका करण्यात आल्यामुळे आरक्षण संबंधातील बिंदू नामावलीत आणखी सुधारणा कशी करता येईल हे पाहणे गरजेचे आहे. एखादी व्यक्ती अनुसूचित जाती किंवा आदिवासी समाजाची असेल आणि तो जर अध्यक्ष झाला तर ते खपत नाही, त्यामुळे केव्हाही त्याच्याविरुद्ध अविश्वासाचा ठराव आणला जात असतो. अशा परिस्थितीमध्ये मूळ सुधारणा करून जर अनुसूचित जातीचा किंवा ओबीसी समाजाचा माणूस अध्यक्ष होत असेल तर कमीतकमी त्याला एक वर्षापर्यंत राहण्याचा किंवा अडीच वर्षे राहण्याचा फायदा होईल. पूर्वी आपण अनेक प्रकारचे प्रयोग यासंदर्भामध्ये केले. एकदा वॉर्डाचा प्रयोग केला नंतर प्रभाग पध्दती निर्माण केली आणि आता पुन्हा वॉर्ड पध्दती आपण आणली. आता या वॉर्ड पध्दतीत आपण आरक्षण पध्दती लागू केली. अनुसूचित जातीकरिता, अनुसूचित जमातीकरिता, ओबीसी करिता काही वार्ड आरक्षित केले जातात हे करित असताना अशाप्रकारे आरक्षणाची तरतूद करण्याची जबाबदारी त्यांच्यावर आहे. दलितांची संख्या जास्त असताना असा वॉर्ड बदलून तो राखीव केला जातो.

यानंतर श्री. मारुती शिगम.....

(प्रा. जोगेंद्र कवाडे...

ज्या वार्डामध्ये आदिवासींची संख्या जास्त नसेल असे वार्ड आदिवासींसाठी राखीव केले जातात. प्रशासकीयस्तरावर ही जी बदमाशी केली जाते त्याबाबतीत नियंत्रण आणणे अत्यंत आवश्यक आहे. अशा प्रकारे वार्डांची, प्रभागांची रचना करणारे अधिकारी असतील, ज्यांनी जाणीवपूर्वक अशा प्रकारची पध्दत वापरली असेल त्यांच्यावर कठोर कारवाई करण्याचे धोरण सरकारने स्वीकारले पाहिजे. ज्या वार्डामध्ये आदिवासींची संख्या कमी असेल तो भाग आदिवासीसाठी राखीव ठेवला तर तेथून निवडून जाणारा आदिवासींचा प्रतिनिधी हा इतरांच्या मर्जीवर निवडून जाईल आणि तो मग ज्या समाजाचे प्रतिनिधीत्व करतो त्या समाजाचे कल्याण करू शकणार नाही याची जाणीव आपण ठेवली पाहिजे. या विधेयकाचे मी स्वागत करतो. परंतु ज्या काही छोट्या मोठ्या सुधारणा मी सुचविलेल्या आहेत त्याकडे लक्ष दिले तर हे विधेयक परिपूर्ण होईल असे मला वाटते. सभापती महोदय, आपण मला बोलण्याची संधी दिली त्याबद्दल मी आभार मानून आपली रजा घेतो. धन्यवाद.

--

(यानंतर हिंदी भाषण...)

श्री जैनुदीन मोहसिन जव्हेरी (वर्धा-चंद्रपुर-गडचिरोली स्थानिक प्राधिकारी संस्था) : सभापति महोदय, मैं इस विधेयक का समर्थन करता हूं. लेकिन अभी कुछ माननीय सदस्यों ने बताया कि नगरपालिका के चुनाव में, जिला परिषद के चुनाव में घोड़े बाजार होता है, भ्रष्टाचार होता है, इस संबंध में मुझे यह कहना है कि इस तरह से नगरपालिका के सदस्यों को बदनाम न किया जाए. अगर आप यह समझते हैं कि भ्रष्टाचार होता है, घोड़े बाजार होता है, अगर ऐसा होता है तो इसे रोकने के लिए इस प्रकार का उपाय किया जा सकता है कि, जिस तरह से पार्टी की तरफ से उम्मीदवार निश्चित किए जाते हैं, पार्टी की तरफ से मुख्यमंत्री निश्चित किए जाते हैं उसी प्रकार से पार्टी की तरफ से नगराध्यक्ष, उप नगराध्यक्ष निश्चित किए जा सकते हैं. जब मैं जिला परिषद में था, नगरपालिका में था, तब मैं यह सुनता था कि अमुक उम्मीदवार ने विधान सभा, लोकसभा, या राज्य सभा का सदस्य बनने के लिए 25 लाख रुपये दिए, 50 लाख रुपये दिए, तो बुरा लगता था. मैं उस समय सोचता था कि अगर ऐसा होता होगा तो फिर इस देश का क्या होगा. मेरी जानकारी में ऐसा कोई उदाहरण नहीं है कि किसी सदस्य ने 40 लाख रुपये लेकर किसी के पक्ष में मतदान किया है. इसलिए मेरा यह कहना है कि जो व्यक्ति (नगरपालिका के सदस्य, जिला परिषद सदस्य) यहां पर उपस्थित नहीं है, उनके बारे में ऐसा नहीं बोलना चाहिए कि वे पैसा लेकर मतदान करते हैं. इस प्रकार से नगरपालिका के सदस्यों को बदनाम न करें, इतना ही मुझे कहना है. इतना कह कर मैं अपना भाषण समाप्त करता हूं.

.....

यानंतर श्री टोपे यांचे भाषण.

श्री.राजेश टोपे (नगरविकास राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, अनेक सन्माननीय सदस्यांनी या बिलावर आपले विचार मांडले त्याबद्दल मी त्यांचा आभारी आहे. एखादा कायदा कायमस्वरूपी त्याच स्वरूपात असतो अशातला भाग नाही. परिस्थितीनुसार, गरजेनुसार सुधारणा कराव्या लागतात. त्यामुळे अनेक सन्माननीय सदस्यांना असे वाटत होते की, ही सुधारणा आणण्यामागे शासनाचा काही विशेष हेतू आहे. मी सभागृहाला सांगू इच्छितो, यामध्ये कोणताही हेतू नाही. विशेष हेतूचा अर्थ जनतेच्या हितासाठी आणि चांगल्या प्रशासनासाठी, जिल्हा परिषदा, पंचायत समित्या, नगरपालिकांच्या दृष्टीने, कालावधीच्या दृष्टीने एकरूपता असावी हा यामध्ये मुख्य हेतू होता. त्यामुळे मी सुरुवातीलाच सांगितले, समानता हा महत्वाचा भाग आहे.

सभापती महोदय, या कायद्यातील काही महत्वाच्या तरतुदीवर अनेक सन्माननीय सदस्यांनी चर्चा केली. त्यातील महत्वाचा विषय म्हणजे अविश्वासाच्या ठरावा मुद्दा हा आहे. अविश्वास ठरावाच्या संदर्भात मी मुद्दाम सांगू इच्छितो की, ज्यावेळी 5 वर्षांची टर्म होती त्यावेळी तीन वर्षे अविश्वास ठराव आणताच येत नव्हता. हे स्थैर्य हा त्यातील महत्वाचा भाग होता. आता ज्यावेळी अडीच वर्षांची टर्म केली त्यावेळी किमान एक वर्षाचे स्थैर्य दिले पाहिजे हा यामागे हेतू आहे. स्थैर्य देणे हा महत्वाचा भाग किंवा केंद्रबिंदू आहे. सन्माननीय सदस्य श्री.केळकर यांनी सांगितल्याप्रमाणे नगरसेवकांचा हक्क हा सुध्दा महत्वाचा विषय असतो. नगरपालिका कायद्यामध्ये तरतुदी आहेत. ज्यांनी भ्रष्टाचाराचा मुद्दा व्यक्त केला, बहुमताच्या जोरावर काहीही होऊ शकते असे विचार व्यक्त केले त्यांना मी सांगू इच्छितो की, बहुमताच्या जोरावर चुकीचा ठराव केला, नगरपालिकेमध्ये जनतेच्या हिताच्या विरुद्ध तो असल्यास उपसंचालक, नगरपालिका प्रशासन हे जिल्हाधिकारी असतात. सेक्शन 308 खाली तो ठराव रद्द करण्याचा, बहुमताने घेतलेला ठराव रद्द करण्याचा अधिकार जिल्हाधिकाऱ्यांना असतो. जर एखादा नगराध्यक्ष बहुमत आहे म्हणून वाटेल ते काम करित असेल व तशा प्रकारची तक्रार असल्यास शासनाला अधिकार आहे, त्यानुसार शासन 55(अ) व (ब) खाली नोटीस देऊ शकते, सुनावणी घेऊ शकते. बहुमताच्या जोरावर चुकीचे काम केले असेल तर मिसकण्डक्ट आणि मिसबिहेविअरच्या मुद्याखाली त्या अध्यक्षाला काढून टाकण्याचा देखील शासनाला अधिकार आहे. त्यामुळे कोणी बहुमताच्या जोरावर मनमानी करेल असे होऊ शकणार नाही. शेवटी पद कशासाठी असते? राजकारण कशासाठी असते? संस्था कशासाठी? सत्तेचे विकेंद्रीकरण करण्यामागे त्या भागातील लोकांची कामे करणे, जलद विकास होणे हा हेतू

..2..

श्री.राजेश टोपे.....

होता. नगरपालिका म्हटल्यानंतर छोट्या छोट्या गोष्टीवरून लोक नाराज असतात. नगरसेवक नाराज असतात. सिंपल मेजॉरिटी असेल तर त्या माध्यमातून अस्थैर्य निर्माण करण्याचे काम होऊ शकते. त्यामुळे विकासावर लक्ष केंद्रीत करण्यापेक्षा आपली खुर्ची सांभाळणे हा एकमेव विषय अध्यक्षाचा असू शकतो. गोवा राज्यातील श्री.पर्रिकर यांच्याबाबतीत आपण सातत्याने पाहिले आहे. तेथे सदस्य संख्या मुळात कमी असल्याने एका-एका मताचा विषय असतो. किती वेळा अविश्वास ठराव येतो आणि सातत्याने सत्तेमध्ये बदल होतो हे आपण पाहिले आहे. हे सांगण्याचा मतितार्थ एवढाच आहे की, जिल्हाधिका-यांना, शासनाला अधिकार असल्याने बहुमत ठेवून विकासाला गती येत असेल आणि स्थैर्य प्राप्त होईल हे लक्षात घेऊन अविश्वास ठरावाबाबत मध्यबिंदू गाठला आहे. पुढील दीड वर्षांचा काळ राहिल्यामुळे त्या दीड वर्षात ठराव आणता येणार नाही अशी तरतूद आहे. त्यामुळे ब्लॅकमेलिंग कोणी करू नये हाही उद्देश आहे. सन्माननीय सदस्य श्री.रावते यांनी सांगितले की, ग्रामपंचायतीमध्ये असे आहे, सरपंचावर अविश्वास ठराव आणल्यानंतर त्याला अतिरिक्त जिल्हाधिका-यांकडे अपील करता येते, अतिरिक्त आयुक्तांकडे अपील करता येते व त्यानंतर शासनाकडे अपील करता येते. नगरपालिकेच्या कायद्यात अविश्वास ठराव आणला तर त्यामध्ये अपील नाही.

(नंतर श्री.जुन्नरे...

श्री. राजेश टोपे

त्याला कोर्ट हेच एकमेव माध्यम राहणार आहे. या ठिकाणी काही सन्माननीय सदस्यांनी घोडेबाजाराच्या संदर्भात उल्लेख केलेला आहे. या ठिकाणी चर्चा झाली होती की, विधानपरिषद आणि राज्यसभेवर निवडून देण्यासाठी हात वर करून मतदान किंवा शोईंग ऑफ बॅलेट एवढे न आणता जिल्हा परिषदेमध्ये हा कायदा अमेंड करावा अशी मागणी झाली होती परंतु मी आपल्याला सांगू इच्छितो की, शासनाने हा कायदा अमेंड केलेला आहे. अध्यक्षांच्या निवडणुकीच्या संदर्भात आता कोणालाही घोडेबाजार करता येणार नाही. एखाद्या ठिकाणी सहल गेली असेल परंतु आता जो व्हीप काढला जाईल त्या व्हीपच्या विरोधात जर मतदान केले तर त्याला एक मिनिटात डिसक्वालीफाय करण्याचा अधिकार आहे. 15 दिवसात कमिशनरोंकडे अपील करून डिसक्वालीफाय करण्याचा अधिकार कायद्यामध्ये करण्यात आलेला आहे.

श्री. दिवाकर रावते : सभापती महोदय, हा कायदा अमेंड झाला होता तेव्हा मी त्याचे स्वागतच केले होते. आता घोडेबाजार आणि पैसा हा व्यवसाय इतक्या तेजित गेला आहे की, आता पक्षाला सुध्दा कोणी विचारीत नाही.. कायद्यात तरतुद नसल्यामुळे पक्षाच्या संबंधित व्यक्तींनी व्हीप घेतलाच नाही. व्हीप घेण्याचे, सही करण्याचे त्यांनी टाळले. पोस्टाने व्हीप पाठविला तर दाराला कुलूप लावलेले असते त्यामुळे आम्हाला व्हीप मिळाला नाही असे सांगितले जाते. त्यामुळे यासंदर्भातील तरतुद कायद्यामध्ये नाही. कोर्टाची नोटीस दरवाजावर लावली की, त्याला सर्व्हे म्हणतो परंतु हे प्रकरण कोर्टात फेल होते. आता मी जी अडचण सांगितलेली आहे ती अडचण सर्वच पक्षांची आहे. त्यामुळे यामध्ये जो लॅक्युना राहिलेला आहे त्यामध्ये सुधारणा करणे फार महत्वाचे आहे.

श्री. राजेश टोपे : सभापती महोदय, व्हीपचा अर्थ असा आहे की, पक्षाचा चिफ व्हीप हा. मेजॉरीटीच्या लोकांनी । निवडावयाचा असतो. फक्त चिफ व्हीप निवडण्यामध्ये लॅक्युना राहिलेला आहे. सन्माननीय सदस्य श्री. रावते साहेब सांगत आहेत. परंतु हा व्हीप जर सभागृहामध्ये सर्व्हे केला तर चांगले होईल.

श्री. दिवाकर रावते : परंतु त्यावेळेस सभागृह सुरु नसेल तर? परवा अशाच प्रकारे 10 नगरसेवक पैसे देऊन निवडून आलेले आहेत. आम्हाला हे सदस्य सर्व्हे करण्यासाठी सापडले

श्री. दिवाकर रावते....

नाहीत. ज्यावेळेस या व्यक्ती दिसल्या त्यावेळेस त्यांनी सांगितले की, यु प्रोड्युस दी डॉक्यूमेंट, त्यांनतर आम्ही तुमचे ऐकू असे सांगितले. ते सदस्यत्या ठिकाणी असो किंवा नसो मग प्रश्न येणार नाही. पक्षाने एकदा व्हीप काढला आणि संबंधित प्राधिकरणाकडे, नगरपालिकेच्या आयुक्तांकडे दिला तर ते बंधनकारक राहिल. मग त्यावर त्या सदस्यांची सही असो किंवा नसो. ते त्या सदस्याला बाईंडींग राहणार आहे. संबंधित प्राधिकरणाकडे दिला तर मग त्या व्यक्तीची सही असो किंवा नसो त्यावेळेस मात्र प्रश्न येणार नाही. हा विषय सर्वच पक्षाचा आहे असे माझे मत आहे.

श्री. राजेश टोपे : सजेशन फॉर अॅक्शन. अविश्वासाच्या ठरावाच्या बाबतीत मी सांगू इच्छितो की, नगरपालिकेच्या आणि महानगरपालिकेच्या विषय समित्या असतात त्या विषय समित्यांमध्ये सध्याची जी निवडणूकीची पध्दत आहे ती सुध्दा बदलण्याचा शासनाचा विचार आहे. यासंदर्भातील बील उद्या किंवा परवा आणले जाणार आहे. जेनेकरून समित्यांच्या निवडणूका न होता त्या प्रपोशनल स्ट्रेन्थच्या माध्यमातून डायरेक्टली नॉमिनेट करता याव्यात अशा पध्दतीची तरतुद महानगरपालिका , नगरपालिकेच्या कायद्यात करीत आहोत. या बिलामध्ये शासनाचा उद्देश हा घोडे बाजार होऊ नये, स्थैर्य मिळावे, चांगले काम व्हावे एवढाच या बिलामागील उद्देश आहे. दुसरा विषय हा आरक्षणाचा होता. आरक्षाच्या संदर्भात एक दोन सन्माननीय सदस्यांनी सांगितले की, आरक्षणाच्या दृष्टीकोन कशा प्रकारे असेल? यासंदर्भात मी एवढेच सांगू इच्छितो की, अडीच वर्षांचा जो कार्यकाल आहे त्यामध्ये एकदा आरक्षण खुले असेल तर दुस-या वेळेस तो आरक्षित असेल. यामध्ये तीनच आरक्षण असू शकतात. यामध्ये एस.सी., एस.टी. आणि ओबीसी चे आरक्षण असू शकेल. यामध्ये पहिल्यांदा एस.सी. आला असेल तर दुस-यांदा एस.सी. येणार नाही. मग पुढील वेळेस एस.टी. येऊ शकेल किंवा ओ.बी.सी. येऊ शकेल. एकदा एस.सी आला असेल तर दुस-यांदा एस.सी. येणार नाही. पुढील वेळेस एस.टी. येऊ शकेल किंवा ओ.बी.सी. येऊ शकेल. अशा पध्दतीचे रोटेशन आरक्षण असणार आहे. या रोटेशन मागे उद्देश एवढाच आहे की, एखाद्या वॉर्डात एस.सी. ची संख्या कमी असली,

यानंतर श्री. अजित.....

श्री.राजेश टोपे.....

तर तेथे एस.सी.च्या उमेदरावाला संधी मिळणार आहे. त्यामुळे एखादी नगरपालिका कायमस्वरूपी आरक्षित होऊ नये म्हणून अल्टरनेट आरक्षणाची तरतूद करण्यात आलेली आहे.

श्री.दिवाकर रावते : सभापती महोदय, याठिकाणी मंत्रिमहोदयांनी सांगितले की, एकदा अडीच वर्षासाठी आरक्षण झाल्यानंतर ते दुसऱ्यांसाठी खुले राहिल. त्यानंतर त्यांनी आरक्षणात एस.सी., एस.टी. व ओ.बी.सी. असतील असे सांगितले. पहिल्या टर्मसाठी एस.सी.साठी आरक्षण झाले तर त्याच्या पुढच्या टर्मसाठी एस.टी.किंवा ओ.बी.सी.कडे आरक्षण घेईल. मग ओपन याचा अर्थ काय ?

श्री.राजेश टोपे : सभापती महोदय, खुले याचा अर्थ खुले. मग तेथे एस.सी., एस.टी.किंवा ओ.बी.सी.सुध्दा येऊ शकेल. खुले याचा अर्थ ओपन टू ऑल.

श्री.दिवाकर रावते : सभापती महोदय, याठिकाणी मंत्रिमहोदयांनी एस.सी., एस.टी., ओ.बी.सी आणि खुले अशा चार कॅटेगरी सांगितल्या. परंतु ओपनचा अर्थ काय ?

श्री.राजेश टोपे : सभापती महोदय, समजा एखादी नगरपालिका आरक्षित असेल तर पुढच्या अडीच वर्षासाठी लॉटस् काढण्यात येतील. जर एखादी नगरपालिका एस.सी.साठी आरक्षित असेल तर दुसऱ्या वेळेला ती एस.टी. किंवा ओ.बी.सी.साठी आरक्षित असणार आहे. त्यावेळी लॉट काढताना एस.सी.ची चिड्डी नसेल याची दक्षता घेतली जाते. ओ.बी.सी.साठी 27 टक्के, किंवा एस.सी.,एस.टी.साठी जे घटनात्मक आरक्षण आहे ते तसेच कायमस्वरूपी राहणार आहे. सांगण्याचे तात्पर्य असे की, एखादी नगरपालिका अडीच वर्षासाठी एस.टी.साठी आरक्षित असेल तर त्यापुढील अडीच वर्षासाठी ती एस.सी. किंवा ओ.बी.सी.साठी आरक्षित असणार आहे.

श्री.मधुकर चव्हाण : सभापती महोदय, मंत्रिमहोदयांनी सांगितले की, दर अडीच वर्षांनी लॉट टाकला जाईल. जर पहिल्या अडीच वर्षांनंतर एस.सी.साठी आरक्षण आले आणि नंतरच्या लॉटमध्ये पुन्हा एस.सी.साठी आरक्षण आले तर आपण काय करणार ?

श्री.राजेश टोपे : सभापती महोदय, मी याठिकाणी स्पष्ट करू इच्छितो की, ज्याठिकाणी एस.सी.साठी आरक्षण असेल त्या ठिकाणी लॉट काढताना एस.सी.ची चिड्डी बाजुला काढली जाईल. जेणेकरून पुन्हा त्याच ठिकाणी एस.सी.चे आरक्षण येणार नाही. मागच्यावेळी मी स्वतः अशाप्रकारचा लॉट काढला होता. त्याचे व्हीडिओ रेकॉर्डिंगसुध्दा झाले होते.

श्री.विलासराव शिंदे : सभापती महोदय, मी मंत्रिमहोदयांना सांगू इच्छितो की, माझ्या मतदारसंघामध्ये लॉटरी न काढता लोकसंख्येच्या प्रमाणात आरक्षण दिलेले आहे. नगराध्यक्षाचे आरक्षण लॉटरी पध्दतीने काढलेले नाही, तर ते लोकसंख्येच्या आधारावर दिलेले आहे.

श्री.राजेश टोपे : सभापती महोदय, विषय असा आहे की, जास्त लोकसंख्या असलेल्या ठिकाणी अॅसेडींग पध्दतीने आरक्षण काढले जाते. मी मघाशी सांगितल्याप्रमाणे जर एखाद्या ठिकाणी एस.सी.साठी आरक्षण झाले असेल तर पुढच्या वेळेला लॉट काढताना तेथील एस.सी.चिड्डी काढून घेण्यात येते. जेणेकरून पुन्हा एस.सी.साठी आरक्षण होणार नाही. याठिकाणी अविश्वास प्रस्ताव आणि आरक्षण यावर चर्चा झालेली आहे आणि त्यावर मी सविस्तर खुलासा केलेला आहे. तेव्हा माझी सभागृहाला विनंती आहे की, हे विधेयक मंजूर करावे.

श्री.गुरुनाथ कुलकर्णी : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.दिवाकर रावते यांनी एक अतिशय महत्वाचा मुद्दा उपस्थित केला. जर अॅन्टी डिफेक्शन अॅक्ट अंतर्गत कार्यवाही करायची असेल तर त्याची स्पष्ट तरतूद आहे काय ?

यानंतर श्री.पुरी...

श्री.गुरुनाथ कुलकर्णी...

एखाद्या सदस्याला जर व्हीप सर्व्हे केला असेल तर त्याने त्याच पक्षाला मतदान केले पाहिजे व तो सदस्य जर मतदानावेळी अनुपस्थित असेल तर त्याला तो व्हीप लागू झाला पाहिजे. परंतु या कायद्यामध्ये व्हीपबाबत कुठल्याही प्रकारची व्याख्या दिलेली नाही, त्यामुळे या व्हीपची व्याख्या काय ? ती आपण नियमांमध्ये दाखवावी. तसेच पक्षप्रतोदांनी व्हीप एखाद्या सदस्यास इंडयूज्वली सर्व्हे केला नसेल असे गृहीत धरले तर त्याबाबतीत पर्याय काय ? कारण, सदस्यांच्या कार्यालयामध्ये किंवा वर्तमानपत्राच्या बातमीच्या माध्यमातून आपण व्हीप देऊ. याठिकाणी पक्षाने दिलेल्या व्हीपप्रमाणेच त्या सदस्याने मतदान केले पाहिजे, असा आपण नियम करावा.

श्री.मुझफ्फर हुसेन : सभापती महोदय, व्हीप दिल्यानंतर आपण त्यासंदर्भात जिल्हाधिकारी किंवा विभागीय आयुक्त यांच्या लेव्हलवर जी कारवाई करतो ती 5-5 वर्षे चालते, त्या कारवाईस फारच वेळ लागतो. ती कारवाई तीन महिन्यांच्या आत झाली पाहिजे, अशी माझी सुधारणा असून ती आपण मान्य करावी. आरक्षणाच्या बाबतीत जनरल वॉर्डमध्ये जर एस.सी., उमेदवार निवडून आला असेल व त्याला त्याठिकाणी बसवायचे असेल तर त्याबाबतीत कोणते निकष आहेत ? तसेच, उमेदवाराने आपले वैध जातीचे प्रमाणपत्र तीन महिन्यांमध्ये सादर करावायास पाहिजे, तसे केले नाही तर त्याचे पुढे काय ?

श्री.राजेश टोपे : सभापती महोदय, व्हीपच्या मुद्दाचा आणि या बिलाचा तसा संबंध नाही. त्यासाठी वेगळे बिल आहे. परंतु याठिकाणी सन्माननीय सदस्यांनी व्हीपसंबंधी ज्या सूचना केल्या, त्या अतिशय चांगल्या आहेत. व्हीप सर्व्हे करण्यासंबंधी ज्या पळवाटा आहेत, त्या दूर व्हाव्यात असा सन्माननीय सदस्यांचा आग्रह होता. सन्माननीय सदस्यांनी याठिकाणी जे विचार ठेवले, त्याबद्दल विचार करण्यात येईल. तसेच, सन्माननीय सदस्यांनी हेअरिंगच्या बाबतीत जो मुद्दा उपस्थित केला, त्याबाबत टाईम बाऊंट ठेऊन ही बाब तपासून घेण्यात येईल व त्यावर विचार करता येईल.

प्रश्न मतास टाकून संमत झाला.

उपसभापती : विधेयक विचारात घेण्यात आले आहे. आता विधेयक खंडशः विचारात घेण्यात येईल.

..2....

उपसभापती...

खंड 2 ते 6 (दोन्ही सम्मिलित) विधेयकाचे भाग झाले.

खंड 1, संपूर्ण शीर्षक व हेतूवाक्य विधेयकाचे भाग झाले.

श्री.राजेश टोपे : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने सन 2006 चे वि.स.वि. क्रमांक 84 संमत करण्यात यावे, असा प्रस्ताव मांडतो.

प्रश्न मतास टाकून संमत झाला.

उपसभापती : सन 2006 चे वि.स.वि.क्रमांक-84 संमत झाले आहे.

नंतर श्री.रोझेकर...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

08-12-2006

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी न्नाही)

3M-1

SRR/ KTG/ KGS/ KGS/ KTG/

प्रथम श्री.पुरी.....

16:20

पृ.शी. : हैद्राबाद इनामे व रोख अनुदाने रद्द करण्याबाबत (सुधारणा)

विधेयक

L.C. BILL NO XXIII OF 2006

(A BILL FURTHER TO AMEND THE HYDERABAD ABOLITION OF INAMS AND CASH GRANTS ACT, 1954.)

डॉ.राजेंद्र शिंगणे (महसूल राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, सन 2006 चे वि.प.वि.क्र.23 - हैद्राबाद इनामे व रोख अनुदाने रद्द करण्याबाबत अधिनियम, 1954 यात आणखी सुधारणा करण्याकरिता विधेयक विचारात घेण्यात यावे असा प्रस्ताव मांडतो..

सभापती महोदय, या विधेयकाद्वारा हैद्राबाद इनामे व रोख अनुदाने अधिनियम 1954 मधील कलम 2 मध्ये सुधारणा करण्यासाठी हे बिल आणले आहे. हैद्राबाद अॅबॉलिशन अॅण्ड कॅश ग्रॅंट हा अधिनियम पूर्वी हैद्राबाद राज्यामध्ये असलेल्या आणि नंतर महाराष्ट्र राज्यात समाविष्ट झालेल्या भागातील इनाम जमिनीकरिता लागू करण्यात आला आहे. याची व्याप्ती साधारणतः मराठवाडा आणि औरंगाबाद विभागापुरती मर्यादित होती. या बिलाच्याद्वारा आपण 2 अ च्या पोटकलम 2 मध्ये सुधारणा करणार आहोत. याअंतर्गत ज्या जमिनी आहेत त्या जमिनींमध्ये व्यक्तिगत इनामे आणि सेवाइनामे याबाबतीत जी प्रकरणे होती, तक्रारी होत्या त्यांची सुनावणी अगोदर उपजिल्हाधिकारी यांच्याकडे होती आणि उपजिल्हाधिका-यांकडे निर्णय झाल्यानंतर जर अपील करावयाचे असेल तर थेट राज्य शासनाकडे यावे लागत होते. शासनाकडे येणा-या अपिलांची संख्या लक्षात घेऊन आणि उच्च न्यायालयाचे केसवाईज विहित मुदतीत निर्णय देण्याचे निदेश लक्षात घेऊन या बिलाद्वारे अशी सुधारणा करण्यात येत आहे की, उपजिल्हाधिका-यांकडे निर्णय झाल्यानंतर त्या आदेशाविरुद्ध 90 दिवसामध्ये जिल्हाधिका-यांकडे अपील करता येईल. जिल्हाधिका-यांच्या निर्णयाविरुद्ध 60 दिवसामध्ये आयुक्तांकडे अपील करता येईल आणि आयुक्तांचा निर्णय झाल्यानंतर राज्य शासनाकडे येता येईल. ज्या ज्या लोकांच्या तक्रारी या जमिनीसंदर्भात होत्या त्या लोकांना खालच्या स्तरावर न्याय मिळाला पाहिजे, लवकरात लवकर मिळाला पाहिजे म्हणून ही दुरुस्ती सुचविण्यात आलेली आहे. माझी सभागृहाला विनंती आहे की, हे विधेयक सभागृहाने मंजूर करावे.

प्रश्न मतास टाकून संमत झाला.

यानंतर श्री.बोरले.....

08-12-2006

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी न्नाही)

3N-1

GRB/ KGS/ MHM/ KTG/ प्रथम श्री.रोझेकर

16:25

उपसभापती : विधेयक विचारात घेण्यात आले आहे. आता विधेयक खंडशः विचारात घेण्यात येईल.

खंड 2 विधेयकाचा भाग झाला.

खंड 1, संपूर्ण शीर्षक व हेतुवाक्य विधेयकाचे भाग झाले.

डॉ.राजेंद्र शिंगणे : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने सन 2006 चे वि.प.वि. क्रमांक 23 संमत करण्यात यावे असा प्रस्ताव मांडतो.

प्रश्न मतास टाकून संमत झाला.

उपसभापती : सन 2006 चे वि.प.वि. क्रमांक 23 संमत झाले आहे.

...2/-

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी न्नाही

08-12-2006

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी न्नाही)

3N-2

GRB/ KGS/ MHM/ KTG/ प्रथम श्री.रोझेकर

16:25

पृ.शी.: विधानमंडळ सदस्यांचे निवृत्तीवेतन (दुसरी सुधारणा) विधेयक.

L.C. BILL NO. XX OF 2006

(A BILL FURTHER TO AMEND THE MAHARASHTRA LEGISLATURE
MEMBERS' PENSION ACT, 1976.)

श्री.राजेश टोपे (नगर विकास राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने सन 2006 चे वि.प.वि.क्रमांक 20 -महाराष्ट्र विधानमंडळ सदस्यांचे निवृत्तीवेतन अधिनियम, 1976 यात आणखी सुधारणा करण्याकरिता विधेयक विचारात घेण्यात यावे असा प्रस्ताव मांडतो.

सभापती महोदय, निवृत्तीवेतन अधिनियमामध्ये अशी तरतूद होती की, 6 वर्षांची टर्म पूर्ण झाल्यावर 5 वर्षांच्या टर्मचे पेन्शन 6 वर्षांच्या टर्मला लागू होत होते. सर्व सन्माननीय सदस्यांचा आणि सन्माननीय सदस्य प्रा.बी.टी. देशमुख यांचा असा आग्रह होता की, विधान परिषदेच्या सदस्यांचे एक वर्ष जास्त असल्यामुळे त्यांना 500 रुपये प्रती महिना पेन्शन जास्त मिळावे. हे विधेयक पास झाल्यानंतर जो सदस्य 6 वर्षांची एक टर्म पूर्ण करेल त्याला प्रती माह 500 रुपये मिळतील. 6 वर्षांच्या दोन टर्म पूर्ण केल्या तर एक हजार रुपये आणि तीन टर्म पूर्ण केल्या तर 1500 रुपये मिळतील, असा या विधेयकामध्ये बदल करण्यात आला आहे.

प्रश्न प्रस्तुत झाला.

...3/-

श्री.गुरुनाथ कुलकर्णी (नामनियुक्त) : सभापती महोदय, माननीय मंत्री महोदयांनी चांगले विधेयक आणलेले आहे. मागच्या अधिवेशनामध्ये यासंदर्भात चर्चा झालेली आहे. मी आपल्या निदर्शनास आणू इच्छितो की, पूर्वी सभागृहामध्ये अशा विधेयकाची तरतूद होती, असा कायदा होता. परंतु मध्यंतरी ते विधेयक बाजूला ठेवण्यात आले होते. विधेयकामध्ये आता तरतूद केली असे नाही, यापूर्वी अशी तरतूद होती. परंतु मधल्या काळाध्ये ही तरतूद बंद केली होती. खालच्या सभागृहामध्ये जे नियम केले गेले तेच नियम वरच्या सभागृहामध्ये आणले गेले. आता त्यामध्ये बदल केलेला आहे. या विधेयकाच्या निमित्ताने मी माननीय मंत्री महोदयांचे आणि सन्माननीय सदस्य प्रा.बी.टी.देशमुख यांचे अभिनंदन करतो.

यानंतर श्री.सुंबरे

श्री. दिवाकर रावते (विधानसभेने निवडलेले) : माननीय सभापती महोदय, या ठिकाणी माननीय मंत्री महोदयांनी हे विधेयक आणताना जो खुलासा केला आहे तो पूर्ण सत्य नाही आणि त्यातील पूर्ण सत्य येथे सांगण्यासाठीच मी उभा राहिलो आहे. या संदर्भात सन्माननीय ज्येष्ठ सदस्य प्रा. बी.टी.देशमुख यांनी या कायद्यात सुधारणा करण्यासाठी नव्हे तर त्यामध्ये जी विसंगती निर्माण झाली होती ती सुधारण्यासाठी म्हणून अशासकीय विधेयक आणले होते आणि त्या अनुषंगाने आज आपण हे विधेयक आणून ती विसंगती दूर करित आहात. त्याबद्दल आपण सारे सन्माननीय सदस्य प्रा.बी.टी.देशमुख यांचे अभिनंदन करित आहोत तसेच मंत्री महोदयांचे देखील अभिनंदन करित आहोत. मात्र सन्माननीय सदस्य प्रा.बी.टी.देशमुख यांनी आपल्याला जास्त पेन्शन मिळावी म्हणून अशासकीय विधेयक आणलेले नव्हते. किंबहुना जे अयोग्य झाले असेल, जे अयोग्य आहे ते दुरुस्त करून, सुधारून योग्य होण्यासाठीच त्यांचा नेहमी आग्रह असे आणि त्याप्रमाणे त्यामध्ये जी विसंगती निर्माण झाली होती ती दूर करण्यासाठीच त्यांनी तेव्हा ते विधेयक आणले होते. आपण सर्व पार्लमेंटप्रमाणे प्रोसिजर फॉलो करतो असे असताना तेथे राज्यसभा आणि लोकसभा या दोन्हीतील सदस्यांसाठी जे नियम आहेत तसेच येथे असावेत अशी त्यांची आग्रही मागणी होती. अगोदर आपल्याकडेही तशीच प्रथा होती पण नंतर तुम्ही त्यात विसंगती निर्माण केली ती त्यांनी येथे तुम्हाला दाखवून दिली आणि सांगितले की, पार्लमेंटप्रमाणे आपण आपले नियम वगैरे करतो तर मग त्याप्रमाणेच आपल्या विधीमंडळामध्ये देखील तुम्हाला करावे लागेल, वागावे लागेल. तेव्हा सन्माननीय सदस्य प्रा.बी.टी.देशमुख यांनी यात असलेली विसंगती सरकारच्या लक्षात आणून दिली आणि तुम्ही देखील ती लगेचच सुधारली म्हणजे त्यात खूप काही मोठे केले असे नाही. मात्र चुकीचे होते ते सुधारले त्याबद्दल आपले जरूर अभिनंदन.

श्री. मधुकर सरपोतदार (विधानसभेने निवडलेले) : सभापती महोदय, खरे म्हणजे पहिले विधेयक मंजूर झाले तेव्हा मी विधानसभेमध्ये होतो. त्यामध्ये मुळात असे ठरले होते की, विधानसभेमध्ये सर्वसाधारणपणे सदस्यांसाठी जे फायदे दिले जातात तेच विधान परिषदेतील सदस्यांना देखील दिले जावेत. मध्यंतरी 4-5 वर्षांमध्ये या संदर्भात काय घडले ते मला माहीत नाही. मात्र येथे आल्यानंतर यामध्ये केला गेलेला फरक लक्षात आला. पाच वर्षे काम करताना वा केलेल्या सदस्यांना जे पेन्शन दिले जाते तेवढेच पेन्शन सहा वर्षे काम करणाऱ्या सदस्याला दिले जात आहे. ही यामध्ये विसंगती आहे. ती सन्माननीय सदस्य प्रा.बी.टी.देशमुख यांनी सरकारच्या लक्षात आणून दिली आणि त्यात योग्य ती सुधारणा करावी असे आग्रही प्रतिपादन त्यांनी केले. हे झाले आज आपण पेन्शन ठरविले त्याबद्दल. पण कालच मी माननीय मुख्यमंत्र्यांकडे विषय काढला होता. या विधेयकाच्या अनुषंगाने सांगतो की, यामध्ये जी काही त्रुटी होती ती आपण सुधारून ठीक करित आहात त्याबद्दल मी शासनाचे अभिनंदन करतो आणि कृपा करून अशा प्रकारच्या त्रुटी निर्माण होऊ नयेत आणि झाल्याच तर त्या लवकरात लवकर दूर केल्या जाव्यात एवढेच सांगतो.

..... 3ओ 3 ...

श्री. राजेश टोपे (नगरविकास राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.रावते यांनी जो मुद्दा येथे सांगितला तो बरोबर आहे. पार्लमेंटमध्ये राज्यसभा आणि लोकसभा सदस्यांच्या बाबतीत जी नियमावली आहे त्याच दृष्टीकोनातून येथे देखील 5 वर्षांची आणि 6 वर्षांची अशी टर्म आहे आणि त्यामध्ये दोघांनाही सारखेच पेन्शन लागू आहे, ते योग्य नाही. पाच वर्षांपेक्षा अधिकची ज्यांची टर्म आहे त्यांना त्यापेक्षा अधिकचे पेन्शन मिळाले पाहिजे या दृष्टीने हे विधेयक आणणे आणले आहे. त्याचे जे काही परिणाम आहेत, म्हणजे आर्थिकदृष्ट्या काय लाभ होतो तेही मी सांगण्याचा प्रयत्न केला आहे. ...

(यानंतर श्री. सरफरे 3पी 1 ..

श्री. राजेश टोपे...

त्याचप्रमाणे संसदीय कार्य विभागाच्या वतीने नेहमी कूपन्स दिली जातात. त्या संदर्भात कालच्या कामकाज सल्लागार समितीच्या बैठकीमध्ये चर्चा झाली. सदस्यांना कूपन्स देण्याऐवजी स्मार्ट क्रेडिट कार्ड देता येईल काय? सध्या आय.टी. चा जमाना असतांना सुध्दा आपण कूपन्सवर अवलंबून आहोत. त्याबाबत माननीय श्री. सरपोतदार दादांनी बी.ए.सी. मध्ये चर्चा घडवून आणली. याबाबत निश्चितपणे विचार करण्यात येत असून त्यासंबंधी लवकरच अंमलबजावणी करण्यात येईल. तेव्हा हे विधेयक सभागृहाने संमत करावे अशी विनंती करून माझे भाषण संपवितो.

प्रश्न मतास टाकून संमत झाला.

उपसभापती : विधेयक विचारात घेण्यात आले आहे. आता विधेयक खंडशः विचारात घेण्यात येईल.

खंड 2 ते 1, अनुसूची विधेयकाचे भाग झाले.

खंड 1, संपूर्ण शीर्षक व हेतुवाक्य विधेयकाचे भाग झाले.

श्री. राजेश टोपे : महोदय, मी आपल्या अनुमतीने सन 2006 चे वि.प.वि. क्रमांक 20 संमत करण्यात यावे असा प्रस्ताव मांडतो.

प्रश्न मतास टाकून संमत झाला.

उपसभापती : सन 2006 चे वि.प.वि. क्रमांक 20 संमत झाले आहे.

(यानंतर श्री. किल्लेदार)

08-12-2006

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

3Q-1

SKK/ KGS/ MHM/

पूर्वी श्री.सरफरे..

16:40

पु.शी. : मुंबई शहरामध्ये डॅंग्युच्या साथीने 183 जणांचा झालेला मृत्यू.

मु.शी. : मुंबई शहरामध्ये डॅंग्युच्या साथीने 183 जणांचा झालेला मृत्यू याबाबत सर्वश्री मधु चव्हाण, विनोद तावडे, रामनाथ मोते यांनी दिलेली नियम 93 अन्वये सूचना.

श्री.राजेश टोपे (नगरविकास राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, सर्वश्री मधुकर चव्हाण, विनोद तावडे, रामनाथ मोते यांनी "मुंबई शहरामध्ये डॅंग्युच्या साथीने 183 जणांचा झालेला मृत्यू", या विषयावर नियम 93 अन्वये जी सूचना दिली होती, तिला अनुमती आपण दिदेश दिल्याप्रमाणे मला विवेदना रावयाचे आहे. विवेदनांच्या प्रती सदस्यांना अनिदरच वितरीत केल्या असल्याची ही हे विवेदना सभापतींच्या पटलावर ठेवतो.

उपसभापती : विवेदना सभापतींच्या पटलावर ठेवण्यात आले आहे.

(प्रेस : येथे सोबतचे विवेदना छपावे.)

SKK/ KGS/ MHM/

श्री.मधुकर चव्हाण : सभापती महोदय, मी एकच प्रश्न उपस्थित करतो. मुंबईमध्ये डेंग्यूच्या रोगाने 183 लोक मृत्युमुखी पडले. डेंग्यूची मोठ्या प्रमाणात मुंबईमध्ये साथ पसरत आहे, त्यामध्ये अनेक लोक मृत्युमुखी पडत आहेत. याबाबत केंद्र सरकारने उपाययोजना करण्यास महाराष्ट्र सरकारला सांगितले होते. उपाययोजना म्हणून ठिकठिकाणी आरोग्य शिबिरे आयोजित केली असल्याचे निवेदनात म्हटलेले आहे. माझा प्रश्न असा आहे की, गेल्या वर्षभरामध्ये अशाप्रकारे किती शिबिरे आयोजित केली ? या साथीने 183 जण मरण पावल्याची बातमी आलेली होती, परंतु प्रत्यक्षात 14 लोक मृत्यू पावल्याचे निवेदनामध्ये म्हटलेले आहे. खरी वस्तुस्थिती काय आहे ?

श्री.राजेश टोपे : माझ्याकडे प्राप्त झालेल्या माहितीनुसार 1 जानेवारी ते 25 नोव्हेंबर 2006 पर्यंत एकूण 14 जण डेंग्यू या रोगाने मृत झालेले आहेत. या संदर्भाने ज्या काही उपाययोजना महानगरपालिकेने केलेल्या आहेत, त्याची सविस्तर माहिती निवेदनामध्ये दिलेली आहे. सन्माननीय सदस्यांनी आरोग्य शिबिरे किती झाली ? असा प्रश्न उपस्थित केला. जून ते ऑक्टोबर 2006 च्या कालावधीमध्ये ही रिक्त पदावर काम करणाऱ्या वैद्यकीय महाविद्यालयाच्या डॉक्टरांनी 3269 आरोग्य शिबिरे घेतली घेऊन 1,84,174 रुग्णांची तपासणी केली आणि जवळजवळ 50,482 रुग्णांवर उपचार करण्यात आले. 21,134 वस्त्यांमध्ये डासांची जेथे उत्पत्ती होते, अशा 17,151 ठिकाणी किटक नियंत्रणासाठी धुम्रफवारणी करण्यात आली. डासांची जेथे उत्पत्ती होते, अशा 3,23,543 ठिकाणी किटकनाशकांची फवारणी करण्यात आली. जेथे नारळाच्या करवंटी असतील, टायर्स असतील त्या ठिकाणी पाणी साचते, अशा ठिकाणी किटकनाशकाची फवारणी करण्याची कारवाई करण्यात आली.

श्री.मधुकर चव्हाण : महानगरपालिकेने कशा प्रकारची कार्यवाही केलेली आहे याबाबतची मंत्री महोदयांनी आकडेवारी दिलेली आहे. परंतु महाराष्ट्रामध्ये इतरत्र हा डेंग्यू रोग पसरू नये म्हणून शासनाने गंभीर दखल घेऊन, रोग नियंत्रित करण्यासाठी शासन महानगरपालिकेला आदेश देणार आहे काय ?

श्री.राजेश टोपे : चांगली सूचना आहे, त्या सूचनेचा निश्चतप्रकारे विचार करण्यात येईल.

अशासकीय ठराव

पृ.शी. नैसर्गिक आपत्तीवर मात करण्याठी तालुका स्तरावर प्रशिक्षण यंत्रणा उभारणे.

मु.शी. नैसर्गिक आपत्तीवर मात करण्यासाठी तालुका स्तरावर प्रशिक्षण यंत्रणा उभारणे, या विषयावरील डॉ.नीलम गोन्हे,वि.प.स. यांचा ठराव.

डॉ. नीलम गोन्हे (विधानसभेने निवडलेले): महोदय, मी आपल्या अनुमतीने खालील ठराव मांडते :-

"राज्यस्तरावर वादळ, पूर, भूकंप, अतिवृष्टी, आग अशा नैसर्गिक आपत्तीत मात करण्यासाठी आपत्कालीन मदत यंत्रणेबाबत जागृती व स्वयंसेवकाचे प्रशिक्षण करणारी यंत्रणा तालुकास्तरावर उभारण्यात यावी, यासाठी निधी व मनुष्यबळाची उपलब्धता करावी तसेच शालेय शिक्षणात या माहितीचा उपयोग अभ्यासक्रमात करण्याबाबत विचार करावा, अशी शिफारस ही विधानपरिषद शासनास करित आहे."

सभापती महोदय, गेल्या काही वर्षांमध्ये वेगवेगळ्या स्वरूपामध्ये नैसर्गिक आपत्ती आणि मानवनिर्मित आपत्ती या दोन्ही आपत्तीच्या संबंधात अशासकीय ठरावाद्वारे चर्चा उपस्थित करित आहे. लोकसभेमध्ये सन 2005 मध्ये नैसर्गिक आपत्तीबाबत डिझास्टर मॅनेजमेंट बिल मंजूर केलेले आहे. डिझास्टर मॅनेजमेंट बिल मंजूर केल्यानंतर, महाराष्ट्र राज्याने बिलाच्या स्वरूपात श्ते स्वीकारलेले नाही. डिझास्टर मॅनेजमेंट बिल आणण्याची लोकसभेला गरज भासली याचे कारण आपत्कालीन व्यवस्थापनाच्या दृष्टीने लोकांना सक्षम करायचे आहे. परंतु प्रत्यक्षात तसे अनुभवाला येत नाही.

यानंतर श्री.बरवड....

डॉ. नीलम गोन्हे

विधान परिषदेची सदस्या या नात्याने ही शिफारस करित असताना माझे पाठीमागचे जे काही अनुभव आहेत ते मांडणे अत्यावश्यक वाटते. 1993 साली लातूर आणि उस्मानाबाद या ठिकाणी अतिशय प्रलयंकारी भूकंप झाला आणि त्या भूकंपामध्ये 10 हजार पेक्षा जास्त माणसे दगावली. त्यानंतर जानेवारी, 2001 मध्ये गुजरातमध्ये भूजला भीषण भूकंप झाला. त्या भूकंपामुळे अनेक कुटुंबे उद्ध्वस्त झाली. दुर्दैवाने तो भूकंप 26 जानेवारीला झाला होता. त्या दिवशी भूकंपाच्या वेळी दिल्लीला लाल किल्ल्यावरून प्रजासत्ताक दिनाचा कार्यक्रम चालू असताना त्या डिझास्टरची माहिती पोहोचण्यास तीन ते साडेतीन तास लागले. गुजरातमध्ये असा भूकंप झालेला आहे याची माहिती त्यांना मिळणास तीन तास लागले. डिझास्टर मॅनेजमेंट करणाऱ्या अधिकाऱ्यांची टीम त्या ठिकाणी पोहोचण्यास तीन ते साडेतीन तास लागले. सन 2005 मध्ये मुंबईमध्ये अतिवृष्टी झाली तसेच महाराष्ट्रामध्येही अतिशय भीषण फटका बसला. दक्षिण भारतामध्ये त्सुनामी आली आणि अत्यंत प्रलयाचा अनुभव आलेला आहे. काश्मिरमध्ये प्रचंड असा भूकंप झाला. या निमित्ताने एक प्रश्न सातत्याने उभा राहताना दिसतो. स्त्री आधार केंद्रामधून आम्ही लातूर आणि उस्मानाबादच्या भूकंपामध्ये काम सुरु केले. अजूनही आमचे काम चालू आहे. तो अनुभव जमस धरून तसेच मुंबई शहरात झालेल्या अतिवृष्टीमध्ये लोकांना मदत करण्याचे काम केले त्या आधारावर ज्या गरजा लोकांच्या समोर दिसतात त्यामध्ये रेस्क्यू, रिलीफ आणि रिहॅबिलिटेशन या बाबी महत्वाच्या आहेत. लोकांची अडचणीतून सोडवणूक करणे, त्यांना वेगवेगळ्या प्रकारची मदत करणे, त्यांची थोडीफार निवासाची व्यवस्था करणे आणि त्याचबरोबर त्यांचे कायमस्वरूपी पुनर्वसन करणे या सगळ्या मुद्यावर महाराष्ट्रामध्ये लातूर आणि उस्मानाबादला चांगले काम झालेले असले तरी अनेक प्रश्नांच्या बाबतीत आपल्याला उत्तरे मिळालेली नाहीत. त्याच त्याच चुका आपण आपत्ती व्यवस्थापनामध्ये करताना दिसतो. त्याचा विचार केला तर आपल्याला प्रशिक्षण आणि त्यासाठीची यंत्रणा तालुका स्तरावर उभी करण्याशिवाय कोणताही पर्याय नाही हे निदर्शनास येईल. ही शिफारस करण्याचे दुसरे कारण असे आहे की, या वर्षीच्या जुलैमध्ये सुध्दा मुंबईतील लोकांना प्रचंड भीती वाटावयास लागली. नंतर मी पुणे जिल्ह्याच्या जिल्हाधिकाऱ्यांशी संपर्क साधला. त्यांना मी विचारले की, आपण

RDB/ MHM/ KGS/

डॉ. नीलम गोन्हे

आपत्ती व्यवस्थापन या विषयाच्या बाबतीत लोकांना काय प्रशिक्षण दिलेले आहे ? संपूर्ण महाराष्ट्रामध्ये पुणे जिल्हा हा बऱ्यापैकी प्रशासन असलेला जिल्हा मानला जातो. त्यांनी सांगितले की, आम्ही 50 हजार लोकांना आपत्ती व्यवस्थापनाचे प्रशिक्षण दिलेले आहे. मी विचारले की, आपत्ती व्यवस्थापनाचे प्रशिक्षण आपण ज्या लोकांना दिले त्या 50 हजार लोकांना कोणकोणत्या सूचना किंवा माहिती दिलेली आहे ? त्यांनी सांगितले की, आम्ही दोन पथके केलेली आहेत आणि त्यांनी अडकलेल्या लोकांना कसे सोडवावयाचे याची माहिती गावोगावी देण्यास सुरुवात केली आहे. मी त्यांना विचारले की, ही माहिती लोकांपर्यंत पोहोचविण्यासाठी आपण काय करू शकू ? त्यांनी सांगितले की, आमच्याकडे आपात्कालीन व्यवस्थापनाचे प्रशिक्षण देता येईल अशा प्रकारची माणसेच आता उपलब्ध नाहीत. त्यामुळे आम्ही यापुढची माहिती देऊ शकणार नाही. लातूर आणि उस्मानाबादला भूकंप झाल्यानंतर लोकांना घरे बांधून दिली. त्याला 13 वर्षे झालेली आहेत. अजूनही त्या ठिकाणी भूकंपाचे छोटे छोटे धक्के बसतात अशा लोकांच्या तक्रारी आहेत. लातूर आणि उस्मानाबादला भूकंपाचा संदेश देणारे यंत्र दोन्ही जिल्ह्यांचे मिळून एकच आहे. उस्मानाबाद जिल्ह्यामध्ये भूकंप झाला किंवा लातूर जिल्ह्यामध्ये भूकंप झाला तर भूकंपमापक यंत्र एकच आहे. मी उस्मानाबादच्या पोलिसांना तसेच इतर यंत्रणांना विचारले की, छोटे भूकंपाचे धक्के बसल्यानंतर भूकंपाचा मोठा धक्का बसणार आहे, तुम्ही घराबाहेर पडले पाहिले, स्वतःचा जीव कसा वाचवावयास पाहिजे याची माहिती लोकांपर्यंत कशी काय पोहोचविता ? या वर्षी मुंबईमध्ये त्सुनामी येत आहे अशी अफवा पसरल्यामुळे चेंगराचेंगरी होऊन अनेक लोक मृत्युमुखी पडले. मागची जी त्सुनामी आली ती समुद्रातून आली तशीच त्सुनामी डोंगरातून येणार आहे अशी अफवा पसरल्यामुळे लोक मृत्युमुखी पडले. आग, भूकंप, पूर, वादळ या सर्व वेगवेगळ्या आपत्तींबद्दल वेगवेगळ्या स्वरूपाच्या यंत्रणांची आवश्यकता आहे. यासंदर्भामध्ये आम्ही ज्यावेळी या सगळ्या दुःखद अनुभवातून गेलेल्या स्त्रियांशी आणि कुटुंबांशी बोललो त्यातून असे लक्षात आले की,

यानंतर श्री. शिगम...

(डॉ. नीलम गो-हे...)

अशा प्रसंगी अनेक स्तरावर उत्साहाने मदत दिली जाते. ही मदत नीट सॉर्टिंग न करताच दिली जाते. ग्रामीण भागामध्ये जेव्हा कपड्यांची मदत देण्यात आली. त्यामध्ये स्कर्ट आणि बर्मुडा पॅण्ट, असे कपडे होते. तसेच साड्यांचे ट्रकच्या ट्रक अशा वेळा येतात पण त्या बरोबर पेटीकोट नसतात. म्हणून मदत देताना छोट्या मुलांचे कपडे, स्त्रियांचे कपडे, पुरुषांचे कपडे या प्रमाणे कपड्यांचे सॉर्टिंग करून मदत दिली पाहिजे. त्या त्या भागातील जशी संस्कृती आणि वेषभूषा असेल त्याप्रमाणे त्यांना मदत दिली पाहिजे. मागच्या अतिवृष्टीमध्ये अनेक लोकांना तांदुळाचे वाटप करण्यात आले. घरामध्ये संपूर्ण पाणी साचलेले, लाईट नाही, रॉकेल नाही, अशा परिस्थितीमध्ये ओल्या जमिनीवर आपदग्रस्त अन्न कसे शिजवणार ? अशा वेळी त्यांना तयार गव्हाचे पीठ, वरण-भात, किंवा पिठले-भात दिले पाहिजे. दैनिक "सकाळ"ने अनेक लोकांना असे तयार पीठ देऊन मदत केलेली होती. माझा सांगण्याचा मुद्दा हा आहे की, मदत देताना त्यामध्ये आवश्यक असे किट्स असले पाहिजेत. रेस्क्यू ऑपरेशनमध्ये कोणकोणती आणि कशा प्रकारे मदत केली पाहिजे याचेही प्रशिक्षण देण्याची आवश्यकता आहे. विशेषतः मध्यम वर्गाकडून दिली जाणारी मदत ही सॉर्टिंग केलेली नसते. कपडे मिस-मॅच असतात. आमच्या कार्यक्रमाला सुनामीग्रस्त भागातील महिलाही आलेल्या होत्या. त्यांनी सांगितल्या प्रमाणे अनेक वेळा कपडे आणि अन्नाची पाकिटे ही हेलिकॉप्टरमधून खाली टाकली जातात. अशा वेळी बळी तो कान पिळी असे प्रकार होतात. जे तरुण असतात ते पुढे धावत जाऊन अशा मदतीवर कब्जा करतात आणि अंध, अपंग, महिला, वृद्ध अशी माणसे त्या मदतीपासून वंचित राहातात. यशदा या संस्थेचे म्हणणे असे आहे की, आपल्या राज्यामध्ये रिलिफ आणि रेस्क्यूचे पॅकेज रेडी आहे. लातूरच्या भूकंपाच्या वेळी तत्कालीन जिल्हाधिकारी श्री.प्रवीणसिंह परदेशी यांनी अतिशय चांगले काम केले. ते आता यू.एन.मध्ये मोठ्या पदावर कार्यरत आहे. आज महाराष्ट्रातील कोणत्याही तहसिलदाराला आपण, कशा पध्दतीने मदतीचे वाटप केले पाहिजे, कशा पध्दतीने रेस्क्यू ऑपरेशन अमलात आणले पाहिजे, यासंबंधीची विचारणा केली तर त्याच्याकडून नकारात्मकच उत्तर मिळेल. कारण आज अशी कोणतीही यंत्रणा आपल्याकडे अस्तित्वात नाही. जेव्हा पूर येतो त्यावेळी अनेक वस्त्यांमधून पाण्याची पातळी वाढलेली असते आणि अशा वेळी शॉर्टसर्किट होण्याचा धोका असतो. अनेक लोकांना आपल्या घरातील

..2..

(डॉ. नीलम गो-हे....)

विजेची अर्थिंग बरोबर झालेली आहे की नाही हेही माहीत नसते. मग शॉक लागून लोक मृत्यूमुखी पडतात. पुणे जिल्हयातील पुरंदर तालुक्यामध्ये धरणातील पाणी सोडल्यानंतर ठराविक ठिकाणी पाणी साठून त्याची पातळी वाढत असते. अशा वेळी धरणातील पाणी सोडताना त्याबाबतची दवंडी गावागावामध्ये दिली पाहिजे जेणे करून लोक खबरदारी घेऊ शकतील. अशा आपत्तीच्या वेळी एमएफ रेडिया वरून किंवा एसएमएस करून लोकांना धोक्याच्या सूचना द्याव्यात असेही काही लोकांनी सांगितले. परंतु ह्या यंत्रणा अजून महाराष्ट्राच्या सर्व भागात पोहोचलेल्या नाही. ज्या भागात ह्या यंत्रणा पोहोचलेल्या नाहीत त्याठिकाणी धोक्याच्या इशारा कसा देणार हा देखील प्रश्न आहे.

सभापती महोदय, निवा-याच्या बाबतीत सांगायचे तर आपत्तीग्रस्तांची जेथे तात्पुरत्या निवा-याची सोय केलेली असते त्याठिकाणी सॅनिटेशनची व्यवस्था नसते. दोन-तीन दिवसांनी लोक तेथेच आंघोळ करतात, उरलेले अन्न, खाद्यपदार्थ तेथेच आजूबाजूला टाकतात. त्यामुळे तेथे उंदरांचे, घुशींचे साम्राज्य निर्माण होते. ज्यांच्या घरामध्ये लहान मुले असतात त्यांच्या आरोग्यावर त्यामुळे लगेच परिणाम होतो. अशा तात्पुरत्या निवा-यामध्ये लोक दोन-दोन वर्षे देखील राहिलेली आहेत ही वस्तुस्थिती आहे.

सभापती महोदय, आणखी एक असा मुद्दा पुढे आलेला आहे की, जेव्हा अशा आपत्तीमध्ये प्रॉपर्टी उद्ध्वस्त होते त्यावेळी अपात्र व्यक्ती कब्जेदार म्हणून पुढे येतात. लातूर, उस्मानाबाद येथील भूकंपाच्यावेळी असे अनेक लोक जमिनीचा ताबा मागण्यासाठी पुढे आलेले होते.

...नंतर श्री. भोगले...

डॉ.निलम गो-हे.....

तसेच अनेक लोक मागायला लागले, मी एकटाच जिवंत राहिलो. रायगड जिल्हयामध्ये गेल्या वर्षी अतिवृष्टीमुळे नुकसानभरपाई दिल्यानंतर एकाच कुटुंबातील 16 लोक मृत्यूमुखी पडले. त्या कुटुंबातील एकच स्त्री जिवंत राहिली. तिला 44 लाख रुपयांची नुकसानभरपाई मिळाली. उर्वरित नातेवाईकांकडून 44 लाख रुपये आपल्याला कसे मिळतील यासाठी प्रयत्न सुरु झाला होता. नुकसानभरपाई दिली जाते त्यामध्ये समूह समुपदेशन होणे महत्वाचे आहे. तो पैसा कसा वापरायचा याचे मार्गदर्शन झाले नाही. मला विनंती करावयाची आहे, लातूर आणि उस्मानाबाद भागामध्ये सर्व्हे करावा. आज त्या परिसरात एचआयव्हीचे प्रमाण वाढले आहे. भूकंप झाल्याबरोबर एका महिन्याच्या आत 90 टक्के विधूर पुरुषांनी लग्न केले. त्यावेळी ते पुरुष 55 वर्षाचे होते. आज 12-13 वर्षांनंतर त्यांच्या नववधू त्यावेळी 18 वर्षाच्या होत्या त्या आता 28-30 वर्षाच्या झाल्या आणि 70-72 वर्षात पोहोचलेले पुरुष, त्यांची कौटुंबिक परिस्थिती व जनजीवन विस्कळीत झाल्याची वस्तुस्थिती आहे.

सभापती महोदय, आपण जागतिक बँकेकडून पैसे घेतले, निधी मिळविला. त्यातील 10 टक्के निधी शासनाकडे शिल्लक आहे. मी सन्माननीय राज्यमंत्री डॉ.शिंंगणे यांच्याशी स्वतः बोलले आहे. तेथील सगळ्या घरात अक्षरशः पाणी गळत आहे. प्रत्येक वेळेला भूकंपाचा धक्का बसला की त्या घरांवर परिणाम होतो. तत्कालीन विभागीय आयुक्त श्री.भोगे यांना देखील मी सांगितले, 10 टक्के शासनाकडे जो पैसा आहे तो पैसा वापरून घरांची दुरुस्ती केली पाहिजे. अंतर्गत रस्ते दुरुस्त झाले पाहिजेत. महिलांसाठी जी केंद्रे दिली ती बिघडली आहेत. आपती व्यवस्थापनामध्ये भूकंप, अतिवृष्टी या संदर्भात शहरी विभागामध्ये फझर मोठे प्रबोधन होणे गरजेचे आहे. मध्यंतरी मुंबईमध्ये मुंबई फायर ब्रिगेडने एका प्रेझेंटेशनसाठी बोलावले होते. त्यांनी डोळ्यात अंजन घालता येईल अशी माहिती दिली. आज घरामध्ये दोन सिलिंडर्स ठेवली जातात. काही ठिकाणी ही सिलिंडर्स वेगवेगळ्या कंपन्यांची असतात. विशेष म्हणजे या वेगवेगळ्या वायूंचे मिश्रण झाले तर स्फोट होऊ शकतो याची अनेक मध्यमवर्गीयांना कल्पना नाही. त्यांनी एक उदाहरण सांगितले. एका दाराच्या आतमध्ये चार महिला अडकलेल्या होत्या. प्रत्येकीने दरवाजा उघडून बाहेर पडण्याचा प्रयत्न केला, परंतु तो यशस्वी होऊ शकला नाही. चौघींनी मिळून प्रेशर दिला असता तर दरवाजा उघडला असता. परंतु प्रत्येकीने अगोदर मी बाहेर जाते असा दृष्टीकोन बाळगला.

..2..

डॉ.निलम गो-हे.....

सभापती महोदय, आग प्रतिबंधात्मक उपाययोजनेसंबंधी देखील बोलता येईल. आग लागल्यावर काय करावयास पाहिजे याची माहिती अनेकांना नाही. वेगवेगळ्या प्रकारच्या आगी लागतात. त्यामध्ये रासायनिक आगीचे प्रमाण शहरामध्ये वाढत चालले आहे. यादृष्टीने आवश्यक ती यंत्रणा अनेक नगरपालिकांमध्ये नाही. लोकप्रतिनिधी असो, ग्रामपंचायती, वेगवेगळ्या महिला मंडळांचे सदस्य असो, आग प्रतिबंधक योजनेची माहिती देणे, त्यांच्यामध्ये जागृती होणे आवश्यक आहे. सुनामी आपल्यापर्यंत पोहोचली नसली तरी सुनामी अफेक्टेड एरिया आहे तेथे आज पुरुष नाहीत, महिलांची संख्या खूप आहे. वेगाने लाट आली. लाटेचा वेग आणि माणसांचा वेग यामध्ये फरक आहे. लाट गाढून पुढे जाण्यासाठी काय केले पाहिजे याची स्त्रियांना कल्पना नव्हती. घरामध्ये अनेकांना लक्षात आले की, म्हातारा माणूस अडकला आहे. त्याला बाहेर काढण्यासाठी बायका मागे धावल्या. सासू, सासऱ्याला मिठी मारलेली अनेक प्रेते सापडली. साधे पोहता येणे, स्वतःला वाचविण्यासाठी वेगाने अॅक्शन करणे महत्वाचे आहे. नैसर्गिक आपत्तीच्या वेळी छोट्या छोट्या वस्तू उचलायचा प्रयत्न करतात. जेव्हा सुनामी अफेक्टेड एरियामध्ये गावे खाली करा असे सांगितले होते. त्यांना वाटले सरकार उगीचच काहीतरी सांगते. यामागे भीती वाढविण्याची कल्पना नाही. समुद्राच्या परिसरात वेगवेगळ्या प्रकारची आक्रमणे होत असताना त्याची लोकांना कल्पना नाही. नुकसानभरपाई देताना पैसे रोख दिले जातात. सासू आणि सून यांच्यामध्ये कोणाला किती नुकसानभरपाई मिळावी यामध्ये वाद असतो. मुंबई अतिवृष्टी झाली असताना 8 प्रकारची कुटुंबे उद्ध्वस्त झाल्याचे दिसून आले. स्त्री दगावली मात्र कर्ता पुरुष आहे, कर्ता पुरुष दगावल्यानंतर म्हातारे आईवडिल आहेत. मुलगा गेला.

(नंतर श्री.जुन्नरे....

डॉ. नीलम गो-हे....

कुटुंबातील कर्ता मुलगा गेल्यावर त्या कुटुंबाला 25 हजार रुपयांची मदत मिळाली होती. परंतु हे 25 हजार रुपये संपल्यानंतर या कुटुंबाने काय करावयाचे याबाबत काही सुध्दा विचार करण्यात आलेला नाही. या कुटुंबाने परत जिद्दीने उभे रहावे यासाठी कोणत्याही प्रकारची यंत्रणा उभी करण्यात आलेली नाही. मुंबईमध्ये मध्यंतरी जे बॉम्बस्फोट झाले त्यामध्ये ज्या व्यक्ती गेल्या त्या व्यक्तींच्या कुटुंबातील एका व्यक्तीला रेल्वे नोकरी देत आहे. परंतु माझ्याकडे एक उदाहरण आहे. एका महिलेचा पती गेल्यामुळे रेल्वेने त्या महिलेला शिपाई म्हणून कामावर घेतले जाईल असे सांगितले आहे. सभापती महोदय, ही महिला एम.ए. झालेली आहे. ही महिला एम.ए. झालेली असतांना तिला शिपायाच्या पदावर घेणे हे कितपत संयुक्तीक ठरेल? त्यामुळे अशा लोकांचे पुनर्वसन करण्याच्या संदर्भात विचार होण्याची आवश्यकता आहे. मला वाटते डिझॅस्टर मॅनेजमेंट बिल आपण संमत केलेले आहे. परंतु त्याच्या संदर्भातील अंमलबजावणी आपण कुठपर्यंत केली आहे याचा सुध्दा विचार होण्याची आवश्यकता आहे. ज्यावेळेस अभूतपूर्व परिस्थिती निर्माण होते त्यावेळेस जनतेला माहिती देण्याच्या संदर्भात यंत्रणा उभी राहिली पाहिजे. ज्या ठिकाणी भूकंप, होतात, भिषण परिस्थिती तयार होते त्या परिस्थितीचा काही लोक गैरफायदा घेत असतात. काश्मिर आणि गुजराथमध्ये जेव्हा अशी परिस्थिती निर्माण झाली होती त्यावेळेस तेथील मुलींना नोकरी देतो असे अमिष देऊन या मुलींना नगरमध्ये आणि इतर ठिकाणच्या कुंटणखान्यात लोटून देण्यात आलेले आहे. यामध्ये ज्या व्यक्ती होत्या त्यांना नंतर पकडण्यात आलेले आहे. या व्यक्तींना पकडल्यानंतर या व्यक्ती दलाल असल्याचेच सिध्द झालेले आहे. लातूर उस्मानाबादमध्ये भूकंप झाला त्यावेळेस सुध्दा तेथील अनेक मुलीं दिल्ली, हैद्राबाद येथील कुंटणखाण्यात आढळून आल्याचे सिध्द झालेले आहे. त्यामुळे अशा परिस्थितीत समाज कशा पध्दतीने काम करतो हे महत्वाचे आहे. ज्या वेळेस भूकंप होतात किंवा गंभीर परिस्थिती निर्माण होते त्यावेळेस लोकांना जर जिल्हाधिका-यांना भेटावयाचे असेल आणि जिल्हाधिकारी भूकंपाच्या कामाच्या संदर्भातच व्यस्त असतील तर जनतेला माहिती मिळावी यासाठी विशेष यंत्रणा असणे आवश्यक आहे. जेव्हा अमेरिकेमध्ये कॅटरीना हे चक्रीवादळ आले होते त्यावेळेस फार मोठया प्रमाणात पुरुष आणि स्त्रिया मरण पावल्या होत्या. परंतु या संधीचा फायदा घेत काही पुरुषांनी मृत स्त्रियांवर बलात्कार केलेले आहेत, अंगावरील दागिने काढून घेतलेले आहेत. अचानक मोठा पाऊस आला आणि गाडया लॉक

डॉ.नीलम गो-हे.....

झाल्या तर त्यातून बाहेर कसे पडायचे यासंदर्भात सुध्दा जनतेला माहिती मिळण्याची आवश्यकता आहे. झोपड्यांना उन्हामध्ये आग लागू नये यासाठी फायर प्रुफ यंत्रणा कशी देता येईल यादृष्टीने स्वयंसेवी संस्थाना मार्गदर्शन करण्याची आवश्यकता आहे. भुकंप झाल्यानंतर सुध्दा घरे पडू शकणार नाही यासाठी भुकंप प्रतिबंधक कार्यक्रम राबविण्याची आवश्यकता आहे. विजेचा शॉक लागल्यानंतर काय करावे यांसंदर्भातील सुध्दा माहिती देण्याची आवश्यकता आहे. अतिवृष्टीच्या वेळेस कोणती काळजी घ्यावयाची याची माहिती देण्यासाठी यंत्रणा उभी करणे आवश्यक आहे. अतिवृष्टीच्या वेळेस स्त्रिया, बालके, अपंग या लोकांनी काय काळजी घ्यावयास पाहिजे याबाबत स्वयंसेवी संस्थाना माहिती देण्याची आवश्यकता आहे. सभापती महोदय, गेल्यावर्षी सांगलीमध्ये मदत देण्यात येत होती त्यावेळेस दुर्दैवाने एक महिला चेंगरा-चेंगरीत मरण पावली आहे. त्यामुळे असे प्रकार होणार नाही याची काळजी घेतली पाहिजे. परंतु ब-याच वेळा असे होते की, मदत घरपोच द्यावयाची ठरवली तर दुसरेच लोक उभे राहून मदत घेतात व तहसिल कार्यालयात मदत द्यावयाची ठरवली तर घरातले बरेच सदस्य एकाच वेळी रांगेत उभे राहतात व ही रांग 3-4 दिवस झाले तरी संपत नाही त्यामुळे यादृष्टीनेही विचार होण्याची आवश्यकता आहे. सभापती महोदय, दौंड मध्ये एका व्यक्तीची 48 हजार रुपयांची होडी वाहून गेली परंतु अद्यापपर्यंत या व्यक्तीला नुकसान भरपाई मिळालेली नाही. त्यामुळे पुनर्वसनाची मदत किती दिवसात मिळावी यासाठी सुध्दा काही नियम होण्याची आवश्यकता आहे. मला वाटते जनता दरबार भरवला जातो त्या ठिकाणी या विषयाला त्वरीत न्याय देता येईल, त्या ठिकाणी त्वरीत पॅकेज मिळू शकेल अन्यथा वर्षानुवर्षे या कुटुंबाना कुठलीही आर्थिक मदत मिळणार नाही. आर्थिक मदत न मिळाल्यामुळे अनेक कुटुंबे देशोधडीला लागल्याचे आपण पाहत असतो. सभापती महोदय, बरेच अधिकारी परदेशी ट्रेनिंगसाठी जात असतात.

यानंतर श्री. अजित.....

डॉ.नीलम गोन्हे.....

सर्वसाधारणपणे चित्र असे दिसते की, ज्या अधिकाऱ्यांना आपण ट्रेनिंग देतो, त्याची लगेच दुसरीकडे बदली केलेली असते. एखाद्यावर नोडल अधिकारी म्हणून जबाबदारी दिल्यानंतर त्याची त्या पदावरून किमान 2-3 वर्षे बदली होणार नाही असा नियम आपल्याला करावा लागेल. सभापती महोदय, उत्तर-काशी, लातूर उस्मानाबाद अशी तुलना होते. उत्तर काशीपेक्षा लातूर उस्मानाबादमध्ये पन्नास टक्के पुनर्वसन झालेले आहे. परंतु भूकंपग्रस्तांचे प्रश्न सुटलेले नाहीत. भूकंप फक्त लातूर व उस्मानाबाद येथेच होतात असे नाही. माझ्या माहितीप्रमाणे मुंबई, नवी मुंबई, ठाणे हे विभाग सुध्दा भूकंपाच्या रेषेजवळ आलेले आहेत. त्या संदर्भात शासन कोणती कार्यवाही करणार आहे, हे मंत्रिमहोदयांनी सांगावे. भूकंपाची पूर्व सूचना देणारी भूकंपमापक यंत्रणा जिल्हाधिकाऱ्यांना द्यावीत जेणेकरून लोकांना माहिती मिळू शकेल. तसेच लोकांना माहिती मिळण्यासाठी एक कॉल फ्री नंबर ठेवावा. त्याठिकाणी लोकांना माहिती मिळेल अशी व्यवस्था करावी. कारण ज्या अफवा पसरतात त्याचे निराकरण होऊ शकेल. पोलिसांकडून सर्वच माहिती मिळते असे नाही. सभापती महोदय, मी ज्या सूचना केलेल्या आहेत त्याचा शासनाने जरूर विचार करावा आणि आपण मला बोलण्याची संधी दिली त्याबद्दल आपले आभार मानून माझे भाषण पूर्ण करते.

ठराव प्रस्तुत झाला.

डॉ.राजेंद्र शिंगणे (महसूल व पुनर्वसन राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, ज्येष्ठ सन्माननीय सदस्या डॉ.नीलम गोन्हे यांनी "राज्यस्तरावर वादळे, पूर, भूकंप, अतिवृष्टी, आग अशा नैसर्गिक आपत्तींवर मात करण्यासाठी आपत्कालीन मदत यंत्रणबाबत जागृती व स्वयंसेवकांचे प्रशिक्षण करणारी यंत्रणा तालुकास्तरावर उभारण्यात यावी. शासनाने यासाठी निधी व मनुष्यबळाची उपलब्धता करावी तसेच शालेय शिक्षणात या महितीचा उपयोग अभ्यासक्रमात करण्याबाबत विचार करावा" असा अशासकीय ठराव मांडलेला आहे. मी त्यांना मनापासून धन्यवाद देतो. कारण त्यांनी अशासकीय ठरावाच्या निमित्ताने सरकारला अतिशय मौलिक सूचना केलेल्या आहेत. त्यांनी केलेल्या सूचनांचा शासनाच्या पुढील धोरणामध्ये निश्चितपणे समावेश केला जाईल.

सभापती महोदय, मागील दोन वर्षात महाराष्ट्रभर मुसळधार पाऊस झाला. विदर्भ, मराठवाडा, पश्चिम महाराष्ट्र, कोकण या भागात झालेल्या अतिवृष्टीमुळे शेतीचे मोठ्या प्रमाणावर नुकसान झाले. काही ठिकाणी मोठ्या प्रमाणावर पूर आला, त्यामध्ये न भरुन येणारे मानवी जीवांचे नुकसान झाले. महाराष्ट्रात मागील दोन वर्षात कुठे मोठी आग लागली, तर कुठे भूकंपाचे झटके बसले, तर कुठे बॉम्बस्फोटासारख्या घटना घडल्या. ज्या संकटाची कोणतीही पूर्वसूचना नव्हती अशी सुनामी आपत्ती आली. महाराष्ट्रात सुनामी आली नसली तरी देशाच्या काही भागात आली. पण त्याचा परिणाम महाराष्ट्रावर झालेला आहे. गेल्या दोन वर्षात महाराष्ट्रावर अनेक संकटे आलेली आहेत. महाराष्ट्रावर संकटे आली नाहीत असे नाही. यापूर्वी देखील महाराष्ट्राने अनेक संकटे पाहिलेली आहेत. त्यातून मार्ग काढण्याचा प्रयत्न देखील झालेला आहे. संकटात सापडलेल्या व्यक्तींना शासनाने नेहमीच मदतीचा हात पुढे केलेला आहे. ज्यांचे ज्यांचे नुकसान झाले त्यांना नुकसान भरपाई देण्याचा प्रयत्न झालेला आहे. हे सर्व सांगत असताना सन्माननीय सदस्यांनी ज्या भावना व्यक्त केल्या त्या फार महत्वाच्या आहेत. या पुढच्या काळात सुध्दा संकटे येणार आहेत. या संकटांचा मुकाबला करीत असताना सर्वसामान्य जनतेला त्यातून कसे बाहेर काढता येईल, संकटाची परिस्थिती कशी आटोक्यात येईल....

यानंतर श्री.पुरी...

डॉ.राजेंद्र शिंगणे...

त्याचबरोबर भूकंप, पूर, आग, त्सुनामी अशाप्रकारची संकट आल्यानंतर त्या संकटांना घाबरून न जाता त्यातून मार्ग काढून आपला जीव वाचविण्याच्या दृष्टीने, आपली मालमत्ता वाचविण्याच्या दृष्टीने खऱ्याअर्थाने पुढच्या काळामध्ये मार्गदर्शन होणे आवश्यक आहे. म्हणून महाराष्ट्र शासनाने मागील 2-3 वर्षांपासून या विषयाकडे अतिशय गंभीरतेने पाहिलेले आहे. निश्चितपणे पुढच्या कालखंडात या विषयाकडे अतिशय गंभीरतेने पाहून याबाबतीत जे जे काही करता येईल, जे जे प्रशिक्षण देता येईल, जे जे संरक्षण करता येईल त्याची सर्व तयारी आपण शासनाच्या वतीने करित आहोत. यासंदर्भात आपण पुढे काय करणार आहोत, ते थोडक्यात मी याठिकाणी सांगणार आहे. राज्यातील विविध आपत्ती संदर्भात प्रतिबंध निवारण पूर्व तयारी, प्रतिसाद, मदत व पुनर्वसन इत्यादी बाबी सुव्यवस्थितपणे हाताळण्यासाठी राज्यामध्ये महाराष्ट्र राज्य आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरणाची स्थापना दिनांक 24.5.2006 रोजी केलेली असून राज्याचे माननीय मुख्यमंत्री हे राज्य आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरणाचे अध्यक्ष आणि माननीय उप मुख्यमंत्री हे उपाध्यक्ष आहेत. माननीय वित्त मंत्री व माननीय पुनर्वसन व मदत कार्य मंत्री हे त्याचे सदस्य आहेत तसेच आणखी तीन अशासकीय सदस्यही त्यावर आहेत. त्याचबरोबर या व्यवस्थापनाचे अधिकार आणि कार्यपध्दती पुढीलप्रमाणे आहेत. त्यामध्ये राज्य आपत्ती व्यवस्थापन धोरण निश्चित करणे, राज्याचा आपत्ती व्यवस्थापन आराखडा तयार करून ते अद्यावत करणे, राज्य शासनाच्या विविध विभागांनी तयार केलेले व्यवस्थापन आराखडे मंजूर करणे, वरील आराखड्यांच्या अंमलबजावणीचे संनियंत्रण करणे, सज्जतेच्या उपाययोजना आणि आपत्ती निवारण यासाठी निधीच्या तरतुदीकडे लक्ष पुरविणे, राज्य शासनाच्या विविध विभागांच्या आराखड्यांच्या प्रगतीचा आढावा घेणे व त्यामध्ये सज्जतेच्या आणि प्रतिबंधात्मक उपाययोजना करून त्याची खातरजमा करून घेणे, त्याचप्रमाणे राज्य शासनाच्या विविध विभागांद्वारे आपत्ती निवारण, आपत्ती व्यवस्थापन विषयक प्रशिक्षण व सज्जतेबाबत करण्यात येत असलेल्या उपाययोजनांचा आढावा घेणे व आवश्यक त्या मार्गदर्शक सूचना करणे, याबाबतीत हे प्राधिकरण पुढच्या काळात काम करणार आहे. त्याचबरोबर महाराष्ट्र राज्य आपत्ती व्यवस्थापनास मदत करणे, निर्धारित केलेल्या कार्यपध्दतीचे पालन करणे व प्राधिकरणाने केलेल्या निर्णयाची अंमलबजावणी करणे यासाठी राज्य कार्यकारी समितीही स्थापन करण्यात आलेली आहे. त्यावर मुख्य सचिव हे पदसिध्द अध्यक्ष आहेत. त्याचबरोबर राज्य शासनाने व राज्य प्राधिकरणाने

..2.....

डॉ.राजेंद्र शिंगणे...

प्रदान केलेले अधिकार वापरणे व सोपविलेल्या कर्तव्याची जबाबदारी पार पाडण्याचे कामही आपण कार्यकारी समितीवर सोपवलेली आहे. राज्य शासनाची व्यवस्थापन समिती केली असताना जिल्हयाचेही आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरण स्थापन केले आहे. त्यामध्ये जिल्हाधिकारी अध्यक्ष केले असून सहअध्यक्ष जिल्हापरिषदेच्या अध्यक्षांना केले आहे, इतर जिल्हा जिल्हास्तरीय प्रमुखही त्यामध्ये घेतलेले आहेत. त्यामध्ये प्रामुख्याने डीएचओ, सिव्हील सर्जन, सार्वजनिक बांधकाम विभागाचे, जिल्हा परिषद बांधकाम विभागाचे, विद्युत मंडळाचे, पाटबंधारे विभागाचे कार्यकारी अभियंता आहेत. अशाप्रकारे सगळ्या जिल्हाप्रमुखांचा त्यामध्ये समावेश करण्यात आलेला आहे. अशापध्दतीने आतापर्यंत आपण 22 जिल्हयामध्ये जिल्हयाचे प्राधिकरण स्थापन केलेले आहे. इतर जिल्हयामध्येही आपत्ती निवारण व्यवस्थापनाची कार्यवाही चालू आहे. त्याचबरोबर प्रादेशिक आपत्ती केंद्राची स्थापनाही आपण केलेली आहे. त्यामध्ये राज्य आपत्ती व्यवस्थापनाची व्यवस्थाही करण्यात आलेली आहे. माहे जुलै, 2005 मध्ये आलेल्या व तदनंतर अतिवृष्टी व पूर परिस्थितीचा अनुभव लक्षात घेता, दि.26 डिसेंबर,2005 रोजी आपण प्रादेशिक आपत्ती केंद्राची स्थापना केलेली आहे त्यामध्ये प्रामुख्याने नागरी विकास आराखडा तयार करण्याच्या बाबतीतील महत्वाचे पाऊल म्हणून नागरी क्षेत्रातील आपत्ती निस्तारण्याच्या संदर्भात अधिक पायाभूत व एकात्मिक दृष्टीकोन विकसित करण्याची आवश्यकता लक्षात घेऊन शासनाने राज्यातील नवी मुंबई, ठाणे, पुणे, सांगली, सोलापूर, औरंगाबाद, नांदेड, नाशिक, अमरावती व नागपूर या प्रमुख 10 शहरामध्ये प्रादेशिक आपत्ती व्यवस्थापन केंद्र उभे करण्याचासुध्दा निर्णय घेतला असून....

नंतर श्री.रोझेकर....

श्री.राजेंद्र शिंगणे.....

यासंदर्भात शासन निर्णय दिनांक 25/07/2006 रोजी निघाला आहे. त्याचप्रमाणे यामध्ये महापालिका आयुक्तांकडे प्रादेशिक आपत्ती व्यवस्थापन राहणार आहे. राष्ट्रीय आपत्ती व्यवस्थापनाचे नियंत्रण महापालिका आयुक्तांकडे असेल. कोणत्याही आपत्ती नियंत्रणासंदर्भात आपत्ती व्यवस्थापन समितीच्या सूचनेनुसार आवश्यक ती कार्यवाही केली जाईल. सर्व जिल्हयांमध्ये शोध व बचाव पथकांची स्थापना करण्यात आली आहे. अग्निशमन दल, पोलीस दल, गृहक्षक व नागरी संरक्षण दलातील काही गटांना घेऊन राज्यात आता आपत्तीशी सर्वप्रथम मुकाबला करण्यासाठी राज्यातील सर्व जिल्हयांमध्ये शोध व बचाव पथकांची स्थापना करण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. शोध व बचाव पथकांच्या स्थापनेचा शासन निर्णयही निर्गमित करण्यात आला आहे. तथापि, काही जिल्हयामध्ये तर शोध व बचाव पथकांची स्थापना करण्याचे काम पूर्ण झाले आहे. युनायटेड नेशन्स डेव्हलपमेंट फंडाच्या सहकार्याने राबविण्यात येणा-या कार्यक्रमांतर्गत 14 जिल्हे आपत्कालीन बचाव साधनसामुग्री उदा.लाईफ बॉयज, चेन सॉ, जॅकेट, मास्क इ.पुरविण्यात आले आहे. अग्निशमन प्रशिक्षण संस्था आणि मुंबई अग्निशमन दल या शासनाच्या दोन प्रशिक्षण संस्थांमध्ये शोध बचाव पथकासाठी लवकरच प्रशिक्षण आयोजित करण्यात येणार आहे. शोध व बचाव पथकांची मुख्य कार्य आपत्ती दरम्यान प्रतिसाद देणे हे आहे. कोसळलेल्या इमारतींमधील शोध व बचाव, पूर परिस्थिती दरम्यान बचाव, वैद्यकिय प्रतिसाद, दोरीच्या मदतीने बचाव आणि तत्सम कार्य पुढे चालू ठेवण्यासाठी वैद्यकिय प्रतिसाद व प्रशिक्षण केंद्राचे जाळे विस्तारीत करणे याचा समावेश आहे. या विभागाने पूर परिस्थिती हाताळण्यासाठी यशदा या संस्थेमार्फत पूरप्रवण असलेल्या 14 जिल्हयात शोध व बचाव पथकांना सुध्दा प्रशिक्षण देण्यात आले होते. मदत व पुनर्वसन विभागामार्फत राज्यातील 14 विविध आपत्ती प्रवण जिल्हयांमध्ये आणि सात प्रमुख शहरांमध्ये आपत्ती व्यवस्थापन कार्यक्रम राबविण्यात येत आहे. या कार्यक्रमांतर्गत राज्य, जिल्हा,

...2.....

श्री.राजेंद्र शिंगणे.....

तालुका आणि ग्रामपंचायत आपत्ती व्यवस्थापन आराखडे तयार करणे व त्यांचे अद्ययावतीकरण करणे, प्रशिक्षण व सक्षमीकरण, जागरुकता या बाबी हाताळण्यात येत आहेत. हे काम करीत असतांना यावर्षी आपण सन 2006-2007 मध्ये 4 कोटी रुपयांची तरतूद या आपत्ती व्यवस्थापन कार्यक्रमासाठी प्रस्तावित केली आहे. पुनर्वसित गावामध्ये सरसकट सुविधा पुरविण्यासाठी 22.35 कोटी रुपयांचा निधी उपलब्ध करून देण्यासाठी पुरवणी मागणी हिवाळी अधिवेशनामध्ये सादर केली आहे. राज्यस्तरावर व जिल्हा स्तरावर आपत्ती निवारण प्राधिकारण, आपत्ती निवारण निधी, प्रतिसाद निधी या दोन्हीचे बाबतीत निर्णय घेतलेला आहे. सन 2007-2008 या आर्थिक वर्षासाठी 10 कोटी रुपयांची या योजनेअंतर्गत मागणी सुध्दा त्या ठिकाणी प्रस्तावित आहे. हे सगळे करीत असतांना सन्माननीय सदस्यांनी अनेक महत्वाच्या सूचना या ठिकाणी केलेल्या आहेत. महिलांना प्रशिक्षण देणे, समाजामध्ये सेवा करणारे लोक आहेत त्यांचेसुध्दा सहकार्य घ्यावे लागणार आहे. केवळ शासनावर अवलंबून न राहता शासकीय मदतीवर अवलंबून न राहता या सगळ्यांची मदत घेऊन पुढच्या काळामध्ये आपत्ती व्यवस्थापनामध्ये काम करावयाचे आहे. त्यांना सुध्दा प्रशिक्षण देण्याचा कार्यक्रम राबविलेला आहे. शिक्षणाच्या बाबतीत देखील या ठिकाणी उल्लेख केला होता. शालेय अभ्यासक्रमामध्ये आपत्ती निवारण व व्यवस्थापनासंबंधीचा विषय 9 वी व 10 वी च्या वर्गांना सुरु करीत आहोत.

यानंतर श्री.बोरले.....

08-12-2006

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी न्नाही)

3Y-1

GRB/ SBT/ MAP/ प्रथम श्री.रोझेकर

17:20

डॉ.राजेंद्र शिंगणे

इयत्ता 9 वी व 10 मध्ये सदर विषयांवर 20 गुणांचा स्वतंत्र विषय सुरु करण्याचे आपण प्रस्तावित केलेले आहे आणि त्याची अंमलबजावणी लवकरच केली जाईल. राज्य आपत्ती व्यवस्थापनाच्या बाबतीत जागृत राहून काम करण्याचा आपला प्रयत्न राहणार आहे. या सर्व योजना आपण तयार केलेल्या आहेत. मी सन्माननीय सदस्या डॉ.नीलम गो-हे यांना विनंती करतो की, त्यांनी हा ठराव मागे घ्यावा.

डॉ.नीलम गो-हे : सभापती महोदय, माननीय मंत्री महोदयांनी खूप विस्ताराने आणि चांगली माहिती दिलेली आहे. राज्य आपत्ती व्यवस्थापन समितीमध्ये विधान परिषद आणि विधान सभेतील सदस्यांचा अंतर्भाव करण्यात आलेला नाही. विधान परिषद आणि विधान सभेतील सदस्यांचा या समितीमध्ये अंतर्भाव करण्यात यावा, अशी मी विनंती करते. राज्य आपत्ती व्यवस्थापन समितील अशासकीय सदस्यांची नावे माननीय मंत्री महोदयांनी सभागृहामध्ये सांगावीत किंवा सभागृहाच्या पटलावर ठेवावीत. त्यानंतर मी माझा ठराव मागे घेईन.

डॉ.राजेंद्र शिंगणे : सभापती महोदय, राज्य आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरणामध्ये जलसंपदा विशेषज्ञ श्री.माधवराव चितळे, इंडियन रेड क्रॉसचे डॉ.हुमायूँ मोदी आणि पत्रकार श्री.देवळगांवकर यांचा सामावेश आहे. मी सन्माननीय सदस्या डॉ.नीलम गो-हे यांना विनंती करतो की, त्यांनी हा ठराव मागे घ्यावा.

डॉ.नीलम गो-हे : सभापती महोदय, मी माझा ठराव मागे घेण्यासाठी सभागृहाची अनुमती मागते.

सभागृहाच्या अनुमतीने ठराव मागे घेण्यात आला.

...2/-

08-12-2006

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी न्नाही)

3Y-2

उपसभापती : अशासकीय ठराव क्र.2 व 3 आणि अर्धातास चर्चा नंतर घेण्यात येतील. आता सभागृहाची बैठक स्थगित होत आहे. सभागृहाची विशेष बैठक सोमवार दिनांक 11 डिसेंबर, 2006 रोजी सकाळी 11.00 ते 12.30 या वेळेत होईल. या बैठकीमध्ये दोन अशाकीय ठराव आणि अर्धा तास चर्चा घेण्यात येईल. सभागृहाची नियमित बैठक दुपारी 1.00 वाजता सुरु होईल.

(सभागृहाची बैठक सायंकाळी 5 वाजून 22 मिनिटांनी, सोमवार, दिनांक 11 डिसेंबर, 2006 च्या सकाळी 11.00 वाजेपर्यंत स्थगित झाली.)

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही